SUSAN HILL

Lady de Winter

continuarea celebrului roman
REBECCA
de Daphne du Maurier

Editura OLIMP

Susan Hill

Lady de *Winter*

Continuarea celebrului roman REBECCA de Daphné du Maurier

Versiunea în limba română de

Tania Siperco

Editura OLIMP
1993

Colecţia BESTSELLER

Coperta reproduce parțial ediția princeps din limba engleză

ISBN 973-96257-0-3

O CARTE CE VA DEVENI POA TE CEL MAI MARE BESTSELLER AL ACESTUI SFÂRŞIT DE MILENIU.

Cum s-a născut Lady de Winter de SUSAN HILL?

De ce s-a continuat romanul Rebecca de DAPHNE DU MAURIER?

*

* *

„Noaptea trecută am visat că mă înapoiam la Manderley". Cuvintele acestea, care reprezintă prima frază cu care începe romanul Rebecca, scris de DAPHNE DU MAURIER, alcătuiesc, probabil, unul dintre cele mai celebre lovituri de gong ce anunță, firesc şi totuşi cu o sonoritate aparte, ridicarea cortinei peste o lume deopotrivă dramatică şi strălucitoare, tainică şi profund revelatoare pentru sufletul omenesc.

Iar cuvintele care încheiau romanul Rebecca par şi mai tulburătoare: „Nu era lună. Cerul de deasupra capetelor

noastre era de un negru de cerneală. Dar cerul în zare nu era negru deloc. Era pătat cu purpură, parcă pătat cu sânge. Şi cenuşa zbura în întâmpinarea noastră purtată de vântul sărat al mării”.

*

* *

Ce s-a întâmplat după incendiul fatal care a transformat în cenuşă divinul Manderley?

Ce s-a întâmplat cu superbul Maxim de Winter, stăpânulacelui domeniu de vis, înghiţit de flăcările aţâţate, oare de cine?

Ce s-a întâmplat cu cea de-a doua soţie a sa, cu cea de-a doua Lady de Winter, o ipostază atât de modernă a basmului cu Cenuşăreasa?

Ce-a devenit cumplita şi autoritara doamnă Danvers, unul din primele personaje dintr-o serie pe care romanul HORROR o va readuce în prim planul terorii şi al spaimelor ce ne bântuie existenţa?

Şi ce a devenit Jack Favell? Şi toată lumea aceea creată de prozatoarea DAPHNE DU MAURIER, având strălucirea şi zbuciumul mării, vitalitatea naturii şi zădărnicia cenuşii spulberate de vânturi?

Ce au devenit trecutul şi prezentul unor vieţi şi cum s-a transformat viaţa în moarte şi moartea în viaţă, într-o luptă cu iubirea şi adevărul, cu cele ce sunt şi cele ce ne împiedică să mai fim?

Un memento mori sau o resurecţie?

Milioane de cititori şi-au pus aceste întrebări şi aşa s-a născut *pentru ei* o nouă carte, continuând povestea din Rebecca, într-un roman „În căutarea timpului pierdut”, unde timpul regăsit devine sinonim cu redescoperirea bucuriei de a continua o poveste care a obsedat şi va obseda

milioane de cititori.

Răspunsul la atâtea întrebări şi la atâtea altele ce vă aparţin dumneavoastră, îl veţi afla pe 4 octombrie, citind romanul care continuă povestea scrisă în 1938 de DAPHNE DU MAURIER.

O poveste care i-a prilejuit marelui Hitchcock un film de excepţie vizionat de zeci de milioane de cinefili.

*

* *

Editura OLIMP vă oferă continuarea acestei cărţi celebre şi răspunsul la toate întrebările ce v-au chinuit de ani de zile şi chiar de decenii.

SUSAN HILL, o cunoscută scriitoare, aflată la apogeul carierei sale, şi-a imaginat, într-o manieră convingătoare, plină de strălucire, de suspans şi de poezie exact ceea ce s-a întâmplat după ce a ars Manderley, obligându-i pe cei care-l stăpâneau sau îl adorau, când nu se simţeau înfricoşaţi de măreţia lui demonică şi feerică totodată să vi se arate într-o lumină... aproape imprevizibilă...

Ce-au devenit iubirea? Moartea? Devotamentul? Cinismul? Stângăcia? Tandreţea şi luciditatea?

A fost o sinucidere sau o crimă? Şi de ce?

Exilul lăuntric e mai cumplit decât fuga nomadă din faţa oglinzii care răsfrânge adevărul?

Şi cum ne facem de unii singuri destinul?

Şi cum se abate asupră-ne Judecata de Apoi?

Şi nu sunt, uneori mandatarii, actului justiţiar nişte călăi travestiţi iar vinovaţii victimele propriilor neputinţe sau orgolii?

Zeci, sute de întrebări!

*

* *

DAPHNE DU MAURIER ar fi fost întrutotul de acord cu felul în care SUSAN HILL i-a continuat celebrul roman. De parcă cele două prozatoare despărțite, în scrierea romanelor lor, de aproape şase decenii, n-ar fi decât jumătățile gemene ale aceleaşi clepsidre, în care se preling nisipul cuvintelor şi timpul poveştii ca, o dată încheiată scurgerea lui, vasul să se întoarcă, reîncepându-şi menirea, aceea de a măsura iarăşi timpul, şi dimpreună cu el, valorile trecerii şi ale pe trecerii noastre pe lume.

Milioane de cititori care-au făcut un cult al lecturii din Rebecca vor regăsi în continuarea acestei superbe poveşti scrise de SUSAN HILL o nouă carte menită să devină un megahit al romanului de succes.

Şi, pentru prima oară în istoria edițiilor mondiale, ei vor putea începe să citească povestea celei de-a doua soții a lui Maxim de Winter, în aceeaşi zi cu cititorii ediției originale, lansate printr-un simultan unic, de excepție, în *America şi în România. În aceeaşi zi,* în marile țări ale lumii şi oriunde în țara noastră pe 4 octombrie 1993.

O carte, continuarea poveştii lui DAPHNE DU MAURIER scrisă de celebra scriitoare SUSAN HILL va aboli pe 4 octombrie 1993, realitatea decalajului de timp creată de fusul orar de pe atâtea meridiane.

Şi timpul se va transforma, grație unei cărți şi curiozității noastre devenite aproape o unică respirație cu sufletul la gură, într-o clepsidră ce-şi lasă nisipul să se scurgă, la fel, egal, simultan, dimpreună cu paginile scrise de SUSAN HILL despre cea de-a doua Lady de Winter.

Doina Uricariu

Cartea întâi

Capitolul 1

Cioclii păreau ca nişte ciori, aşa cum stăteau rigizi în hainele lor negre, maşinile erau negre, înşiruite de-a lungul drumului ce ducea spre biserică şi noi eram tot negri, un grup stânjenit şi patetic ce aştepta ca sicriul să fie ridicat pe umerii celor care urmau să-l poarte, când preotul avea să fie gata; şi el era tot o cioară neagră, în sutana-i lungă.

Şi, brusc, ciorile adevărate se înălțară atunci din copaci şi de pe câmp, se învârtejiră ca nişte resturi de hârtie carbonizată şi se rotiră croncănind deasupra noastră. Croncănitul lor lugubru ar fi trebuit să mă înfioare, într-o asemenea zi. Dar nu, îmi făcea inima să tresalte de bucurie, aşa cum se întâmplase şi cu strigătul bufniței, noaptea trecută, şi cu țipetele răguşite ale pescăruşilor, în zori, dar, în acelaşi timp, mi se punea un nod în gât şi simțeam cum mi se umezesc ochii.

Şi, ridicându-mi privirea, am văzut sicriul. Şi, atunci, mi-am amintit.

Sicriul nu era însă negru – îngrozitorul obiect avea o culoare deschisă – era dintr-un lemn palid de stejar, nelăcuit. Mânerele şi ornamentele de la colțuri străluceau în lumina soarelui, iar florile aşezate deasupra erau aurii, o jerbă mare de crizanteme, având culorile luminii de amiază şi ale peisajului de octombrie, cafeniu, arămiu, galben ca lămâia şi alb verzui, dar mai ales acel auriu fără seamăn.

Ziua era şi ea aurie, o zi perfectă. În vale, fagii păreau cuprinşi de o flacără portocalie şi sicomorii erau stacojii, deşi frunzele stejarilor rămăseseră încă verzi.

Lângă poarta cimitirului creşteau tise, ca nişte obeliscuri. Deasupra lor, un nuc golaş îşi răsfira crengile într-un desen complicat. Locul se afla într-o vale lină, adăpostită, înconjurată de câmpii vaste; arbuştii înalți, stâncile şi falezele, marea întinsă, erau departe. Aproape era doar ceața pădurilor ce coborau spre râul ascuns privirii.

Chiar şi fără să întorc capul, căci aveam grijă să nu stărui necuviincios cu privirea, puteam să descopăr atât de multe lucruri în jur, copaci nenumărați şi atât de diferiți. Încercam să-i numesc pe toți, căci acestea erau lucrurile la care mă gândisem şi pe care le visasem. De ele îmi amintisem, până în cele mai mici amănunte, aproape zilnic, timp de atâția ani. Ele erau amintirile mele secrete, nepreţuita mea alinare. Copacii aceştia, astfel de locuri, zile ca cea de azi. Frasinii, ulmii, castanii, ilice. Tufele țepoase, mici dar pline de vigoare, presărate cu bobițe sângerii, ca tartele cu agrişe.

Apoi mi-am reamintit ferigile, aşa cum trebuiau să arate acum, ca o superbă împletitură de aur, am văzut în minte fiecare detaliu al frunzelor răsucite şi închipuindu-mi-le, simțind parcă atingerea lor pe picioare, auzind foşnetul calcinat al plantelor şi trosnetul sec al crengilor uscate, am fost cuprinsă de aceeaşi emoție puternică pe care o simțisem toată săptămâna, începând din clipa în care primisem vestea, emoție ce-avea să mă dezorienteze, să mă tulbure şi să mă copleşească cu totul noaptea trecută. Nu ştiam cum să-i fac față, mă dezobişnuisem de asemenea trăiri. Ne străduiam să ducem o viață calmă, ordonată şi fără emoții, după atâtea furtuni devastatoare, care ne aruncaseră în final pe un țărm îndepărtat, liniştit şi pustiu, uşurați şi recunoscători. Emoțiile pe care le mai încercam uneori erau stabile, adânci şi liniştite, asemenea unui râu subteran, pe a cărui forță ne puteam bizui, ape rămâneau aceleaşi, fără să ne clatine, fără să ne dezamăgească, dar, mai presus de orice, fără să ne facă vreun rău.

Acum însă nu mai eram nici calmă, nici puternică, eram stăpânită de acest val uriaş care crescuse în forţă şi intensitate până când mă copleşise, tăindu-mi răsuflarea, azi dimineaţă, răvăşindu-mi gândurile: sentimentele pe care le încercasem, când mă întorsesem acasă, pentru a mă regăsi aici, în peisajul englezesc, după anii de exil. Mi-am încleştat degetele în palmă, încercând să mă controlez.

Pe dealul din spatele bisericii, un tractor ara pământul, întorcând brazdele cafenii. Puteam să văd tractorul cum înainta încet, cu grijă, de-a lungul brazdei, omul care îl conducea întorcându-se să privească în urmă şi păsările răspândindu-se în spatele lui, Ca un roi de ţânţari.

Eram în octombrie, dar soarele strălucea şi îi simţeam căldura pe obraji, iar lumina învăluia pământul într-o asemenea splendoare, încât doream să mă întorc spre soare, fără să-mi feresc ochii, aşa cum mă obişnuisem să o fac în lumina mai puternică, mai tăioasă, a cerului sub care trăiam. Sub această lumină m-aş fi întors fără să mă feresc, după ea tânjisem şi îmi revenise atât de des în minte. Ciorile croncăniră din nou şi coborâră brusc, aşezându-se pe crengile copacilor, apoi rămaseră nemişcate, lăsând gol cerul albastru.

Oamenii ridicaseră sicriul pe umeri şi făcuseră un ocol, aşa că ne-am întors şi noi, grupându-ne în spatele lor.

Maxim stătea crispat lângă mine şi, când am pornit, mişcările lui erau ciudat de sacadate, ca ale unei păpuşi articulate din bucăţi de lemn. Umărul lui aproape că-l atingea pe al meu şi, privindu-l, i-am văzut crisparea muşchilor din jurul gurii, ridurile fine de la colţurile ochilor şi paloarea cadaverică a feţei; iar eu eram la mii de mile distanţă şi nu-l puteam atinge, se îndepărtase de mine, cufundat în trecut şi în lumea lui interioară, unde nu-l mai puteam urma, din clipa în care primisem vestea.

M-am întrebat dacă-şi amintea de celălalt drum, chinuitor

de lent, străbătut în urma sicriului, atunci la ultima înmormântare la care participase. Nu ştiam. E o greşeală să crezi că poți împărtăşi totdeauna gândurile celuilalt, indiferent cât de apropiat ți-ar fi şi oricât de mult ai simți că faci parte din ființa lui. Lucrurile nu stau aşa. Timp de doisprezece ani ne contopisem în atâtea chipuri, Maxim şi cu mine, împărțind totul, fără să existe secrete. Şi totuşi, trecutul mai păstra încă atâtea taine şi umbrele lui ne puteau despărți.

Mi-am întors privirea spre tot ceea ce mă înconjura şi am avut o senzație de ireal, aşa că m-a cuprins amețeala din nou. Nu era cu putință, nu ne aflam aici. Era imposibil să ne fi întors.

Dar ne întorsesem şi era ca şi cum, după ce am flămânzit ani de zile, m-aş fi aşezat dintr-odată în fața unui ospăț, la o masă încărcată cu cele mai delicioase şi îmbietoare feluri de mâncare, sau ca şi cum, deshidratată, arsă de sete, simțind în gură un gust de cocleală, de nisip şi de cenuşă, aş fi stat acum întinsă lângă apa rece şi limpede a unui izvor şi aş fi băul fără să mă mai opresc din palmele făcute căuş. Fusesem înfometată şi mă săturasem, fusesem însetată şi băusem, fusesem oarbă şi acum vedeam. Nu mă mai săturam privind câmpurile, povârnişurile, copacii, colinele, pământul arat, pădurea aurie, ascultând foşnetul frunzelor, zgomotul îndepărtat al împuşcăturilor, lătratul unui câine, nu mă mai săturam de mirosul brazdelor răsturnate şi de cel, abia perceptibil, al mării. Pe fereastra maşinii, văzusem drumuri înguste şi case mici, fuioare albastre de fum şerpuind din hornuri şi, în aerul însorit, un om călare, crupa lucioasă şi rotundă ca o castană a iepei sale. Omul încetinise, apoi se oprise şi îşi scosese pălăria la trecerea cortegiului funerar şi eu îi zâmbisem, dar omul se reculegea şi nu m-a zărit. M-am întrebat dacă era vreun vecin sau un prieten de familie şi m-am întors spre Maxim. Dar Maxim

nu-l văzuse, părea să nu fie conştient de prezența mea, de ziua sau de locul în care ne aflam. Privea drept înainte, văzând, sau încercând din răsputeri să nu vadă, alte locuri, alte întâmplări. Eu însă nu mă puteam împiedica să privesc în jur, aşa cum nu mi-aş fi putut împiedica bătăile inimii. Cu toată tristețea care învăluia motivul pentru care venisem, nu puteam fi altfel decât bucuroasă, amețită de fericire la vederea frumuseții şi a splendorii acelei lumi aflate dincolo de geamul maşinii negre, o lume pe care o îmbrățişam plină de uimire şi recunoştință.

Noaptea trecută, dormind un somn agitat în patul rece şi străin, cu mintea şi trupul încă neliniştite după oboseala şi neplăcerile drumului, mă trezisem dintr-un vis neclar şi încâlcit cu roți de tren şi câmpii francezemonotone şi, timp de câteva secunde, în liniştea ca de mormânt, mă întrebasem unde mă aflu şi de ce. Apoi, când mi-am amintit, am simțit că mă cuprinde un val de fericire şi de nerăbdare. Eram aici, în Anglia, după toți anii aceia de exil, de dor şi nostalgie – şi bucuria mea transfigura realitatea.

Camera era scăldată de lumina blândă şi minunată, a lunii, care atingea cu razele ei măsuța albă de toaletă, făcea pereții palizi să lucească şi se reflecta în oglindă, în geamul unui tablou şi în mânerele de argint ale periilor de cap, transformându-le în lacuri adânci. Traversasem camera, temându-mă să nu fac vreun zgomot care să-l trezească, ferindu-mă să arunc fie chiar şi o privire spre corpul ghemuit din pat, strâns în el însuşi ca un embrion, ştiind cât era de obosit, de răscolit emoțional şi fizic, cât de multă nevoie avea să se refugieze în somn. Împachetasem lucrurile la repezeală, neştiind ce haine trebuie să luăm cu noi – de când nu mai aveam servitori, totul îmi revenea mie – şi am bâjbâit câteva clipe prin valiză, până când am simțit sub degete bumbacul moale al halatului de casă.

Înfăşurându-mă în el, m-am apropiat de fereastră şi am

tras puțin perdeaua. Maxim nu se mişcase, aşa că, după un timp, am deschis geamul încet.

Atunci, privind afară, grădina mi s-a înfățişat ca un loc magic, ca o scenă dintr-un basm, avându-mă pe mine în cadru. Ceea ce vedeam era un peisaj de o frumusețe cutremurătoare, miraculoasă şi am ştiut atunci, privindu-l, că aceste clipe n-ar trebui să fie date uitării niciodată, indiferent care va fi cursul vieții noastre, că vor mai răinâne amintiri care mă vor alina, aşa cum mă alina, uneori, în taină amintirea priveliştii de la fereastra camerei noastre de la Manderley, a grădinii cu trandafiri.

În mijlocul grădinii era un arbore uriaş, cu coroana rotundă, a cărui umbră forma un cerc perfect, ca o fustă căzută pe iarba palidă;' printr-o deschizătură în împrejmuirea de tise din capătul celălalt al pajiştei strălucea bănuțul de argint al iazului, în bazinul lui adânc de piatră. Ultimele dalii şi crizanteme îşi plecaseră capetele înnegrite, dar razele lunii le scăldau tulpinile, iar dalele aleii luceau de parcă ar fi fost proaspăt spălate; lângă grădină se afla livada, în care ultimele mere sclipeau ici şi colo, ca nişte fructe de argint, printre crengile negre şi, lângă livadă, doi cai cenuşii, stăteau în țarcul lor, palizi ca nişte fantome.

Priveam toate acestea, gândindu-mă că nu mă voi sătura niciodată să le privesc şi mi-au venit în minte câteva versuri, învățate, probabil, în vremea când eram la şcoală şi de care uitasem până acum:

„Luna-n cercuri călătoare
Se pogoară pe cărare.
Trece blând şi prin livadă
Fructele de-argint să vadă".

Dar nu mi-am putut aminti continuarea.

Mirosul era uneori exotic, deseori sufocant şi, din când în când fetid. Dar întotdeauna era ciudat şi străin. Or aici, aerul nopții era cel al copilăriei şi adolescenței mele şi purta

în el miresmele de acasă. Mirosea a frig, a iarbă atinsă de brumă, a scoarță de copac, a fum; mirosea a pământ reavăn, a ferigi şi a cai, a toate acestea şi încă mai mult, a grădină şi a fân cosit.

Sosiserăm seara târziu, când se întunecase deja. Am mâncat fără poftă, aşa cum se întâmplase cu toate mesele mohorâte pe care le luasem în timpul călătoriei, copleşiți de oboseala drumului, şi stânjeniți de hainele prăfuite, îmi simțeam fața împietrită, buzele mi se mişcau cu greutate şi limba îmi părea de pâslă. Maxim avea pielea aproape transparentă şi sub ochii stinşi, oboseala săpase cearcăne adânci. Mi-a zâmbit chinuit, cerându-mi sprijin din priviri şi am încercat să i-l transmit, căci îmi părea deja ciudat de străin, aşa cum fusese şi atunci, cu multă vreme în urmă.

Cafeaua avea un gust neplăcut, era noroioasă şi tulbure, în sufragerie era frig şi lumina lămpii cădea mult prea slabă. Abajurul, de un galben hidos, era sfâşiat într-o parte, mobila, altfel frumoasă, era lipsită de luciu, iar covorul avea câteva pete. Peste toate se aşternuse lipsa de grijă, lipsa de dragoste.

Ne-am impus să terminăm de mâncat şi, odată ajunşi în camera noastră, am vorbit foarte puțin, murmurând doar câteva nimicuri, remarci despre călătorie, despre drumul mohorât şi obositor printr-o Europă tristă şi cenuşie. Îl suportasem cu greu, privind pe fereastra compartimentului, văzând atâta distrugere şi mizerie peste tot, şi atât de multe fețe supte şi triste, uitându-se împietrite la trenul care trecea. O dată, făcusem cu mâna unui grup de copii care aşteptau la o intersecție, undeva în centrul Franței. Nu mi-au răspuns – poate că nu mă văzuseră – priveau, doar, în gol. Dar pentru că eram agitată şi obosită, cu stomacul strâns de îngrijorare, după toată emoția provocată de şocul veştii, m-am simțit respinsă şi incidentul m-a întristat într-atât, încât am început să-mi fac gânduri negre şi n-am mai

putut să-mi schimb starea de spirit.

Acum, însă, privind grădina scăldată de lumina lunii, mă simțeam calmă şi stăpână pe mine. Am rămas mult timp la fereastră, şi atunci când, undeva, în străfundurile casei, o pendulă a bătut ora trei, eram încă trează de-a binelea şi mulțumită că exist şi că pot fi, recunoscătoare pentru liniştea din jur şi pentru răcoarea grădinii, pentru dulceața aerului. Simțeam, deşi cu o umbră de vinovăție, o mulțumire adâncă, o pace deplină.

Am rămas nemişcată încă aproape o oră, până când Maxim s-a răsucit brusc în pat, mormăind ceva incoerent şi atunci am închis geamul, căci se făcuse frig şi m-am strecurat înapoi în pat. L-am învelit din nou şi i-am mângâiat fruntea, liniştindu-l ca pe un copil agitat.

Nu s-a trezit şi, cu puțin înainte de ivirea zorilor, am adormit şi eu.

*

Din clipa în care am deschis ochii, dimineața, am înțeles cât de deosebită era acea lumină atât de specială, de familiară şi de reconfortantă. M-am dus din nou la fereastră şi am privit cerul de un albastru palid şi grădina atinsă de brumă, scăldată de o irizare difuză. Era unicul loc de pe pământ în care doream să mă aflu şi aproape că mi-au dat lacrimile din pricina acelei lumini, atât de clare şi dulci ca o miere.

Când am plecat spre biserică, fâşii de ceață se mai împleteau încă în copaci, risipindu-se în soare chiar sub ochii noştri, odată cu bruma, şi am privit instinctiv spre locul unde se afla, la depărtare de câteva mile, marea. Sosisem la Dover pe întuneric, seara trecută şi la traversarea Canalului Mânecii marea fusese calmă şi cenuşie, aşa că nu simțisem deloc că sunt pe mare; apoi

maşina ne dusese departe de ea, printre văi şi coline.

Cu tot răul pe care ni-l făcuse şi ghinionul pe care ni-l purtase, îi dusesem dorul în străinătate, îmi lipsise urcuşul încet al fluxului pe plajă, zgomotul pietricelelor târâte de apă, izbirea valurilor de ţărmul golfului – veşnica ei prezenţă, simţită chiar şi prin ceaţa cea mai deasă, care înăbuşea orice sunet şi faptul că puteam oricând, dacă vroiam, să cobor pe faleză şi să o privesc, urmărindu-i mişcarea continuă, jocul luminii peste valuri şi felul în care le schimba umbrele. O visasem adesea, visasem că îi privesc apele calme şi liniştite noaptea, de undeva de sus. Marea lângă care trăisem în timpul exilului nostru era o mare fără maree, translucidă, strălucitor de albastră, violetă, verde ca smaraldul, o mare pictată, ireală.

Dimineaţa, urcându-mă în maşina cea neagră, mă oprisem şi, întorcându-mă, îmi încordasem simţurile, încercând să-i desluşesc prezenţa. Dar nu se putea, era prea departe şi chiar dacă ar fi fost chiar aici, la capătul grădinii, Maxim ar fi ignorat-o.

M-am întors şi m-am urcat în maşină, lângă el.

Oamenii în negru ajunseseră în pragul bisericii şi se opriseră, mutându-şi greutatea de pe un picior pe celălalt. Aşteptam, nesiguri, în spatele lor, când, dintr-odată, un prihor a trecut în zbor deasupra noastră, făcând să-mi tresară inima de bucurie. Aveam senzaţia că suntem figuranţi într-o piesă, aşteptând în culise să intrăm în scenă, şi să pătrundem în spaţiul luminat din faţa noastră. Eram puţini. Dar când am trecut pe sub portal, am văzut că biserica era plină de oameni. Se ridicaseră în picioare la intrarea noastră, am presupus că erau vecini şi prieteni ai familiei – deşi nu eram sigură că i-aş mai fi recunoscut acum.

— „Sunt Viaţa şi învierea, a spus Domnul. Cine crede în mine va trăi veşnic...”

Am pătruns înăuntru şi uşa masivă de lemn s-a închis în urma noastră, lăsând afară ziua de toamnă, lumina soarelui şi ogoarele arate, omul cu tractorul şi ciocârliile înălţându-se pe bolta cerului, prihorul cântând pe ramura de ilice şi ciorile negre, zdrenţuite.

La trecerea noastră, adunarea a fremătat ca un lan de porumb. Le simţeam ochii arzându-mi spatele, le simţeam curiozitatea şi fascinaţia şi întrebările nerostite.

Biserica era superbă, de o frumuseţe care mi-a tăiat răsuflarea. Nu-mi îngăduisem niciodată să mă gândesc prea mult la cât îmi lipseau asemenea locuri. Era o biserică englezească de ţară, cât se putea de obişnuită şi totuşi, pentru mine era la fel de frumoasă ca cea mai semeaţă catedrală.

Uneori mă strecuram într-o biserică dintr-un oraş sau dintr-un sat străin şi îngenuncheam în întuneric, printre femeile acoperite cu şaluri negre, care murmurau rugăciuni, aplecate deasupra mătăniilor. Mirosul de tămâie şi de lumânări îmi era la fel de străin, ca şi tot ce mă înconjura, părând să aparţină unei religii exotice, fără legătură cu sobra biserică de piatră de acasă. Simţeam nevoia să mă aflu într-o biserică şi preţuiam tăcerea şi atmosfera de reculegere, dar eram pe jumătate atrasă, pe jumătate respinsă de statui şi confesionale. N-am izbutii niciodată să mă rog în cuvinte, să formez fraze, în gând sau cu voce tare, de spovedanie sau rugăciune. Simţeam, doar, o emoţie incoerentă, dar nespus de puternică, împinsă parcă de o presiune interioară, dar care rămânea aproape de suprafaţă, fără să erupă vreodată. Nu puteam s-o exprim şi presupun că era un fel de a bate în lemn, de ce?... Pentru ce? Proiecţie? Mântuire? Sau doar pentru a continua să fim lăsaţi în pace, în refugiul nostru montan, netulburaţi de fantome.

Nu îndrăzneam să recunosc faţă de mine însămi cât de

mult îmi lipsise şi cât de dor îmi era de o biserică englezească, dar uneori, citind şi recitind ziarele, atunci când reuşeau să ne parvină din ţară, dădeam peste anunţuri ale slujbelor din Duminica următoare şi le silabiseam încet, cuvintele stârnindu-mi un dor sfâşietor.

„Euharistie". „Denii", „corale". „Condu-ne spre lumină". „Îl vei păstra în suflet..." „Precum inima..."

„Predicator". „Vicar", „dirijor de cor". „Episcop".

Rosteam cuvintele în minte, doar pentru mine.

Aruncând priviri furişe în stânga şi în dreapta, apoi în faţa noastră, spre altar, vedeam bolţile din piatră cenuşie, lespezile şi treptele, inscripţiile săpate în memoria unor nobili locali, morţi de mult şi textele biblice înscrise pe geamuri.

„Veniţi la mine, voi cei împovăraţi".

„Eu sunt vinul, voi'sânteţi crengile".

„Binecuvântaţi sunt făcătorii de pace".

Citeam cuvintele grave pline de înţelepciune, pe măsură ce paşii noştri, ritmici ca cei ai soldaţilor, ne purtau pe podeaua de piatră, în sunetul marşului mortuar, spre catafalc.

Pe masă, lângă cristelniţă, florile aurii şi albe, ca soarele şi stelele, erau aşezate în vase mari şi în urne.

Crezusem că eram rupţi de peisajul de afară, dar nu era aşa, căci razele soarelui intraseră dintr-odată prin ferestrele laterale, căzând pe lemnul stranelor şi pe piatra cenuşie. Soarele magnific şi limpede de toamnă englezească mă inunda cu o fericire nemăsurată, copleşindu-mă cu amintiri şi cu sentimentul reîntoarcerii acasă. Lumina creştetele noastre plecate şi cărţile de rugăciune şi aprindea, pentru o clipă, monumentala cruce de argint învăluind uşor sicriul de stejar al Beatricei, în timp ce-l lăsau jos bărbaţii care-l purtaseră pe umeri.

Capitolul 2

Maxim adusese scrisoarea. Mă lăsase la masa noastră obişnuită, din marginea piaţetei pe care ajunsesem să o îndrăgim şi se întorsese la hotel să-şi cumpere ţigări.

Îmi amintesc că era răcoare, soarele tot intra în nori şi o bruscă pală de vânt măturase aleea îngustă dintre casele înalte, învârtejind hârtii şi frunze. Mi-am pus jacheta pe umeri. Vara se sfârşise. Erau semne că venea una din furtunile care începuseră să strice vremea în ultima săptămână. Soarele a intrat din nou în nori şi piaţeta a rămas în umbră, copleşită de melancolie. Câţiva copii cu părul negru se jucau cu o găletuşă pe pavaj, turnând în ea praf adus cu lopăţele de lemn şi amestecându-l cu nişte beţe; îi auzeam ciripind cu glasuri de păsări.

Îi priveam întotdeauna, îi ascultam şi zâmbeam. Încercam să nu mă întristez din pricina lor.

Chelnerul trecuse pe lângă mine, aruncând o privire spre ceaşca mea goală, dar eu clătinasem din cap. Îl aşteptam pe Maxim.

Apoi, clopotul bisericii bătuse o dată, cu o notă înaltă şi subţire şi soarele a ieşit iar din nori, întărind contururile umbrelor, încălzindu-mă şi înveselindu-mă. Copiii strigaseră de bucurie entuziasmaţi de ceva din jocul lor. Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut venind spre mine, cu umerii lăsaţi, cu faţa fără expresie pe care şi-o compunea automat, atunci când încerca să-şi ascundă tristeţea. Ţinea în mână o scrisoare şi, aşezându-se în scaunul metalic al cafenelei, o aruncase pe masă, după care se răsucise şi chemase chelnerul pocnind din degete, aşa cum obişnuia, arogant, să facă odinioară.

Nu cunoşteam scrisul. Dar am văzut ştampila poştei şi mi-am pus mâna peste a lui.

Scrisoarea era de la Giles. Maxim nu-şi ridicase deloc ochii spre mine, în timp ce o citeam cu repeziciune „...am găsit-o în dormitor, pe podea... auzind o bufnitură surdă... am reuşit să o ridicăm... Medicul a venit imediat... poate deja să-şi mişte partea stângă... vorbeşte cu dificultate, dar se simte mai bine... mă recunoaşte... cei de la clinică nu spun prea multe... groaznic... trăiesc cu speranța...”

Am privit plicul din nou. Fusese expediat în urmă cu trei săptămâni. Corespondența ajungea îngrozitor de greu în ultima vreme, serviciul poştal părea să funcționeze mult mai prost de la sfârşitul războiului încoace.

M-a auzit spunându-i:

— Probabil că se simte mai bine acum, Maxim. S-ar putea să se fi însănătoşit complet. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, am fi aflat până acum.

Maxim a ridicat din umeri şi a aprins o țigară.

— Biata Beatrice. N-o să mai poată galopa prin tot ținutul. S-a terminat cu vânătoarea, de acum înainte.

— Ei bine, dacă o conving să renunțe la ea, va fi un lucru bun. Nu mi s-a părut niciodată că ar fi o distracție potrivită pentru o femeie de şaizeci de ani.

— Ea s-a ocupat de toate. Eu n-am ajutat-o cu nimic. Nu merita aşa ceva.

S-a ridicat brusc.

— Hai să mergem, a spus. A scos din buzunar câteva monede, le-a aruncat pe masă şi s-a îndreptat spre piațetă. Am întors capul spre chelner, zâmbindu-i în chip de scuză, dar acesta era întors cu spatele la mine, vorbind cu cineva. Nu ştiu de ce mi se păruse important să fac asta. Grăbindu-mă să-l ajung din urmă pe Maxim, m-am împiedicat de o piatră din pavaj şi eram gata să cad. Strânşi unul într-altul, copiii şi-au plecat capetele şi au amuțit.

Maxim se îndrepta spre lac.

— Maxim...

L-am ajuns şi i-am atins braţul. Bătea un vânt rece ce încreţea suprafaţa apei.

— Se simte bine acum... şi-a revenit... Sunt sigură. Putem încerca să-l sunăm pe Giles în seara asta. Dar am fi aflat... el vroia doar să te anunţe şi e îngrozitor că scrisoarea a întârziat atât... s-ar putea chiar să mai fi trimis una, deşi nu e genul lui să scrie scrisori, ştii bine că nu e genul nici unuia dintre ei.

Era' adevărat. În toţi aceşti ani primiserăm, sporadic, epistole scurte şi conştiincioase, cu scrisul mare, şcolăresc, al Beatricei, ne spunea foarte puţine lucruri, menţionând uneori câţiva vecini, drumuri la Londra, războiul, camuflajul, refugiaţii, raţionalizările, caii şi, adăuga cu mult tact, cu mare grijă, fără să cadă în intimităţi, chestiuni de familie şi lucruri din trecut. Păreau scrisorile unei rude îndepărtate, cu care nu ne-am mai fi văzut de mult. Mutându-ne dintr-un loc într-altul şi apoi, după război, stabilindu-ne aici, scrisorile, adeseori expediate la post-restant, ne ajungeau doar o dată sau de două ori pe an. Eu eram cea care răspundea la scrisori, în acelaşi mod precaut şi artificial, cu un scris la fel de neformat ca al Beatricei, jenată de banalitatea relatărilor din viaţa noastră. Dat fiind că Beatrice nu le menţiona niciodată, nici măcar nu ştiam dacă ajungeau la destinaţie.

— Te rog, nu-ţi mai face griji. Sigur, a avut un atac şi trebuie să fi fost cumplit de greu pentru ea, care e atât de activă şi nu suportă să stea în casă. Probabil că nu s-a schimbat în privinţa asta.

Umbra unui zâmbet i s-a aşternut pe buze şi am ştiut că îşi mai amintea toate acestea.

— Mulţi oameni au atacuri minore şi se însănătoşesc complet.

Priveam amândoi întinderea de apă pustie, de culoarea oţelului, înconjurată de copaci. Mă auzeam sporovăind

întruna, încercând să-l liniştesc. Şi nereuşind. Căci, fireşte, nu se gândea doar la Beatrice. Scrisoarea, ştampila poştei, scrisul lui Giles, antetul hârtiei, toate acestea, ca întotdeauna, îl duceau cu mintea în trecut, obligându-l să-şi amintească. Aş fi dorit să-l scutesc de suferinţă, dar ştiam că n-ar fi fost bine să-i ascund scrisorile, chiar dacă aş fi putut să o fac cu uşurinţă, căci ar fi însemnat să-l mint, iar între noi nu exista minciună, cel puţin în lucrurile importante şi, oricum, nu aveam de gând să pretind că Maxim n-ar avea o soră, că eu aş fi singura lui familie.

Beatrice fusese aceea care se ocupase de toate, după plecarea noastră, semnase acte, luase decizii, la început împreună cu Frank Crawley. Maxim nu dorise să fie informat despre niciuna din decizii. E posibil, mă gândeam eu acum, ca efortul să fi fost prea mare pentru Bea, să ne fi bazat prea mult pe forţa şi pe rezistenţa ei, de altfel considerabile. Şi apoi, fusese şi războiul.

— Nu i-am fost de prea mare ajutor...

— Nici nu era nevoie, ştii bine că nu ţi l-a cerul niciodată.

S-a întors spre mine, cu o privire disperată.

— Mi-e teamă.

— De ce, Maxim? Beatrice se va însănătoşi, sunt sigură, ea...

— Nu. Dacă se va simţi sau nu bine... nu e vorba despre asta.

— Şi atunci...

Ceva s-a schimbat, nu-ţi dai seama? Mi-e teamă de ori ce fel de schimbare. Vreau ca fiecare zi să fie la fel cu cea de astăzi. Dacă lucrurile din jur nu se schimbă, atunci pot să mă prefac că altceva nu există, şi nu trebuie să mă mai gândesc la trecut.

Nu mai era nimic de adăugat, ştiam că niciun fel de banalitate nu-l putea ajuta. Am încetat să mai bat câmpii despre cât de repede se va înzdrăveni Beatrice. M-am

mulțumit doar să păşesc încet, alături de el, pe malul lacului şi, după un timp, înapoi spre hotel. Ne-am oprit să privim câteva gâşte plutind pe apă. Am hrănit două vrăbii cu firimiturile găsite pe fundul unui buzunar. Lacul era aproape pustiu. Practic, sezonul se sfârşise. La întoarcere, ne aşteptau ziarele şi timpul scurt, dar prețios, petrecut citindu-le, în fața unui pahar de vermut, unicul din zi, şi prânzul simplu, luat mereu la aceeaşi oră.

Tot drumul, în tăcere, m-am gândit la Beatrice. Biata de ea. Dar putea deja să-şi mişte partea stângă spunea scrisoarea, îl recunoştea pe Giles, putea vorbi. Îi vom telefona, îi vom comanda flori telegrafic, dacă va fi posibil, ne vom simți astfel mai puțin vinovați.

Urcând treptele hotelului, am avut, pentru o clipă, imaginea ei în fața ochilor, venind spre mine pe pajiştea de la Manderley, cu câinii lătrând vesel pe lângă picioarele ei, şi i-am auzit vocea cristalină. Buna, draga, loiala Beatrice, care îşi păstra gândurile pentru sine şi nu întreba niciodată nimic, care ne iubea şi acceptase tot ce făcusem. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Dar probabil că acum era din nou pe picioare. Am început chiar să mă gândesc cum îi voi scrie să nu se mai agite atât. Să aibă mai multă grijă de ea. Să nu mai vâneze.

Am intrat în hotel şi, privindu-l pe Maxim, am înțeles, după expresia lui, că reuşise să se-liniştească şi că ne puteam întoarce, cu inima împăcată, la propria noastră existență, fragilă şi confortabilă.

*

Îmi e ruşine, acum, şi îmi va fi ruşine toată viața, de fericirea pe care am simțit-o în seara aceea, preocupați doar de noi înşine şi de coconul comod pe care ni-l construisem, rupți de realitate. Cât de egoişti eram şi cât de nesimțitori,

auto-sugestionându-ne, pentru că ne convenea, că atacul suferit de Beatrice fusese unul minor şi că urma, desigur, să-şi revină complet.

După-amiaza am făcut câteva cumpărături, un parfum pe care nu-l cunoşteam şi un pachet de ciocolată amăruie, care începuse din nou să se mai găsească; de parcă aş fi fost una dintre femeile acelea bogate, răsfăţate şi frivole, pe care le văzusem deseoricumpărând lucruri din capriciu, ca să mai treacă timpul. Nu-mi stătea în fire şi nu ştiu de ce făcusem asta în ziua aceea. După masa de seară ne-am plimbat din nou, aşa cum obişnuiam, lângă lac, şi ne-am băut cafeaua pe una din puţinele terase care rămâneau deschise şi seara. Luminile erau aprinse deasupra noastră, roşii, albastre şi portocalii, reflectate pe mese şi pe mâinile noastre. Vântul se oprise şi era o atmosferă plăcută. Câteva perechi au trecut pe lângă noi, intrând în hotel, atrase de tartele cu cireşe şi marţipan care erau specialitatea casei. Poate că Maxim era din nou cu gândul în altă parte, dar pe faţa lui nu se citea nimic în clipa aceea, aşa cum şedea în faţa mea, lăsat pe spate în scaun şi fumând. Era neschimbat, cu excepţia câtorva riduri şi fire de păr alb în plus, faţă de ziua în care urcasem cu maşina pe drumurile de munte din Monte Carlo, cu mulţi ani în urmă, era acelaşi om care mă invitase la masa lui, după ce răsturnasem, stângace şi îmbujorată de ruşine, paharul cu apă pe masa la care prânzeam de una singură.

— Nu poţi mânca pe o faţă de masă udă, îmi spusese el – şi apoi, întorcându-se către chelner: Mai pune un tacâm aici. Domnişoara va lua masa cu mine.

Nu mai era, însă, la fel de categoric acum, sau la fel de impulsiv; devenise mult mai calm, mai răbdător, mai ales faţă de plictiseală. Se schimbase. Şi totuşi, privindu-l acum, îl vedeam la fel ca atunci când îl cunoscusem, era acelaşi Maxim. Ar fi trebuit să fie o seară ca toate celelalte petrecute

împreună, vorbind despre fleacuri, simpla mea prezenţă îl liniştea şi era dependent de mine, obişnuită de-acum să fiu eu cea puternică. Şi dacă, în fundul sufletului, eram conştientă, ca şi în alte dăţi din ultima vreme, de o uşoară nelinişte interioară, de o uşoară luptă cu mine însămi, de ceva nedefinit, asemenea unui „nor cât o palmă de mare”, refuzam să o accept sau să o recunosc.

Ni s-a adus al doilea rând de cafele, în ceşti minuscule şi Maxim a comandat coniac.

— Uite-l pe chimist, am spus. Şi am schimbat priviri amuzate, ca de obicei, înainte de a ne întoarce să-l privim pe omul care trecea pe lângă noi, îndreptându-se spre lac. De-o rigiditate şi slăbiciune extremă, omul era farmacistul local, care-şi petrecea zilele vânzând medicamente într-un halat alb imaculat, iar serile, cu o punctualitate de ceasornic, ieşea la plimbare pe acelaşi drum, îmbrăcat într-o haină lungă şi neagră, ţinând în lesă un mops mic, gras şi astmatic. Ne făcea să râdem cu solemnitatea lui lipsită de umor; era localnicul tipic şi totul, la el, ne era străin, de la croiala hainelor şi gulerul ridicat cu grijă, până la forma pe care o avea lesa câinelui.

’Pentru noi, aceste mici scene şi zâmbetul pe care îl schimbam deveniseră atracţia fiecărei zile.

Îmi amintesc că am început să facem speculaţii în legătură cu presupusa lui situaţie familială – căci nu-l văzusem niciodată în compania vreunei alte persoane, de oricare sex ar fi fost ea – şi să încercăm să-i găsim perechea, trecând în revistă femeile din magazinele şi restaurantele târguşorului în care ne aflam, stăruind asupra celor care aveau câini, iar mai târziu, când se făcuse frig şi nicio lumină nu mai rămăsese aprinsă pe terasă, ne-am întors la hotel, ţinându-ne de mână, purtându-ne ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, evitând să vorbim despre scrisoare.

E ciudat cum, amintindu-ne de clipele tragice ale vieţii, de

momentele de criză şi de mare suferinţă, descoperim că ni s-au întipărit în memorie şi detalii nesemnificative, legate pentru totdeauna de evenimentul major, ca etichetele de haine, deşi, în momentul respectiv, şocul, durerea şi panica par să ne întunece mintea.

Sunt lucruri din noaptea aceea pe care nu mi le mai amintesc, dar sunt altele care mi se reliefează în faţa ochilor, cu o claritate deplină, ca scenele unui tablou viu.

Am intrat în hotel, râzând amândoi şi Maxim a sugerat, neobişnuit de vesel, să bem un lichior la bar. Hotelul era unul fără pretenţii, dar cineva, cu mult timp în urmă, încercase, probabil, să atragă clienţii, transformând unul dintre holuri în bar şi decorându-i lămpile cu abajururi franjurate. În timpul zilei era un loc mohorât şi neîngrijit şi nu ne-ar fi trecut prin minte să-i călcăm pragul. Dar uneori, seara, ne închipuiam, în glumă, că ne aflăm într-un loc cu pretenţii şi, cum nu mai suportam stilul barurilor şi restaurantelor din marile hoteluri, intram aici şi ne simţeam chiar bine, plini de o tandreţe indulgentă, ca faţă de un copil îmbrăcat în hainele de bal ale unui adult.

Intrau uneori femei în vârstă, bine îmbrăcate, care se aşezau la bar şi bârfeau. O dată, o matroană obeză şi fiica ei cu gât de girafă se cocoţaseră pe taburetele înalte şi fumau, aruncând priviri lacome înjur. Noi stăteam la o masă retrasă, ascunzându-ne feţele, căci încă ne mai temeam că ne-ar putea recunoaşte cineva sau că am întâlni vreo cunoştinţă. Dar ne făcea plăcere să vorbim despre femeile acelea, trăgând cu coada ochiului la mâinile, pantofii şi bijuteriile lor, încercând să le ghicim poziţia socială şi situaţia familială, aşa cum făceam şi cu lugubrul farmacist.

În seara aceea eram singurii clienţi şi ne-am aşezat la o altă masă decât cea obişnuită, mai bine luminată şi mai aproape de bar. Dar, înainte să fi putut comanda ceva, directorul hotelului a intrat în încăpere, căutându-ne cu

privirea.

— A întrebat cineva la telefon de dumneavoastră, dar eraţi plecaţi. A spus că o să revină.

Am îngheţat. Inima îmi bătea foarte repede şi îmi simţeam mâinile grele, fără viaţă, ca două corpuri străine. În clipa aceea am remarcat, nu ştiu de ce, că franjurii abajurului aveau mărgele verzi, de un verde oribil, ca al broaştelor şi că unele lipseau, cineva înlocuindu-le cu mărgele roz. Modelul trebuia, probabil, să sugereze frunzele întoarse ale lalelelor. Şi acum le mai am în faţa ochilor, obiecte urâte şi ieftine, alese de cineva care le credea „chic”. Dar nu-mi mai amintesc despre ce am vorbit. Poate că am tăcut. Ni s-au adus băuturile, două coniacuri mari, dar aproape că nu m-am atins de al meu. Pendula a bătut ora. Paşii cuiva au răsunat deasupra noastră, apoi s-a auzit un murmur de voci şi s-a făcut linişte. În timpul sezonului ar fi fost plin de lume, localnici şi turişti. Afară, în serile calde, s-ar fi stat pe terasă până târziu şi luminile de pe malul lacului nu s-ar fi stins până la miezul nopţii. Eram mulţumiţi cu distracţiile pe care ni le oferea acest loc şi cu veselia lui gravă. Privind în urmă, mă minunez cât de puţine lucruri ceream atunci de la viaţă; anii aceia par să fi trecut la fel de tihnit ca răstimpul de calm dintre două furtuni.

Am aşteptat la masă aproape o oră, dar nu ne-a mai căutat nimeni, aşa că în cele din urmă ne-am strâns lucrurile, pregătindu-ne să urcăm în cameră. Chelnerul aştepta politicos să plecăm pentru a putea închide. Maxim a băut şi paharul meu de coniac şi i-am văzut faţa cum i se transformă din nou într-o mască, cum ochii stinşi îmi căutau privirea, implorând sprijin.

Am ajuns în camera noastră, mică, dar cu un balcon pe care puteam ieşi vara, deasupra grădinii. Nu se vedea lacul, dar nu ne deranja asta, era mai discret aşa.

Am închis uşa şi am auzit imediat paşi apropiindu-se,

apoi bătăi în uşă. Maxim s-a întors spre mine.

— Răspunde tu.

Am deschis. În prag stătea directorul hotelului.

— Doamnă, îl caută cineva la telefon pe domnul de Winter, dar n-am putut să vă fac legătura în cameră, se aude foarte slab. Vreți să-l rugați să coboare, vă rog?

L-am privit pe Maxim, dar el a clătinat din cap. Făcându-mi semn să mă duc eu, aşa cum ştiusem că va face.

— Cobor eu, am spus, soțul meu e foarte obosit. Am ieşit din cameră şi am coborât repede, scuzându-mă față de director.

— Maxim? Maxim, tu eşti? Mă auzi?

— Giles, am spus eu. Giles, eu sunt...

— Alo... alo...

— Maxim e în cameră. El... Giles...

— Oh. Vocea a slăbit din nou şi când a reapărut, suna ca şi cum ar fi venit de sub apă, cu un ecou înfundat.

— Giles, mă auzi? Giles, cum se simte Beatrice? De abia astăzi după-amiază am primit scrisoarea ta, a ajuns foarte greu.

În receptor s-a auzit un zgomot ciudat şi inițial am crezut că e o nouă întrerupere sau o interferență pe linie. Apoi mi-am dat seama ce era acel sunet. Giles plângea. Îmi aduc aminte-că am luat statueta de lemn şi am început să o răsucesc mecanic în mână, întorcând-o între degete.

— Azi dimineață... devreme. Vocea îi era sugrumată şi întretăiată de suspine. Încerca să se stăpânească, făcând pauze de câteva secunde, dar nu reuşea.

— Era încă la clinică, nu o adusesem acasă... vroia să vină acasă... încercam să fac cum era mai bine, înțelegi? Vroiam să o aduc... A suspinat iar şi n-am ştiut ce să-i spun, cum să procedez, îmi părea rău pentru el, dar mă simțeam groaznic, îmi venea să las receptorul din mână şi să fug.

— Giles...

— A murit. A murit azi dimineață. Dimineața devreme. Nici măcar nu eram acolo. Plecasem acasă, înțelegi... Nu mă gândeam că... nu mi-a spus nimeni. A respirat adânc şi apoi a spus, foarte tare şi răspicat, ca şi cum nu l-aş fi auzit sau nu l-aş fi înțeles, ca unui surd, sau unui copil mic.

— Am sunat ca să-i spun lui Maxim că sora lui a murit.

Maxim deschisese uşa balconului şi stătea nemişcat, cu privirea ațintită asupra grădinii întunecate.

O singură lampă era aprinsă, lângă pat. N-a spus nimic când l-am anunțat, niciun cuvânt, a rămas imobil, fără măcar să mă privească.

Am spus:

— Nu ştiam ce să-i zic. Mă simțeam îngrozitor. Plângea. Giles plângea.

Mi-am amintit din nou sunetul vocii lui, de-abia răzbind până la mine, respirația lui întretăiată de suspine, atunci când încerca să se controleze şi nu reuşea şi mi-am dat seama că stând în biroul îmbâcsit al directorului, cu mâna încleştată pe receptor, avusesem în minte imaginea lui Giles, dar nu şezând pe un scaun, undeva în casa lor, în hol sau în bibliotecă, ci deghizat în şeic arab, cu burnus alb, şi cu un fel de ştergar legat în jurul capului, aşa cum fusese în noaptea aceea de coşmar, la balul costumat de la Manderley. Mi-l imaginasem plângând, cu lacrimile prelingându-i-se pe fața lui de cocker, lăsând dâre albe pe fondul de ten cafeniu aplicat cu grijă. Dar în noaptea aceea, lacrimile nu-i aparținuseră, Giles fusese doar stânjenit şi încurcat; lacrimile, pricinuite de şoc, de stupefacție şi de ruşine, fuseseră ale mele.

Ar fi fost bine să nu mă mai gândesc atât de mult la trecut, vroiam să uit, dar amintirile îmi reveneau în minte atunci când mă aşteptam mai puțin, în cele mai nepotrivite momente şi nu aveam nicio putere asupra lor.

O adiere rece a venit dinspre balcon.

Maxim a spus:

— Sărmana Beatrice... Şi a repetat, după un timp: „Sărmana Beatrice”, dar pe un ton ciudat de indiferent, ca şi cum n-ar fi simţit nimic pentru ea. Ştiam că suferă, trebuia să simtă ceva. Maxim îşi iubise sora, mai mare cu trei ani decât el şi având o fire total diferită, şi continuase s-o iubească chiar şi atunci când se detaşase complet de lume. Îşi petrecuseră puţin timp împreună, dar ea îl ajutase, fusese de partea lui fără să pună întrebări, îl iubise, firesc şi loial, în ciuda lipsei de gesturi demonstrative, iar Maxim, veşnic categoric şi impulsiv, o iubise, se bazase pe ea şi îi fusese, de nenumărate ori, recunoscător.

M-am îndepărtat de uşa balconului şi am început să mă învârt prin cameră plină de nervozitate, deschizând sertare şi uitându-mă în ele, gândindu-mă la făcutul bagajelor, incapabilă să mă concentrez asupra vreunui lucru, obosită, dar prea încordată, ştiam bine, pentru a putea adormi.

Într-un târziu, Maxim s-a întors în cameră şi a închis uşa spre balcon.

Am spus:

— E prea târziu acum să ne interesăm de bilete şi de ruta cea mai potrivită. Nici măcar nu ştim ziua înmormântării, nu l-am întrebat. Ce prostie, ar fi trebuit să-l întreb. O să încerc să-l sun pe Giles mâine şi să aranjez şi restul.

M-am uitat spre el, cu mintea plină de gânduri, de întrebări şi de planuri confuze.

— Maxim?

Mă privea fix, cu un fel de uimire disperată.

— Maxim, trebuie să ne ducem. Îţi dai seama, nu-i aşa? Cum am putea să nu ne ducem la înmormântarea surorii tale?

Faţa lui era albă ca hârtia.

— Du-te tu. Eu nu pot.

— Maxim, trebuie.

M-am apropiat de el, l-am îmbrăţişat, murmurând cuvinte liniştitoare şi ne-am strâns unul lângă altul, începând să ne dăm seama ce ne aşteaptă. Spusesem că nu ne vom mai întoarce niciodată şi acum trebuia să o facem. Era singurul lucru care ne putea obliga. Nu îndrăzneam să vorbim despre tot ce presupunea întoarcerea noastră, monstruozitatea a ceea ce urma să se petreacă crea un obstacol între noi şi nu mai rămăsese nimic de spus, absolut nimic.

Într-un târziu, ne-am culcat, deşi n-am dormit, exact aşa cum ştiam că se va întâmpla. Am auzit ceasul clopotniţei din piaţă bătând ora două, apoi trei, apoi patru.

Părăsisem Anglia cu mai mult de zece ani în urmă; fuga noastră începuse de fapt, în noaptea incendiului. Maxim întorsese maşina şi ne-am îndepărtat atunci de flăcările care cuprinseseră casa, de Manderley, de trecut şi de toate fantomele lui. N-am luat nimic cu noi, n-am făcut niciun plan, n-am lăsat nicio explicaţie, deşi, în cele din urmă, am trimis adresa noastră. Îi scrisesem Beatricei şi primisem o scrisoare oficială şi două seturi de acte, de la Frank Crawley, de la avocat şi de la banca noastră din Londra. Maxim nu le citise, şi-a aruncat doar ochii pe ele, înainte de a le semna şi de a le împinge brusc spre mine, de parcă l-ar fi ars. Eu m-am ocupat după aceeade cele câteva chestiuni care ne priveau, şi apoi a trecut aproape un an de linişte, înainte ca războiul să ne silească să căutăm un alt loc, şi încă unul, iar după război am ajuns în sfârşit aici, în mica staţiune de lângă lac, unde ne-am stabilit, reluându-ne ritmul de viaţă liniştit, monoton şi atât de scump nouă, retraşi în lumea noastră, neavând nevoie şi nedorind prezenţa altcuiva. Iar dacă, recent, fusesem cuprinsă de nelinişte, aducându-mi aminte de tot ceea ce se întâmplase şi simţind pe aproape prezenţa „norului nu mai mare de o palmă”, nu-i spusesem nimic lui Maxim şi nici nu aveam de

gând să-i spun vreodată.

*

Nu eram doar prea încordată pentru a putea dormi, în noaptea aceea, îmi era şi frică de coşmaruri, în cazul în care aş fi reuşit să adorm, îmi era frică de imagini insuportabile şi incontrolabile, de lucruri pe care vroiam să le uit definitiv. Dar în loc de coşmaruri, atunci când am aţipit, cu puţin înaintea zorilor, imaginile care mi s-au succedat sub pleoape erau pline de linişte şi de fericire, imaginile unor locuri pe care le vizitasem împreună şi care ne erau foarte dragi, albastrul Mediteranei, laguna veneţiană, cu bisericile răsărind dintr-o ceaţă trandafirie în primele clipe ale dimineţii, aşa că m-am trezit calmă şi odihnită şi am rămas întinsă lângă Maxim, în obscuritate, dorindu-mi să-i transmit şi lui aceeaşi stare de spirit.

Visele fuseseră pline şi de altceva, de o nerăbdare şi o bucurie de care mă ruşinasem, la trezire. Dar acum, gândindu-mă la ele, le-am acceptat cu calm.

Beatrice murise. Îmi părea foarte rău. Ţinusem foarte mult la ea, şi cred că şi ea la mine. În viitor, o ştiam prea bine, voi plânge şi voi fi foarte tristă şi îi voi simţi lipsa. Va trebui să fac faţă şi disperării lui Maxim, provocată de moartea ei, dar şi de ceea ce trebuia să facem.

Trebuia să ne întoarcem. Întinsă în pat, în camera noastră de hotel din staţiunea de lângă lac, am simţit atunci un amestec de nerăbdare, de vinovăţie, de bucurie şi teamă, căci nu reuşeam să-mi imaginez ce urma să se întâmple, cum ni se vor părea toate şi, mai presus de orice, ce efect va avea întoarcerea noastră asupra lui Maxim, ce suferinţă urma să-i provoace.

Din prima clipă a dimineţii, Maxim începuse instinctiv să refuze realitatea, interzicându-şi să simtă sau să gândească,

ascunzându-se în spatele unei măşti impenetrabile şi acționând ca un robot, cu gesturile mecanice şi indiferente pe care le folosea de atâta vreme în astfel de situații. Am schimbat doar câteva cuvinte, banalități legate de făcutul bagajelor; cea mai mare parte din timp, Maxim şi-a petrecut-o la fereastră sau pe balcon, privind grădina, palid, tăcut şi distant, lăsându-mă să organizez singură călătoria, să telefonez, să telegrafiez şi să reţin biletele, să fac bagajele pentru amândoi, aşa cum făcusem întotdeauna; atunci am realizat, din nou, privind hainele atârnate în dulap, cât sunt de urâte. Nu devenisem nici până acum o femeie elegantă, căci nu-mi plăcea să pierd prea mult timp alegându-mi hainele, deşi aveam suficient timp la dispoziție. Fusesem o fetişcană stângace şi modest îmbrăcată, iar acum devenisem o femeie măritată, îmbrăcată banal. Privindu-mi hainele, mi-am dat seama că sunt terne, hainele unei femei de vârstă mijlocie şi am înțeles dintr-odată, că nu fusesem niciodată tânără în privința îmbrăcăminții, nu fusesem nici măcar cochetă, darămite elegantă sau în pas cu moda. La început fusese din cauza neştiinței şi a sărăciei; mai târziu, nesfătuită de nimeni, impresionată de noua mea viață şi poziție socială şi complexată de Rebecca, femeia frumoasă şi elegantă, îmi alesesem haine cuminți, care nu atrăgeau atenția. În plus, Maxim mă remarcase şi se căsătorise cu mine şi din pricina, iar nu în ciuda, hainelor mele modeste, potrivite fetişcanei inocente şi retrase care eram.

Aşa că am scos din dulap bluzele cuminți, de culoare crem, fustele gri şi bej, pardesiele întunecate şi pantofii banali, dar comozi, le-am pus cu grijă în valiză şi am încercat zadarnic să-mi imaginez ce fel de vreme era acum în Anglia, dacă era cald sau frig, temându-mă să-i cer părerea lui Maxim, ştiind că refuza să se gândească acum. Dar am terminat de făcut bagajele, lăsând restul lucrurilor noastre acolo unde se aflau, pe rafturi şi în sertare. Urma să

ne întoarcem aici, fireşte, deşi nu ştiam când. Am coborât în hol şi l-am asigurat pe directorul hotelului că intenţionam să păstrăm camera. Directorul ne-a cerut să plătim un avans şi eu am acceptat, grăbită să încheiem socotelile cât mai repede, convinsă că aşa e regula. Dar la auzul cererii, Maxim a ieşit din starea lui de apatie, ca un câine furios că a fost trezit din somn şi s-a răstit la director în stilul lui de odinioară, disprețuitor şi poruncitor, spunându-i că nu-i vom plăti nimic în plus față de ceea ce i-am datora în mod normal şi că va trebui să ne creadă pe cuvânt că ne vom întoarce.

— Nu are nicio şansă să închirieze camera altcuiva acum, la sfârşitul sezonului şi o ştie foarte bine. Toată lumea pleacă. Ar trebui să fie fericit că reținem camera. Mai sunt o mulțime de hoteluri.

Mi-am muşcat buzele şi am evitat privirea directorului, în timp ce ne urcam în taxi. Dar Maxim se calmase din nou şi tot restul călătoriei, o zi şi o noapte şi încă o zi, a rămas închis în sine, fără să vorbească.

Acceptând însă fără împotrivire mâncarea şi băutura pe care i le ofeream, ca un copil.

— Totul va fi în regulă, i-am spus eu la un moment dat; nu va fi atât de rău precum te aştepți, Maxim.

El a zâmbit stins şi a întors capul spre fereastra compartimentului, contemplând nesfârşitele peisaje cenuşii ale Europei, din care lumina schimbătoare a soarelui de toamnă lipsea. Peste tot erau doar câmpuri îmbibate de ploaie, copaci zdrențuiți, ici şi colo sate mohorâte şi oraşe sumbre.

O singură dată, însă, s-a întâmplat ceva. A durat doar o fracțiune de secundă, dar m-a luat prin surprindere şi şocul, neaşteptat de puternic, mi-a țintuit inima în loc.

Trenul oprise într-o stație de graniță şi, din cauza schimbării locomotivei, aveam de aşteptat o jumătate de oră,

timp suficient pentru a ne dezmorți picioarele pe peron. Neam aşezat la un chioşc unde se vindeau cârnați, schnapps, cafea fierbinte şi prăjiturele aromate şi am mâncat cu lăcomie. Maxim privea amuzat un om care se lupta cu un morman de bagaje şi eu stăteam lângă el fără să mă gândesc la ceva anume, uitând pentru o clipă de trecut şi de viitor, savurând doar prăjitura şi cafeaua şi bucurându-mă de gustul lor simplu. Apoi Maxim s-a întors spre mine şi mi-a zâmbit, iar eu privindu-l în acel moment, am auzit o voce în minte, răsunând clar şi limpede: „Omul acesta e un criminal. A împuşcat-o pe Rebecca. El şi-a ucis soția". Pentru o clipă, care a părut să dureze o veşnicie, Maxim mi s-a părut un străin, un bărbat necunoscut cu care nu aveam nimic de-a face.

Apoi impiegatul a fluierat scurt, făcându-ne semn să urcăm în tren.

Capitolul 3

„Din țărână am ieşit, în țărână ne vom reîntoarce".

Ciorile se învârteau din nou pe cer, înălțându-se, risipindu-se în toate direcțiile şi lăsându-se în jos; pe colină, tractorul continua să are. Soarele strălucea cu aceeaşi intensitate, lumea era neschimbată.

— „În mijlocul vieții suntem în moarte; cine altul decât Tine, Doamne, ne poate mângâia?"

Îmi țineam respirația, aşteptând parcă să se întâmple ceva. Şi, lucrul acesta fireşte, s-a şi întâmplat curând: groparii au început să coboare sicriul în groapă. Mi-am ridicat privirea. Maxim stătea nemişcat la câțiva paşi de mine, o umbră neagră. Toți eram în negru, sub lumina aurie a soarelui. Mi-am îndreptat ochii spre Giles, aflat de partea cealaltă a gropii. Avea obrajii căzuți, ochii adânciți în orbite

şi plângea fără nicio reţinere. Lângă el stătea Roger, dar m-am jenat să-l privesc şi mi-am întors ochii într-o parte. Acum groparii sfârşeau de coborât sicriul.

— „Domnul a dat, Domnul a luat, numele Domnului fie binecuvântat. Odihnească-se în pace".

Acum cei care o însoţiseră pe ultimu-i drum se aplecau deasupra gropii şi presărau pământ peste sicriu. Am luat mâna lui Maxim într-a mea. Degetele îi erau reci şi dintr-odată am avut imaginea Beatricei în faţa ochilor, venind spre mine pe pajişte, îmbrăcată în taiorul ei de tweed, cu acea expresie de curiozitate prietenească întipărită pe faţa ei rotundă ca o lună plină. Beatrice, de la care nu auzisem niciodată vreun cuvânt aspru sau jignitor.

— Am auzit atunci o voce din ceruri care mi-a spus: „binecuvântaţi fie cei care mor întru Domnul".

Aşi fi vrut să pot plânge. Ar fi trebuit să pot, dar ochii îmi rămâneau uscaţi, deşi o iubisem. Însă mă gândeam ce zi minunată era şi cât de mult i-ar fi plăcut ei să călărească sau să-şi plimbe câinii, într-o asemenea zi, căci Beatrice îşi petrecea aproape tot timpul în aer liber. Mi se părea îngrozitor de nedrept faptul că murise într-un sanatoriu, umilită şi învinsă de un atac, la nici şaizeci de ani, şi nu căzând de pe cal la o vârstă înaintată, vânând până în ultima clipă, bucurându-se de frumuseţea zilei. Moartea ei ar fi fost mai potrivită pentru Giles, care fusese întotdeauna prea gras, şi avusese acel aer bolnăvicios ca şi acum când îşi ducea batista la ochii plânşi, zdrobit de durere. Sau pentru Roger. L-am privit cum stătea lângă tatăl lui şi mi-a trecut prin minte gândul oribil că moartea ar fi fost cu siguranţă preferabilă acestei atât de cumplite desfigurări, dar mi-am dat seama că preferinţa ar fi fost doar a noastră, a celor care am fi vrut să evităm neplăcerea de a trebui să-l privim.

Se făcuse linişte. Stăteam în jurul gropii, cu capetele

plecate şi cu ochii aţintiţi asupra coşciugului de stejar, pe care zăceau primii bulgări de ţărână. Florile aurii fuseseră aşezate pe iarbă şi ridicându-mi ochii spre ele am remarcat cât de multe erau acum, jerbe, coroane şi buchete, aurii, arămii, purpurii şi albe, ca nişte giuvaiere prinse în montură verde. Întorcându-mă spre ieşire, am văzut cât de multă lume venise la înmormântare, poate cincizeci sau şaizeci de oameni, care stăteau mai retraşi, făcându-ne loc să trecem. Ce mulţi prieteni avusese Beatrice, m-am gândit eu, cât de iubită, de cunoscută şi respectată fusese...

Acum, în timp ce ne înapoiam la maşinile noastre, după ce totul se terminase, Maxim îmi strângea mâna ca într-un cleşte. Oamenii ne priveau ţintă, punându-şi întrebări, chibzuind şi socotind. Le simţeam privirile, deşi îmi lăsasem ochii în jos şi m-am întrebat dacă vom reuşi să le rezistăm, nu numai acum, ci şi acasă, dacă Maxim va fi în stare să le facă faţă.

Lumea ne înconjurase, ca o pădure neagră. Cuprinsă de panică, m-am împiedicat, ajungând de pe iarbă pe aleea pietruită şi, în acel moment, din direcţia opusă lui Maxim, o mână m-a sprijinit să nu cad; ridicând privirea, am văzut chipul blajin şi liniştitor de familiar al lui Frank Crawley.

*

Mult după aceea, mi-am amintit cum prezenţa lui a transformat încercările acelei zile, făcându-ni-le suportabile, căci ne-a dat putere şi încredere în noi şi din nou am realizat cât îi eram de îndatoraţi pentru ajutorul lui constant. Fusese administratorul proprietăţilor lui Maxim, mereu harnic, eficient, loial şi, totodată, cel mai vechi şi bun prieten; suferise alături de el şi fusese o victimă a Rebeccăi aproape în aceeaşi măsură ca Maxim. Ştiuse adevărul şi nu vorbise niciodată.

Dar pentru mine, Frank însemnase mai mult decât atât, fusese un reazem şi un reper, atunci când totul în jurul meu se prăbuşea. Fusese alături de mine încă de la venirea mea la Manderley, ca soție a lui Maxim, parcă-l văd sensibil, discret, anticipându-mi dorințele, netezindu-mi calea, încântat că eram aşa cum eram – tânăr, banal şi stângace, fără experiență – şi apreciind, dincolo de aparențe, omul din mine. Nu voi afla, probabil, niciodată, cât de mult îi datorez lui Frank Crawley, în câte ocazii mărunte, dar vitale, m-a ajutat, dar mă gândisem de multe ori la el cu afecțiune, în timpul anilor petrecuți în exil şi îi mulțumisem lui Dumnezeu pentru el, în clipele ciudate pe care le petrecusem îngenuncheat în bisericile străine. M-am gândit atunci că nu cunoscusem, în toată viața mea, decât doi oameni fundamental buni. Pe Frank şi Beatrice. Şi astăzi amândoi se aflau aici; numai că Frank trăia şi era neschimbat, iar Beatrice era moartă şi amintirile m-au copleşit, ca un râu inundând pământul sterp şi uscat al prezentului.

*

După ceremonie, în tot timpul cât am rămas lângă mormânt, sobri şi gravi, primind condoleanțe din partea atâtor oameni, mulți dintre ei necunoscuți, ca şi după aceea, în timp ce ne îndreptam spre maşinile negre care ne aşteptau, Maxim ar fi dat bir cu fugiții, dacă ar fi putut, şi asta o ştiam fără să fie nevoie să-mi spună. S-ar fi urcat pur şi simplu într-una dintre maşini şi i-ar fi cerut şoferului să pornească imediat, nici măcar nu ne-am fi luat rămas bun de la cineva, am fi fugit repede şi cât mai departe, cu trenul şi cu vaporul, din nou în exil. Venisem, ne făcusem datoria. Beatrice era moartă şi îngropată cum se cuvine. Nimic nu ne mai reținea aici.

Dar eram obligați să rămânem, firește, nimeni n-a sugerat o altă alternativă.

*

— Mi-a făcut plăcere să-l revăd pe Frank, am spus eu, în mașina care ieșea încet pe poarta cimitirului, îndreptându-se spre șosea. E aproape neschimbat, cu toate că a încărunțit –, firește, a îmbătrânit și el ca noi toți.

— Da.

— Toți am îmbătrânit. Presupun că și noi le părem schimbați. Îmbătrâniți, vreau să spun.

— Da.

— Au trecut mai mult de zece ani.

De ce am spus-o? De ce am continuat să vorbesc despre asta, deși știam bine că ne va face să ne gândim la trecut? Umbra lui plutea între noi, deși nu-l pomeneam niciodată. Ce m-a făcut să-l scot la lumină, astfel încât să fim obligați să ni-l amintim?

Maxim s-a întors spre mine și ochii lui aruncau flăcări.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu tine, crezi că nu știu cât timp a trecut? Crezi că nu mă gândesc la asta? Doar știi bine că nu m-am putut gândi la nimic altceva în ultimele trei zile! Ce încerci să faci?

— Îmi pare rău. Nu vroiam... vorbeam într-o doară...

— De ce trebuie să vorbești cu tot dinandinsul? Ne trebuie conversație?

— Nu, ai dreptate. Îmi pare rău... Maxim, n-am vrut...

— Nu te-ai gândit.

— Îmi pare rău.

— Sau poate că da.

— Maxim, te rog... e o prostie, am spus o tâmpenie. Nu trebuie să ne certăm. Nu acum. Deloc. Noi nu ne certăm niciodată.

Era adevărat. Nu ne mai certasem din ziua când începuse ancheta asupra morții Rebeccăi, ziua incendiului şi a călătoriei de coşmar la Londra, împreună cu colonelul Julyan. Fusesem prea aproape de catastrofă, şi neînțelegerea şi confuzia ivite între noi fuseseră cât pe ce să ne despartă. Eram conştienți de norocul nostru, cunoşteam prea bine valoarea a ceea ce aveam, pentru a risca fie şi cea mai mică dispută asupra lucrurilor mărunte din viața de zi cu zi. Atunci când cineva trece prin ceea ce am trecut noi, ispiteşte soarta.

I-am luat mâna într-a mea.

— Se va sfârşi curând, am spus. Va trebui să fim politicoşi, să spunem ceea ce vor ceilalți să audă, de dragul lui Giles. Pentru Beatrice. Dar după aceea ne vor lăsa în pace.

— Şi o să putem pleca. Dis-de-dimineață. Sau poate chiar la noapte.

— Dar... ar trebui să stăm cu Giles încă o zi sau două. Arată groaznic, sărmanul, e complet distrus.

— Îl are pe Roger.

Am rămas tăcuți o vreme. Roger. Cuvintele erau inutile.

— Are o mulțime de prieteni. Amândoi aveau. Prezența noastră nu l-ar ajuta cu nimic.

Nu i-am răspuns, n-am insistat, nu încă, nu îndrăzneam să-i spun că vroiam să rămânem, nu pentru Giles sau Roger, ci pentru că eram din nou, acasă, după atâta timp şi mă simțeam eliberată, renăscând, aproape bolnavă de fericire la vederea colinelor, a copacilor, a cerului şi a luminii de toamnă, chiar şi a stolurilor negre de ciori. În acelaşi timp, însă, mă simțeam vinovată față de Maxim, mi se părea că-l trădez, ca soție ar fi trebuit să fiu solidară cu el, aşa că am făcut un gest mărunt şi patetic, a cărui semnificație doar eu o puteam înțelege: mi-am întors privirea de la geamul maşinii, refuzând în mod conştient să

mai privesc peisajul pe care-l iubeam şi mi-am aţintit-o asupra chipului palid şi suferind al lui Maxim, apoi am privit mâinile noastre încleştate şi haina neagră a şoferului.

Maşina încetinise, ajunsesem lângă casă şi l-am văzut pe Roger ajutându-şi tatăl să coboare din cealaltă maşină.

Maxim a spus:

— Nu pot. Nu mă simt în stare să le înfrunt privirile şi cuvintele. Julyan era acolo, l-ai văzut?

Nu-l văzusem.

— Era acolo. Ca şi familia Cartwright şi Tredint.

— N-are importanţă, Maxim. Vorbesc eu cu toţi, tu nu trebuie decât să le strângi mâna. Oricum, se va vorbi doar despre Beatrice. Nimeni nu va pomeni nimic despre trecut.

— Nici nu vor avea nevoie. Li se va citi în ochi totul, mai clar decât dacă ar spune-o cu voce tare. Maşina s-a oprit şi m-am pregătit să cobor. În clipa aceea, cuvintele lui Maxim mi-au răsunat din nou în urechi, iar şi iar. Am îngheţat, clipa s-a transformat într-o eternitate şi auzeam fără încetare aceleaşi cuvinte. „Li se va citi în ochi totul, mai clar decât dacă ar spune-o cu voce tare". Şi o voce mică, plină de răutate, mi-a rostit în minte: „E un criminal. A împuşcat-o pe Rebecca. El e Maxim de Winter, cel care şi-a ucis soţia".

— Uite-l şi pe Frank. Groaznic.

— Maxim, poţi fi sigur că Frank va avea grijă să nu spună nimic. Frank va fi alături de noi. Va înţelege.

— Asta mă sperie cel mai mult.

Maxim a coborât din maşină şi s-a îndepărtat. L-am privit traversând drumul, apoi l-am văzut pe Frank Crawley venind spre el şi întinzându-i mâna, l-am văzut cum l-a luat pe Maxim de braţ, oferindu-i sprijin. Era plin de înţelegere.

Şi razele aurii ale soarelui de octombrie ne-au luminat pentru o clipă, ciori negre strângându-se pentru festin.

*

Am fost trataţi cu amabilitate. Simţeam amabilitatea celorlalţi înfăşurându-ne ca o pătură, călduroasă, sufocantă. În plus, erau şi plini de tact, încercând să nu se zgâiască la noi. Încercau din răsputeri. Soţiile spuseseră bărbaţilor înainte de a pleca de acasă: ţine minte, dacă cei doi de Winter vor fi acolo – şi am auzit că s-ar putea să vină – nu întreba... nu pomeni de... nu te zgâi; aşa că n-o făceau, evitându-ne, sau dimpotrivă, năpustindu-se spre noi ca să scape mai repede de obligaţie, privindu-ne drept în ochi, strângându-ne mâinile, după care se îndreptau imediat spre bufet, unde-şi făceau de lucru cu paharele de sherry şi de whisky, cu sandviciurile şi plăcinta rece, străduindu-se să aibe gura plină, astfel încât să nu fie nevoiţi să vorbească.

Nu avea importanţă, nu-mi păsa, mă simţeam detaşată de ei. Dădeam ocol camerei, servind oaspeţii cu delicatese, vorbind despre Beatrice, povestind despre ea, încuviinţând ideea că boala şi moartea ei fuseseră îngrozitor de nedrepte şi simţindu-i lipsa, tânjind să-i aud replicile pline de vervă şi de spirit, care provocau imediat râsul general, aşteptându-mă s-o văd intrând pe uşă în orice clipă.

Toţi erau extrem de amabili. Dar când mă întorceam cu spatele, simţeam arsura gândurilor nerostite care pluteau în aer, când le întâlneam privirile, citeam în ele întrebări, întrebări, întrebări. Mă apropiam de Maxim cât puteam de des, îi atingeam mâna sau braţul, îmbărbătându-l când era nevoit să asculte amintirile cuiva despre Beatrice sau trăncăneala interminabilă a altcuiva despre cum fusese aici în timpul războiului. El tăcea, zâmbind slab şi îşi schimba locul o dată la câteva minute, temându-se să stea prea mult cu aceeaşi persoană, în caz că...

O dată am auzit rostindu-se „Manderley” şi cuvântul a răsunat ca un dangăt de clopot în tăcerea care se lăsase brusc; m-am întors, cuprinsă de panică, aproape scăpând

platoul pe care-l țineam în mână, conştientă că trebuie să ajung lângă Maxim, să-l protejez, să împiedic rostirea din nou a cuvântului. Dar zgomotul vocilor a acoperit curând sunetul de clopot şi când am reuşit să-l găsesc, Maxim îşi schimbase iar locul, stând acum crispat în celălalt capăt al camerei.

La scurt timp după aceea, m-am trezit lângă uşile de sticlă care dădeau spre grădină şi am putut să mă detaşez de cei din jur, să le ignor prezența, să privesc în voie copacii şi lumina aurie, cafeniul şi verdele grădinii şi roşul aprins al ilicelor.

— Cred că ai putea să ieşi acum în grădină. Ți-ar prinde bine o pauză, nu-i aşa?

Frank Crawley, dragul de Frank, săritor ca întotdeauna, sensibil şi preocupat de starea mea. Am aruncat rapid o privire în cameră.

— Maxim e bine, a spus Frank. Tocmai l-am lăsat împreună cu Lady Tredint, care-i vorbeşte încontinuu despre refugiați. Războiul s-a terminat de patru ani, dar o să descoperi curând că aici a rămas principalul subiect de conversație. Nu sub aspect general, fireşte, ci probleme de genul „cine n-a declarat toate ouăle făcute de găini, ca să-şi păstreze mai multe pentru folosul propriu”, chestiuni greu de iertat sau de uitat.

Am început să ne plimbăm prin grădină, îndepărtându-ne de casă şi am simțit cum îmi dispar încordarea şi grijile. Mi-am ridicat fața spre soare.

— Mă tem că nu prea ştim ce s-a întâmplat pe aici, am spus eu. Scrisorile s-au rătăcit şi n-am aflat decât veştile cele mai proaste, bombardamentele şi ce se petrecea în celelalte țări.

M-am oprit.

— Presupun că am fugit şi de toate aceste lucruri. Asta cred oamenii, nu-i aşa?

— Cred, mi-a răspuns Frank precaut, că oamenii se concentrau asupra propriilor lor probleme.

— Oh, mulțumesc. Apreciez tactul cu care m-ai pus la punct. Vrei să spui că ochii care nu se văd, se uită. Nu eram persoane atât de importante ca să fim bârfiți în continuare. Lumea ne-a uitat pur şi simplu.

Frank a ridicat din umeri, fără să comenteze, din politețe.

— Vezi tu, Maxim şi cu mine ne-am pierdut simțul realității. Pe vremuri eram... sau, mai degrabă, Ma'nderley era în centrul atenției, ştii bine, toți vorbeau despre noi... dar viața a mers înainte, nu-i aşa? Lumea a avut şi alte probleme, mult mai importante. Noi nu mai contăm acum.

— Dar lumea vă ține minte, fireşte... numai că...

— Nu e nicio dramă, Frank, nu trebuie să-ți pară rău... Numai Dumnezeu ştie cât am dorit ca Maxim şi cu mine să intrăm în uitare, să devenim doar nişte amintiri nesemnificative. O ştii prea bine.

— Ştiu.

Am ajuns în livadă, de unde puteam vedea casa albă, solidă şi caii păscând pe pajişte.

— Sărmanii, am spus eu, văzându-i cum îşi înalță capetele şi ne privesc. Hai să le ducem nişte mere.

Am cules câteva fructe căzute în iarbă şi ne-am îndreptat spre țarc, iar caii au venit în trap spre noi, cu pielea lucioasă şi coamele bogate, un murg şi-un şarg.

— Cine o să-i mai călărească acum? Giles? Roger? Nu ştiu ce s-a mai schimbat pe aici – şi nici ce schimbări vor mai fi.

Nici eu nu ştiu prea multe. În ultimii ani, n-am ținut legătura cu ei decât sporadic.

Ştiam că Frank se stabilise în Scoția, unde administra un domeniu uriaş, ştiam, de asemenea, că se căsătorise şi făcuse doi copii, amândoi băieți, imediat după terminarea războiului şi am ştiut acum, privindu-l, că era un om fericit, aşezat la casa lui şi complet detaşat de trecut; am simțit o

strângere de inimă, fără să ştiu de ce; părere de rău, frustrare? Fusese singurul om care ţinuse la Manderley, aproape la fel de mult ca Maxim şi asta ne lega pe toţi trei. Acum simţeam însă că Frank, ca şi Beatrice, deşi în alt chip, ieşise din viaţa noastră.

Am rămas lângă ţarc, hrănind caii cu mere din palmă, privindu-i cum le apucă delicat, cu buzele răsfrânte peste dinţi. Am mângâiat botul cald şi catifelat al şargului şi am spus:

— Frank, nici nu-ţi poţi închipui cât de mult îmi doresc să rămânem în Anglia. Mi-a fost cumplit de dor de ţară şi n-am putut niciodată să-i spun lui Maxim – cum aş fi putut? Nu eram sigură ce vom simţi la întoarcere. Dar nu din cauza a ceea ce ar putea sau nu să creadă lumea despre noi, sau a ceea ce şi-ar mai aminti cineva. Nu asta e problema.

— Înţeleg.

— E vorba despre aceste locuri – colinele... cerul... câmpia. Ştiu că şi Maxim simte acelaşi lucru. Sunt absolut sigură, doar că nu are curajul să o recunoască. I-a fost la fel de dor de casă ca şi mie, doar că el...

Vocea mi s-a stins. Auzeam rumegatul cailor şi undeva, departe, cântecul unei ciocârlii înălţându-se în cerul senin. Cuvântul Manderley plutea nerostit între noi, încărcat de electricitate, cu tot ce fusese şi însemnase pentru noi.

— Mă simt atât de neloială, am spus eu într-un târziu. Nu e bine ce fac vorbind în felul ăsta.

— Nu mi se pare, a spus Frank încet. Şi-a scos pipa din buzunar şi a început să o umple cu tutun dintr-o pungă de piele, aceeaşi pe care o folosea când îl cunoscusem, iar la vederea ei mi-am reamintit o scenă asemănătoare, când îmi descărcasem sufletul în faţa lui şi Frank îmi risipise îndoielile şi neliniştea, cu blândeţe şi solicitudine. – E firesc să fie aşa. Eşti englezoaică, până în străfundul sufletului. Aici te simţi acasă, deşi ai petrecut atâţia ani în străinătate.

Aşa cum spuneai, şi Maxim simte acelaşi lucru şi sunt convins că e conştient de asta.

— Am putea să ne întoarcem acasă definitiv? Ar exista... Am şovăit, alegându-mi cuvintele. Spune-mi, ar exista ceva care să ne împiedice?

Frank a tras din pipă de câteva ori, în tăcere. Primele volute de fum albăstrui au început să se încolăcească în aerul limpede. Le-am urmărit cu privirea, simţind cum îmi bate inima şi am continuat să mângâi şargul, până când calul, încântat de atâta atenţie, după cine ştie cât timp de singurătate, a lovit uşor cu copita în pământ şi mi-a apăsat puternic palma cu botul.

— Vrei să spui... în legătură cu ce s-a întâmplat?

— Da.

M-am înfiorat, simţind cum amintirea anchetei şi a verdictului îşi face loc între noi şi rămâne plutind în aer, ca şi Manderley, un cuvânt nerostit.

— Nu văd ce-ar putea să vă împiedice să vă întoarceţi, dacă vreţi amândoi asta, a spus Frank, în cele din urmă.

Inima mi s-a zbătut o clipă în piept, gata să-l spargă, apoi s-a oprit şi a început din nou să bată.

Am întrebat:

— Frank, tu te-ai întors acolo?

El m-a privit în ochi şi a rostit cu grijă:

— Da, m-am întors. A trebuit să o fac.

Mi-am ţinut respiraţia o clipă, dar Frank m-a luat de braţ şi a început să mă conducă înapoi spre casă, departe de cai şi de livadă.

— S-a sfârşit, a spus el.

Nu i-am răspuns, dar fantomele trecutului ne Urmăreau prin iarbă, reînviate de prezenţa noastră. Oamenii nu mai existau, nu la ei mă gândisem. Rebecca era moartă şi spectrul ei nu mă mai putea bântui în această dimineaţă luminoasă de octombrie. Rămânea doar prezenţa casei, a

grădinii, a colinei care cobora spre faleză, a plajei şi a mării. Şi, în secret şi în tăcere, sufletul meu a întâmpinat-o cu bucurie.

*

Maxim trecea printr-un moment greu, îmi puteam da seama după felul în care ochii i se adânciseră în orbite, după expresia de suferinţă care i se întipărise pe chip. Dar nu Frank Crawley era cauza, căci amândoi ne simţeam în largul nostru cu el, era o destindere să-l ascultăm vorbind despre Invemesshire, despre munţi, lacuri, cerbi, despre frumuseţea naturii sălbatice pe care ajunsese să o îndrăgească, despre Janet, soţia lui şi cei doi băieţi ai lor. Ne-a arătat câteva fotografii şi acum trăiam doar în prezent, fără umbre ale trecutului care să ne tulbure – cu excepţia uneia singure, diferită de celelalte, pe care încercam să n-o recunosc. Dar, în timp ce priveam fotografiile celor doi băieţi, Hamish şi Fergus, şi-l ascultam pe Frank vorbind despre ei, am simţit acelaşi pustiu în suflet, urmat însă imediat de o speranţă nebunească. Nu mai vorbeam, acum, despre posibilitatea de a avea copii. Vorbisem despre asta, cu multă vreme în urmă, dar atunci aveam tot viitorul în faţa noastră şi aveam ce lăsa moştenire urmaşilor: exista Manderley. Nici măcar nu eram sigură că Maxim şi-ar mai fi dorit copii acum, căci exilul păruse incompatibil cu prezenţa lor. Dar dacă ne întorceam acasă...

Am ridicat ochii şi am întâlnit privirea bătrânului colonel Julyan. Un strat de gheaţă s-a aşternut atunci peste toate speranţele mele, peste planurile de viitor care de abia începuseră să prindă contur.

Rămăseserăm doar câţiva, Giles, Roger, Maxim şi cu mine, o rudă vârstnică, Julyan şi fiica lui. Soţia colonelului murise şi fata, veselă şi durdulie, venise să locuiască în casa

părintească, dedicându-se, aparent fericită, îngrijirii tatălui ei. Am vorbit un timp despre Europa, despre țările pe care le vizitasem şi despre locul în care ne stabilisem. Apoi Julyan a spus: „Îmi aduc aminte că v-am recomandat să mergeți în Elveția, atunci, după toată povestea de la Londra". Cuvintele lui au căzut ca o sabie între noi şi s-a lăsat o tăcere adâncă.

Frank i-a aruncat o privire rapidă lui Maxim şi şi-a dres glasul. Dar Julyan a continuat, complet inconştient de atmosfera pe care o crease, neatent la cuvintele care-i ieşeau din gură.

— Mă gândeam la o vacanță, firește, până se mai liniştteau lucrurile şi se stingeau zvonurile. Dar a urmat incendiul acela teribil de la Manderley şi apoi, bineînțeles, războiul. Nici nu-ți dai seama cum zboară timpul. Dar cine s-ar fi aşteptat să plecați definitiv şi să lipsiți, cât a trecut oare? Zece ani, mai mult? Trebuie să fi trecut zece ani.

Apoi, în timp ce noi rămăseserăm împietriți de groază, incapabili să mai scoatem o vorbă, colonelul a încercat să se ridice, sprijinindu-se în cârje, dar una dintre ele i-a alunecat pe jos şi el a aşteptat până ce Frank a ridicat-o şi, fiindcă nimeni nu înțelegea ce intenții are, nimeni nu l-a oprit. Doar fiica lui i-a pus o mână pe braț, în timp ce el îşi ridica paharul, începând din nou să vorbească.

— Tată, nu crezi că...

Dar el i-a dat mâna la o parte şi fata a amuțit, aruncându-mi o privire disperată.

Julyan şi-a dres vocea:

— Trebuie spuse câte Va lucruri, cred eu. În pofida tristei ocazii care ne-a strâns laolaltă... Ne-a privit, întâi pe Maxim, apoi pe mine.

— Lumea v-a simțit lipsa, ăsta-i adevărul. Eu am venit des pe aici – Giles poate să confirme – şi am stat în camera asta, vorbind despre voi.

A tăcut o clipă. M-am uitat la Giles, care privea fix masa

din fața lui, aplecat uşor spre ea, cu fața în flăcări, apoi la Roger şi iute, în altă parte.

— Eu sunt cel care trebuie să o spună: trecutul e mort şi îngropat...

M-am foit pe scaun, neîndrăznind să mă uit la Maxim. Bătrânul nebun părea să nu-şi dea seama ce spune.

— ...nu mai contează acum. Să-l lăsăm aşa.

Colonelul s-a sprijinit în cârje, clătinându-se. Pendula din hol a bătut ora trei.

— Vreau să spun doar că îmi pare al naibii de bine să vă văd şi... bine aţi venit acasă. Julyan şi-a ridicat paharul într-un toast, după care încet, cu solemnitate, a băut în cinstea noastră, de unul singur.

Pentru o clipă, am simţit nevoia să fac ceva, orice, să ţip, să plâng, să leşin sau să mă ridic şi să o iau la fugă. Mă simţeam bolnavă de ruşine şi eram îngrijorată pentru Maxim, pentru ceea ce simţea şi ar fi putut să facă. Chiar şi Frank împietrise, incapabil să spună ceva sau să ne vină în ajutor în vreun fel.

Dar, spre surprinderea mea, Maxim a rămas calm şi stăpân pe sine. Cu ochii aţintiţi asupra lui Julyan, a ridicat paharul.

— Mulţumesc, a spus el încet.

Atât şi nimic mai mult, dar dintr-odată am putut respira din nou, deşi simţeam faţa crispată. Dar totul era în ordine, nu se întâmplase nicio nenorocire, stăteam în continuare la masă, în ziua înmormântării Beatricei şi trecutul nu mai avea nicio putere asupra noastră.

*

În cele din urmă au plecat, durând o veşnicie până când fiica lui Julyan a reuşit să-şi scoată tatăl din casă, căci bătrânul a insistat să meargă fără ajutor. Îmi făcea rău să-l

văd clătinându-se în cârje pe pietrişul aleii, dar a ajuns cu bine în stradă şi a fost instalat în maşină.

Dar au plecat şi mai rămăsese doar o oră până la sosirea maşinii care urma să-l ducă pe Frank la gară, de unde trebuia să ia trenul spre Londra şi, de acolo, expresul de noapte spre Scoția.

Lumina după-amiezii se aşternea încet pe câmpie, colorând în galben frunzele copacilor şi merele căzute în iarbă. Era destul de cald şi îmi doream să ies din casă, pentru a nu pierde nicio clipă din vremea aceea splendidă, după ce lipsisem atâta timp din locurile ifiestea. Nu puteam suporta ideea de a rămâne în casă, ascultând bătăile pendulei, scârțâitul treptelor, tropăitul câinilor care intrau şi ieşeau din toate camerele, căutându-o pe Beatrice şi suspinele adânci ale lui Giles, dar Maxim nu vroia să iasă, pielea lui căpătase o nuanță cenuşie, de încordare şi de oboseală.

— Cred că o să mă întind puțin, poate voi reuşi să şi dorm, mi-a spus. Şi apoi va trebui să mai rezist doar până mâine.

Nu i-am răspuns. Stăteam în hol şi dinspre uşile deschise spre grădină venea mirosul merelor. Undeva în umbră, Frank Crawley aştepta, ca întotdeauna plin de tact, ocazia de a se face util, obicei care o irita teribil pe Beatrice. „Ce om plicticos”, îmi spusese ea în prima mea zi la Manderley, „n-are nimic interesant de spus”. Fireşte că greşea pierzându-şi răbdarea în fața lipsei lui de spirit, greşea subapreciindu-l şi m-am întrebat dacă reuşise până la urmă să-l înțeleagă şi să-l descopere la justa lui valoare.

— Fă o plimbare, mi-a spus Maxim, ştiu că asta îți doreşti. Du-te cât mai poți să o faci.

Privindu-l, mi-am dat seama că ştia ce e în sufletul meu, ştia cât îmi fusese de dor, deşi încercasem din răsputeri să-i ascund ce simțisem, în tot acest timp. Mi-a zâmbit, un

zâmbet slab, obosit şi m-a sărutat uşor pe frunte.

— Hai, du-te acum, mi-a spus şi s-a îndreptat spre scară fără să mă privească.

Am ieşit.

Capitolul 4

Cu o noapte înainte, mă trezisem din cauza agitației provocate de călătorie şi de şocul sosirii noastre aici.

Acum, însă, mă trezise un zgomot, smulgându-mă dintr-un somn adânc şi fără vise şi, timp de câteva secunde, ridicându-mă în capul oaselor, m-am crezut din nou în camera noastră de hotel, dezorientată de faptul că fereastra nu părea să mai fie în acelaşi loc.

Maxim nu se mişcase, amândoi eram epuizați psihic de tensiunea evenimentelor şi mă simțeam stoarsă de puteri. Ce mă trezise? Nimic. Era o linişte perfectă şi un întuneric deplin, căci era o noapte fără lună.

Atunci am auzit din nou zgomotul care mă trezise, un zgomot ciudat, înăbuşit, pe care nu reuşeam să-l identific – putea fi un om, dar putea fi şi un animal.

M-am întins din nou în pat, dar când mi-am rezemat capul pe pernă, zgomotul a răsunat mai puternic şi parcă mai aproape decât prima dată, părând să vină dinspre podea sau pereți, aşa că, în cele din urmă, m-am ridicat şi m-am îndreptat spre uşă.

Ajunsă pe coridor, m-am gândit că ar putea fi unul dintre câini, agitat din cauza absenței stăpânei şi a schimbărilor din casă, care se învârte pe undeva scheunând. Dar mi-am adus aminte că toți câinii fuseseră închişi peste noapte în bucătăria de la parter. Zgomotul venea dintr-un dormitor.

Şi de-abia atunci mi-am dat seama că ceea ce auzeam era plânsul cuiva, străbătut de suspine şi de gemete, plânsul

unui bărbat.

Nu vroiam să-l văd, mi-era şi milă şi silă în acelaşi timp, vroiam doar să mă întorc cât mai repede în pat şi să-mi astup urechile, să-mi ascund capul sub pernă ca să nu-l mai aud, să nu las sentimentele de mult îngropate să mă copleşească.

Dar m-am simţit vinovată că mă gândesc numai la mine într-o astfel de clipă şi din vinovăţie s-a născut impulsul firesc de a consola şi ajuta pe cel aflat în suferinţă, aşa că am început să bâjbâi de-a lungul pereţilor, simţind sub tălpile goale asprimea covorului vechi şi uzat aşternut pe podea – căci Giles şi Beatrice lăsaseră casa la fel cum o găsiseră cu treizeci şi ceva de ani din urmă, când veniseră să locuiască aici, fără să repare sau să înlocuiască ceva, probabil chiar fără să observe dacă obiectele se uzau sau nu, preferând să-şi petreacă timpul în aer liber şi rezervându-şi atenţia cailor, Câinilor, grădinii şi prietenilor. De aceea îi şi îndrăgisem atât de mult, căci mă simţisem bine aici, în rarele ocazii în care îi vizitasem, spre deosebire de ceea ce trăiam la Manderley, care mă înspăimânta cu grandoarea şi formalismul, lucruri cu care nu mă putusem obişnui de fel.

Ajunsă la capătul coridorului, m-am oprit în faţa uşii de la dormitorul lor, de unde răzbăteau suspinele, foarte puternice acum. Am şovăit, încercând să-mi compun o expresie calmă şi urându-mă pentru asta.

Am intrat în cameră.

— Giles...

N-a ridicat capul, nu părea conştient de prezenţa mea, aşa că am tuşit, am mişcat clanţa cu zgomot şi am încercat din nou.

— Giles – te-am auzit – nu pot suporta să te ştiu aşa. Pot să te ajut cu ceva?

Veiozele de pe noptiere erau aprinse şi el stătea lângă

demodata măsuță de toaletă a Beatricei. Oglinda triplă îi reflecta gâtul gros ieşind din gulerul halatului de casă bleumarin. Uşile dulapului erau deschise, ca şi sertarele comodei şi camera era plină de lucrurile ei, împrăştiate peste tot, pe jos, pe pat, pe scaun; fustele de tweed, pantalonii de lână, o rochie purpurie, un pardesiu cafeniu, o haină din păr de cămilă, eşarfe, lenjerie şi etola cu capul de vulpe, cu o licărire sinistră în ochii mici de sticlă.

Giles îşi îngropase faţa într-o eşarfă de satin de culoarea piersicii, pe care îmi aminteam că o văzusem o dată la gâtul Beatricei, cu mulţi ani în urmă. Am rămas în prag, privindu-l prosteşte, neştiind ce să fac sau să spun mai departe.

După un timp, Giles şi-a ridicat capul, fără să tresară sau să pară surprins că mă vede. Avea ochii umflaţi şi înroşiţi de plâns, iar lacrimile îi şiroiau pe obrajii ţepoşi. Disperarea care i se citea pe faţă era o disperare neputincioasă, plină de o durere adâncă.

Fără să spună un cuvânt, a rămas o vreme cu privirea aţintită asupra mea, ca un copil, apoi un nou val de suspine i-a scuturat trupul masiv şi Giles s-a lăsat în voia lor, îngropându-şi iar faţa în eşarfă, ştergându-şi ochii cu ea şi trăgând zgomotos aer în piept, asemenea unui om care se îneacă. Era groaznic de privit şi mă făcea să mă simt foarte prost, căci durerea lui nestăvilită mi se părea respingătoare. Eram obişnuită cu Maxim, de fapt nici nu cunoscusem vreun alt bărbat şi Maxim nu plângea niciodată. Cred că ultima dată când i se întâmplase să plângă fusese în copilărie, la trei sau patru ani, din câte îmi povestise. Când era îndurerat, chipul i se crispa şi devenea livid, ochii i se scufundau în orbite, sau, alteori, se întuneca la faţă, dar îşi păstra stăpânirea de sine. Nici nu îndrăzneam să-nii imaginez cum ar fi reacţionat văzându-l pe Giles acum.

În cele din urmă am închis uşa şi m-am apropiat de el, m-am aşezat pe marginea patului şi l-am privit în tăcere,

nefericită, cum plânge. După o vreme, am simțit că se rupe ceva în mine, toată răceala pe care o simțisem până atunci a dispărut şi dintr-odată mi s-a părut firesc faptul că Giles îşi dă frâu liber sentimentelor, aşa cum firesc mi s-a părut şi să rămân lângă el, încercând să-i alin puțin durerea. „Ce-o să mă fac?" a zis el la un moment dat şi apoi a repetat, ridicându-şi ochii spre mine, dar vorbind pentru sine fără să ceară vreun răspuns. „Ce-o să mă fac fără ea? Ea a fost toată viața mea timp de 37 de ani. Ți-a spus vreodată cum ne-am cunoscut? căzusem de pe cal şi îmi fracturasem mâna, iar Beatrice m-a ajutat să încalec la loc şi m-a dus acasă – a legat calul meu cu o curea sau o eşarfă, ceva de genul ăsta şi l-a mânat alături de al ei, deşi era un armăsar nărăvaş, l-a făcut să-i mănânce din palmă, ca un ponei. Ar fi trebuit să mă simt prost – sunt sigur că arătam ca un prost în acel moment, dar nici nu mi-a păsat, atât de mare i-a fost influența asupra mea încă de pe atunci... încă de pe atunci mă puteam bizui pe ea. Ea era şeful, se ocupa de toate, ştii bine, eu n-aveam niciun cuvânt de zis şi nici n-aş fi avut vreodată, dar nu mă deranja... şi Bea a reuşit să mă pună din nou pe picioare, iar de atunci încoace n-a fost om pe pământ mai fericit decât mine – e foarte greu de explicat".

Acum mă privea fix, încercând să-mi desluşească expresia feței, căutând, parcă, un semn de aprobare, sau poate consolarea, nu ştiu. Semăna cu un cocker bătrân, cu ochi lăcrimoşi.

— Ştiu, am spus eu. Am văzut ce fericiți erați împreună, cât de bine vă potriveați. Era evident pentru toată lumea.

— Era? Fața i se luminase brusc şi mă privea acum cu o atenție patetică.

— Bineînțeles, am zis eu prosteşte, bineînțeles că era evident.

— Toată lumea o iubea şi o admira, deşi avea limba ascuțită, nu-şi făcuse niciun duşman – spunea oricui în față

tot ce gândea, fără ascunzişuri şi cu asta lucrurile erau încheiate, iertate şi uitate. Avea atât de mulţi prieteni, toţi oamenii aceia care au venit la mmormântare, i-ai văzut, nu-i aşa?

— Da, Giles, i-am văzut, am fost foarte impresionată – trebuie să te fi simţit mai consolat...

— Consolat? Şi-a rotit ochii prin cameră, cu o disperare bruscă, de parcă pentru o clipă n-ar mai fi ştiut unde se află, apoi şi-a întors privirea spre mine, cu aceeaşi expresie stupefiată.

— Consolat, a repetat el mohorât.

— Da, consolat că atâta lume care ţinuse la Beatrice a venit astăzi la înmormântare.

— Nu m-a consolat deloc, a rostit el simplu, cu tonul cuiva care explică un lucru unui copil tâmpit.

Înţelegi, Beatrice e moartă şi eu n-am fost lângă ea când a murit. Era la spital, nici măcar nu era acasă. Am abandonat-o, n-am fost alături de ea. Ea a fost întotdeauna alături de mine, întotdeauna.

— Nu trebuie să te învinovăţeşti, Giles, aşa a fost să fie, am spus eu inutil.

Vorbe, vorbe fără rost, fără înţeles, vorbe inutile.

— Dar a mea e vina.

Nu l-am mai contrazis, am rămas tăcută. N-avea niciun rost, nu mai era nimic de spus.

— Ea a murit şi eu nu ştiu ce-o să mă fac, înţelegi? Fără Beatrice, eu nu însemn nimic, n-am însemnat niciodată, nu ştiu ce să fac. Ce să fac? Fără ea nu pot să trăiesc, fără ea nu mai exist.

Ochii i s-au umplut de lacrimi şi Giles a început să plângă în hohote nestăpânite, ca un copil. M-am apropiat de el şi mi-am trecut braţul pe după umerii lui, încercând să-l consolez. Şi văzându-l cum plânge cu sughiţuri, bătrân, gras, singur şi neajutorat, m-a podidit şi pe mine plânsul.

Am plâns împreună cu el şi pentru el, pentru Beatrice, pentru alte dureri şi triste ți, iar când lacrimile ne-au secat, într-un târziu, am rămas lângă el, încercând să-i ofer puțină alinare prin simpla mea prezență.

După un timp, Giles a început din nou să vorbească, fără să se mai poată opri, amintindu-şi de anii petrecuți împreună, de momentele fericite, povestindu-mi secretele familiei şi micile lor glume, desfăşurând în fața mea tabloul întregii lor vie ți; l-am ascultat vorbind despre nunta lor, despre momentul în care cumpăraseră casa, despre naşterea lui Roger, despre copilăria şi adolescența lui, despre vecinii şi prietenii lor şi despre cai, câini, petreceri, picnicuri, călătorii la Londra, Crăciunuri şi zile de naştere. Ascultându-l, am realizat că Maxim abia dacă fusese pomenit o dată, ca şi Manderley sau orice altceva legat de acest aspect al vie ții lui şi asta nu pentru că ar fi dat dovadă de tact – căci era acum mult prea adâncit în trecut pentru a se mai gândi măcar la aşa ceva, prea puțin conştient de prezența mea sau de ceea ce însemna ea – ci pentru că, aparent, Manderley şi viața petrecută de Beatrice acolo, împreună cu familia ei, nu reprezentaseră nimic sau aproape nimic pentru el.

Mi-am amintit de ziua în care îi cunoscusem pe Beatrice şi Giles, la Manderley, în vara aceea fierbinte – parcă trecuse o veşnicie de atunci, sau se întâmplase într-o altă viață – când eu eram aproape încă un copil şi când îl priveam pe Giles, întins pe spate în iarbă, după prânz, sforăind zgomotos, întrebându-mă cu mirare ce găsise Beatrice la el, căci mi se părea absurd ca ea să-l fi iubit vreodată pe omul acesta gras şi neatrăgător, de vârstă mijlocie. Ce copilăroasă eram – ce naivă, ce proastă şi neştiutoare – crezând că oamenii trebuie să fie neapărat frumoşi, deştepți, rafinați şi plini de farmec, aşa cum era Maxim, pentru a putea fi iubiți şi a fi fericiți în căsnicie. Îmi e ruşine acum de câte ori mă

gândesc la ignoranța mea de atunci. Nu cunoscusem decât prima dragoste, pasionată şi oarbă, o dragoste de şcoliriță. Nu ştiam nimic despre dragostea care vine o dată cu timpul, cu vârsta şi cu viața în comun şi nici despre dragostea care rezistă suferinței, durerii şi necazurilor sau despre lucrurile care o pot înfrânge sau întări.

În noaptea aceea m-am simțit ciudat de bătrână, infinit mai bătrână decât bietul Giles, mai puternică, mai experimentată, mai înțeleaptă. Îmi era foarte milă de el; ştiam că îşi va reveni până la urmă, resemnându-se şi acceptând realitatea, dar mai ştiam şi că nimic nu va mai fi la fel ca înainte, că partea cea mai frumoasă a vieții lui trecuse pentru totdeauna, acum când Beatrice murise şi Roger fusese mutilat şi desfigurat în accidentul de avion. Dar, la fel de bine, se putea întâmpla ca infirmitatea lui Roger să-l silească să rămână acasă lângă tatăl lui pentru totdeauna, oferindu-i astfel lui Giles un motiv suficient pentru a continua să trăiască şi, eventual, pentru a ajunge chiar să se bucure de viață. Orice era posibil. Giles nu pomenise deloc despre Roger, în noaptea aceea nu se gândea decât la Beatrice.

Nu ştiu câtă vreme am stat aşa, unul lângă altul, eu plângând uneori, Giles plângând tot timpul, fără reținere, chiar şi în timp ce vorbea – lucru care, deşi mă stingherise la început, mă făcuse în cele din urmă să-l respect, datorită devotamentului pe care-l arăta Beatricei şi faptului că mă considera suficient de apropiată pentru a putea să plângă astfel, de față cu mine.

În două rânduri l-am întrebat dacă nu vrea să-i aduc un ceai sau un coniac, dar a refuzat, aşa că am continuat să stăm printre hainele Beatricei, în dormitorul care devenea tot mai friguros, pe măsură ce noaptea înainta.

Într-un târziu, Giles a tresărit şi a privit în jur cu o expresie de uimire, ca şi cum ar fi ieşit dintr-o transă şi n-ar

fi înțeles ce căutam acolo, a găsit undeva o batistă şi şi-a suflat nasul cu zgomot.

— Îmi pare rău, a spus. Îmi pare rău, dar am simțit nevoia să vin aici, înțelegi?

— Sigur că da, Giles. E în regulă.

M-am ridicat Şi am spus prosteşte:

— Şi eu am ținut foarte mult la Beatrice, ştii bine.

— Toată lumea ținea la ea. Toată lumea. Toți prietenii, toate cunoştințele...

Şi-a şters ochii şi a continuat, ridicându-şi privirea:

— N-a avut niciun duşman pe lumea asta, să ştii. Doar Rebecca...

L-am privit fix, căci nu mă aşteptasem să mai aud vreodată acest nume, care acum suna ciudat, de parcă ar fi fost un cuvânt dintr-o altă limbă – Rebecca. Un cuvânt dintr-o altă viață. Nu-l rosteam niciodată şi nu cred ca vreunul dintre noi să-l mai fi pronunțat după noaptea aceea cumplită.

Pentru câteva clipe, am avut senzația că o fiară pe care o crezusem moartă de mult se mişcă prin cameră, mârâind şi m-a cuprins teama, dar apoi am perceput liniştea care se lăsase şi frica a rămas doar ca un ecou, ca amintirea unei dureri trecute, pe care n-o mai simți, dar ştii că ai simțit-o cândva.

— Îmi pare rău, a repetat Giles, îmi pare rău. Dar n-am putut să-mi dau seama dacă-i părea rău că menționase numele Rebeccăi sau pentru că mă ținuse trează cu durerea lui.

— Giles, cred că ar fi bine să mă duc la culcare. Sunt cumplit de obosită şi Maxim ar putea să se trezească şi să se întrebe unde sunt.

— Da, fireşte, du-te. Dumnezeule, e ora patru şi jumătate. Iartă-mă, îmi pare rău...

— Nu face nimic, n-are de ce să-ți pară rău. Zău că nu.

Când am ajuns la uşă, i-am auzit vocea:

— Aş vrea să vă întoarceţi acasă acum.

Am şovăit.

— Bătrânul Julyan avea dreptate şi Beatrice spunea la fel. Ce prostie să stea în străinătate atâta vreme, când nu e nevoie, zicea ea.

— Dar a trebuit – trebuie – Giles, nu cred că Maxim ar fi suportat să ne întoarcem, când – când Manderley nu mai exista şi oh, totul...

— Aţi putea să cumpăraţi altă casă – să veniţi aici, e destul loc, dar nu, n-aţi accepta asta. Aş fi vrut ca Beatrice să-l mai fi văzut o dată pe Maxim – nu prea era ea omul care să vorbească despre ce simte, dar îi ducea dorul, ştiam asta. Ar fi trebuit să-l mai vadă o dată înainte de a muri.

— Da, am spus eu. Aşa este. Îmi pare foarte rău.

Giles privea ţintă eşarfa de satin pe care o mai ţinea încă în mână. Am spus:

— Giles, o să vin dimineaţa să te ajut să strângi lucrurile astea – lasă-le acum. Cred că ar trebui să încerci să dormi puţin.

M-a privit cu o expresie rătăcită, apoi şi-a coborât din nou ochii spre eşarfă.

— Ea nu era genul care să poarte mătăsuri şi satin, prefera lucrurile mai practice, a spus el, fixând cu privirea ţesătura lucioasă. Probabil că o avea de la Rebecca.

În acel moment mi-a apărut în faţa ochilor imaginea Rebeccăi, atât de clară şi de vie de parcă ar fi fost reală, deşi n-o văzusem niciodată, stând în capul scărilor la Manderley. Înaltă, suplă, brunetă, spectaculos de frumoasă, cu un zâmbet sardonic pe buze, mă fixa cu o privire batjocoritoare şi amuzată, purtând la gât eşarfa de satin de culoarea piersicii care zăcea acum, mototolită, în mâna butucănoasă a lui Giles.

Am ieşit în fugă din cameră şi am continuat să fug pe

coridor, împiedicându-mă şi lovindu-mă cu umărul de perete, până la camera noastră şi am năvălit înăuntru, scuturată de fiori reci, înfricoşată de fantoma care mă urmărea din nou, deşi o crezusem uitată definitiv. Dar în cameră pătrundeau deja primele raze subțiri de soare, strecurându-se printre draperiile uzate de bumbac şi în lumina lor am văzut că Maxim dormea adânc, ghemuit în aceeaşi poziție ca atunci când ieşisem, nu se mişcase deloc şi m-am oprit brusc. Apoi am închis uşa cu o infinită precauție, căci nu trebuia cu niciun chip să-l trezesc, nu puteam să-i spun nimic. Era problema mea, eu eram cea care trebuia să alunge fantomele, să învingă dragonul, de una singură. Maxim nu trebuia tulburat, Maxim nu trebuia să afle niciodată.

Nu m-am culcat. M-am aşezat pe bancheta de lângă fereastră şi am privit prin despărțitura draperiilor grădina, livada şi țarcul cailor, colorându-se uşor în lumina cenuşie a zorilor şi priveliştea lor m-a umplut din nou de nostalgie. Frica îmi dispăruse, dar m-a cuprins mânia față de amintiri, față de mine însămi, față de trecut, şi de puterea lui de a-mi strica bucuria acestei clipe şi mai ales, față de ea, pentru că ceea ce ne făcuse nu mai putea Fi desfăcut, pentru că ne influența viața şi acum, după atâția ani, la fel de puternică în moarte cum fusese şi în viață. Rebecca.

Dar când lumina a crescut în intensitate şi copacii, tufele, caii, au căpătat forme şi contururi distincte şi s-au îmbrăcat în ceața mătăsoasă şi trandafirie a zorilor, o bucurie stranie şi-a făcut loc în sufletul meu, spre slava acestei noi dimineți de acasă, din Anglia, a vieții care mă aşteaptă, atât de puternică, încât am simțit nevoia să deschid fereastra şi să strig spre câmpie, spre mormântul sumbru care o adăpostea: Trăiesc! Trăiesc, mă auzi? Şi el trăieşte şi suntem împreună. Iar tu ai murit şi nu ne mai poți atinge. Ai murit, Rebecca.

Capitolul 5

Am luat micul dejun singuri, în sufragerie. Giles dormea şi îl văzusem pe Roger, în timp ce mă îmbrăcam, îndreptându-se spre ţarcul cailor, cu mersul lui greoi şi apăsat; văzut din spate, semăna foarte bine cu tatăl lui, cu acelaşi gât gros înfundat între umerii laţi, era un om obişnuit, agreabil, de treizeci de ani, cu mintea plină de cai şi de câini. Nu-l cunoşteam prea bine, de-abia dacă-l întâlnisem de câteva ori.

Dar ştiam că era pilot şi că luptase în război; câştigase o decoraţie pentru curajul lui şi avionul pe care-l pilota fusese doborât în aer. Roger fusese ars cumplit în accident, aşa că dacă s-ar fi întors spre mine, n-aş fi văzut faţa rotundă şi juvenilă pe care o cunoscusem, ci o mască hidoasă de piele lucioasă, subţire şi întinsă, cu pete albe şi roşii, cu ochii îngustaţi ca două fante între pleoapele fără gene, care mă făcea să tresar de fiecare dată când îl întâlneam, deşi încercam să nu-mi întorc ochii în altă parte imediat, să nu-i arăt repulsia instinctivă pe care o simţeam. Nu-mi puteam nici măcar imagina cum trebuie să-i fi fost restul corpului şi nici nu vroiam să încerc.

Roger fluierase şi rămăsese pe loc, aşteptând, iar caii veniseră în trap spre el. Imaginea lui aşteptând, un om al cărui viitor fusese iremediabil distrus, m-a urmărit şi în timpul mesei. Dar în timp ce îmi beam cafeaua, l-am privit pe Maxim curăţându-şi un măr de coajă şi mâinile lui mi-au readus în memorie, ca în fiecare dimineaţă, imaginea acelui mic dejun luat la Monte Carlo, în timpul căruia îl anunţasem, îndrăgostită nebuneşte de el, că trebuie să plec cu doamna van Hopper la New York chiar în ziua aceea.

Fiecare detaliu mi se întipărise în minte pe vecie, fiecare

vorbă şi gest, fiecare obiect de îmbrăcăminte, tot ce mâncase şi băuse în dimineaţa aceea, fără putinţa de a le uita vreodată.

Maxim mi-a aruncat o privire scurtă şi, oricare ar fi fost expresia mea, a descifrat-o imediat, percepându-mi gândurile şi sentimentele fără nicio greutate, căci nu învăţasem nici până acum să mi le ascund; orice speranţă şi teamă, orice nuanţă a vreunei emoţii pasagere mi se citesc pe faţă la fel de limpede ca pe chipul unui copil. În privinţa asta, nu sunt deloc femeie şi cred că Maxim nici n-ar vrea să fiu.

*

Acum, în sufrageria încărcată de mobilă demodată de stejar, păstrând încă răcoarea nopţii, căci încălzirea nu funcţiona prea bine, şi amintirea neplăcută a prânzului de ieri, în timpul căruia bătrânul colonel Julyan se ridicase în picioare pentru a toasta în cinstea întoarcerii noastre, Maxim a lăsat jos mărul pe care-l curăţa de coajă şi cuţitul, a întins mâna peste masă şi a pus-o peste a mea.

— Oh, fată dragă, vrei atât de mult să mai stăm, nu-i aşa? Ţi-e teamă că o să mă ridic de la masă, spunându-ţi să faci bagajele chiar în clipa asta şi chemând maşina să ne ia cât mai repede cu putinţă.

Te-ai schimbat mult de când ne-am întors, ştia asta? Arăţi altfel, ai o altă privire, o expresie diferită a feţei.

M-am înroşit, simlindu-mă vinovată că nu reuşisem să-i ascund micul meu secret, bucuria de a fi din nou acasă şi teama că el nu mi-o împărtăşeşte, groaza de a fi nevoită să plec prea curând.

— Ascultă – se ridicase în picioare şi stătea lângă fereastră, iar acum îmi făcea semn să vin lângă el. M-am apropiat şi am privit afară, poarta era deschisă, Roger ieşise

cu caii. Nu mă pot întoarce acolo, ştii bine.

— Fireşte că nu – oh, Maxim, nici nu ți-aş cere-o vreodată, ar fi absurd – nici eu n-aş suporta să mă întorc la Manderley.

Deşi vorbele mele sunaseră liniştitor şi pline de convingere, eram conştientă că mințeam şi am simțit iar povara vinovăției în suflet, căci mă gândeam la Manderley zi şi noapte, era o prezență constantă în mintea mea, oricât aş fi încercat s-o ignor. Manderley. Nu era departe. Trebuia doar să traversezi comitatul, ieşind din micul sat de câmpie, trecând dincolo de stâncile golaşe şi coborând printre dealuri, urmând cursul râului până la mare. Dar Manderley făcea parte dintr-o altă viață, din trecut, deşi îmi era la fel de aproape ca propria mea răsuflare. Era pustiu? Părăsit? Complet ruinat? Reconstruit? Lăsat în paragină? Sau restaurat şi plin de o viață nouă? Vroiam să aflu, dar nu îndrăzneam. Manderley.

Am şovăit abia perceptibil, căci gândurile şi imaginile mă străfulgeraseră într-o clipă.

— Nu mă gândeam la... la Manderley, am spus eu şi îmi era la fel de greu să-i pronunț numele. L-am simțit pe Maxim încordându-se.

— Dar Maxim, e minunat să fii în Anglia. Şi tu simți la fel, sunt convinsă. Peisajul – lumina – casele – totul. N-am putea să mai rămânem puțin? Să ne plimbăm prin câteva locuri – locuri îndepărtate, vreau să spun – în care n-am mai fost... înainte. Locuri noi, unde să nu ne cunoască nimeni. Şi după aceea putem pleca, cu amintiri care să ne ajungă până... multă vreme. Şi în plus, nu cred că e bine să-l lăsăm pe Giles singur acum, ar fi o cruzime din partea noastră.

Îi povestisem, pe scurt, ce se întâmplase azi-noapte. Am continuat, pe un ton rugător:

— Să mai rămânem aici doar câteva zile, ca să-l ajutăm să-şi revină şi apoi... Frank ne-a invitat în Scoția. N-am

putea să mergem acolo? Mi-ar place să o văd – n-am fost niciodată – şi să-i cunosc familia – părea atât de fericit, aşezat la casa lui, nu-i aşa?

Am continuat să spun toate nimicurile care îmi veneau în minte şi Maxim m-a lăsat să flecăresc, ca pe vremuri; tensiunea dintre noi dispăruse, iar secretele la care ţineam au rămas ascunse. Şi ce lipsite de importanţă erau, m-am gândit dintr-odată, în timp ce mă întorceam în camera noastră, lucruri prea mărunte, Dumnezeu mi-e martor, pentru cât de vinovată mă simţeam.

Am căzut de acord foarte repede; urma să stăm aici cu Giles şi cu Roger până la sfârşitul săptămânii, când plecam în Scoţia, la familia Crawley. Maxim părea mulţumit şi am ştiut că propunerea mea de a nu ne întoarce să vizităm niciunul dintre locurile familiare, sau legate în vreun fel de familia lui şi mai ales, niciunul dintre locurile în care am fi fost recunoscuţi, însemnase mult pentru el, liniştindu-i temerile. Nu vroia să vadă niciun loc sau persoană care să-i amintească de trecut şi de viaţa de la Manderley şi, cel mai puţin, de Rebecca şi de moartea ei.

Acum putea să se acomodeze cu casa surorii lui, mă gândeam eu şi ar putea chiar să-i facă plăcere să hoinărească în jurul ei, pe câmpii şi pe dealuri. Cel puţin aşa credeam.

Iar eu – eu eram în al nouălea cer, fericită că mai rămâneam aici câteva zile şi că plecam apoi în Scoţia şi, cine ştie, după aceea – deşi aproape că nu îndrăzneam să merg atât de departe cu gândul, nici măcar în sinea mea – când Maxim s-ar mai fi destins şi teama i-ar fi dispărut, convingându-se de absenţa oricărei ameninţări sau primejdii, am fi putut rămâne aici chiar mai mult timp, explorând zone liniştite din ţară pe care nu le cunoşteam încă, profitând de ultimele zile aurii de toamnă. N-ar fi fost la fel de bine aşa, la fel de odihnitor şi de calmant pentru el,

ca reîntoarcerea în străinătate? Atâta vreme, firește, cât ne țineam departe de locurile cunoscute – de Manderley.

*

Urcând scările spre camera noastră, m-am surprins fredonând un cântec și mi-am dat seama, cu uimire, că era „On Richmond Hill”, pe care nu-l mai azisem de ani de zile. Și totuși acum mi-l aminteam perfect, până la ultimul cuvânt.

Nu l-am putut convinge pe Maxim să iasă din casă. Aștepta ca Giles să se trezească, mi-a spus el, căci intenționa să-l întrebe dacă existau probleme de care era necesar să afle sau să se ocupe, în privința situației materiale a Beatricei. Mi-am arătat surprinderea, căci fusesem convinsă că va încerca să evite orice subiect legat de Manderley, dar Maxim a încheiat scurt discuția, refugiindu-se, cu ziarul „The Times” în camera de zi și închizând ușa în urma lui. Am ieșit în grădină și de acolo am aruncat o privire în cameră. Maxim stătea cu spatele la fereastră, cu ziarul ridicat în dreptul feței și, după atitudinea lui crispată, mi-am dat seama prin ce chinuri trece, nesuportând să privească nici măcar grădina nepretențioasă și livada modestă a lui Giles, care nu se puteau compara nici pe departe cu grădinile de la Manderley.

O face pentru mine, m-am gândit atunci. O face din dragoste. Și am simțit, pe lângă dragostea pe care i-o purtam, o frântură din vechea mea nesiguranță, din uimirea mea că pot fi iubită de un bărbat și mai ales, de acest bărbat, căci Maxim rămânea, în continuare, un fel de Dumnezeu pentru mine și, în ciuda relației noastre din exil, în care eu încercasem să devin mai puternică, iar el ajunsese mult prea dependent de mine, în adâncul

sufletului meu nu credeam că pot fi iubită cu adevărat.

Uneori mă surprindeam privindu-mi verigheta de parcă ar fi fost purtată de o mână străină, ca pe un obiect care nu-mi aparţinea şi cu care nu avem nimic de-a face şi o învârteam pe deget ore în şir, aşa cum mi se întâmplase în tot timpul lunii de miere, petrecută în Italia, ca şi cum aş fi vrut să mă conving că e reală, auzind în minte propria-mi voce, atunci, la Monte Carlo: „Nu înţelegi, eu nu sunt genul de persoană cu care să se căsătorească cineva".

Am zâmbit, amintindu-mi scena, în timp ce păşeam prin iarba udă de roua dimineţii, îndreptându-mă spre colină şi spre copacii pe care-i întrezăream dincolo de ea, luminaţi de aurul toamnei.

M-am plimbat mai mult de o oră, urmând câte o cărare şi apoi abandonând-o pentru a hoinări peste câmpuri, dorindu-mi ca Maxim să fi venit cu mine.

Aş fi vrut să vadă şi el locurile acestea, sperând poate, că le-ar fi îndrăgit atât de mult încât' să nu mai poată rezista chemării pământului natal. Mi l-am imaginat oprindu-se pe deal, la intrarea în crâng, întorcându-se spre mine şi spunându-mi: „Acum îmi dau seama cât de mult mi-a lipsit Anglia, ce dor mi-a fost de ea. N-aş suporta să ne mai întoarcem în străinătate, vom rămâne aici şi nu vom mai pleca niciodată, indiferent ce s-ar întâmpla". Iar eu l-aş asigura că totul va fi bine, că trecutul va rămâne îngropat pe vecie şi nimic nu va putea să ne tulbure liniştea. Şi chiar dacă ar face-o, totuşi, atunci i-aş spune: „Maxim, orice problemă ar apărea, o vom înfrunta împreună".

M-am surprins visând cu ochii deschişi, rostind chiar replici imaginare cu voce tare şi am zâmbit, căci era un vechi obicei de-al meu. Visasem astfel toate visele obişnuite de şcolăriţă, înainte ca realitatea să mă copleşească şi lucrul acesta mi se întâmplase doar rareori în ultimii ani, în care fusesem prea ocupată, căci începusem să mă maturizez,

îngrijindu-l şi ocrotindu-l pe Maxim şi fiindu-i singurul prieten, şi apoi tot atunci învăţasem cum să împiedic amintirile să-l copleşească şi să-l distrugă, vulnerabil cum era.

Numai în gândurile mele cele mai ascunse lăsam frâu liber închipuirilor, făcând plimbări imaginare pe podişuri, iarna, sau pe covorul de flori sălbatice din păduri, primăvara; numai aşa puteam să aud în minte, oricând doream, cântecul ciocârliilor ziua, lătratul vulpilor noaptea şi strigătele necontenite ale pescăruşilor.

Iar acum, plimbându-mă pe colină, atingând cu mâna tufele de trandafiri sălbatici şi de păducel, îmi lăsam imaginaţia să zburde, închipuindu-mi că sunt împreună cu Maxim şi că umblam aşa în fiecare zi, cu câinii hârjonindu-se în faţa noastră şi de ce nu, în definitiv, cu copiii...

Mi-am imaginat că schimbam păreri, normale, inocente, despre pagubele aduse de grindină, sau despre cât de frumos creştea porumbul, despre secetă şi cum s-ar sfârşi ea dacă, măcar o dată, ar ninge de Crăciun; Maxim ar fi mers cu un pas sau doi înaintea mea, aşa cum făcea întotdeauna, arătându-mi una şi alta, oprindu-se să scoată o aşchie din laba unuia dintre câini, întorcându-se şi zâmbindu-mi ca altădată, liber şi fericit. Am fi fost la fel de apropiaţi, la fel de dependenţi unul de altul, ca în toţi anii aceştia de exil, doar că relaţia noastră n-ar mai fi fost atât de tensionată, de claustrofobică, am fi avut şi alţi prieteni, copii, am fi avut toate avantajele unei relaţii strânse şi deschise totodată, am fi privit lumea în faţă, fără să ne mai ascundem.

Am continuat să visez, să sper şi să-mi fac planuri de viitor, lăsându-mă legănată de iluzii ameţitoare, până când am ajuns pe drumul în pantă ce ducea în spatele bisericuţei din piatră cenuşie, unde se ţinuse ieri slujba de înmormântare. M-am oprit şi am privit în jur. Drept în faţa

mea se afla poarta de intrare a cimitirului şi o parte din zidul jos care-l înconjura. De unde eram, puteam să văd mormintele vechi, cu inscripţiile aproape acoperite de iarbă şi muşchi şi pământul proaspăt săpat de pe mormântul Beatricei, acoperit în întregime de flori strălucitoare.

Am rămas pe loc câteva clipe, lângă poartă. Cimitirul era pustiu; o mierlă, văzându-mă, a fluierat câteva note şi şi-a luat zborul dintr-un copac. Apoi s-a făcut iar linişte şi am simţit cum se coboară asupra mea o pace adâncă, amestecată cu tristeţe. M-am gândit la Beatrice, la cât de mult îmi lipsea şi mi-am dorit să-i mai pot vorbi despre tot ce se întâmplase, fără amărăciune, doar cu tristeţe. Mi-am amintit suspinele lui Giles din noaptea trecută şi cât era de vulnerabil, de neajutorat şi de bătrân şi m-am întrebat ce-ar fi făcut Beatrice, ce cuvinte ar fi folosit pentru a-l scoate din starea în care se afla.

Privind în urmă, mă văd cât se poate de limpede stând, în lumina soarelui, atât de caldă pe faţa mea, de parcă ar fi fost o zi de vară şi nu una de octombrie, căci pot să mă privesc dinafară, ca şi cum timpul şi spaţiul şi-ar înceta existenţa, ca şi cum viaţa mea s-ar compune doar din instantanee fotografice, despărţite de porţiuni cenuşii. În clipa aceea eram calmă, liniştită, poate chiar fericită, mă simţeam bine singură şi acceptasem ideea că Maxim nu poate încă să mă însoţească, dar eram convinsă că o va face cândva, dacă nu forţez lucrurile.

Aşa că mă bucuram de propria mea tovărăşie, de ziua luminoasă de toamnă, de locurile după care tânjisem atâta vreme, iar tristeţea provocată de moartea Beatricei era mai mult o melancolie, care nu-mi strica bucuria de a trăi, aici şi acum. Pentru prima dată după mult timp, nu mă simţeam nici vinovată, nici ruşinată de sentimentele mele ci, dimpotrivă, sigură pe mine şi plină de încredere în viaţă.

Dar m-am gândit că mi-ar face plăcere să mă duc la

mormântul Beatricei şi să mă gândesc la ea, cu dragoste şi recunoştinţă, aşa cum nu putusem să o fac la înmormântare, din, cauza oamenilor care se îngrămădiseră în jurul nostru, ca un stol de ciori.

Am intrat în cimitir, închizând poarta în urma mea şi am străbătut iarba spre cărare. Draga mea Beatrice, am spus în sinea mea. Şi aproape că mi-am imaginat-o stând lângă mine, dar nu suficient de clar, căci locul îmi părea prea solemn, prea liniştit pentru ea. O vedeam mult mai limpede în minte călărind sau plimbându-se prin pădure, tot timpul în mişcare, tot timpul activă.

Venise atât de multă lume la înmormântare, atâţia prieteni de-ai ei şi toţi aduseseră flori. Mormântul era acoperit de ele, ca şi iarba din jur şi cărarea, stive de coroane rigide, jerbe pretenţioase şi buchete simple, din flori de câmp. Unele arătau ca şi cum ar fi fost făcute din ceară sau din hârtie creponată, aproape neverosimile, altele erau mai modeste. M-am aplecat să le citesc inscripţiile, recunoscând unele nume, altele nu. „În amintirea... dragostea veşnică... Cu simpatie... Cu respect...” „Cu dragoste...” Dragei noastre Beatrice – a noastră”, „Scumpei mele soţii” – de la Giles, „Mamei mele iubite” – a lui Roger. Unele dintre cărţile de vizită erau sfâşiate, altele erau ascunse de flori şi am renunţat să le mai citesc, simţind nelămurit că aş comite o indiscreţie. Mesajele acelea îi erau adresate Beatricei şi numai ei, chiar dacă nu le mai putea citi.

Apoi, pe când îmi îndreptam spatele, am văzut-o. O coroană de crini, de un alb imaculat, strălucitor, pe fondul unor frunze de un verde foarte închis, aproape negre. Era de departe cea mai frumoasă, evident foarte scumpă, elegantă şi rafinată, într-un chip lipsit de ostentaţie, de un gust desăvârşit. Era aşezată cu grijă, puţin în afara celorlalte şi îmi atrăgea privirea ca un magnet. Chiar dacă aş fi închis

ochii, aş fi continuat să o văd. M-am aplecat deasupra ei şi am atins petalele lăptoase şi delicate, a căror frumuseţe îmi tăia respiraţia, frunzele cărnoase, uşor striate şi parfumul florilor m-au învăluit, puternic şi ameţitor, insinuant şi parşiv.

De coroană era prinsă o carte de vizită cu chenar negru, purtând inscripţia „Cu profundă afecţiune”.'Şi în acel moment, am simţit cum mă străbat fiori reci şi totul îngheaţă în jur. Oglinda cerului s-a spart în mii de cioburi, soarele s-a întunecat şi eu am privit, îngrozită, iniţiala scrisă de mână, înaltă şi aplicată înspre dreapta: *„R”.*

Capitolul 6

Lucrul cel mai rău, şi asta am înţeles imediat, chiar înainte ca mulţimea de întrebări să-mi năvălească în minte, ca valurile fluxului într-o scobitură din stâncă, şi înainte să simt cum îmi îngheaţă sângele în vine, lucrul cu adevărat cel mai rău era că trebuia să păstrez totul pentru mine, căci nu exista nimeni, nimeni în toată lumea aceasta, căruia să-'i pot povesti.

Dar apoi, după primul şoc, a urmat groaza şi am simţit că mă cuprinde ameţeala; ca să nu leşin, m-am aşezat pe jos, lângă mormântul Beatricei şi mormanul de flori, rezemându-mi capul de genunchi. După un timp, inima a început din nou să-mi bată şi sângele să-mi circule prin trup, aşa că m-am ridicat repede, încercând să dau impresia, dacă ar fi existat un eventual spectator, că nu s-a întâmplat nimic căci mă simţeam îngrozitor de jenată. Dar nu mă văzuse nimeni, cimitirul era pustiu, la fel de liniştit sub soarele dimineţii ca în clipa în care păşisem pe poartă. Se auzea doar fluieratul mierlei, dintr-o tufă de dafin.

Coroana de flori albe mă atrăgea inexorabil, deşi nu

vroiam s-o privesc, nu mă puteam stăpâni, căci era atât de frumoasă, era perfectă. Nu-i mai puteam vedea inscripția, probabil că întorsesem cartea de vizită cu fața în jos, atunci când mă lăsasem să alunec la pământ.

M-am tras înapoi, ferindu-mă de ea ca de o ciupercă otrăvitoare, a cărei simplă atingere m-ar fi putut ucide, apoi i-am întors spatele, îndepărtându-mă de mormânt şi de toate celelalte flori strălucitoare, a căror privelişte nu-mi mai făcea acum nicio plăcere şi m-am îndreptat repede spre biserică, ocolind cărarea pietruită.

Uşa era deschisă. Nu era nimeni înăuntru. Era întuneric şi frig, căci soarele nu ajunsese să lumineze ferestrele înalte. M-am aşezat într-o stranăă din spate, îmi era rău şi începusem să tremur fără să mă pot stăpâni.

Eram ca un om care a văzut o fantomă; şocată, surprinsă, derutată şi toate certitudinile mi se prăbuşiseră ca un castel din cărți de joc dărâmat de un copil răutăcios.

Coroana albă şi stranie era ireală, ca o fantomă, deşi o văzusem, o atinsesem şi, dacă m-aş fi întors la mormânt, eram sigură, sau aproape sigură, că aş mai fi găsit-o acolo, dar ceea ce mă îngrozea cel mai mult era inițiala „R” de pe cartea de vizită. „R” de la Rebecca, în caligrafia aceea elegantă care mi se întipărise în minte ca arsă cu fierul roşu. Era acelaşi scris. Scrisul ei.

Nu putea fi acelaşi. Era imposibil. Şi valul amintirilor a adus la suprafață tot ce zăcuse îngropat în mintea mea atâta vreme, silindu-mă să-i dau atenție.

Rebecca era moartă. Îngropată de mult. Asta era tot. Ştiam că aşa este.

Atunci cine trimisese coroana? Cine o alesese cu atâta grijă, cu atâta gust, ca şi cum ar fi comandat-o ea însăşi, cine scrisese inscripția de pe cartea de vizită?

Cineva făcuse o glumă proastă, dorind să ne rănească, cineva care ne cunoştea bine şi ne ura. Dar cine? De ce,

după atâția ani? Ce-i făcusem? Simțeam instinctiv că inscripția ne era destinată, mie şi lui Maxim, deşi coroana fusese depusă pe mormântul Beatricei. Beatrice, Giles şi Roger nu aveau duşmani.

Şi trebuia să țin totul pentru mine, nimeni nu trebuia să afle, nu-mi puteam descărca sufletul în fața soțului meu, nu puteam să-mi arăt teama şi supărarea, trebuia să mă stăpânesc şi să pretind, la întoarcere, că sunt calmă, liniştită, puternică şi iubitoare. Trebuia să-mi controlez privirea, vocea şi expresia feței, astfel încât Maxim să nu bănuiască nimic.

Doamne, ce bine ar fi fost dacă Frank Crawley ar mai fi fost aici! Lui i-aş fi putut spune, era singurul om din lume care putea să mă asculte, dar el plecase în Scoția, la noua lui viață, din care noi nu mai făceam parte.

Stând în biserică, am simțit cum îmi dispare frica, înlocuită la început de mânie împotriva persoanei, oricare ar fi fost ea, care îşi propusese să ne rănească şi reuşise cu atâta uşurință, apoi, de uimire, întrebându-mă, iar şi iar, de ce? Care era motivul?

Nu cerusem prea mult de la viață. Maxim şi cu mine, ne vroiam doar unul pe altul, mulțumindu-ne cu banala noastră fericire conjugală, încercând să uităm trecutul şi, în ansamblu, dorința ni se împlinise, aşa că eram recunoscători soartei mai mult decât se poate spune.

Acum trecutul înviase şi amintirile mă bântuiau ca nişte stafii, scene, oameni, voci, sentimente şi Rebecca, umbra unei umbre. Manderley. Şi totuşi, în chip ciudat, nu amintirile mă înspăimântau, căci erau şterse şi lipsite de forță, erau lucruri aproape uitate, care dacă mailăsaseră vreo urmă în memoria mea. Mă înspăimânta însă prezentul, ceea ce se întâmplase acum, coroana aceea albă şi cartea de vizită cu chenar negru. Inițiala „R”.

Cu toate acestea, când am ieşit încet, ezitând, din

biserică, înapoi sub razele palide ale soarelui, mă aşteptam aproape să n-o mai găsesc acolo, ca şi cum nici n-ar fi fost vreodată altceva decât produsul imaginaţiei mele, materializarea, pentru câteva clipe, a propriilor mele spaime, înrădăcinate adânc în subconştient. Auzisem despre astfel de lucruri, chiar dacă nu credeam în ele.

Dar coroana era acolo, aşa cum, de fapt, ştiusem tot timpul că va fi şi privirea mi s-a îndreptat automat către ea, atrasă ca de o forţă irezistibilă şi n-am mai putut să-mi mai iau ochii de la acel cerc perfect aşezat pe iarbă, atât de alb pe fondul acela întunecat.

— Nu mă gândeam la Manderley...

Erau propriile mele cuvinte şi vocea mea, rostind limpede, convingător, un neadevăr. „Nu mă gândeam la Manderley..."

Dar nu mă gândeam decât la Manderley, mă obseda, deşi nu locuisem acolo decât un timp foarte scurt şi în împrejurări atât de tragice. Întorcându-mă acum spre casă, îmi apărea în faţa ochilor clipă de clipă, pe culmea fiecărui deal, la fiecare cotitură a drumului, până când am încetat să mai văd ceea ce era în jurul meu, copacii, câmpurile, colinele şi pădurea, şi a rămas doar Manderley.

Şi totuşi îl urâsem, mă înspăimântase şi mă strivise cu răceala, cu preţiozitatea lui; nu reuşisem să mă obişnuiesc şi nici măcar nu eram în stare să mă descurc prin labirintul său de scări şi coridoare, printre nenumăratele-i uşi. Manderley. Feţele familiare, de care-mi aminteam acum, ale servitorilor: Frith, Clarice, micuţa cameristă, doamna Danvers păreau că se strâmbă la mine. Jack Favell, Rebecca. Unde erau acum? Rebecca era moartă, asta era tot ce ştiam. Ceilalţi nu mă interesau şi nu-mi păsa dacă nu i-aş mai fi văzut niciodată.

Dar îmi era dor de casă, de domeniul Manderley, care mă atrăgea irezistibil, deşi îmi inspira frică şi m-am urât pentru asta. Nu trebuia să mă gândesc la Manderley, trebuia să mi-

l scot din minte o dată pentru totdeauna, înainte să ne aducă suferință. Trebuia să mă gândesc la binele lui Maxim. Ne salvasem unul pe celălalt de la dezastru, nu trebuia să ispitesc sau să-mi mânii soarta.

Coborând încet ultimul deal spre casa confortabilă şi banală a lui Giles, al cărei horn scotea un firicel albăstrui de fum, încercam să mă calmez. Maxim mă aştepta, probabil, în camera de zi, citindu-şi ziarul şi privind nerăbdător la ceas.

Aş fi avut nevoie de o oglindă, în care să-mi verific expresia feței. Trebuia să-mi compun o mască, aşa cum făcea şi el uneori. Trebuia să mă prefac că nu văzusem nimic, că nu se întâmplase nimic. Cum nu puteam să-mi alung din minte coroana albă de crini, m am mulțumit să mi-o închipui undeva în spatele meu, cu cartea de vizită întoarsă pe dos.

Am auzit telefonul sunând în casă şi câinii au început să latre. Caii erau înapoi în țarc, păscând mulțumiți, după plimbarea făcută cu Roger.

Am continuat să cobor dealul, silindu-mă, cu fiecare pas pe care-l făceam, să par din ce în ce mai veselă, mai liniştită... cu un uriaş efort de voință, am reuşit să-mi alung din minte, în cele din urmă, coroana de crini şi cartea de vizită, cu inițiala ei, împreună cu tot ce puteau să însemne – deşi eram conştientă că imaginea lor se întipărise definitiv în memoria mea, alături de toate celelalte lucruri care nu mai puteau fi îndreptate, ignorate sau uitate.

Mi-era dor de Maxim, vroiam să stăm împreună în casă, cu lumina dimineții intrând prin ferestre şi focul scăpărând în cămin, îmi doream protecția şi siguranța banalului şi a cotidianului.

Am început să inventez ceea ce urma să-i povestesc, pe unde mă plimbasem, ce păsări, animale şi copaci văzusem, ce impresii despre vreme schimbasem cu un țăran bătrân –

pe care mi l-am închipuit până în cele mai mici detalii, cu o pălărie ţuguiată veche şi jerpelită, cu pantalonii legaţi cu sfoară deasupra cizmelor, repetând amănuntele în minte până când mi-au devenit familiare. Am mai creat încă un personaj, o femeie care-şi plimba câinii, pe care îi admirasem şi îi mângâiasem. Am încercat să le găsesc şi nume, dar nu-mi venea în minte decât „Jasper", aşa că m-am gândit repede la altceva.

Aş fi vrut ca Maxim să mă consoleze, dar fireşte că nu-i puteam cere asta, trebuia să par calmă şi netulburată. Trebuia să mă prefac, să mă prefac perfect.

Dar, oriunde îmi întorceam privirea, pe cărare, pe iarbă, pe poartă, pe uşă, imaginea coroanei mă urmărea mereu, albă, delicată, de o perfecţiune rece, cu cartea de vizită fluturând în bătaia vântului şi iniţiala dansând obraznic în faţa ochilor mei*". „R" „R".*

Am intrat în casă şi am rămas o clipă pe loc, ascultând. Din birou se auzea vocea lui Giles, vorbind la telefon. Am închis ochii şi am respirat adânc.

Maxim stătea lângă şemineu, privind în gol. Ziarul zăcea pe jos, la picioarele lui. Era atât de pierdut în propriile-i gânduri, încât nici n-a observat că intrasem în cameră.

I-am privit chipul atât de familiar, ridurile care îi apăruseră în ultimul an, părul cărunt, dar încă des, mâna cu degete lungi rezemată de braţul fotoliului şi, înainte să mă fi putut apropia de el, într-un elan de afecţiune, cumplitele cuvinte mi-au răsunat în urechi, unul câte unul, ca nişte pietre aruncate în apă: „Omul acesta e un criminal. A împuşcat-o pe Rebecca. El este cel care şi-a ucis soţia" şi, pentru o clipă, am avut senzaţia că vorbise un duh rău, care a încercat deliberat să mă facă să-mi pierd minţile. Am ignorat cuvintele, printr-un uriaş efort de voinţă şi mi-am recăpătat elanul, exact în momentul în care Maxim şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a zâmbit cu afecţiune şi

recunoştinţă, bucuros că m-am întors.

Menajera ne-a adus cafeaua şi ne-a servit-o cu simplitate; unul dintre câini adormise pe covor, încălzit de razele soarelui care pătrundeau în cameră prin ferestrele înalte, celălalt se întinsese lângă şemineul, în care focul de abia pâlpâia. Buştenii scoteau puţin fum, aşa că Maxim şi cu mine am fost nevoiţi să ne ocupăm mai întâi de foc. Nu m-a deranjat de loc, căci eram încă plină de nervozitate şi simţeam nevoia să fac ceva, orice.

Am spus:

— L-am auzit pe Giles vorbind la telefon.

— Da. L-ai văzut?

— Doar cât a intrat şi a ieşit – îşi cerea scuze şi îşi sufla nasul fără încetare.

— Bietul de el...

— Începuse să mă irite. Mă tem că n-o să-l suport prea mult. Pare să-şi piardă complet controlul.

Vocea lui Maxim era aspră şi enervată. Manifestările emoţionale îl făceau întotdeauna să se simtă stânjenit, dar aş fi vrut ca măcar acum să dea dovadă de îngăduinţă şi de blândeţe faţă de Giles. Latura aceasta rece şi dispreţuitoare a firii lui îmi aducea prea mult aminte de trecut, de felul în care se purta înainte ca adevărul să fi ieşit la iveală, înainte ca el să accepte intimitatea unei relaţii sincere până la cap între noi.

Am continuat să aţâţ focul. Maxim mi-a spus:

— E inutil. Buştenii sunt prea uzi.

— Da, i-am răspuns, fixând cu privirea firicelul de fum, în speranţa că-l voi vedea mărindu-se.

— Am încercat să discut cu Giles despre situaţia lor financiară. N-am reuşit să mă lămuresc, lucrurile sunt prea încâlcite.

În străinătate, Maxim semnase toate actele care îi fuseseră trimise, fără măcar să le citească.

— Am vorbit cu avocatul. Vrea să mă vadă. Nu se mai termină odată, fir-ar să'fie.

Mi-a tresărit inima. Nu ştiam mai nimic despre situaţia financiară sau materială a familiei, dar ţineam minte că unul dintre avocaţi locuia la Kerrith. Poate că trebuia să mergem acolo, poate că...

— Nu e cel de aici, a spus Maxim, parcă citindu-mi gândurile. E cel din Londra.

— Londra? am întrebat eu, fără să-mi pot stăpâni emoţia din voce, surprinsă şi încântată.

Londra.

Ar fi posibil, deci, să plecăm la Londra. Nu aşa cum o făcusem ultima dată, în grabă şi pe ascuns, pentru a schimba trenul şi a ne continua călătoria, ci cu treabă, rămânând acolo o zi, poate şi o noapte. Londra, oh Doamne, măcar o zi, te rog... Nu-mi plăcuse niciodată Londra, nu mă simţeam bine în oraşe, viaţa la ţară mă atrăgea mai mult. Dar în timpul exilului nostru mă gândisem la Londra şi visasem la ea, după ce citeam câte un articol în ziarele englezeşti care mai ajungeau până la noi. Privirea îmi era atrasă de câte un nume – The Old Bailey, The Parlament, Hill Fields, East India Docks, The Mall, St. James, The Mansion House, Kensington Gardens – şi îmi petreceam următoarea oră plimbându-mă, în imaginaţia mea, pe străzile marelui oraş, uitându-mă la vitrine, luând-mi ceaiul, ascultând orchestra dintr-un parc, explorând câte o alee dickensiană, unde casele se înclinau unele spre celelalte şi canalele miroseau a cerneală tipografică, o distracţie nevinovată şi romantică, care îmi mai alina dorul de casă.

Ştiam că războiul lăsase urme adânci la Londra, adusese paragina şi ruina în oraş; evitam să mă gândesc la călătoria pe care o făcusem atunci, Maxim, Favell, colonelul Julyan şi cu mine, evitam să mă gândesc la doctorul Rebeccăi şi la tot ceea ce urmase. În definitiv, nu eram obligaţi să mergem pe

strada re'spectivă, puteam foarte uşor să ne ţinem departe de acel cartier.

Londra. Nu eram o citadină; păşunile şi colinele înverzite, mirosul pământului reavăn şi ciripitul păsărilor în pădurea umbroasă îmi erau suficiente pentru a trăi fericită tot restul zilelor mele; n-aş fi putut niciodată să mă acomodez cu asfaltul străzilor, cu mulţimea automobilelor şi cu betonul blocurilor.

Dar vroiam să revăd Londra, fie şi pentru o zi, nu mai mult. Oh, te rog... Am întors capul spre Maxim, pregătindu-mă să-l implor.

— Avocatul va veni să ne vadă poimâine, a spus atunci Maxim, cu o voce încordată.

L-am privit. Faţa îi era complet lipsită de expresie. Am amuţit.

— Mă tem că discuţia va dura câteva ore bune. Vreau să rezolv toate problemele astea într-o singură zi şi să scap de ele definitiv. Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i aşa? Preferi libertatea.

Nu părea supărat. Zâmbea indulgent, vorbindu-mi ca unui copil. Ne reluam vechile obiceiuri, odată întorşi acasă. Îmi spusese că m-am schimbat, dar şi el se schimbase, redevenind uneori, pentru o clipă, omul de care mă îndrăgostisem.

Am zâmbit mecanic şi m-am întors spre foc, începând să scormonesc jarul cu vătraiul. Visul se destrămase. Nu plecam la Londra.

— Sper ca discuţia să nu te indispună, am spus.

— Cred că nu. E doar ceva ce trebuie făcut; cu cât mai repede, cu atât mai bine. Multe dintre posesiunile Beatricei sunt separate de ale mele şi de ale restului familiei, încă de la căsătoria ei, dar mai sunt câteva chestiuni neclare de lămurit, iar apoi, suntem liberi să plecăm.

S-a ridicat şi a venit lângă mine.

— Dă-mi vătraiul, vreau să văd dacă pot să scot un foc zdravăn din flăcăruia asta.

I l-am întins şi am întrebat, cu o voce nesigură:

— Plecăm... în Scoția?

A zâmbit şi abia atunci am văzut cât arăta de obosit. Pielea feței era aproape transparentă, sub ochi avea cearcăne vinete şi părea, din nou, extrem de vulnerabil.

Privindu-l, m-am întrebat ce mă făcuse să mă tem de el, cu câteva clipe în urmă.

— Fireşte, a spus el încet. Meriți o vacanță.

S-a aplecat spre mine şi m-a sărutat pe frunte.

Capitolul 7

În noaptea aceea şi în ziua următoare lumea din jurul meu a devenit ireală. Indiferent ce auzeam, ce vedeam sau gândeam, reacționam cu încetineală, mişcându-mă ca într-un vis. Viața continua, dar eu nu reuşeam să-i descopăr semnificația.

Singura realitate era coroana de crini, aşezată pe iarbă lângă mormânt şi inițiala *„R”,* caligrafiată elegant pe cartea de vizită. Mă urmăreau peste tot, jucându-mi în fața ochilor, le simțeam în permanență prezența, amenințătoare şi malefică.

Cine, mă întrebam fără răgaz, de câte ori reuşeam să rămân singură, cine o făcuse? De ce? Cine vroia să ne înspăimânte? Cine ne ura atât de mult? Când o făcuse? Era acolo când descoperisem coroana? Nu, ştiam că nu, eram ciudat de sigură că nu putea fi. Când traversasem curtea bisericii şi stătusem lângă mormântul Beatricei, când văzusem coroana de crini, eram singură, aş fi simțit Imediat prezența altcuiva. Nu mai era nimeni în cimitir, nicio umbră nu mă pândea dintre morminte, singură coroana mă

tulburase atunci. Eram înspăimântată, dar, mai presus de orice, eram nedumerită. Vroiam să ştiu, vroiam să înţeleg şi cel mai rău lucru era că trebuia să păstrez secretul, controlându-mi permanent vocea şi expresia feţei, astfel încât Maxim să nu remarce niciun semn de nelinişte sau de neatenţie din partea mea.

Devenise o preocupare constantă, chiar şi în timpul gesturilor celor mai banale ale vieţii de zi cu zi, ca o melodie cântată la nesfârşit, aşa că, după o noapte şi încă o zi, am acceptat-o ca pe ceva obişnuit şi asta m-a mai calmat puţin.

„Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i aşa?"

Vocea lui continua să-mi răsune în minte în timp ce îmi periam părul în faţa oglinzii. Nu bănuiam că întoarcerea noastră îl va schimba atât de mult, că acel Maxim cu care mă obişnuisem, răbdător, tăcut, liniştit, cu care trăisem în toţi anii exilului nostru, va face loc atât de uşor vechiului Maxim, cel de care mă îndrăgostisem atunci când nu eram decât o fetişcană. Cu fiecare oră petrecută în Anglia, schimbarea era mai evidentă şi privindu-l, aveam senzaţia că văd nişte perdele fluturând în bătaia vântului, lăsând să se întrevadă din ce în ce mai mult ceea ce se afla dincolo de ele, o realitate care fusese doar temporar ascunsă privirii, dar tot timpul prezentă.

„Va trebui să te distrezi cumva de una singură".

Cu un an în urmă, sau chiar cu o lună, Maxim încerca să se eschiveze de orice responsabilitate, insistând să iau parte la luarea oricărei decizii, să asist la discuţii, să citesc acte, refuzând să facă ceva fără să mă consulte. Renunţasem să mai sper într-o schimbare, nu-mi închipuiam că îşi va recăpăta vechea lui independenţă, că va fi din nou capabil sau va dori să rezolve singur unele probleme, că prezenţa mea nu i-ar mai fi indispensabilă. Era un şoc, ca şi cum aş fi văzut un invalid irecuperabil însănătoşindu-se,

recăpătându-şi forţa şi pofta de viaţă, ridicându-se în picioare şi începând din nou să meargă, eliberându-se, cu un gest, de mâinile iubitoare care-l sprijineau.

Cuvintele lui, deşi dure, nu mă jigniseră. Nu eram nici măcar tristă. Nu mă simţeam respinsă, ci uşurată, de parcă cineva îmi luase o povară de pe umeri. Şi în plus, schimbarea nu era totală, multe lucruri rămăseseră la fel ca înainte. Ne-am petrecut o zi în casă – căci, cu excepţia câtorva paşi făcuţi prin grădină, dimineaţa şi seara, Maxim refuzase să iasă. Afară era o vreme umedă, bătea vântul şi cerul era înnegurat. Se lăsase şi ceaţa, atât de aproape de casă, încât caii din ţarc deveniseră invizibili.

Am stat lângă foc, citind, jucând cărţi, rezolvând cuvinte încrucişate, cu câinii încolăciţi pe covor între noi.

La masa de prânz, ca şi la cea de seară, Giles rămăsese tăcut aproape tot timpul, închis în el, cu ochii încercănaţi şi înroşiţi de plâns. Era nepieptănat, cu hainele în dezordine, zdrobit de durere, pe cale de a se distruge complet, fără ca măcar să observe. Nu ştiam ce să spun, sau ce să fac, aşa că am încercat doar să fiu drăguţă cu el, turnându-i ceai şi zâmbindu-i ori de câte ori ni se întâlneau privirile. Cred că mi-a fost recunoscător, în felul lui copilăresc şi patetic, dar după fiecare masă se retrăgea în birou, unde stătea singur ore întregi.

Nici măcar Roger nu era prezent, pentru a mai destinde atmosfera, plecase să-şi viziteze nişte prieteni şi nu pot spune că mi-a părut rău, am fost scutită astfel, de neplăcerea de a-l privi şi de sentimentul de vinovăţie provocat de această neplăcere.

Toată ziua aceea am simţit că suntem în afara timpului, într-o zonă a nimănui. Casa ni se părea străină şi lugubră, nu reuşeam să ne acomodăm cu ea. Am fi fost mai puţin stingheri, cred, într-o cameră de hotel. Maxim scotea rareori câte un cuvânt, cufundat în gânduri. Eu încercam să-l

distrez, propunându-i să bem un ceai sau să jucăm o partidă de canastă şi el accepta imediat, deşi simțeam că o face doar de dragul meu, fără nicio plăcere. Aveam impresia că îmi reluasem vechea postură de inferioritate, aceea a unui copil căruia i se face pe plac din complezență.

Ziua a trecut încet. Ploaia bătea în geamuri, ceața persista. Se întunecase devreme.

„Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i aşa?"

Nu mă deranja. Aveam un secret şi gândindu-mă la el, inima a început să-mi bată cu putere. Puteam să mă distrez de una singură, aveam cu ce. Ne-am dus la culcare devreme şi eu m-am întors pe o parte,' cu spatele la Maxim, simțind că, într-un fel, în fundul sufletului meu, îl trădez.

Dimineața, ceața se risipise, cerul era senin, de un albastru palid, sufla un vânt uşor şi aş fi putut crede că e primăvară, dacă pământul n-ar fi fost acoperit de un strat gros de frunze moarte, pe care vântul le scuturase din copaci în timpul nopții.

Avocatul urma să vină la ora unsprezece, o maşină fusese trimisă să-l ia de la gară.

Giles nu coborâse la micul dejun, eram doar noi doi la masă. Maxim era îmbrăcat în costum, cu o cămaşă scrobită, era rezervat şi ceremonios.

Coroana de crini plutea între noi, palidă şi imaterială.

Cine? De ce? Când? Ce vroiau de la noi?

Mi-am auzit propria voce rostind cu nonşalanță:

— Mă întreb dacă Giles o să mă lase să iau maşina. Cred că astăzi e zi de târg la Hemmock şi aş vrea să mă duc.

Învățasem să conduc în străinătate, deşi nu aveam maşină; atunci când vroiam să vizităm vreo biserică sau mănăstire, sau când vroiam să vedem vreun peisaj mai special, despre care citisem, închiriam una. Lui Maxim părea să-i facă plăcere să se lase condus, era una dintre

schimbările survenite în exil, căci în țară o astfel de posibilitate era exclusă din start. O făceam cu bucurie, plăcându-mi nu numai să conduc, ci şi să fiu eu ghidul, să-mi asum responsabilități pe care înainte nu le avusesem. Condusul unei maşini mi se părea o treabă de adult şi îl făcusem pe Maxim să zâmbească atunci când l-o spusesem.

Acum, nici măcar nu-şi ridicase privirea din ziarul pe care-l citea.

— De ce nu? El n-are nevoie de ea, trebuie să fie aici când vine avocatul. O să-ți placă la târg.

Deci nu avea nimic împotrivă, nu se răzgândise, nu avea nevoie de mine aici.

Am simțit o strângere de inimă. I-am atins mâna, aşteptând să mă liniştească, să mă asigure că putea să facă față discuției cu avocatul, referitor la actele care trebuiau descâlcite şi toate acele probleme care ar mai fi apărut în timpul întâlnirii, fireşte că fără ajutorul meu.

— Totul e în regulă, a spus el. N-ai de ce să te nelinişteşti.

Ba am, m-am gândit eu. Coroana de crini – şi inițiala mi-a apărut în fața ochilor, plutind parcă între noi. „R”. Rebecca.

Nu mă gândisem nicio clipă că ar fi putut să fie Inițiala altui nume.

L-am văzut pe Maxim privindu-mă şi m-am forțat să-i zâmbesc.

— Mă simt ca într-un vis, a spus el, şi nu e neplăcut. Voi trece şi prin încercarea asta – curios lucru, parcă nu mă priveşte deloc – iar mâine, când mă voi trezi din vis, viața reală îşi va continua cursul. Înțelegi ce vreau să spun?

— Cred că da.

— Va trebui să ai răbdare cu mine, un timp.

— Dragul meu, n-ai vrea să rămân totuşi aici, în camera cealaltă, doar pentru cazul în care...

— Nu.

M-a mângâiat uşor pe obraz, iar eu i-am luat mâna şi mi-

am lipit fața de ea, simțindu-mă plină de dragoste şi foarte, foarte vinovată.

— Diseară o să-i telefonez lui Frank, a spus el zâmbind. Putem pleca chiar mâine.

Apoi Giles a ieşit din birou, cu nişte acte în mână, aşa că l-am întrebat dacă pot lua maşina şi am plecat din casă, din calea lor – cu conştiința curată, trimisă să mă distrez.

*

La ce mă gândeam? Ce planuri îmi făcusem? De ce porneam spre locul în care, aşa cum singură afirmasem, nu m-aş mai fi putut întoarce niciodată? De ce ispiteam soarta?

Ceea ce făceam era un lucru nebunesc şi primejdios pe deasupra. În cel mai bun caz, urma să fiu teribil de dezamăgită. În cel mai rău, dacă afla Maxim, aş fi distrus fragila noastră fericire, dragostea şi

Încrederea pe care le clădisem cu atâta grijă şi răbdare, aş fi distrus viețile amândurora.

Şi cu toate acestea, mă duceam. Cred că ştiusem încă de la început, din ziua în care am aflat că ne întoarcem în țară, că mă voi duce. Nu puteam rezista tentației, mă atrăgea ca o dragoste secretă. Visasem, îmi dorisem şi trebuia să mă duc.

Nimeni nu-i pomenise numele; eu nu îndrăznisem să întreb. Singura persoană care îl rostise fusese Frank Crawley şi, chiar şi atunci, buzele mele rămăseseră mute...

Manderley.

Există câteva tentații cărora nu li se poate rezista, câteva lecții care nu sunt învățate niciodată.

Indiferent ce putea să se întâmple, indiferent de consecințe, trebuia să mă duc acolo şi să văd totul cu propriii mei ochi.

Trebuia să ştiu.

Manderley. Mă ținea sub vraja lui, pe jumătate dragoste,

pe jumătate frică, la fel de puternică ca întotdeauna, făcându-mă să întorc maşina spre locul în care drumul o cotea spre mare.

Era la treizeci de mile distanță, în capătul celălalt al comitatului, aşa că, la început, satele şi târgurile pe lângă care am trecut îmi erau necunoscute. Am văzut indicatorul pe care scria „Hemmock”, locul pe care spusesem că vreau să-l vizitez şi unde ar fi trebuit să mă învârt o vreme prin târg şi, poate, să iau masa de prânz. Dar am trecut de el fără să mă opresc. Aveam altă țintă.

N-am vrut să mă las cuprinsă de nostalgie, rememorând scene din trecut şi m-am mulțumit doar să mă bucur de frumusețea peisajului, de cerul senin şi de soare. Am coborât geamul, astfel încât să pătrundă în maşină mireasma frunzelor moarte şi a pământului reavăn. Mă simțeam liberă ca pasărea cerului şi fericită că pot profita de superba zi de toamnă. Eram un om obişnuit, într-o simplă excursie, nu îndrăzneam să mă consider altceva.

Dar ce mă aşteptam să găsesc la capătul ei? Ce doream să găsesc? O ruină în mijlocul unui hățiş sălbatic; dărâmături şi cenuşă care se răcise de mult, aleea principală năpădită de buruieni, iederă cățărându-se pe zidurile încă în picioare, ca în coşmarurile mele. Dar nu puteam fi sigură, căci nimeni nu avusese curajul să ne povestească, refuzasem să mai auzim pronunțându-i-se chiar şi numele, scrisorile primite în exil nu conținuseră veşti.

Aproape că mă auto-sugestionasem că fac un pelerinaj romantic, că voi găsi un loc trist şi melancolic, o ruină plină de frumusețe. Nu aveam nici temeri, nici presimțiri. Altfel de lucruri mă înfricoşau cu adevărat – coroana de crini, cartea de vizită, inițiala – răutatea deliberată a unei persoane necunoscute.

Dar nu mă înspăimânta Manderley.

*

Pe drum, după ce străbătusem cam jumătate din distanță, am oprit într-un sat şi am cumpărat o sticlă de oranjadă dintr-o prăvălie. Ieşind din nou la soare şi auzind clopoțelul uşii clinchetind în spatele meu, am avut impresia că mai trăisem o dată aceeaşi scenă şi, privind în jur, orbită de lumină, mi-am dat seama că de aici cumpărasem, în copilărie, o ilustrată pentru colecția mea, pentru că fotografia reprezenta o casă care îmi plăcuse – Manderley.

Şi pentru o clipă, privind şopronul văruit şi acoperişul de stuf al fermei de peste drum, am retrăit trecutul cu atâta intensitate, de parcă timpul şi-ar fi oprit cursul, de vreme ce totul în jurul meu era neschimbat şi mă făcea să cred că şi eu eram aceeaşi.

Am stat o vreme în maşină, bând cu înghițituri mici din oranjada caldă şi dulceagă, uitând cine eram şi ce căutam aici, ca într-o transă.

După un timp, am pornit maşina şi am început din nou să conduc pe drumul de țară. Copilăria mea rămăsese undeva în urmă, în satul liniştit şi dintr-odată, după un colț al drumului, am zărit un indicator.

Kerrith, 3 mile.

Am frânat, am stins motorul şi, prin geamul deschis, adus de briză, a intrat mirosul sărat al mării.

Inima îmi bătea rapid şi palmele mi se umeziseră.

Kerrith. Kerrith. Am privit indicatorul până când literele au început să-mi danseze în fața ochilor, pierzându-şi orice înțeles.

Kerrith. Satul, cu portul şi bărcile lui, plaja şi bungalourile, pietricelele de pe chei, chiar şi poarta şubredă a curții parohiale, toate aceste imagini mi-au revenit acum în minte, în cele mai mici detalii.

La o milă distanță de aici, drumul cotea din nou pe lângă dealul împădurit dincolo de care marea devenea vizibilă, ca o linie subțire, de un albastru palid.

Am auzit, din nou cuvintele lui Maxim. Dacă aş întoarce capul, mi-am spus, l-aş vedea lângă mine.

„Acolo e Manderley. Se văd şi pădurile".

Era prima mea zi aici, prima dintr-un şir lung de zile, toate întipărite pentru vecie în memoria mea.

Apoi m-am surprins amintindu-mi cuvintele rostite de femeia aceea, în ziua când vasul eşuase pe stâncile de lângă Manderley. Venise de la Kerrith, cu băiețelul ei, pentru o scurtă plimbare.

Avea o bluză vărgată şi fața stacojie de prea mult stat la soare.

— Soțul meu zice că toate domeniile astea mari vor fi împărțite, cu timpul, în mici proprietăți, pe care se vor construi bungalouri, spusese ea. Nu mi-ar displace să am şi eu un bungalou mic şi drăguț aici, cu vederea la mare.

Dintr-odată, mi s-a strâns inima. Oare asta era ceea ce se întâmplase cu Manderley în cele din urmă? Pădurea defrişată, casa demolată, zeci de bungalouri cu ramele geamurilor vopsite în roz, verde şi albastru, cu ultimele flori ale verii ofilindu-se în grădină şi, poate, o singură tufă de trandafiri, ultima din sutele de tufe care crescuseră cândva aici? Bărci de agrement în golf şi cabine de lemn pe plajă, cu numele proprietarilor vopsite pe uşă?

Poate că ăsta era motivul pentru care subiectul fusese evitat de față cu noi, acest sfârşit groaznic al locului în care trăisem.

Dar nu puteam fi sigură. Am pornit maşina, hotărâtă să-mi încerc norocul, chiar cu riscul de a redeschide rănile vechi. Dincolo de cotul drumului, am dat cu ochii de cuşma împădurită a dealului, de panta lină care ducea în vale. Nu se ivise niciun indicator nou, toate păreau să fie aceleaşi pe

care le ştiam. Dacă existau bungalouri, nu se vedeau.

O clipă mai târziu, am simțit că nu existau şi că totul era aşa cum îmi imaginasem: ruinele casei, aleea năpădită de buruieni, lăstărişul care invadase grădina şi, undeva, în zare, plaja, stâncile şi golful, neschimbate.

Am ieşit din maşină şi am făcut câțiva paşi. Am privit dealul – era atât de aproape, nimic nu-mi stătea încale, puteam să mă duc. Imediat după culmea dealului. De ce n-am făcut-o? De ce?

Du-te, du-te, du-te, îmi şoptea o voce în minte, ispititoare şi obsedantă.

Vino.

Manderley.

Am simțit cum îmi fuge pământul de sub picioare, amețisem şi mi se părea că cerul se poate deschide în orice moment deasupra mea, înghițindu-mă.

O adiere de vânt a ciufulit iarba şi mi-a atins fața, mângâietoare ca o mână invizibilă.

Am fugit.

M-am întors înapoi, conducând nebuneşte, dar cu o concentrare născută din panică, luând virajele fără să încetinesc, gonind orbeşte, cât pe ce să mă ciocnesc cu o căruță, văzând pentru o secundă fața îngrozită a fermierului, cu gura deschisă într-un strigăt mut. Am evitat în ultima secundă să calc un câine, trecând în viteză, pe lângă indicatoarele care mă călăuziseră până am intrat înapoi pe şosea, apoi pe poarta deschisă, pe alee şi, coborând din maşină, am fugit înapoi în casă, l-am căutat o clipă din ochi pe Maxim şi l-am văzut ieşind din birou. În spatele lui erau doi bărbați în costume negre şi, lângă şemineu, stătea Giles.

N-am spus nimic, nici nu era nevoie. Maxim m-a prins în brațe şi m-a strâns la piept, liniştindu-mă, până când am încetat să mai tremur şi să plâng. Ştia tot şi nu era nevoie

să-i povestesc, ştia şi mă iertase, eram sigură, că n-aş fi avut curajul să-l întreb şi nu mă aştepta nicium reproş.

Avocaţii au rămas să prânzească cu noi, dar n-a fost nevoie să fiu şi eu prezentă. Am mâncat două sendvişuri în salon, înghiţind cu greutate, căci nu-mi era foame, dar nu vroiam să o jignesc pe menajeră, care îmi trimisese o tavă plină. După aceea am rămas în salon o vreme, privind pe fereastră lumina amiezii aruncând umbre lungi în grădină, bucurându-mă de această nouă plăcere. Mă simţeam obosită şi uşurată. Evitasem urmările propriei mele încăpăţânări, deşi nu aveam niciun merit în asta şi scăpasem de demonul din mine. Eram în siguranţă acum şi, ceea ce era mult mai important, nu tulburasem apele, nu răscolisem trecutul.

Indiferent ce se întâmplase cu Manderley, nu era treaba mea. Aparţinea trecutului şi, uneori, viselor mele.

Nu vroiam să mă mai întorc acolo niciodată.

După plecarea avocaţilor, Maxim m-a luat la o plimbare spre ţarcul cailor şi mi-a spus, în câteva cuvinte, că problemele legate de succesiunea Beatricei erau minore.

— Totul s-a rezolvat. Nu sunt probleme şi nu mai e nimic care să ne privească.

M-am oprit lângă poarta ţarcului. Caii păşteau în capătul opus al pajiştei şi nici măcar nu şi-au ridicat capetele din iarbă la sosirea noastră. M-am înfiorat.

— Mâine suntem în Scoţia, a spus Maxim. Mi-ar place să plecăm dimineaţa devreme.

— O să fac bagajele după cină. Nu e mare lucru de făcut, oricum.

— Ai destule haine călduroase? Presupun că e destul de frig acolo. Dacă vrei, ne oprim pe drum şi cumpărăm tot ce ai nevoie.

Am scuturat din cap.

— Nu vreau decât să ajungem cât mai repede.

— Bine.

Vroiam să plec de aici, dar nu din pricina casei, sau a lui Giles, sau a golului lăsat de Beatrice în sufletele noastre.

Vroiam să plec în Scoția pentru că nu suportam ideea întoarcerii în străinătate, preferând, să-mi imaginez călătoria cu trenul prin Anglia, orele pe care de-abia aşteptam să le petrec la fereastră, privind soarele, satele, câmpiile şi dealurile, pădurile, râurile şi marea. Îmi stăpâneam cu greu nerăbdarea, vroiam să-mi bucur ochii şi sufletul cu priveliştile după care tânjisem ani în şir.

Luam câteva cărți cu noi, puteam să mai cumpărăm din stație, dacă nu ne ajungeau, pentru momentele în care ne-am fi plictisit de privit pe fereastră, puteam să jucăm cărți şi să mâncăm la restaurant şi tot ceea ce se întâmplase aici urma să rămână în trecut, până ni s-ar fi şters cu totul din memorie.

Ne-am întors şi ne-am îndreptat spre casă în tăcere, bucurându-ne de faptul că era ultima noapte pe care o mai petreceam aici.

*

În timpul cinei, Maxim şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a spus, brusc:

— Aş vrea să merg la mormânt dimineața, înainte de plecare.

L-am privit țintă, simțind cum mă înroşesc la față şi am bâiguit:

— Dar nu... Vreau să spun, n-o să ai timp, maşina vine să ne ia la ora nouă.

— Atunci o să mă duc la ora opt, a spus el şi a continuat să mănânce liniştit, în timp ce mie mâncarea mi se transformase în cenuşă şi simțeam un nod în gât, care mă împiedica să vorbesc. Nu putea să se ducă, nu trebuia să se

ducă şi totuşi, nu aveam cum să-l împiedic. Ce motiv aş fi putut invoca? Nu găseam niciunul.

L-am privit pe Giles. Şi el se va duce, m-am gândit eu, va vedea coroana şi va citi cartea de vizită cu voce tare, va pune întrebări. Am văzut atunci cum lacrimile îi şiroiesc pe obraji şi cum Maxim, după ce i-a aruncat o privire stânjenită, şi-a coborât repede ochii spre farfuria din faţa lui.

Cuţitul lui Giles a zăngănit în farfurie. Se ridicase în picioare, căutându-şi batista prin buzunare, cu mişcări nesigure.

— Îmi pare rău, a spus el. Îmi pare rău. Cred că ar fi mai bine să ies puţin la aer.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu el? m-a întrebat Maxim furios, imediat ce uşa s-a închis în urma lui Giles.

— I-a murit soţia.

Eram conştientă de asprimea cu care îi răspunsesem, ca şi de faptul că era nemeritată. De fapt, Maxim îi înţelegea durerea, dar nu era capabil să o suporte.

— Ei bine, cu cât o să plecăm mai curând de aici, cu atât o să-şi revină mai repede. Va fi obligat să-şi vină în fire. Noi nu facem decât să-i sporim suferinţa.

— Vrei să chem maşina mai devreme mâine dimineaţă? Putem lua micul dejun undeva pe drum. Ştiu cât trebuie să-ţi fie de greu.

Îmi auzeam propria voce rostind cuvinte înşelătoare şi îmi era ruşine de mine. Dar o făceam de dragul lui, spre binele lui, încercând să-l protejez.

— Nu. Lasă lucrurile aşa cum sunt, mi-a răspuns Maxim. Sună menajera şi spune-i să trimită felul doi.

Subiectul era închis. Până la sfârşitul mesei n-am putut să mai mănânc nimic. Am lăsat mâncarea din faţa mea neatinsă, îngrozită de ceea ce urma să se întâmple a doua zi dimineaţă, cu aceeaşi întrebare pulsându-mi ritmic în minte: Ce e de făcut? Ce e de făcut? Ce e de făcut?

N-am dormit aproape de loc în noaptea aceea, ca să mă pot scula în zori. M-am îmbrăcat în grabă, pe furiş, ca o amantă clandestină şi m-am strecurat afară din casă, îngrozită la gândul că aş putea trezi câinii sau nelinişti caii. Din fericire nu s-a întâmplat aşa, nu m-a auzit nimeni, aşa că mi-am scos pantofii şi am fugit pe iarbă până la şosea, ca să nu fac zgomot pe aleea de pietriş. Lumina zorilor era palidă şi minunat de frumoasă, crescând în intensitate cu fiecare clipă care trecea, dar eu aproape că nu-mi dădeam seama, concentrându-mă asupra zgomotului făcut de paşii mei, atentă să nu cad, cu bătăile inimii răsunându-mi asurzitor în urechi.

Îmi amintesc că nu-mi era teamă, nu mai era loc în mine pentru aşa ceva. Aveam o misiune grabnică şi secretă de îndeplinit şi m-am rugat, în timp ce fugeam şi mă opream ca să-mi trag sufletul şi porneam din nou, de data asta mergând cât puteam mai repede, să reuşesc să ajung acolo, să fac ceea ce îmi propusesem şi să mă întorc înapoi, fără să fiu descoperită.

La un moment dat, o vulpe mi-a tăiat calea, ieşind din lăstăriş; altă dată, ridicându-mi ochii, am întâlnit privirea fixă, halucinantă, a unei bufniţe cocoţate pe o creangă.

În vale era frig, dar abia dacă-l simţeam, în goana mea disperată. Cine m-ar fi văzut ar fi putut crede că sunt o apariţie dintr-o altă lume, o năluca trecând peste drumuri, coborând panta colinei, strecurându-se pe poarta cimitirului, în primele clipe ale dimineţii.

M-am oprit şi mi-am tras sufletul, gândindu-mă, fără teamă, că era cel mai potrivit moment şi loc pentru apariţia unei stafii, dar n-a apărut niciuna. Tot ce-am văzut a fost movila de lângă aleea de pietriş.

Cineva pusese brazde de iarbă, pe care se odihnea o singură coroană de crizanteme arămii. Ştiam, fără să verific, că era de la Giles şi Roger.

Celelalte flori dispăruseră. Am înconjurat biserica, căutându-le şi le-am găsit în curtea din spate, strânse într-un morman peste care grădinarul aruncase pământ şi crengi uscate, aşa că, oricare ar fi fost coroanele de sub ele, rămâneau ascunse aproape complet privirii.

M-am întors la mormânt, respirând uşurată, dar pe când dădeam colţul, am zărit ceva alb în tufa de ilice. Era o carte de vizită, agăţată de frunzele verzi şi ţepoase, împreună cu o bucăţică de panglică, smulsă dintr-o coroană. Am întins mâna şi am luat-o, privind fascinată cartonaşul alb cu chenar negru, cele câteva cuvinte caligrafiate elegant şi iniţiala neagră.

Îmi înţepasem un deget în frunzele ascuţite, aşa că am înfundat adânc în buzunar o carte de vizită pătată de propriul meu sânge.

Capitolul 8

A plouat tot drumul, monoton şi mărunt, cerul era plin de nori vineţii şi, la un moment dat, chiar şi eu m-am săturat să privesc pe fereastră, întorcându-mă la cărţile şi ziarele mele.

Ar fi trebuit să fiu fericită, aşa cum mă aşteptasem să fiu, dar mă copleşise oboseala, simţeam efectul întârziat al neliniştii şi spaimei provocate de ultimele evenimente, ceea ce îmi răpise orice posibilitate de a mă mai bucura de călătorie, de faptul că eram în Anglia, începusem să mă obişnuiesc şi mi se părea deja ceva firesc. Senzaţia de libertate, după care tânjisem, lipsea şi mă simţeam claustrată. Mi-aş fi dorit să pot broda sau croşeta, ca să-mi ocup mâinile şi mintea cu ceva atunci când mă plictiseam de citit. Aş fi părut ocupată, ceea ce l-ar fi liniştit pe Maxim, care vedea în mine un om echilibrat şi odihnitor, fără treceri

bruşte de la o stare sufletească la alta. Şi purtându-mă astfel aş fi rămas aceeaşi fiinţă care ani de zile încercasem să nu-l dezamăgesc.

Peisajul avea culoarea granitului, acoperişurile caselor luceau, negre, în ploaie. Dealurile pe lângă care treceam, îndepărtându-ne spre nord, erau învăluite în ceaţă.

Acasă, mi-am spus, suntem acasă, dar n-am simţit nimic deosebit.

Maxim a citit o carte, apoi ziarele şi, o dată sau de două ori, a ieşit pe coridor, rezemându-şi braţele de marginea ferestrei.

Îmi dorisem atât de mult această călătorie şi acum nu-mi mai făcea nicio plăcere, căci Maxim şi cu mine ne îndepărtam unul de celălalt, din vina mea, a gândurilor şi faptelor pe care nu puteam să i le împărtăşesc.

Întrebările obsedante continuau să-mi răsune în minte, doar uşor atenuate, ca un murmur: Cine? Când? De ce? De unde apăruse coroana? Cine o trimisese sau adusese? Ce vroia? Erau mai mulţi? Cine? Şi de ce? De ce? De ce?

Cuvintele răsunau sacadat în ritmul roţilor de tren, întrebările mă răscoleau sacadat.

Uşa s-a deschis din nou. Maxim a intrat în compartiment.

— Mergem să bem o cafea la vagonul-restaurant? l-am întrebat eu.

Maxim a clătinat doar din cap şi s-a întors la ziarul lui, pe care îl mai citise o dată, eram sigură, fără să spună vreun cuvânt. Nu vroia să-mi vorbească, era vina mea, ştiam asta şi nu era nimic de făcut.

*

Trenul se apropia de Scoţia şi dealurile erau din ce în ce mai golaşe. Anglia îmi părea pustie şi ploaia se prelingea pe geamuri, înlocuind lacrimile.La un moment dat, ridicându-

mi întâmplător privirea, am întâlnit ochii unei femei care trecea pe coridor, pe lângă compartimentul nostru. A durat doar o fracțiune de secundă, nu mai mult, dar am văzut cum i se schimbă expresia, de la indiferență la curiozitate şi femeia s-a oprit, a făcut un pas înapoi şi ne-a scrutat atent cu privirea, pe amândoi. Am ridicat repede cartea în dreptul feței şi m-am întors cu spatele, iar după un timp, când am îndrăznit să mă uit din nou, dispăruse.

Nu înseamnă nimic, mi-am spus. Am lipsit din Anglia mai mult de zece ani. Lumea ne-a uitat. Războiul a şters din amintirea oamenilor tragediile care s-au petrecut, chiar şi pe cele mai răsunătoare.

Dar mai târziu, în vagonul-restaurant, în timp ce îmi despătuream şervetul, am simțit o privire ațintită asupra mea şi, cu coada ochiului, am văzut-o pe femeia aceea la masa de vizavi, îmbrăcată cu o bluză roşie.

Când chelnerul ne-a adus supa, vagonul s-a clătinat brusc şi lichidul fierbinte s-a revărsat peste marginea supierei. Maxim i-a cerut, iritat, să schimbe fața de masă şi eu am încercat să-l calmez, iar când mi-am ridicat privirea, am întâlnit din nou ochii femeii. M-am înroşit, furioasă pe lipsa mea de control. Lângă ea stătea o femeie mai tânără şi am văzut-o aplecându-se şi şoptindu-i ceva, ne recunoscuse şi mi-am dat seama că îi spune numele noastre, urmând, probabil, să-i povestească totul la înapoierea în compartiment. „Maxim de Winter... ea e a doua lui soție... au trăit în străinătate... se spune că n-aveau încotro... Manderley... Rebecca. Mai ții minte, desigur...”

Îmi amintea de îngrozitoarea doamnă Van Hopper, de felul în care îşi ducea lornionul la ochi, în restaurantul hotelului în care stăteam, la Monte Carlo.

„E Max de Winter... proprietarul domeniului Manderley. Ai auzit de el, nu-i aşa?”

Mi-am pus mâna peste mâna lui Maxim şi i-am spus ceva

repede, o prostie, îmi aduc aminte, despre oile care se zăreau pe fereastră. Aş fi dat orice să nu observe că am fost recunoscuți, ura să fie arătat cu degetul. Şi mai ales, vroiam să mi-l apropii, printr-un gest, printr-o atingere.

Mi-a zâmbit uşor.

— Peştele ăsta e groaznic de uscat.

— Nu-i nimic, am spus eu, nu-i nimic.

— E-n regulă. Hai să ne uităm la oile tale.

Asta m-a făcut să râd şi Maxim şi-a înălțat o sprânceană, amuzat, veselia îndulcindu-i trăsăturile feței. Am băut o înghițitură de vin, simțind cum mi se ia o greutate de pe inimă şi m-am destins, plină de o neaşteptată fericire, privind din nou pe fereastră şi văzând că se întunecă.

— Suntem în Scoția, a spus atunci Maxim şi în voce i se strecurase o notă de speranță.

Scoția era altă țară.

*

Ne-am petrecut noaptea într-un mic hotel din Dunaig, oraşul cel mai apropiat de domeniul pe care-l administra Frank Crawley. El ne rezervase camera, gândindu-se că ajungeam aici prea târziu ca să putem să pornim din nou la drum şi ne lăsase un bilet la recepție în care ne anunța că va veni să ne ia a doua zi dimineață, după micul dejun.

Ploaia se oprise' în cele din urmă, dar sufla un vânt aspru şi rece. Patroana hotelului ne-a întâmpinat cu o bunăvoință rezervată, înăuntru era cald şi bine. Singurii clienți în afară de noi erau doi bătrâni, soț şi soție, aşa că nu mai trebuia să ne temem că vom fi recunoscuți, puteam să ne destindem în camera noastră de modă veche cu tavan înalt.

Mă simțeam aproape la fel ca într-unul din hotelurile noastre din străinătate, dar era un sentiment cu care mă obişnuisem, în fond, aşa cum mă obişnuisem să atârn haine

pe umeraşe în dulapuri mari, pe care le folosiseră şi alții înaintea mea, să mă aşez cu prudență pe marginea unui pat străin, pentru a vedea dacă e tare sau moale, să folosesc o baie anonimă cu țevărie zgomotoasă şi sertare înțepenite. Nu urma să stăm aici decât o noapte, după care aveam să ne mutăm din nou într-o casă.

Dar, în timp ce-mi aşezam papucii lângă pat, m-am gândit că nici asta nu-mi convine, oricât de agreabilă putea fi şederea noastră în casa lui Frank, alături de familia lui. Mă săturasem de camere de hotel şi de casele altora, îmi doream o casă a mea. Nu mai vroiam să fiu o exilată care se stabileşte mereu şi mereu altundeva, pentru un timp limitat, eram de-acum prea bătrână pentru aşa ceva.Nu mai avusesem o casă a mea încă din copilărie, trăisem mai tot timpul prin hoteluri şi pentru scurt timp, la Manderley. Dar Manderley nu fusese casa mea, acolo eram tot un musafir, căci în ciuda aparențelor, nu eram dintre ai casei, ci doar o tolerată.

Mă aştepta cu siguranță o noapte albă, căci mă frământau prea multe gânduri. Eram încordată şi cu toate simțurile în alertă, aproape temându-mă să vorbesc, de frică să nu scap vreun cuvânt care să dea de bănuit.

Nu-mi puteam scoate din minte coroana de crini, albă, delicată, deosebit de frumoasă, iar când, fără să-nii dau seama, îmi băgam mâna în buzunar, degetele atingeau muchia rigidă a cărții de vizită şi tresăream, înspăimântată. Ce proastă fusesem să o păstrez, când aş fi putut s-o ascund în mormanul de flori şi de crengi uscate, pregătite pentru a fi arse!

Nu puteam scăpa nici de imaginea chipului femeii din tren, cu privirea iscoditoare, aplecată spre însoțitoarea ei, în timp ce-i şoptea ceva.

Maxim avea dreptate. Nu trebuia să ne fi întors. Teama era ceva de care nu puteam scăpa niciodată, teama că

cineva ne va vedea, recunoaşte, vorbi, întreba, stricându-ne astfel echilibrul.

Dar echilibrul ne fusese deja stricat, nu cunoscusem niciodată pacea sufletească, liniştea şi calmul unei familii obişnuite.

Acestea erau gândurile care îmi treceau prin minte, umplându-mă de disperare, în tot timpul cinei şi, apoi, în camera noastră. Vântul sufla puternic, făcând să zăngăne geamurile. Ar fi trebuit să fim acum acasă, dar unde era casa noastră? Nicăieri.

— Biata de tine, eşti frântă de oboseală. Ai trecut printr-o încercare grea, iar eu nu ţi-am fost de niciun ajutor. Te-am încărcat şi cu problemele mele, am fost îngrozitor de egoist.

Maxim m-a cuprins în braţe, iubitor, tandru, şi toată nervozitatea care ne îndepărtase a dispărut dintre noi într-o clipă. Am simţit că sunt într-adevăr obosită, vlăguită şi confuză, iar tâmplele îmi vâjâiau.

Când m-am întins în pat, camera a început să se rotească în jurul meu, tavanul să se dizolve în pereţi, dar nu era decât oboseala şi un adânc sentiment de uşurare.

Am adormit cum nu mai dormisem de o săptămână, adânc, fără vise şi când m-am trezit, cerul avea albastrul senin şi glacial al dimineţilor nordice. Somnul era cel care îmi lipsise, acum îmi dădeam seama. Maxim părea şi el mai odihnit, ridurile din jurul ochilor şi gurii nu mai erau la fel de adânci şi toată atmosfera deprimantă din timpul călătoriei se risipise o dată cu norii de ploaie.

Frank şi-a făcut apariţia cu puţin înainte de ora zece, într-un Land Rover vetust, plin de cockeri şi scule de pescuit, cu care urma să ne ducă la el acasă, în Iveralloch.

— Mă tem că nu va fi prea confortabil, a spus el deschizând portierele, pe aici pretenţiile sunt minime.

Am surprins privirea plină de îndoială pe care a aruncat-o hainelor noastre elegante, dar interiorul maşinii părea să fi

fost curățat de curând, iar bancheta din spate fusese acoperită cu o pătură nouă.

— Sunt obligat să circul mult şi drumurile sunt foarte proaste, s-a scuzat Frank. Cel mai greu îmi e înainte şi după Crăciun, când se înzăpezesc toate.

Părea vesel şi fericit şi am ştiut, privindu-l cum se instalează la volanul jeep-ului, că rupsese definitiv cu trecutul, că Manderley nu mai avea nicio putere asupra lui.

*

Frank locuia la mai mult de 40 de mile distanță de hotel şi, pe toată lungimea drumului, n-am văzut nicio casă, cu excepția unei cabane de vânătoare şi a unei ferme ciudate. Maşina urca pe un drum îngust, străbătând dealurile, unul după altul, în direcția munților pe care-i zăream la orizont. Pământul şi copacii aveau culori cum nu mai văzusem niciodată, nuanțe de cenuşiu, cafeniu şi violet închis, iar culmile colinelor mai îndepărtate erau argintii. Maxim privea în jur cu mai mult interes decât arătase vreodată de la întoarcerea noastră, era o altă lume, fără amintiri de care să se teamă.

M-am gândit, privindu-l, că am putea rămâne aici definitiv şi m-am uitat, la rândul meu, în jur, încercând să-mi dau seama dacă ne-am putea acomoda cu peisajul scoțian.

Cred că mi-am dat seama aproape imediat că nu; venisem aici doar pentru o scurtă vacanță, în afara timpului şi spațiului, să ne odihnim şi să ne refacem, dar mai mult n-am fi rezistat, spațiul acesta nu ni se potrivea.

Acum însă totul era minunat, ne simțeam perfect, iar ziua scoțiană splendidă s-a prelungit în cele treizile care au urmat, toamna aurie alunecând pe nesimțite înspre iarnă.

N-aş fi crezut că mai puteam simți atâta fericire. Maxim

parcă întinerise, stătea în aer liber din zori şi până noaptea târziu, mergând cu Frank la pescuit, străbătând pe jos sute de mile prin mlaştini şi hăţişuri, plimbându-se, vânând, cu ochii strălucitori şi o expresie de om fără griji întipărită pe chip, aşa cum nu-l văzusem niciodată.

Casa lui Frank era aşezată pe un deal, deasupra lacului şi de la ferestrele de la etaj se vedea întinderea imensă a apei, care-şi schimba culoarea de mai multe ori pe zi, de la nuanța argintului la cea a oțelului, de la cenuşiu deschis la un gri vineţiu cu reflexe negre. În fața casei era valea dintre două dealuri, de unde răsărea soarele şi, pe lad, foarte aproape, insula cu pietriş argintiu, la care erau trase cele două bărci; în spatele casei hăţişul se întindea cât vedeam cu ochii. Satul era la opt mile depărtare şi nu existau vecini prin apropiere. Propietarul domeniului trăia mai mult în străinătate, lăsând în grija lui Frank administrarea terenului şi supravegherea muncitorilor sezonieri. Familia Crawley ducea o viață liniştită şi modestă. Băieţii erau plini de energie şi foarte prietenoşi, după primele zile de acomodare cu noi; Janet, soţia lui Frank, era neaşteptat de tânără, plină de spirit, inteligentă şi afectuoasă.

Ne plimbam cu barca pe lac, vâslind până la insulă, unde făceam picnicuri. Maxim şi Frank se hârjoneau cu băieţii, în timp ce eu îmi făceam zeci de planuri privindu-i. Janet şi cu mine hoinăream ore în şir pe dealuri, uneori ne plimbam cu toţii, băieţii şi câinii dovedind o energie inepuizabilă, iar în fiecare seară, Maxim şi cu mine ieşeam să ne plimbăm singuri, păşind încet şi vorbind puţin, simţind cum fantomele trecutului pălesc rând pe rând.

*

Eu sunt aceea care le-am rechemat, eu sunt aceea care a dezgropat trecutul.

Nimic nu e întâmplător. Noi ne făurim singuri destinele. Dacă mi-aş fi ţinut gura şi n-aş fi privit tot timpul înapoi, poate că viaţa noastră s-ar fi scurs în linişte, netulburată.

Şi totuşi, nu cred că sunt de condamnai. Purtam în suflet o povară, care devenea tot mai apăsătoare cu fiecare zi, până când am simţit nevoia de a o descărca, sau de a fi măcar ajutată să o port mai departe. Eram tulburată şi înspăimântată şi îmi era din ce în ce mai greu's o ascund faţă de cei din jur.

— Îmi face plăcere să-l văd pe Maxim atât de fericit, a spus Frank.

Plecaserăm cu maşina pe drumul care ducea de la malul lacului până la dealurile cele mai înalte ale domeniului, ne oprisem pe o colină şi începusem să ne plimbăm pe jos. Ceilalţi rămăseseră în urmă, dar eu îl însoţeam pe Frank, care vroia să vadă ce mai face cerbul lui preferat, pentru că ajunsesem să iubesc peisajul acesta sălbatic, să-i cunosc şi să-i disting toate schimbările de lumină şi de climă, impregnându-mă de frumuseţea lui ireală.

Ne-am oprit să ne tragem sufletul şi am privit în jos, spre apa liniştită şi sclipitoare a lacului.

„Astăzi bestia e cuminte", spusese unul dintre băieţi la micul dejun. „N-o să facă valuri".

Pentru ei, lacul era o fiinţă vie, imprevizibilă, al cărei comportament le influenţa permanent viaţa.

— Arată mult mai bine decât aş fi îndrăznit să sper. Mai destins, mai tânăr – ai observat? Ar trebui să rămâneţi mai multă vreme aici, nu vă împiedică nimic, nu-i aşa? Vremea nu se va schimba până săptămâna viitoare. N-o să simţim că vine iarna până la începutul lui noiembrie.

Nu i-am răspuns. Priveam frumuseţea din jurul meu, tânjind după ceva nedesluşit, probabil o fericire simplă şi obişnuită, aşa cum găsise Frank.

— După înmormântarea doamnei Lacey, m-ai întrebat

dacă există ceva care să vă împiedice să rămâneți aici. M-am gândit mult şi sunt absolut sigur că nu există. Locul vostru e aici – sau mai bine zis, în Anglia, căci mă îndoiesc că genul meu de viață vi s-ar potrivi. S-ar putea să vă fie mai uşor în străinătate, dar nu cred că veți fi mai fericiți. Vorbesc din punctul meu de vedere, desigur, deşi ştiu că Maxim obişnuia să călătorească mult şi înainte şi că v-ați întâlnit tot în străinătate.

— Da.

— Însă zilele astea, văzându-l pe Maxim, mi-am dat seama că e genul de om căruia cel mai mult îi prieşte acasă – nici măcar durerea pe care a încercat-o la moartea surorii lui nu l-a făcut să se simtă altfel aici. Trecutul e îngropat definitiv, pentru voi amândoi. Dacă venirea voastră aici v-a ajutat cu ceva în privința asta, nu pot decât să mă bucur.

Un cârd de rațe sălbatice zburau peste lac, orizontul începuse să se înroşească şi razele soarelui mai încălzeau încă, uşor, pământul. Roiuri de musculițe se roteau, ca niște norişori minusculi, deasupra tufelor de iarbă-neagră.

Îmi țineam mâna în buzunar, frecând cu degetul marginea rigidă a cărții de vizită, înainte şi înapoi, iar şi iar, ca pe un dinte dureros. O purtam cu mine în permanență, de frică să n-o găsească Maxim, dar n-o mai privisem de atunci, de la cimitir. Ar fi trebuit s-o ard, sau s-o rup în bucățele mici, pe care să le îngrop undeva.

Frank mă privea în tăcere.

Am făcut câțiva paşi, i-am întors spatele şi am privit în sus, spre cerbul maiestuos de pe creasta dealului, profilat pe cerul roşiatic.

Dacă tac, realitatea nu există. Dacă nu-i spun nimic lui Frank, totul e doar un coşmar delirant.

Nu e nevoie să-i încărcăm şi pe alții cu povara viselor noastre, ele se risipesc la trezire.

Dacă tac.

Am tăcut. În schimb, am scos cartea de vizită din buzunar şi i-am întins-o. Apoi, pentru că n-aş fi suportat să-i văd expresia, mi-am întors privirea din nou spre cerbul de pe deal.

Atunci am văzut vulturul. Nu voi uita niciodată clipa aceea, cerul limpede, tăcerea absolută şi, dintr-odată, zborul maiestuos al păsării uriaşe deasupra crestelor, o scenă pe care Frank ne-o promisese încă de la sosire, „dacă avem noroc". Dar până şi această bucurie simplă şi rară îmi fusese stricată. N-am simţit nimic, cred, nici frustrare, nici mânie, şi fireşte, niciun fel de surpriză, căci mă obişnuisem deja.

Totuşi, i-am aruncat o privire lui Frank şi am văzut că şi el observase vulturul. Am privit împreună câteva secunde, în tăcere, rotirea păsării deasupra noastră, în cercuri largi, cu aripile întinse. Nu mai era nimic de spus.

— De unde o ai?

— Nu ştiu. M-am dus la mormântul Beatricei şi coroana era acolo, pe iarbă. O coroană superbă, din crini albi şi frunze verzi.

— Dar la înmormântare nu era acolo – am fi văzut-o cu toţii.

— Nu era. A apărut după aceea, trimisă sau adusă. Probabil adusă, de cineva care a aşezat-o separat de celelalte. De ea era prinsă cartea de vizită. Cine, Frank? Cine?

Era întrebarea care mă obsedase în tot acest timp.

Frank privea grav cartea de vizită, răsucind-o între degete. M-am înfiorat.

— Cineva ne vrea răul.

— Oh, nu cred că e vorba despre aşa ceva, a spus imediat Frank, veşnic dornic să mă liniştească. Ce motiv ar avea?

— Ura.

— Dar nu vă urăşte nimeni – totul s-a petrecut cu mult

timp în urmă. Şi... A privit din nou cartea de vizită.

— Şi Rebecca e moartă.

— Da.

— Frank, trebuie să stăm de vorbă. Trebuie să-mi spui totul.

S-a întunecat la faţă şi a părut dintr-odată schimbat, mai bătrân, mai obosit.

— Frank, spune-mi. Trebuie să-l protejez pe Maxim, înainte de orice, dar trebuie să ştiu despre ce e vorba.

— Nu e nimic de spus – nu există niciun secret. Maxim e fericit, atât de fericit cum n-a mai fost de mult. S-a eliberat de povara trecutului – şi nu trebuie să afle niciodată despre ceea ce este, evident, doar o glumă proastă.

— O glumă?

— O festă, atunci.

— Sinistră, răuvoitoare şi dăunătoare!

— De acord. Şi totuşi, eu nu i-aş da prea multă importanţă. Vrei să o distrug eu? Cred că ar fi mai sigur aşa.

Am privit cartea de vizită din mâna lui. Avea dreptate, fireşte, era mai bine să i-o las lui. Frank cel sensibil, bun şi competent. Dar iniţiala neagră îmi atrăgea privirea ca un magnet.

— Ascultă, sunt sigur că e opera nemernicului de Jack Favell – îmi aduc aminte că i-am văzut o dată numele într-un ziar, în timpul războiului. Şantajase pe cineva, ceva în stilul ăsta. Tipic pentru el. Avea o minte perversă şi un umor macabru. E exact genul lui de glumă.

Jack Favell... Am privit din nou spre coline, încercând să mă liniştesc, să mă întorc la realitate, la ceea ce era frumos, bun şi adevărat în viaţă... dar între timp, vulturul dispăruse. Nu-l voi mai vedea niciodată, m-am gândit eu atunci şi amintirea lui va rămâne legată pe vecie de amintirea cărţii de vizită, a expresiei întipărite pe faţa lui Frank şi de acest

nume odios.

Jack Favell. Vărul Rebeccăi şi unul dintre amanţii ei, pe care îi dispreţuise şi de care îşi bătuse joc. Beţivul de Jack Favell. Mi-am amintit privirea insolentă cu care mă măsurase în ziua aceea, la Manderley, când am rămas singuri în salon şi remarca pe care o făcuse. „Mi-ar place şi mie să mă aştepte acasă o tânără mireasă!”

— Frank, l-am rugat eu din nou, spune-mi adevărul, te rog.

— Nu te-am minţit niciodată, ştii asta.

— Atunci poate că îmi ascunzi ceva. Ceva despre Rebecca.

— Nu: Îţi dau cuvântul meu că nu-ţi ascund nimic.

— Asta – şi am arătat spre cartea de vizită – asta ar putea, oare, să însemne că nu mai putem rămâne în ţară?

Îmi doream cu disperare un cuvânt din partea lui Frank care să rezolve totul, doream să cred că nu fusese decât o glumă sinistră. Sigur, era întocmai ceea ce ar fi făcut Jack Favell. Ar fi râs în hohote. Împroşcând cu salivă în jur, în timp ce şi-ar fi făcut planul, ar fi simţit o imensă plăcere, ducându-l la îndeplinire. Am încercat să mi-l imaginez scriind acele cuvinte pe cartea de vizită, agăţând-o de panglica coroanei şi dând cuiva instrucţiuni în legătură cu locul în care trebuia trimisă, căci nu mi-l închipuiam aducând-o chiar el.

Jack Favell. Da, fireşte. El trebuie să fi fost.

— Deci n-avem niciun motiv de teamă, nu-i aşa? am întrebat eu.

Soarele se ascunsese în nori şi începuse să bată vântul. Ne-am îndepărtat spre jeep.

— Niciunul. Mai lasă-i puţin timp lui Maxim, rămâneţi aici cât vreţi şi apoi – ce-ar fi să închiriaţi o maşină şi să călătoriţi un pic prin Anglia? Aţi vedea locuri pe care nu le cunoaşteţi şi v-aţi obişnui cu atmosfera.

— Splendidă idee, Frank. În fond, ce ne-ar împiedica?

— Absolut nimic.

Mi-a zâmbit cu căldură, ajutându-mă să urc în maşină.

— Mulţumesc, i-am spus eu şi, într-o izbucnire de fericire, m-am aplecat spre el şi l-am sărutat pe obraz, în semn de recunoştinţă pentru ceea ce făcuse, ajutându-mă să-mi regăsesc liniştea sufletească. Teama şi tulburarea dispăruseră, de parcă nici n-ar fi existat vreodată şi aveam iar un viitor.

Frank s-a înroşit şi a închis repede portiera, făcându-mă să zâmbesc. Maxim s-ar amuza dacă i-aş spune şi am râde împreună, m-am gândit eu, dar nu puteam să-i povestesc, din păcate. Eram liniştită acum, Frank mă asigurase că va fi bine – Frank reuşea întotdeauna să mă îmbărbăteze – nu fusese decât o glumă proastă.

— Mă bucur că am văzut vulturul. Maxim va fi gelos.

— Da.

— Mi-aş fi dorit să-l fi văzut altădată... şi el să fi fost împreună cu noi.

— Înţeleg.-

— Frank, crezi că o să se mai întâmple ceva?

— Cine ştie... Dar nu cred că o să mai aibe ocazia, nu-i aşa?

— Dacă a fost Jack Favell.

— Pariez că el a fost.

— Da, s-ar putea să ai dreptate.

— Uită porcăria asta. N-o lăsa să te macine, altfel i-ai face jocul acelui nemernic.

— O să încerc. Mulţumesc, Frank.

— Te simţi mai bine, acum?

— Da, am răspus. Da, desigur.

Credeam sincer că aşa este.

*

Am coborât pe drumul abrupt care ducea spre lac şi spre casa cea albă şi norii goneau deasupra noastră, aşa că atunci când am ajuns la uşă, turna cu găleata. Maxim citea *„Piatra Lunii”* lângă foc, băieţii se jucau de-a piraţii în magazie. Am simţit că sunt în siguranţă, la adăpost de orice grijă, nimeni şi nimic nu ne mai putea atinge şi mi-am dorit să pot rămâne aici pentru totdeauna.

Dar nu se putea, fireşte şi, în plus, alungasem din minte coroana şi cartea de vizită, aşa cum mă sfătuise Frank, concentrându-mă asupra ideii de a călători prin Anglia, vizitând şi explorând locuri necunoscute. Ştiam ce vroiam să facem: să hoinărim, desigur, dar şi să căutăm un loc în care să ne stabilim. Nu ştiam unde sau cum ar fi trebuit să fie, eram însă sigură că l-aş recunoaşte imediat.

Am vrut să aleg momentul cel mai potrivit pentru a-i spune lui Maxim ce hotărâsem. Nu acum, m-am gândit, privindu-l cum citeşte şi ascultând strigătele voioase şi tropăielile băieţilor care se jucau în magazie. Vom avea şi noi un cămin, trebuie să avem, îmi repetam în minte fără încetare. Maxim şi-a ridicat o clipă ochii şi mi-a zâmbit uşor, apoi şi-a continuat lectura. Trebuia să mai aştept. Oricum, înainte de a-i spune, vroiam să mă asigur că nu mă va refuza scurt, tulburat şi înfricoşat de orice i-ar fi amintit de trecut, de motivul care ne obliga să plecăm din Anglia, de cauza exilului nostru.

Capitolul 9

Destinul ne-a mai acordat, însă, o săptămână de linişte, timp în care mi-am văzut de visele şi speranţele mele, încălzindu-mi inima la flacăra lor.

Cred’că a fost cea mai fericită săptămână din viaţa mea. În fiecare dimineaţă, la trezire şi în fiecare seară, la culcare,

făceam un imens efort de voință să alung amintirea coroanei de crini şi, după câteva zile, am descoperit că mi-a devenit destul de uşor să evit orice gând despre trecut şi să mă bucur de prezent, de fericirea noastră, prea prețioasă pentru a fi risipită.

Zilele se scurgeau încet, iarna se apropia agale, razele aurii ale soarelui se strecurau printre crengile desfrunzite ale copacilor, îndulcind contururile lucrurilor. În zori, ceața plutea peste lac, seara se lăsa bruma, luna nouă strălucea deasupra ilicelor şi noaptea era plină de strigătul bufnițelor.

Maxim părea cu douăzeci de ani mai tânăr, avea o veselie plină de neastâmpăr pe care nu i-o cunoscusem şi eu mă simțeam, lângă el, din nou adolescentă, entuziastă şi spontană.

Am ascultat sfatul lui Frank şi, la plecare, am închiriat o maşină, cu care am străbătut rapid Scoția, până când Maxim mi-a declarat că se săturase de atâta viteză şi atunci am început să poposim oriunde vedeam un peisaj agreabil. Dealurile şi hățişurile ținuturilor din nord, câmpiile şi pădurile, satele şi târgurile din sud, toate ni se păreau frumoase şi toate ne întâmpinau cu bucurie.

Am rămas surprinsă de cât de puțin cunoştea Maxim Anglia, aflând că nu călătorise decât prin ținuturile apropiate de Manderley. Cât despre mine, totul mi se părea nou şi minunat, aşa că am descoperit şi explorat împreună locuri încântătoare, bucurându-ne de ele deopotrivă.

Nu vorbeam despre viitor. Credeam că nu e nevoie, că Maxim ştia ce îmi doream şi, pe măsură ce treceau zilele, începusem chiar să cred că şi el dorea acelaşi lucru, aşa că visele mele au căpătat formă, transformându-se în planuri.

Nu ne mai amenința niciun pericol, totul era în regulă, puteam rămâne aici definitiv, nu mă mai îndoiam de asta.

Nu mă aşteptasem, însă, să găsesc atât de repede locul pe care-l visam. M-am îndrăgostit de locul acela într-o clipă,

căci de dragoste a fost vorba.

Ajunseserăm în acea parte a Angliei care se adăposteşte în spatele dealurilor Cotswold, un ţinut de câmpuri şi păduri, cu pajişti şi izvoare, o zonă calmă şi liniştită, în care viaţa curge fără grabă, în ritmul ei firesc. Ne simţeam bine, împăcaţi cu noi înşine, singurele umbre în viaţa noastră erau cele pe care le aruncau copacii şi casele în lumina soarelui.

Maxim conducea destins, cu braţul rezemat de marginea geamului, căci afară era încă soare. Vorbeam despre tot felul de nimicuri agreabile, glumeam, ne arătam unul altuia câte o căsuţă fermecătoare sau vreun peisaj mai deosebit, veseli ca nişte copii. Şi chiar eram copii, răzbunându-ne pe toţi acei ani în care fuseserăm bătrâni.

O singură dată, o remarcă făcută de Maxim a stârnit un ecou în mine, asemeni vibraţiilor unui clopot îndepărtat, după ce a încetat să mai răsune.

Era după-amiaza şi coboram din maşină în faţa hotelului pe care-l descoperisem. Privind în jur, la piaţa satului, la casele din piatră gălbuie şi la turnul bisericii din spatele lor, am spus: „Oh, ador partea asta de Anglie”.

Maxim m-a privit, zâmbind uşor.

— Şi ţie îţi place, nu-i aşa? l-am întrebat eu.

— Da. E locul cel mai îndepărtat de mare din toată ţara, mi-a răspuns el şi, întorcându-mi brusc spatele, a intrat în hotel. Am rămas pe loc o vreme, incapabilă să mai fac vreo mişcare, uitându-mă lung la urma lui, întrebându-mă dacă nu cumva îl chinuiau din nou fantomele trecutului – marea, golful de la Manderley, barca şi înecul Rebeccăi.

Dar când l-am urmat, într-un târziu, în holul întunecos al hotelului şi i-am privit chipul, n-am desluşit pe el nicio tulburare, ochii îi erau senini şi trăsăturile destinse. Vesel, Maxim mi-a spus atunci că am avut noroc să descoperim un astfel de hotel.

Într-adevăr, cum ar fi putut cineva să nu fie fericit în locul acela? Când mi-l amintesc – şi mi-l amintesc fără greutate, căci memoria mea reţine mult mai uşor imaginea unor locuri decât a unor chipuri, fie şi cele ale unor oameni apropiaţi – mă văd stând lângă masa lustruită care servea drept birou de recepţie, pe care se afla un clopoţel mic de bronz şi un registru legat în piele, de culoarea verde şi ştiu că totul ar fi fost perfect, dacă soarta nu ne-ar fi jucat un renghi teribil.

Satul era destul de mare, cu ferme şi case aşezate în jurul unui imaş pe care creşteau doi stejari falnici. La marginea lui curgea un râu limpede, iar podul se afla chiar lângă hotel.

Eram, de-acum, călători experimentaţi, obişnuiţi să apreciem exact camerele de hotel, capabili s-o alegem dintr-o privire pe cea mai bine situată sau pe cea mai liniştită, obişnuiţi, de asemenea, să cerem masa cea mai depărtată de uşă, cea mai ferită de priviri indiscrete. Devenise aproape un reflex, care uneori îmi devenea insuportabil. În acele momente îmi doream să sfidez orice privire, cu capul sus, căci nu aveam de ce să ne temem şi nu aveam nimic de ascuns.

Dar n-am făcut-o niciodată, fireşte, de dragul lui Maxim; era atât de sensibil la orice privire, atât de susceptibil faţă de orice comentariu, imaginându-şi că fiecare om întâlnit ne-ar putea recunoaşte, încât îmi era cu neputinţă să fac ceva care să atragă atenţia. Nu erau decât opt camere, dar proprietăreasa ne spusese că venea multă lume să mănânce aici. Restaurantul dădea spre o grădină cu un bazin de piatră în mijloc şi cu trandafiri căţărători pe zidurile înalte. Hotelul avea câteva saloane mici, cu scaune confortabile şi canapele moi, cu banchete sub ferestrele minuscule, şemineuri, o pendulă care bătea orele şi una care doar ticăia zgomotos şi un labrador bătrân, cu capul încărunţit, care se

apropiase imediat de Maxim, îngropându-şi botul în palma lui. Ce mult ne lipsise un câine. M-am gândit atunci, văzându-l pe Maxim aplecându-se să-l mângâie, un câine care să ne țină companie, care să ne însoțească în plimbările noastre şi m-am rugat să putem din nou avea toate acele lucruri care dau un sens vieții.

Te rog, Doamne, fă să rămânem aici pentru totdeauna.

Nu îndrăznisem să-l întreb pe Maxim ce planuri avea. Probabil că vroia să ne întoarcem la Giles şi Roger, înainte de a pleca din nou în străinătate. Trebuia să mai plecăm o dată, pentru că toate lucrurile noastre rămăseseră în camera din hotelul de lângă lac. Dar dorința mea cea mai fierbinte era să nu stăm acolo decât atâta timp cât ne era necesar pentru a împacheta şi trimite totul acasă – indiferent unde urma să locuim. Nu avea nicio importanță, puteam închiria o casă oriunde, până ne hotărâm unde să ne stabilim. Tot ce conta era să ne întoarcem în Anglia.

Dar asta era doar speranța şi ruga mea secretă.

Am petrecut trei nopți liniştite la micul hotel din sat, legănați de susurul apei curgând peste pietre. În timpul zilei ieşeam să ne plimbăm, admiram peisajul şi ne încălzeam la soare, bucurându-ne de toamna aurie.

În cea de-a patra zi ne-am urcat în maşină şi am hoinărit pe drumurile înguste de țară, privind câmpia şi copacii desfrunziți, urcând şi coborând dealuri, fără țintă, oprindu-ne să mâncăm pâine şi brânză în câte un sat, odihnindu-ne apoi puțin şi pornind din nou la drum. Am trecut pe lângă tufe dese de mure şi porumbe, pe lângă câmpuri cultivate, de pe care se strânsese recolta, pe lângă căpițe de fân şi focuri de frunze, pe lângă grădini arse de brumă.

Am ajuns la o încrucişare de drumuri, străjuită de copaci înalți, dincolo de care se zărea câmpia scăldată de soare.

Maxim a oprit maşina.

— Unde ne aflăm?

— Nu ştiu.

— Am trecut pe lângă un indicator, mai devreme, a remarcat el.

— Îmi pare rău, n-am fost atentă.

A zâmbit. Ştie, mi-am spus eu, nu e nevoie să-i explic. Ştie la ce mă gândeam.

În faţa noastră, şoseaua începea să urce abrupt, în dreapta Se deschidea un drum îngust, între două talazuri de pământ acoperite de muşchi.

— Hai s-o luăm la dreapta, am propus eu, deşi nu avem nici cea mai vagă idee despre unde ar fi putut duce drumul. N-a fost o întâmplare, destinul a vrut să fie aşa. Sunt convinsă.

— Ne-am rătăcit deja, poate că ar trebui să ne întoarcem.

— Nu ne putem rătăci, Maxim. Ultimul sat prin care am trecut era plin de semne indicatoare.

— Da, dar aici nu e niciunul, mi-a răspuns el, pornind motorul.

— Oh, ce importanţă are? am spus eu veselă. Hai să vedem unde duce drumul ăsta.

Am cotit la dreapta, printre talazurile de pământ acoperite de muşchi şi de copaci desfrunziţi, cu crengile aplecate deasupra drumului. În timpul verii, m-am gândit eu, desişul frunzelor forma, probabil, un acoperiş impenetrabil şi drumul se transforma într-un fel de tunel.

Apoi, în faţa noastră s-a deschis brusc un luminiş. Am oprit maşina lângă o tăbliţă indicatoare de lemn, cu vopseaua scorojită, în formă de săgeată.

Am ieşit din maşină şi am privit în jur. Nu se auzea niciun sunet, doar frunzele moarte îmi foşneau sub picioare. Am avut atunci o presimţire ciudată, ceva, poate un al şaselea simţ, îmi spunea că acesta e locul pe care îl căutam.

Săgeata arăta spre un drum îngust plin de noroi şi de frunze, aproape o potecă, ascunsă printre copaci.

Spre Cobbett's Brake.

Am repetat cuvintele în minte, încet, încercându-le sonoritatea.

Cobbett's Brake.

I-am făcut semn lui Maxim.

Am luat-o pe poteca plină de frunze moarte, care cobora destul de abrupt, aşa că păşeam cu grijă, sprijinindu-ne unul de altul. Cu excepţia unei veverițe, care a străbătut crengile unui copac ca un fulger arămiu, nu se simțea nicio mişcare, nu se auzea niciun sunet.

Mă întrebam cât mai avem de coborât şi mă gândeam cu neplăcere la urcuşul care ne aştepta la întoarcere.

Priveam în jos, atentă la denivelările potecii, aşa că primul lucru pe care l-am văzut a fost pata de lumină aruncată de razele soarelui de amiază, filtrate de crengile ultimilor copaci.

Mi-am ridicat privirea.

În fața noastră se înălța o poartă masivă din fier forjat, susținută de doi stâlpi de piatră. Ne-am apropiat de ea şi am privit dincolo, cu respirația tăiată.

La capătul unei alei în pantă, înconjurată de povârnişuri cu iarba încă verde, se afla cea mai frumoasă casă pe care o văzusem vreodată – şi pentru mine, mult mai frumoasă decât cea de la Manderley, care mi se păruse întotdeauna înspăimântător de mare şi de pretențioasă. Am închis ochii şi i-am deschis iar, aşteptându-mă să n-o mai văd, aproape convinsă că nu e decât o iluzie, născută din visele mele, dar casa era tot acolo, strălucind în soare ca o casă din poveşti, o casă în stil elisabetan, cu multe hornuri, din cărămidă trandafirie. Era înconjurată de peluze, tufe de trandafiri, pergole, fântâni şi iazuri şi toate aveau un aer neîngrijit, dar nu părăsit, ca şi cum cei care locuiau acolo n-ar mai fi avut destulă putere pentru a se ocupa singuri de ele. Cărămizile hornurilor şi ale zidurilor aveau nuanțe de roz sidefiu, de

piersică şi de geranium, care îmi aduceau aminte de acoperişurile caselor din satele italiane.

Nu se vedea niciun semn de viaţă, totul părea pustiu; nu ieşea fum din hornuri şi nu se auzea niciun zgomot, nici măcar lătratul vreunui câine. Dar casa, deşi pustie, nu părea abandonată.

Am rămas pe loc, privind-o cu răsuflarea tăiată, uimiţi şi încântaţi, ţinându-ne de mână, ca Hănsel şi Gretel. Văzusem o mulţime de case impresionante în ultima săptămână, vile, conace, palate senioriale, dar nu le acordasem mai mult de o privire, căci nu mi se potriveau. Dar casa asta era altfel decât celelalte.

Era mare, dar nu pretenţioasă. Nu interzicea, ci invita. Deşi pustie acum, radia căldură şi intimitate.

Am început să visez cu ochii deschişi – l-am văzut pe Maxim plimbându-se pe alee, am văzut copii alergând pe tăpşan după miei, le-am auzit strigătele şi m-am văzut şi pe mine în grădină, udând straturile de flori. În visul meu, un poney cafeniu păştea în ţarcul lui şi fumul ieşea încolăcindu-se din hornuri.

Aici aş fi putut fi fericită, eram sigură de asta, orânduindu-mi viaţa aşa cum credeam eu, cu binecuvântarea lui Maxim. Mi-am dat seama, din nou, în timp ce stăteam acolo, că eu nu avusesem niciodată o casă a mea. Trăisem toată viaţa în casele altora şi în hoteluri. Manderley nu-mi aparţinuse mie, ci lui Maxim şi familiei lui, de zeci de generaţii, fusese mitul celorlalţi, al vecinilor, prietenilor, servitorilor. Aparţinuse Doamnei Danvers. Rebeccăi. Mie nu.

Dar nu-mi păsa, în după-amiaza aceasta Manderley încetase să mai existe pentru mine.

Aici, m-am gândit eu atunci, privind casa din vale, care-şi schimba încet culoarea în amurg, aici mă voi simţi acasă. Aici va fi casa mea.

Eram într-un fel de transă, în care nu încăpeau decât certitudini, ştiam, eram sigură că, o dată ce găsisem casa, tot restul urma să se rezolve de la sine, curând.

— Vreau să intrăm, am spus eu.

— Nu putem face asta. E un lacăt pe poartă.

— Gardul e rupt – aici – şi puțin mai departe.

— Nu, a repetat Maxim.

Dar nu şi-a retras mâna dintr-a mea şi am ştiut că şi el simțea ceea ce simțeam eu. Eram sigură de asta.

— Vino, i-am spus şi am început să merg pe lângă gard, cu ochii aținți asupra casei. Şi, după o clipă, Maxim m-a urmat, iar când am întors capul spre el, am văzut că nu-şi putea dezlipi ochii de la casă, la fel ca şi mine. Îmi amintesc extrem de limpede visele şi speranțele acelei zile, lumea fermecată în care păşeam atunci pentru întâia dată.

Partea de răsărit a grădinii fusese cel mai puțin îngrijită. O pergolă acoperea două laturi şi era invadată de iederă, de trandafiri cățărători şi glicină şi o potecă ducea, printre stâlpi, la o poartă închisă. Straturile de flori erau năpădite de buruieni, dar se vedea că fuseseră plivite nu de mult, şi n-ar fi trebuit un efort prea mare pentru a le readuce la aspectul inițial. M-am şi văzut chibzuind de unde să încep, apoi lucrând cot la cot cu un grădinar priceput şi reuşind, în câteva veri, să înfrumusețez locul.

În spatele casei se aflau grajdurile, o curte pietruită cu o statuie în mijloc şi o seră cu geamurile sparte. Mi-am ridicat privirea spre geamurile de sus ale casei. Soarele începea să apună, un prihor cânta cât îl țineau puterile de pe acoperişul casei.

— Maxim...

— Proprietarii ar putea să se întoarcă dintr-o clipă într-alta.

— Nu cred, am spus eu. Par să fi plecat de mai multă vreme.

— M-am întors spre el şi am văzut tristeţea care i se întipărise pe faţă, făcându-l să pară mai bătrân şi mi-am dat seama că nu se va putea desprinde niciodată de trecut, pentru că, de fapt, nici n-o dorea.

I-am întors spatele. Casa era acum în umbră, cărămizile căpătaseră reflexe violete şi am simţit cum creşte în mine o fermitate de oţel. Vroiam casa pentru mine, cu o îndârjire care m-a surprins şi chiar înspăimântat puţin.

Maxim pornise deja înapoi spre maşină, mergând cu capul plecat şi privirea aţintită în pământ. Va refuza să mai vorbească despre casă, m-am gândit eu, ne vom urca în maşină şi vom pleca de aici, iar mâine sau poimâine vom pleca definitiv. Dorinţele mele vor fi pur şi simplu ignorate, fără măcar să le fi rostit şi locul acesta nu va mai fi pomenit niciodată. Nu mai era nimic de făcut şi am simţit o imensă milă faţă de mine însămi, amestecată cu amărăciune şi resentiment. Îmi anticipam deja dezamăgirea şi durerea. Pierdusem orice contact cu realitatea, îmi pierdusem şi minţile, nu puteam suporta nici măcar ideea de a rămâne fără ceea ce mi se părea că-mi şi aparţine deja.

Urcatul pantei spre locul unde lăsasem maşina s-a dovedit a fi mai anevoios decât crezusem şi Maxim a fost tot timpul cu câţiva paşi înaintea mea. O dată, o singură dată, m-am oprit să-mi trag răsuflarea şi mi-am îngăduit o ultimă privire înapoi, printre copaci; casa se mai vedea încă, deşi mai mult ca o umbră, dar ultimele raze ale soarelui care asfinţea luminau hornurile, făcându-le să scânteieze ca nişte cărbuni aprinşi.

Dezolarea luase locul bucuriei şi speranţei. Mi s-a făcut frig.

Ne-am urcat în maşină. Mi-am încleştat mâinile, încercând să le opresc tremurul. Maxim tăcea, parcă aşteptând ceva. L-am privit.

— Cred că o să ajungem la hotel prea târziu pentru a lua

ceaiul, am spus eu cu stoicism.

Maxim'mi-a luat mâinile şi mi le-a strâns între-ale lui.

— Biata de tine, a spus el, privindu-mă cu o imensă tandreţe. Te străduieşti atât de mult să mă protejezi, fără să fie nevoie, încercând de fapt să-ţi ascunzi sentimentele şi dorinţele şi, fireşte, nu reuşeşti.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat eu, furioasă şi dezamăgită de mine însămi, stăpânindu-mi cu greu lacrimile. Hai să mergem, am îngheţat de tot.

— Te cunosc, a spus el, continuând să-mi ţină mâinile între ale lui. Te cunosc mai bine decât te cunoşti tu însăţi.

— Nu-mi mai vorbi ca unei proaste, Maxim, nu sunt o tâmpită pe care s-o tratezi cu indulgenţă şi superioritate.

— Ai dreptate. Iartă-mă.

— Maxim...

— Nu, nu, aveai perfectă dreptate să protestezi.

— Doar că...

— Ştiu.

— Ştii?

— Cobbett's Brake, a rostit el atunci, gânditor. Ce nume ciudat. Cine i l-o fi dat, ai idee?

Nu i-am răspuns. Nu vroiam să comentăm casa ca doi turişti nepăsători care fac conversaţie. Plecam şi n-o mai puteam vedea niciodată. Asta era tot. Ar fi fost mult mai bine dacă nici n-am fi găsit-o vreodată.

— Aveai dreptate, un ceai fierbinte ar fi fost exact ce ne trebuia.

— N-are nicio importanţă.

— Aşa este, deşi mărturisesc că mi-ar fi prins bine şi mie.

— Îmi pare rău, e vina mea...

— De ce?

— Am stat prea mult aici. Ar fi trebuit să-mi atragi atenţia.

— N-am vrut. Aşa că, dacă tot am pierdut ceaiul, propun

să ne folosim timpul într-un mod mai profitabil.

— Adică?

Mi-a lăsat mâinile şi a pornit motorul.

— Am trecut pe lângă o fermă, mai ţii minte? Cu o jumătate de milă înainte de răspântie, până să ne rătăcim. Cred că cei de acolo ar putea să-ţi spună tot ce vrei să afli despre casă, dacă vrei să-i întrebi.

*

La fermă ni s-a oferit ceai, un ceai negru şi tare, servit în ceşti de, porţelan, scoase din vitrină special pentru noi, şi cozonac cu unt. Eram bineveniţi, ni s-aspus, rar vedeau pe cineva în pustietatea asta. Maxim l-a antrenat pe fermier într-o discuţie despre recoltă, despre Oi şi brânză, despre grădinărit şi lipsa mâinii de lucru după război, despre vânătoare şi pescuit şi părea fericit ascultându-l. Mi-am adus atunci aminte cât de mult îi plăcea, pe vremea când locuiam la Manderley, să facă vizite arendaşilor, împreună cu Frank, ştiind din instinct cum să le vorbească, făcându-i să se simtă în largul lor cu un talent pe care i-l invidiam şi care mie îmi lipsea.

Eu am stat cu fermiera, doamna Peck, în bucătărie, încălzindu-mi mâinile pe ceaşca de ceai, ameţită de fericire, căci ştiam acum că totul va fi bine. În curte, un copilaş alerga după găini, cu un mers încă nesigur. O să venim des aici, m-am gândit eu, o să aducem şi copiii, să se joace cu mieii, să ajute la hrănitul animalelor, să se obişnuiască cu ele. Vom fi vecini.

Femeia mi-a umplut din nou ceaşca, continuând să povestească.

— Şi a venit războiul – fireşte, toţi bărbaţii au trebuit să plece – aşa că n-au mai rămas aici decât copiii. Apoi an folosit ca ajutoare câţiva prizonieri de război, italieni care nu

vorbeau engleza şi doar doi dintre ei păreau dornici să înveţe câteva cuvinte. Presupun că le era greu şi lor, sărmanii, departe de ţara lor.

Da, m-am gândit eu, e greu să fii departe de ţară.

— Unul dintre ei a plantat viţă-de-vie, lângă zidul grădinii. A prins, e adevărat, dar strugurii au ieşit mici şi acri...

— Proprietarii casei – se mai întorc?

Inima îmi bătea atât de tare, încât mi se părea că acoperă şi ticăitul ceasului din bucătărie.

— Bătrânii? Nu, nu cred. Era clar că nu se mai descurcă, încă dinainte să recunoască lucrul ăsta. Dar nu puteam să le spun, trebuiau să înţeleagă singuri, în definitiv era casa lor.

Am privit-o, era o femeie frumoasă, cu păr roşcat şi trăsături regulate. M-am văzut stând aici după-amiezele, pălăvrăgind despre una şi alta, făcându-i confidenţe, cerându-i sfatul în privinţa casei, grădinii şi creşterii copiilor – căci vroiam să fac cât mai multe eu însămi, cu o fată în casă şi eventual cineva pentru bucătărie, nu-mi doream o armată de servitori care să conducă treburile casei „ca la Manderley, intimidându-mă şi impunându-şi voinţa.

— Nu, sigur nu se mai întorc. Dar au un băiat, Roderick, care e în armată – cred că el se va întoarce. Sora lui e măritată şi la casa ei, aşa că nu cred că o mai interesează. Dar băiatul ne-a scris din când în când, cerându-ne să facem una sau alta – şi, fireşte, până atunci, de problemele financiare se ocupă administratorul, domnul Tarrant.

Din curte s-a auzit un ţipăt, copilaşul se împiedicase de o piatră şi căzuse şi femeia a ieşit să-l consoleze, luându-l în braţe şi mângâindu-l. Maxim şi fermierul stăteau de vorbă lângă poartă. Cerul se colorase în toate nuanţele de indigo şi violet, cu nori plumburii care se fugăreau unul pe altul.

Aş fi vrut ca ziua să nu se mai sfârşească niciodată, să nu fim obligaţi să mai plecăm de aici. Dar ne-am urcat în

maşină şi ne-am îndepărtat de fermă, iar ei ne-au făcut cu mâna din prag, până când i-am pierdut din vedere.

Capitolul 10

În primele săptămâni după căsătoria noastră aveam tot timpul senzația că visez şi trebuia să-mi privesc mâna cu verigheta sau chipul în oglindă, pentru a mă convinge că visul e realitate. Nu-mi venea să cred că eram acum doamna, Lady de Winter cum mi se spunea adesea şi că făceam parte din înalta societate.

Dimineața, la micul dejun şi seara, la cină, mă surprindeam privindu-l extaziată pe Maxim, spunându-mi: acest bărbat e soțul meu! îmi amintesc mesele noastre în călătoria de nuntă la Veneția – la lumina lumânărilor, afară, sub copaci, lângă ferestrele ce dădeau spre lagună, – în toate detaliile, de la ornamentele uniformelor purtate de chelneri până la culoarea feţelor de masă. Nu se poate, îmi spuneam eu, nu poate fi adevărat, e prea multă fericire. Sentimentul acesta nu m-a părăsit niciodată, deşi s-a mai estompat puțin, cu timpul.

Acum stăteam în fața lui Maxim la altă masă, lângă un şemineu în care ardea focul, în hotelul nostru din sat şi am avut din nou senzația că visez, că trebuie să mă dezmeticesc şi să privesc în față realitatea. Nu ne mai ascundeam prin țări străine, fugind de trecut, ferindu-ne de cunoştințe. Ne eliberasem de trecut şi nu mai aveam de ce să ne temem. Maxim fusese obligat să-l înfrunte, nu existase altă soluție, dar ce fusese mai greu trecuse, rana amintirilor se vindecase şi acum ne puteam întoarce acasă definitiv.

Imaginea casei de cărămidă trandafirie, în căuşul ei de iarbă, îmi venea în minte iar şi iar, umplându-mă de fericire. Nimic nu-mi garanta că va fi a noastră, dar eu eram sigură

de asta, mi-o doream atât de mult, încât intensitatea dorinței mele era suficientă pentru a o împlini. Pentru prima dată în viață credeam în ceva, cu o fervoare aproape religioasă, cu pasiunea neofitului.

Mâncarea era delicioasă şi, spre deosebire de acele prime mese luate împreună cu Maxim, când eram prea euforică pentru a mai putea mânca, acum am mâncat cu poftă, savurând păstrăvul, friptura de fazan, piureul de cartofi presărat cu pătrunjel şi plăcinta de mere cu stafide.

Am mâncat fără grabă, am băut o sticlă de vin bun, am privit jocul flăcărilor din vatră şi am admirat cele două tablouri cu scene de vânătoare agățate deasupra şemineului. Chelnerița care ne servea se mişca încet şi uitase să ne aducă sare, aşa că a trebuit să-i cerem şi mi-am privit mâinile, cicatricea mică şi albă de lângă unghia unui deget, verigheta, cu care mă obişnuisem şi m-am gândit iar că toată fericirea pe care o simțeam pentru acest nou început şi toate lucrurile din jur vor dispare într-o clipă şi mă voi trezi în camera noastră din celălalt hotel, în străinătate.

L-am privit pe Maxim. Totul era adevărat, era real. I se citea pe față – izbândisem.

Şocul a venit ceva mai târziu.

*

Am vorbit despre casă, lăsându-ne frâu liber imaginației. Oare era de vânzare? Sau de închiriat? Era posibil ca bătrânii sau fiul lor să se întoarcă? Şi cum am fi putut afla ce intenții au? Cum arăta în interior? Era friguroasă, dărăpănată sau urâtă?

Nu încercam să ghicesc. Era perfectă, nu aveam nicio îndoială. Dar era plăcut să vorbim despre ea, despre felul în care ne aşteptase acolo tot timpul cât rătăciserăm la

întâmplare prin ținut.

Nu i-am spus lui Maxim ce planuri am, poate că nu îndrăzneam s-o fac, de teamă. I se întâmpla uneori să fie irascibil, răstindu-se la mine fără motiv, alteori era rece şi detaşat, închis în sine. Nu vroiam să risc, casa, cu tot ceea ce însemna ea, era prea importantă pentru mine.

Îmi construisem, oare, un castel din cărți de joc, care putea fi dărâmat de o simplă adiere de vânt? Da, îmi şoptea o voce mică şi răutăcioasă, dar eu refuzam s-o ascult şi îmi vedeam mai departe de speranțele mele. Destinul ne condusese paşii spre Cobbett's Brake şi călătoria începuse cu mulți ani în urmă, eram convinsă de asta şi nimic nu mă putea face să-mi schimb părerea.

O singură dată, în seara aceea, am avut o presimțire a ceea ce urma să se întâmple, un fel de avertisment fugar, căruia, însă, am refuzat să-i dau importanță.

Maxim mă rugase să-i aduc o carte din cameră şi când am intrat, înainte să aprind lumina, am văzut razelede lună care intrau prin fereastră desenând un cerc palid pe patul meu şi am simțit o strângere de inimă, căci aveam în fața ochilor imaginea clară a coroanei de crini, atât de reală încât mi s-a părut că aş putea s-o ating. Am rămas împietrită, cu privirile ațintite asupra cărții de vizită, cu inițiala „R" caligrafiată într-un colț.

— Nu, mi-am şoptit atunci, apoi aproape că am strigat – nu! – şi am aprins repede lumina şi totul a reintrat în normal. Am găsit cartea pe care o vroia Maxim şi am fugit din cameră, ştiind că nu voi putea scăpa niciodată de imaginea aceea, că-mi va rămâne întipărită în minte pentru tot restul vieții. Dar simțeam că pot lupta împotriva ei, casa de cărămidă trandafirie părea să fi trezit în mine forțe nebănuite, aproape magice. Coroana de crini şi cartea de vizită nu însemnau nimic, nu erau decât o glumă proastă a cuiva. Mi-am umplut mintea cu imaginea casei, în căuşul ei

de iarbă, plină de atâtea speranțe şi promisiuni şi m-am simțit iar calmă şi puternică.

M-am oprit în uşa salonului şi am privit înăuntru, cu dragoste şi mulțumire.

Ceştile de cafea fuseseră aşezate pe o măsuță joasă, în fața şemineului, Maxim, stătea într-unul dintre fotoliile uriaşe, mângâia labradorul care se întindea de plăcere, scâncind uşor. Totul era atât de paşnic, de liniştit, încât puteam crede cu uşurință că nu ne aflam la hotel, ci în propria noastră casă.

Îmi luasem o carte cu mine, dar nu vroiam să citesc, eram prea fericită în lumea prezentului şi în cea pe care mi-o imaginam în continuarea ei, pentru a dori să mă cufund în alta. Aşa că m-am mulțumit doar să stau lângă Maxim, încălzindu-mă la foc, bând cafea şi ascultând bătăile pendulei, fără ca nimic să mă poată atinge sau să-mi facă vreun rău. Cel puțin aşa credeam.

Dar, după un timp, am început să privesc în jur, căutându-mi ceva de făcut şi dorindu-mi, din nou, să pot tricota sau croşeta. Am hotărât să învăț de îndată ce ne instalam la Cobbett's Brake şi mi-am imaginat ce fel de trusă de cusut aş fi cumpărat, probabil un coşuleț de răchită cu capac, căptuşit cu o țesătură moale.

În colțul salonului se afla un dulăpior, cu uşa întredeschisă. M-am apropiat de el şi am văzut înăuntru cutii de şah şi de table, câteva jocuri pentru copii, un țintar, un album cu cărți poştale vechi, o hartă a ținutului şi un dicționar de denumiri geografice. Nimic din toate astea nu mă interesa. Aş fi preferat să stau pur şi simplu, dar ştiam că asta îl irită, pe Maxim, care îmi aruncase deja o privire mustrătoare, dându-mi de înțeles că îl deranjam din citit, aşa că am luat de pe o masă un vraf de reviste şi m-am instalat într-un fotoliu; erau reviste de dinainte de război, adunate şi păstrate cu grijă, în ordine cronologică.

Am început să le răsfoiesc, privind îmbrăcămintea demodată a modelelor din fotografii, am citit un articol despre Catedrala St. Paul şi altul despre iepuri, cu o plăcere plină de nostalgie, aducând'u-mi aminte de revistele pe care le citisem în exil, exemplare vechi din „The Field", din care ştiam pagini întregi pe de rost – descrieri ale peisajelor englezeşti şi desene care îmi mai alinau puţin dorul de ţară – pe care le ascundeam de Maxim, de teamă să nu-i stârnesc amintiri care l-ar fi făcut să sufere.

Focul din vatră se stingea încet, împrăştiind scântei. Labradorul şi-a schimbat poziţia, a mârâit şi a adormit la loc, o voce a râs şi au zăngănit nişte farfurii undeva în depărtare. Apoi s--a făcut iar linişte. Clienţii restaurantului plecaseră sau urcaseră în camerele lor.

O dată, Maxim şi-a înălţat ochii spre mine şi mi-a zâmbit. Altă dată s-a ridicat şi a mai pus un buştean pe foc. Asta înseamnă fericirea, m-am gândit eu, fericirea prezentului. Şi casa din cărămidă trandafirie mi-a plutit o clipă prin faţa ochilor, ca o navă maiestuoasă în lumina lunii.

Am întors pagina revistei.

Şocul a fost cumplit.

*

Revista era veche de cincisprezece ani şi avea ostentaţia caracteristică anilor de dinainte de război.

Fotografia acoperea toată pagina. Femeia stătea în capul scărilor, cu o mână rezemată uşor de balustradă şi cu cealaltă mână pe şold, într-o atitudine artificială, dar de mare efect. Era îmbrăcată într-o rochie de seară de culoare închisă, fără mâneci, prinsă cu o baretă de umărul stâng. Îşi ţinea capul uşor dat pe spate şi părul negru, lung şi ondulat, îi cădea în valuri pe umerii goi.

„I-ai văzut periile, nu-i aşa?" am auzit în minte şoapta

doamnei Danvers. „Când s-a căsătorit, părul îi ajungea până la talie. Domnul de Winter i-l peria în fiecare seară”.

Era pentru prima dată când vedeam cum arătase. Toți îmi vorbiseră despre ea, toți mi-o descriseseră într-un fel sau altul, aşa că îi cunoşteam înfățişarea până în cele mai mici amănunte; ştiam că fusese înaltă şi zveltă, elegantă, cu pielea albă şi părul negru, că fusese frumoasă. Dar nu văzusem nicio fotografie sau vreun portret de-al ei până acum.

Ne-am privit una pe alta şi am văzut în ochii ei sfidare, răceală şi a'roganță. Mă privea de sus, cu milă şi dispreț, dar şi cu o umbră de ironie.

„Nu crezi că morții se întorc şi îi privesc pe cei vii?” îmi şoptea vocea din nou.

Mi-am întors iute privirea de la chipul ei triumfător şi am citit textul de dedesubt, explicația banală a oricărei fotografii.

„Lady Maxim de Winter, la Manderley”.

Atunci a început coşmarul din care nu ne-am putut elibera un an de zile, sau poate că nu ne-am eliberat definitiv niciodată.

*

Am rămas câteva secunde cu ochii ațintiți asupra fotografiei, fascinată de imaginea pe care o vedeam pentru prima dată şi îngrozită, în acelaşi timp, de prezența ei aici, în acest hotel, ca şi cum ne-ar fi aşteptat ani de-a rândul.

„Lady Maxim de Winter, la Manderley”.

Am închis revista murmurând nedesluşit şi am ieşit în fugă din cameră, împiedicându-mă de poşeta care rămăsese pe jos. Maxim, surprins, şi-a ridicat ochii spre mine şi l-am auzit întrebându-mă ceva, dar n-am zăbovit răspunzându-i. El nu trebuia să ştie, nu trebuia să o vadă. Am urcat scara,

continuând să fug şi ea mă urmărea, cu faţa-i palidă şi expresia-i dispreţuitoare, privindu-mă, scuturându-şi pletele negre. Rebecca. Întotdeauna îmi dorisem să o văd, cu un amestec de atracţie şi repulsie, dar Rebecca era moartă şi eu mă crezusem eliberată de ea. Maxim nu trebuia să o vadă.

Am ajuns în camera noastră şi-am început să rup pagina cu fotografia ei din revistă, dar mâinile îmi tremurau atât de tare, încât la început n-am fost în stare să o fac, iar când am reuşit, în cele din urmă, pagina lucioasă şi rezistentă s-a sfâşiat de-a lungul braţului şi rochiei elegante, lăsându-i faţa neatinsă. Mă mai privea încă, zâmbind sfidător, când Maxim a izbit uşa de perete.

Apoi, lumea s-a rupt în două, asemenea fotografiei din revistă. A rămas doar teama mea şi furia lui Maxim îndreptată împotriva mea, ca şi cum aş fi avut vreo vină în cele întâmplate.

N-am avut timp să ascund pagina ruptă; Maxim mi-a smuls-o din mână şi i-am văzut faţa albindu-se în timp ce o privea.

„Lady Maxim de Winter, la Manderley”.

Dacă m-aş fi întrebat cum ar putea reacţiona Maxim, mi-aş fi răspuns că ar fi calm şi tandru, îngrijorat pentru mine, că m-ar îmbrăţişa şi mi-ar spune să nu mă mai gândesc la asta, pentru că totul s-a rezolvat şi nimic nu ne mai poate atinge.

Dar nu s-a întâmplat aşa şi atunci am înţeles că Rebecca mai avea încă putere asupra noastră, că trăisem ani de zile într-un paradis imaginar şi că nu eram nicăieri în siguranţă. În noaptea aceea s-a trântit o uşă, barându-ne drumul spre viitorul pe care-l plănuisem, năruindu-ne orice vis şi orice speranţă de fericire.

Am simţit că mi se face rău, mă durea stomacul de supărare şi am început să-mi rod unghia degetului arătător, vechiul meu obicei din clipele de nervozitate; Maxim a

observat şi l-am văzut întorcându-şi capul, iritat.

Fotografia era în mâna lui, făcută ghem, restul revistei zburase la coş, aruncată cu furie.

— Ai face bine să scoţi valizele din dulap şi să începi să faci bagajele. Nu e foarte târziu, aşa că voi cere să ni se facă nota de plată chiar acum.

M-am întors spre el.

— Unde mergem? Ce vrei să facem?

— Plecăm de aici.

— Când?

— Dis-de-dimineaţă, chiar înainte de micul dejun, dacă e posibil. Putem opri undeva pe drum, dacă o să-ţi fie foame.

N-am îndrăznit să-l întreb nimic mai mult. Am presupus că vrea să ne întoarcem la Giles. Dar după aceea? Am refuzat să mă mai gândesc.

Maxim a ieşit din cameră, ţinând încă fotografia mototolită în mână. M-am gândit că o va arunca în focul din vatră şi am simţit impulsul de a-l opri, dintr-o superstiţie, temându-mă de ceea ce ni s-ar putea întâmpla, de răzbunarea ei.

Nu fi nebună, mi-am spus, târând valizele afară din dulap, nu e decât o fotografie veche, ea e moartă şi nu ne mai poate atinge.

Dar tocmai a făcut-o, m-am gândit eu, în timp ce împăturem pijamale, ciorapi şi costume şi alegeam lucrurile pentru drum; îmi sfărâmase visele, îmi sfărâmase fragilul viitor pe care-l construisem pentru mine şi Maxim. Nu vom locui niciodată la Cobbett's Brake, nu ne vom mai întoarce aici. Maxim va urî aceste locuri.

Şi atunci? Am terminat de aranjat batistele într-un teanc compact. Ne întorceam la Giles şi Roger? Dar ce vom face după aceea? Trebuia să existe un loc undeva şi pentru noi, un colţ de lume în care să ne putem ascunde. Am început să caut în minte vreun loc care să ne fi plăcut amândurora

de la întoarcerea din Scoția, dar n-am găsit niciunul. Locul visurilor mele le estompase definitiv pe toate celelalte. Pentru mine, Cobbett's Brake era mai mult decât o simplă casă şi acum, când o pierdusem pentru totdeauna, devenise întruchiparea perfecțiunii, un paradis trandafiriu pe care eram condamnată să-l privesc de-acum înainte doar din spatele porților închise.

După un somn agitat şi bântuit de coşmaruri, m-am trezit foarte devreme, înainte să se facă ziuă şi am rămas un timp în pat, plină de tristețe şi de dezamăgire. Am terminat de făcut bagajele, nota era achitată, nu ne mai reținea nimic. Maxim privea posomorât pe fereastră.

— M-am simțit bine aici, am spus eu.

Tăcere.

— Maxim...

— Nu.

A venit spre mine şi m-a privit. Chipul lui avea culoarea cenuşei, brăzdat de riduri adânci, mai vizibile, parcă, acum, decât cu o oră în urmă. Privirea îi era ațintită spre alte zări, se îndepărtase de mine şi nu-l mai puteam atinge.

— Indiferent ce-am face, indiferent unde ne-am duce, a spus el răguşit, se va întâmpla acelaşi lucru. Cât timp vom rămâne aici, nu vom avea pace – oriunde ne-am întoarce, ne pândesc capcane, oricând se poate întâmpla ceva – şi ceea ce s-a întâmplat acum a fost un fleac pe lângă alte lucruri...

Vocea i s-a oprit brusc. I-am luat mâna şi mi-am lipit obrazul de ea, încercând să mai salvez ceva, implorându-l.

— E o prostie, Maxim, nu putem fugi aşa, speriați de un fleac... chiar tu ai spus că e un fleac – un incident minor, o prostie – suntem oameni în toată firea, suntem împreună, totul va fi bine.

— Nu.

— Nimic nu ne poate atinge.

— Ba da. O ştii prea bine...

Şi-a retras mâna, cu blândeţe. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, începţoşându-mi privirea. Pierdusem totul, deci, nu ne mai puteam întoarce niciodată. Şi atunci am simţit cum mă cuprinde o ură sălbatică, nestăvilită, faţă de Rebecca şi de tot ce reprezenta ea pentru noi, dar şi faţă de Maxim, pentru ceea ce făcuse, şi m-am înfricoşat, căci era pentru prima dată când simţeam faţă de el altceva decât dragoste – sau teamă.

*

Am plecat de la hotel în zori, când soarele abia răsărea, învăluit în aburi de ceaţă. Mă forţam să privesc drept înainte, ştiind că n-aş fi putut îndura să mai văd o dată căsuţele de piatră din jurul pieţei. Hotelul era pustiu şi nu întâlnisem pe nimeni în afara chelneriţei durdulii, care aşeza tacâmurile pentru micul dejun. În drum spre ieşire, aruncasem o privire în salon. Căminul fusese curăţat, iar pe grătar fuseseră aşezaţi alţi butuci. Vraful de reviste fusese pus în ordine pe masă.

— Aş vrea să conduc eu, îi spusesem lui Maxim, la ieşirea din hotel. Doream să merg încet, prelungind astfel călătoria. Şi în plus, dacă aş fi condus eu, m-ar fi împiedicat să mă gândesc prea mult la ceea ce pierdusem. Dar nu, Maxim mi-a făcut semn să trec pe locul pasagerului şi a pornit motorul mai înainte ca eu să fi ajuns lângă portieră, bătând nerăbdător cu degetele în volan.

Atunci am simţit că nu mai pot să tac, să am răbdare, să îndur şi toată suferinţa despărţirii de aceste locuri şi toată dezamăgirea strânsă în mine atâta timp s-au revărsat într-un şuvoi de cuvinte.

— Oh, de ce, de ce trebuie să se întâmple aşa? am strigat eu. De ce trebuie să stricăm totul? Nu putem fugi o viaţă întreagă! Ştiu că a fost un şoc, groaznic pentru tine, Maxim,

şi nici mie nu mi-a făcut deloc plăcere să-i văd fotografia. Dar nu era nimic mai mult decât atât: o fotografie într-o revistă veche.

Maxim nu mi-a răspuns, a continuat să conducă concentrat, foarte repede. Trecuserăm deja de dealuri, îndreptându-ne spre vest.

— Nu vroiam să se termine aşa – şi să ne purtăm apoi ca şi cum nici nu s-ar fi întâmplat.

— Ce anume?

— Săptămâna asta. Scoția. Călătoria...

— Ei bine, s-a terminat.

— De ce?

O turmă de oi traversa drumul, spinările albe înălțându-se şi coborând ca valurile unui râu. Am fost obligați să oprim şi, privindu-le, m-am gândit că nu văzusem niciodată astfel de oi în străinătate – solide, liniştite, cu lâna albă ca neaua – cele de acolo aproape că nici nu semănau a oi.

Mi-am amintit de oile care păşteau pe pajiştile de lângă Cobbett's Brake şi am simțit înțepătura lacrimilor sub pleoape.

— I-am telefonat lui Giles ca să-i spun ce urmează să facem, dar nu răspunde nimeni, m-a anunțat Maxim pornind motorul. Nu contează, de fapt, putem să-i trimitem o telegramă de oriunde.

Am privit pe fereastră, cu privirea înceţoşată de lacrimi. Un câine pestriț fugărea oile rătăcite, silindu-le să intre pe poarta unei ferme. Am coborât puțin geamul. Probabil că-l cheamă Shep. Shep sau Lad. Dar când am trecut pe lângă fermier, l-am auzit strigându-l: Jess! Vino aici, Jess!

Nu vroiam să-l întreb pe Maxim ce intenționa să-i spună lui Giles" El hotărâse ce urma să facem, eu trebuia să mă conformez.

L-am privit. Conducea repede, cu privirea ațintită înainte, cu o expresie posacă.

— Cobbett's Brake, am şoptit eu.

— Ce-ai spus?

— Casa.

— Ce-i cu ea?

— O adoram. Am vrut să fie a mea – a noastră. Pentru prima dată în viață, am simțit că aparțin şi eu unui loc. Nu poți înțelege asta?

Am aşteptat, dar el nu mi-a răspuns. Ar fi trebuit să tac atunci, dacă mi-ar mai fi rămas măcar o urmă de bun simț, de tact sau de milă, dar n-am putut, eram prea furioasă şi îndurerată.

— Tu țineai la Manderley mai mult decât la orice altceva pe lume – trebuie să înțelegi ce simt eu acum.

— E neapărat nevoie să vorbim despre asta?

— Dar eu nu m-am simțit niciodată acasă la Manderley...

— Acum nu se mai simte nimeni acasă acolo, oricum.

— Îmi doresc un loc al meu – al nostru – unde să ne putem stabili pentru totdeauna.

— Îmi pare rău. Nici nu se pune problema.

— De ce? N-ai fost fericit zilele astea? Nu te-ai simțit bine acasă – în Anglia? Eu cred că da. – Da, a spus el încet. Da, am fost fericit, mai fericit decât aş fi crezut că pot fi vreodată. Dar nu putea să dureze, e o fericire imposibilă.

— Bine, dar casa...

— Casa a fost un vis. O iluzie. Nimic mai mult – trebuie s-o uiți.

Am intrat într-un oraş. Maxim a parcat maşina şi a oprit motorul.

— Hai să mâncăm ceva. Hotelul de vizavi arată destul de bine. Comandă tu micul dejun pentru amândoi, cât timp îi trimit eu telegrama aceea lui Giles.

M-am Conformat fără entuziasm. Restaurantul hotelului era o încăpere rece şi pretențioasă, iar chelnerii purtau uniforme țipătoare. Am comandat cafea şi pâine prăjită

pentru mine, mâncare caldă pentru Maxim. Nu mă simțeam în stare să mănânc nimic, dar cerusem pâine prăjită pentru a-mi ocupa mâinile cu ceva şi pentru că nu vroiam să-i supăr pe chelneri, de care îmi era încă o frică instinctivă. La mesele alăturate, câțiva bărbați mâncau zdravăn, citind ziarele de dimineață. Un chelner a adus cafeaua, slabă dar fierbinte, în clipa în care Maxim s-a aşezat la masă.

— Am reuşit să vorbesc cu Giles la telefon, a spus el, despăturindu-şi şervetul. Avea o voce groaznică – nu părea să-şi fi revenit de atunci.

Nu vroiam să vorbesc. Mi-am băut cafeaua şi am rămas cu ochii ațintiți pe fața de masă, simțind că n-aş putea să-l privesc. Îmi pierdusem orice interes față de viață, asemenea cuiva care s-a despărțit de ființa iubită.

— L-am sfătuit să se apuce de ceva, să plece o săptămână la Londra – trebuie să iasă din starea asta.

— Nu te cunosc, am spus eu. Mi-am ridicat ochii spre el. Îşi ungea cu unt o felie de pâine prăjită, cu gesturi iuți, îndemânatice, aşa cum îl văzusem făcând în fiecare dimineață, timp de unsprezece ani.

— Cum?

— Nu te cunosc. Cine eşti? Nu pricep ce se întâmplă cu tine.

Nu încercam să fiu dură, afirmam doar un adevăr, fără ură şi fără pasiune. Maxim se schimbase, era detaşat şi insensibil, într-un chip ciudat, parcă apărându-se de ceva – şi nu înțelegeam de ce anume.-

— Vorbeşti despre Giles de parcă nu ți-ar păsa de loc ce se întâmplă cu el, îl tratezi cu condescendență, ca şi cum l-ai disprețui pentru durerea lui. Credeam că ți-ai iubit sora. Eu am iubit-o. Îmi lipseşte foarte mult şi înțeleg ce simte Giles acum. Cum poți...

— Îmi pare rău, a spus Maxim. Mi-a întins mâna şi, pentru prima dată, am ezitat o clipă înainte de a-i răspunde

la gest.

— Înțeleg ce simte Giles, dar pur şi simplu nu pot suporta modul în care reacționează, asta-i tot.

— Modul în care îşi exprimă sentimentele, vrei să spui.

— Cred că da.

— Ți-e frică de ceva, Maxim. De ce?

Maxim a început să-şi ungă pâinea cu unt.

— De nimic, a spus el. Mănâncă.

— Numi-e foame.

— Nu vreau să ne mai oprim o dată ca să mănânci.

— Până ajungem la Giles?

Mi-am mai turnat o ceaşcă de cafea. Ne aştepta un drum lung şi mi-am zis că aş face mai bine să-mi umplu stomacul cu ceva.

— Nu ne mai întoarcem acolo, a spus Maxim. L-am rugat pe Giles să ne trimită prin poştă lucrurile pe care le-am lăsat la el. Nu avea niciun rost să ne mai întoarcem. Odată plecați de aici, totul se va rezolva. O să fie bine, îți promit.

— Plecăm de aici, am spus eu, mişcându-mi buzele cu greutate, de parcă mi-ar fi înghețat brusc obrazul.

— Da.

Am privit pe fereastră, prin perdeaua de dantelă. Un copil mic, cu o pălăriuță albastră, se trântise pe jos, urlând şi dând din picioare, lângă o femeie cu o expresie stânjenită, probabil mama lui. Era amuzant, sau poate trist, nu ştiam şi nici nu mă interesa, cum nu mă mai interesa nimic, de altfel. Nu contează, m-am gândit eu atunci, nu are importanță. Suntem împreună, trebuie să fiu alături de Maxim, trebuie să simt ceea ce simte şi el.

— Unde plecăm? am reuşit să întreb în cele din urmă, simțind o vagă speranță că totuşi va fi bine, aşa cum mă asigurase el.

M-a privit surprins, întinzându-mi ceaşca goală.

— Da, am spus eu repede. Fireşte. Am ridicat cafetiera şi,

pentru o clipă, chipurile noastre s-au reflectat în argintul ei, deformate, stranii.

— Ce proastă sunt. Fireşte că ne întoarcem în străinătate, am spus eu, turnându-i cafea în ceaşcă.

— Nu există altă soluție, ştii bine, draga mea. Înțelegi asta, nu-i aşa?

L-am privit zâmbind, cu un zâmbet fals, liniştitor.

Da, am spus eu. Da, Maxim, fireşte.

*

Am fugit din nou, a fost foarte simplu – am străbătut toată Anglia cu maşina, oprindu-ne doar o dată, pentru benzină, fără să băgăm în seamă priveliştea minunată a toamnei englezeşti – aşa că am ajuns la Dover spre seară. Maxim a lăsat maşina la un garaj, presupun că aranjase cu cineva să o ridice de acolo, reținuse şi biletele de vapor printr-o telegramă, se ocupase de toate.

Am urcat pe vapor printre primii, oricum erau puțini pasageri.

— Luăm trenul de noapte de la Calais, a spus Maxim. Am reținut două cuşete la wagon-lits, aşa că o să te poți culca imediat după cină.

Cină, am repetat eu în gând. Cină, somn... totul fusese aranjat, ca şi călătoria. Şi brusc, a încetat să-mi mai pese, n-am mai simțit nimic, eram prea obosită. Săptămâna care trecuse fusese un vârtej de întâmplări contradictorii, de emoții şi conflicte interioare, atât de amestecate între ele, încât nu mai puteam distinge plăcerea de durere, binele de rău, esențialul de neesențial.

Maxim se aşezase în salon, citind ziarul de seară pe care i-l adusese stewardul şi privindu-l, am văzut că expresia de îngrijorare îi dispăruse deja de pe chip, acum avea trăsăturile destinse şi zâmbea.

Mi-am întors privirea şi am ieşit pe punte. M-am rezemat de balustradă, privind ultimele pregătiri de plecare şi mi-am lăsat gândurile să zboare, pentru ultima dată, spre Cobbett's Brake. Casa plutea în mintea mea ca o navă ancorată în ape liniştite, neînchipuit de frumoasă şi, lângă ea, ca o navă mai mare, de o frumusețe mai austeră şi mai gravă, Manderley, în lumina lunii.

M-am simțit atunci bătrână, ca şi cum viața mea s-ar fi apropiat de sfârşit, fără să fi fost tânără vreodată, ca şi cum tot ce era important trecuse deja şi nu mai aveam nimic de aşteptat.

Am rămas pe punte, privind cum se depărtează nava de chei, cum creşte suprafața de apă care mă desparte de țărm, cum Anglia dispare încet la orizont, până când întunericul a acoperit totul.

Cartea a doua

Capitolul 11

Aşadar, totul se sfârşise şi curând m-am resemnat cu pierderea casei trandafirii; amintirea ei pălea din ce în ce mai mult şi, într-o bună zi, încercând să-i reconstitui imaginea în minte, am descoperit că nu mai eram în stare.

O uitasem.

N-am stat decât o noapte la vechiul nostru hotel, atât cât ne era necesar pentru a ne strânge lucrurile lăsate aici şi pentru a plăti camera. Directorul hotelului ne-a tratat cu răceală, pentru că nu putuse închiria altcuiva camera în lipsa noastră.

Nu ne-a păsat.

— Sunt atât de multe locuri pe care vreau să ţi le arăt! exclamase Maxim. Biata de tine, te-am ţinut până acum prizonieră în celula asta mizerabilă, dar îmi voi răscumpăra greşeala. Ne trece viaţa ascunzându-ne şi nu e bine.

Era plin de energie şi de planuri şi, fireşte, aşa am devenit şi eu, bucurându-mă că se gândise la un mod mai agreabil de a ne petrece timpul şi, mai ales, că îl vedeam iar vesel şi optimist. Hotelul de lângă lac mi s-a părut dintr-odată sărăcăcios şi mizer, camera noastră strâmtă şi incomodă. I-am închis uşa pentru ultima dată fără regrete, căci devenise pentru mine un loc ca oricare altul, fără istoric, fără amintiri, în ciuda timpului pe care îl petrecusem aici. Şi totuşi, urma să-mi amintesc de el Uneori, fără vreuu motiv anume, căci trăisem în el o parte din viaţa mea, care nu avea să se mai întoarcă niciodată. Ar fi trebuit să regret că. Plecăm, m-am gândit eu străbătând coridorul, căci în

această cameră ne-am simțit bine şi nu ne-am certat niciodată. Dar nu regretam.

Am început să călătorim dintr-un loc într-altul, în căutarea altor peisaje, altor experiențe; ne-am aplecat deasupra hărților şi am studiat ghiduri turistice, stabilind trasee şi orare. Maxim era veşnic dornic de nou, trăgându-mă după el în orice loc de care auzise sau despre care citise, încercând să nu-i scape nimic. „Hai să mergem acolo...” sau „N-am fost niciodată la...” şi plecam. Şirul hotelurilor, pensiunilor, caselor prin care am trecut nu mi-a rămas în minte decât prin câteva detalii: modelul unei perdele, scârțâitul unei ferestre închizându-se, expresia surprinsă pe chipul unui chelner.

Am văzut lucruri şi locuri minunate, privelişti de neuitat, case, grădini, palate şi biserici, lacuri şi mări. Am coborât pe Rin cu un vas de modă veche, cu decorațiuni interioare din mahon şi mătase, privind ore întregi pădurile întunecate şi palatele înşirate de-a lungul malurilor, răsărite parcă din basmele copilăriei, castelul frumoasei din pădurea adormită şi castelul lui Barbă-Albastră reflectate în apa limpede. Le-am îndrăgit imediat, poate pentru că erau atât de diferite de ceea ce pierdusem şi de ceea ce mi-aş fi putut dori vreodată. Maxim se temuse că am fi putut întâlni compatrioți care să ne recunoască, dar toți tovarăşii noştri de călătorie erau fie nemți, fie olandezi şi nimeni, în afară de noi, nu vorbea englezeşte. Ne-am apropiat din nou unul de celălalt, până la contopirea dorințelor şi senzațiilor, aşa cum nu se întâmplase în timpul petrecut în țară, într-o armonie aproape perfectă. Şi cu toate acestea, într-o seară, în timp ce vasul aluneca printre pădurile fermecate, privirea mi-a alunecat pe mâna cu degete lungi a lui Maxim, rezemată neglijent de balustrada punții şi o voce mi-a şoptit în minte: „E mâna unui criminal. E mâna care a ținut un pistol. Omul acesta şi-a împuşcat prima soție, pe Rebecca”. Mi-am

stăpânit un strigăt de surpriză şi de disperare, înspăimântată pentru o clipă de ceea ce zăcea în adâncul sufletului meu, fără ca eu să fiu conştientă.

Dar se părea că trebuia să mă împac şi cu asta, căci nu puteam scăpa de trecut, oricât de departe am fi fugit. Nu exista uitare, nu puteam fi niciodată liberi cu adevărat.

Mă aştepta, însă, şi o încercare mai grea; o viziune din trecut s-a făcut ecoul spaimelor mele, amplificându-le până la paroxism, într-un moment de slăbiciune care putea să mă coste chiar viaţa.

*

Coborând pe Rin, vremea fusese rece, dar când am ajuns în Italia, am prins ultimele zile de vară, cu un soare strălucitor şi cald. Rândunicile nu plecaseră încă, le puteam vedea ţâşnind de sub streaşinile clădirilor masive, înălţându-se în aerul limpede şi plonjând iar spre cuiburile lor.

Trebuie să fiu fericită aici, mi-am spus atunci, căci timpul acesta nu se va mai întoarce şi m-am gândit cum ar fi fost viaţa mea dacă nu l-aş fi întâlnit pe Maxim. Aş fi călătorit chiar mai mult, însoţind femei bogate şi vulgare ca damă de companie, irosindu-mi tinereţea şi începând să simt ameninţarea vârstei în primele riduri, îndreptându-mă inexorabil spre o bătrâneţe singuratică şi mizeră. Imaginându-mi toate acestea, mi-am reproşat din nou toate momentele, oricât de trecătoare, de plictiseală sau de nemulţumire şi i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru ce aveam, plină de recunoştinţă.

*

În dimineaţa aceea ne-am plimbat o vreme prin pieţele şi

străzile aglomerate, sub un soare vesel, apoi ne-am hotărât să intrăm într-o catedrală impunătoare, sub ale cărei bolți paşii noştri stârneau ecouri. Statuile de sfinți şi îngerii de marmură cu fețe placide îmi dădeau un sentiment de siguranță, iar măreția construcției aşeza într-o altă perspectivă grijile mele minore.

— Mă simt bine aici, am spus eu, ajungând în dreptul ieşirii. Mi-ar place să mai rămân o vreme – locul ăsta mă face să mă gândesc la ceea ce este cu adevărat important şi la faptul că nimic altceva nu contează.

— Atunci e cazul să plecăm, a spus Maxim, zâmbind.

— De ce?

— Arta, ca şi revelația divinității, trebuie luată în doze mici, ca să aibe efect.

Vorbele lui, rostite cu o solemnitate tipic englezească, m-au făcut să râd şi privindu-l cum stătea rezemat de coloana de marmură, cu acelaşi aer nonşalant pe care-l avusese cu unsprezece ani în urmă, atunci când mă îndrăgostisem de el, mi-am dat seama că îl iubesc la fel de mult ca în prima clipă. L-am luat de braț şi am ieşit din nou la soare, în strada zgomotoasă.

— Bun, deci nu rămânem aici; ce propui să facem? l-am întrebat.

— Mai întâi mergem să mâncăm şi apoi căutăm un parc.

De data aceasta n-am mai prânzit într-o cafenea micuță, ascunsă pe o stradă lăturalnică, ci pe terasa unui hotel de lux, sub un umbrar.

— M-am săturat de jocul ăsta, spusese Maxim şi am înțeles că nu trebuia să ne mai ascundem, întorcându-ne fețele la orice privire mai insistentă a vreunui trecător şi mi-a venit să cânt, să dansez, să râd în hohote, fericită pentru el, mai mult decât pentru mine, căci dorința de a rămâne în umbră, de a nu atrage atenția îmi fusese din totdeauna proprie.

Am mâncat languste, savurând gustul lor dulceag şi mirosul de mare, pe faţa de masă scrobită, de un alb orbitor, chelnerul aşezase un vas cu trandafiri şi am simţit că suntem în siguranţă, că nimic nu ne poate atinge.

— Sunt norocoasă, i-am spus lui Maxim, uitasem şi acum mi-am amintit.

El a râs şi expresia lui, când l-am privit, părea să exprime numai satisfacţie.

Mă mulţumesc şi cu atât, mi-am zis eu, dacă nu pot avea restul, îmi ajunge locul acesta minunat, cu căldura şi liniştea lui şi m-am gândit cât de mulţi oameni ne-ar invidia pentru ceea ce avem.

Secretul stă în clipa prezentă, am descoperit eu atunci, privind vinul auriu din paharul cu picior înalt, simţindu-i aroma proaspătă pe buze. Secretul e ziua de azi. Trecutul şi viitorul nu contează, trebuie pur şi simplu ignorate.

Am rămas pe terasă aproape două ore, mâncând mai mult decât de obicei, apoi am luat un autobuz până la marginea oraşului şi ne-am plimbat pe dealurile line care-l înconjurau, printre copacii umbroşi.

Secretul este ziua de azi, mi-am repetat eu, gândindu-mă că mi-ar fi plăcut să locuiesc aici, într-o căsuţă albă, cu ghivece de flori la ferestre.

— Priveşte, mi-a spus Maxim, luându-mă de mână şi obligându-mă să mă opresc.

În faţa noastră se înălţa o vilă elegantă, înconjurată de grădini. Avea o scară dublă, curbată graţios, care se oprea în faţa unui portic.

— Aveam şaptesprezece ani când am văzut-o pentru prima dată, a spus Maxim. Nu pot uita ce impresie mi-a făcut; e atât de minunat proporţionată, încât mi-a încântat privirea, mai mult decât oricare alta – în afară de domeniul meu.

Am privit-o cu îndoială, Mi se părea prea rece, prea

austeră, era o casă care impunea respect, nu dragoste.

Urcând pe aleea pietruită care ducea spre casă, am privit grădinile care o mărgineau la fel de austere ca şi ea. Şirurile de chiparoşi se aliniau perfect, gardurile vii erau tunse fără cusur, plopii aruncau umbre identice. N-am văzut flori nicăieri, cu excepția celor aflate în urnele mari de piatră care străjuiau treptele.

Dar în spatele casei începeau pante mai abrupte, cu iarbă înaltă şi copaci cu forme ciudate, măslini şi portocali contorsionați.

— Ar trebui să o vezi primăvara, a spus Maxim, când răsar peste tot mici flori albastre şi ninge cu puf de păpădie – o să venim atunci.

Primăvara. Nu vroiam să mă gândesc la ea, nu vroiam să-mi amintesc ce sperasem să fac la primăvară, preferam să trăiesc în prezent.

Am continuat să ne plimbăm şi, după un timp, am început să simt farmecul subtil al casei, să-i apreciez puritatea formelor şi perfecțiunea proporțiilor. Poate mă schimbasem, în cele din urmă, poate că devenisem mai matură, m-am gândit eu cu seriozitate. De fapt, eu nu avusesem tinerețe – copilărie, da, deşi îmi aminteam de ea ca de o poveste citită într-o carte – dar nu fusesem niciodată tânără cu adevărat, îmi lipsiseră exuberanța şi inconştiența specifice vârstei. Mă căsătorisem cu Maxim, mă identificasem cu el în totalitate şi tot ce se întâmplase după aceea – Manderley, exilul – nu mă maturizase, chiar dacă uneori mă simțeam la fel de bătrână ca veşnicia. Eram soția lui Maxim, dar rămăsesem un copil; în acelaşi timp, mă comportam cu el ca o mamă, încercând să-l protejez, deşi el era cel care mă depăşea, atât ca vârstă, cât şi ca experiență.

Ne plimbam încet, cu paşi măsurați, prin grădina severă, în care nu-mi puteam imagina copii alergând şi râzând. Şi Manderley era la fel, m-am gândit eu, avea aceeaşi armonie

maiestuoasă, care îți impunea respect. Nu era de mirare că Maxim se simțea atât de bine aici.

Apropiindu-ne de casă, am început să întâlnim şi alte perechi care se plimbau cu un aer solemn, iar când am ajuns în fața intrării, am văzut un grup de oameni aşteptând lângă scară. Maxim şi-a privit ceasul.

— E aproape ora patru – se poate vizita interiorul. Dacă vrei, putem aştepta să vină ghidul şi intrăm odată cu ceilalți: Nu-mi amintesc prea bine, dar cred că sunt câteva lucruri care ar merita văzute – tablourile, mai ales.

Nu eram sigură că mi-ar fi făcut plăcere să intru în casă. Preferam să mai hoinăresc pe aleile pietruite, printre fântâni şi bazine; nu cu mult timp în urmă, Maxim ar fi fost cel care ar fi refuzat să se alăture unui grup de vizitatori, de teamă să nu fim văzuți de cineva care ne-ar fi putut recunoaşte. Acum, însă, părea să nu-i mai pese.

Ghidul sosise şi aştepta lângă scară, o femeie tânără şi frumoasă, înaltă, zveltă, îmbrăcată cu eleganța specifică italiencelor, cu părul prins impecabil la spate într-o agrafă. Era genul de femeie lângă care deveneam imediat conştientă de modestia hainelor mele, de stângăcia cu care mă mişcam.

Deşi mă întrebasem de nenumărate ori ce găsea Maxim la mine, nu eram geloasă şi nici măcar nu mă gândisem vreodată că ar putea să se simtă atras de vreo altă femeie. Avusesem o unică rivală şi aceea murise de mult.

Cu toate acestea, ceva din atitudinea italiencei mi-a amintit de Rebecca, aşa cum arăta în fotografie şi m-am gândit, văzând-o cum urcă grațios treptele spre intrare, că rolul de stăpână a casei i s-ar potrivi mai bine decât acela de ghid.

Fata a intrat în casă şi grupul de vizitatori, erau cam douăsprezece persoane, a urmat-o înăuntru. Deşi eram sigură că nu voi vedea nimic interesant, m-am alăturat lor, doar pentru a-i face pe plac lui Maxim. Holul mare şi

sumbru era plin de mobilă pretenţioasă şi greoaie, aşa cum mă aşteptasem să fie, iar fata dădea explicaţii în italiană, pe un ton monoton şi grăbit, care le făcea greu de urmărit pentru mine şi care părea să-l enerveze pe Maxim. De fiecare dată când fata indica vreun obiect sau arăta într-o direcţie, Maxim îşi întorcea privirea spre partea opusă a încăperii. M-am întrebat de ce ţinuse să intrăm în casă şi mi-am spus că vroia, probabil, să-şi amintească de tinereţe. Am încercat să mi-l imaginez la şaptesprezece ani, un băieţandru deşirat şi stângaci, dar n-am reuşit.

Am intrat şi am ieşit din nenumărate camere înalte, cu tavane pictate şi stucaturi închipuind ciorchini de struguri şi viţe de iederă deasupra uşilor, cu podele din gresie, pe care paşii noştri răsunau sonor. În casa aCeasta se ascultase muzică, se vorbise încet şi întotdeauna politicos, se mâncase ceremonios, la mese decorate cu gust, se purtaseră haine elegante. Nu era genul de casă în care să se poată trăi normal şi firesc, în care să răsune râsete şi certuri, strigăte de copii şi lătrat de câini, în care să se spargă farfurii sau să se cârpească ciorapi.

Cu cât pătrundeam mai adânc în casă, cu atât îmi plăcea mai puţin, fără să fiu însă intimidată sau înspăimântată de perfecţiunea ei, lucru de care mă simţeam ciudat de mândră.

Am urmat grupul cu stoicism timp de o jumătate de oră, dar când plictiseala a devenit insuportabilă, m-am oprit în faţa unor gravuri, prefăcându-mă că le studiez cu atenţie şi aşteptând ca ceilalţi să se îndepărteze. Imaginile reprezentau Colosseumul şi au avut un efect liniştitor asupra mea, calmându-mi nervozitatea. De îndată ce sunetul vocilor şi paşilor a scăzut în intensitate, m-am strecurat pe un coridor care ducea spre o scară interioară. Nimeni nu observase că rămăsesem în urmă, deşi era probabil ca Maxim să înceapă să mă caute în curând. Am

urcat treptele, simțindu-mă aidoma unui copil care rătăceşte printr-o casă pustie, căutând ceva fără să ştie prea bine ce.

La ultimul etaj scara se îngusta şi treptele deveneau mai înalte. Ferestrele mici lăsau să pătrundă doar câteva raze de soare, în care dansau fire de praf. Mi-am pus în gând să urc până la ultima treaptă, din superstiție, înainte de a mă întoarce, dar odată ajunsă sus, am văzut în față un dreptunghi de lumină pe podea. Am înaintat şi am descoperit că lumina venea dinspre un fel de balcon minuscul situat deasupra grădinii. Privind în jur, am realizat că făcea parte dintr-un şir de balcoane asemănătoare care se întindeau pe toată lungimea casei.

Priveliştea care mi se deschidea în față mi-a tăiat răsuflarea. Grădina se aşternea ca un covor cu modele geometrice până la porțile mari, iar dincolo de ele se aflau colinele împădurite prin care trecuserăm la venire. Departe, în zare, se zăreau acoperişurile albastre şi violete, turlele şi domurile oraşului şi o panglică şerpuitoare care trebuia să fi fost râul.

Am rămas o vreme privind peisajul, închipuindu-mi că mă aflu într-un loc secret, în care nimeni nu mai păşise vreodată, de o mie de ori mai frumos decât camerele pretențioase ale casei.

Apoi am privit în jos, spre terasa de piatră, cu urnele şi florile ei şi am simțit că mă atrage cu o forță irezistibilă. Am început să tremur şi palmele mi s-au umezit, alunecând pe balustradă. Grădina era pustie, plină de umbre lungi, asemenea unor siluete negre şi nemişcate. Am închis ochii. Atunci am auzit vocea şoptită şi am simțit o prezență în spatele meu. Dacă aş fi întors capul, aş fi văzut-o.

— Nu are niciun rost, nu-i aşa? N-o să reuşeşti niciodată... ea a rămas adevărata doamnă de Winter, nu tu. Cât despre el, ştii adevărul la fel de bine ca şi mine şi n-o

să-l poți uita niciodată. Ea n-o să te lase să-l uiți. Ai crezut că nu mai are nicio putere, dar te-ai înşelat. Ea vrea să o ajut acum şi o voi ajuta, aşa cum am făcut întotdeauna. El a omorât-o, nu-i aşa? Ştim asta. Eu ştiu, ea ştie şi tu ştii. El a omorât-o. Maxim de Winter şi-a împuşcat soția, apoi a înscenat un accident ca să pară că a murit înecată. Dar n-a fost un accident. A fost o crimă. Ea n-a murit înecată. De la bun început am bănuit asta, iar acum ştiu că aşa este. Şi tu ştii adevărul şi îți e greu să trăieşti ştiindu-l. Nu poți scăpa de el, oriunde ai fugi, nu te poți ascunde, nici aici, nici în altă parte. Eşti obligată să-ți priveşti soțul în fiecare dimineață, când te trezeşti şi să-ți aminteşti. Omul acesta e un ucigaş. Şi-a omorât soția. A omorât-o pe Rebecca. Cu gândul ăsta te duci la culcare în fiecare seară, gândul ăsta te urmăreşte şi în vis, din cauza lui ai coşmaruri.

Vocea era monotonă şi insinuantă, cuvintele se înşiruiau lin, fără pauze. Părea să vină în acelaşi timp din mine şi din afara mea, amețindu-mă, dar nelăsându-mă să-mi pierd cunoştința, nu exista scăpare nicăieri.

Am deschis ochii şi am privit din nou în jos. Lumina se schimbase, acum avea culoarea şi transparența chihlimbarului, era o lumină blândă şi dulce care mă atrăgea spre ea.

— Da, a şoptit vocea. Asta-i soluția. Ți-ai amintit, în sfârşit. E simplu, nu trebuie decât să faci un pas înainte şi să te arunci. Durează foarte puțin şi nu doare. De ce nu încerci? Fă-o. Ar rezolva totul. Nimic nu te-ar mai putea atinge şi n-ar mai trebui să-ți aminteşti. Nu te teme. N-o să te împing. N-am făcut-o nici data trecută, nu-i aşa? Poți să te arunci singură. El nu va şti niciodată, va părea doar un groaznic accident. Nu va şti că am fost aici, cu tine. El crede că am murit. Toți cred asta. Doamna Danvers moartă, la fel ca stăpâna ei. De ce să nu scapi de noi toți pentru totdeauna? Asta vrei, nu-i aşa? N-ai avut niciodată curajul

să-i spui că’ți-e teamă de el, pentru că e un ucigaş. Nu vei fi niciodată fericită împreună cu el şi n ai putea scăpa de noi, nici dacă te-ai întoarce în Angliapentru a începe o viaţă nouă, aşa cum îţi doreai. De ce să nu te arunci şi să sfârşeşti o dată?

— Nu, am şoptit eu, cu greutate. Nu. Lasă-mă în pace, pleacă, nu-mi puteţi face niciun rău. Ea a murit şi tu nu eşti aici. Pleacă. Şi apoi mi-am auzit propria voce strigând „Nu, nu!” şi am făcut un pas înapoi, iar ecoul ei m-a urmărit în timp ce cădeam.

*

Toţi s-au purtat foarte frumos cu mine, încercând să mă ajute, iar Maxim m-a îngrijit cu o afecţiune înduioşătoare. Signora insistase să mă ridic din pat şi mă instalase confortabil în salonul pensiunii, înconjurându-mă cu tot felul de atenţii, aducându-mi ba apă minerală şi prăjituri cu migdale, ba fructe proaspete, smochine şi piersici abia culese. Nu eram bolnavă, în definitiv, nu aveam nevoie decât de puţină odihnă pentru a mă pune pe picioare, dar, văzându-i expresia indulgentă, în care simpatia se amesteca cu o uşoară ironie, mi-am dat seama că mă credea însărcinată, ceea ce m-a stingherit. Aş fi vrut să-i pot confirma că aşa stau lucrurile, măcar pentru a nu o dezamăgi.

Curtea pensiunii dădea spre o mănăstire care găzduia o şcoală. De mai multe ori pe zi, vântul aducea prin fereastra deschisă a salonului sunetul vocilor cristaline ale copiilor care se jucau dincolo de zidul înalt. Îi auzeam râzând, strigând sau ciripind ca un stol de vrăbii în drumul lor spre şcoală.

Nu-i puteam vedea, dar reuşeam să-i recunosc după glas pe fiecare. Nu-mi dădeam seama dacă prezenţa lor mă făcea

fericită sau dacă, dimpotrivă, nu făcea decât să-mi sporească dezamăgirea. Nu eram bolnavă şi protestasem de nenumărate ori, cumplit de stânjenită, atunci când fusesem ajutată să cobor treptele şi aşezată cu forţa pe un scaun aidoma unui tron, în holul de la intrare. Mi s-a adus un pahar cu apă, a fost chemată o maşină, eram privită cu îngrijorare şi solicitudine.

Fusese doar o simplă ameţeală, le explicasem eu, provocată de lumina prea puternică, sau de înălţimea balconului sau, poate, de paharul de vin băut la prânz. În holul vilei, în maşină, la pensiune, Maxim mă privise cu atâta dragoste, cu atâta nelinişte afectuoasă, încât mi se făcuse ruşine de gândurile mele din balcon, de faptul că-i îngăduisem vocii din mintea mea să şoptească ceea ce şoptise. Totul se întâmplase doar în mintea mea, acum eram convinsă de asta. Fusese un fel de transă, de halucinaţie şi nu făcusem nimic ca să o împiedic, ba chiar, într-un chip pervers, îmi făcuse plăcere.

Mi-am dorit atunci să am şi eu pe cineva căruia să-i pot spune ce am pe suflet, dar nu aveam prieteni, nu avusesem niciodată confidente, aşa cum aveau celelalte femei – foste colege de şcoală, surori sau verişoare. Eu nu păstrasem legătura cu niciuna dintre fostele colege de şcoală, nu aveam niciun fel de rude şi singura persoană cu care avusesem de-a face după moartea părinţilor mei fusese bătrâna doamnă van Hopper, care mă angajase ca damă de companie. Dar ea nu-mi fusese prietenă, mă tratase ca pe o servitoare, iar eu îi ascunsesem ce simţeam pentru Maxim. După aceea, o vreme n-am mai avut nevoie de prieteni şi nici timp. A trebuit să văd o mulţime de oameni, cunoştinţe, vecini şi rude îndepărtate ale lui Maxim, toţi mai în vârstă decât mine şi indiferenţi la problemele mele. Fusese doar Frank Crawley, devotat lui Maxim, cinstit şi discret, pe al cărui umăr m-am sprijinit când s-a ivit nevoia, dar nu era

un prieten, aşa cum mi-aş fi dorit acum şi, fireşte, Beatrice. Cu ea aş fi putut vorbi, m-am gândit eu, Beatrice ţinuse la mine. Dar Frank fusese angajatul lui Maxim, Beatrice sora lui, niciunul nu fusese de partea mea – deşi n-ar fi trebuit să gândesc în astfel de termeni şi acesta era un motiv în plus să mă simt vinovată.

În timpul acelor câteva zile m-am surprins de câteva ori autocompătimindu-mă pentru faptul că nu avusesem, de fapt, tinereţe şi nici prieteni, pentru că fusesem silită să renunţ la ceea ce îmi dorisem, de dragul lui Maxim, pentru că vroiam să am copii şi nu-i aveam – şi asta m-a dezgustat şi mai mult de mine însămi.

Maxim plecase să viziteze unul din muzeele lui preferate şi refuzase să mă ia cu el, insistând să mă odihnesc. Deşi îi repetasem că nu sunt bolnavă şi că nu avea de ce să se poarte cu mine ca şi cum aş fi fost o invalidă, Maxim mă tratase cu aceeaşi afecţiune indulgentă, ca pe un copil. Ştiam că ar fi trebuit să-i fiu recunoscătoare pentru grija pe care mi-o purta, dar nu mi-am putut stăpâni iritarea.

— Bine, rămân aici, am spus eu în cele din urmă. Du-te la muzeu şi ne întâlnim după aceea, la cafeneaua de lângă fântână.

— Îmi promiţi că o să încerci să te odihneşti?

— Nu sunt obosită, am răspuns exasperată, dar, după o clipă, simţind că fusesem prea dură, am adăugat pe un ton împăciuitor: Pot să încerc, dacă vrei, dar nu sunt bolnavă, Maxim, crede-mă, n-am absolut nimic.

După-amiaza părea că nu se mai sfârşeşte. Signora a vorbit un timp cu cineva în pragul casei, apoi am auzit uşa trântindu-se şi sunetul unor paşi care se îndepărtau. S-a făcut linişte.

M-am întrebat cât timp vom continua să trăim în felul ăsta, călătorind în permanenţă, fără niciun scop. Presupuneam că toată viaţa. Nu-l puteam întreba pe Maxim,

nici măcar nu îndrăzneam să aduc vorba despre acest subiect. Ne îndepărtasem unul de celălalt, m-am gândit brusc, deşi nu înțelegeam de ce. Trecuserăm prin toate încercările împreună, completându-ne şi susținându-ne reciproc. Acum însă situația se schimbase şi m-am întrebat dacă nu cumva se întâmpla la fel în toate căsniciile – o schimbare continuă, apropieri şi despărțiri aproape întâmplătoare, o mişcare asemănătoare cu cea a valurilor mării. Sau poate că noi înşine provocam schimbările prin gândurile, dorințele, vorbele şi acțiunile noastre, poate că aceste lucruri erau la fel de importante ca ceea ce venea din afară, evenimentele pe care nu le putem controla. Am stat aşa mai mult de o oră, gândindu-mă şi întrebându-mă şi n-am reuşit decât să-mi sporesc confuzia şi tulburarea, fără măcar să-mi dau seama ce rost avea să mai continui astfel, în loc să iau viața aşa cum este, fără nelinişti şi temeri.

Poate că eram într-adevăr bolnavă, m-am gândit eu atunci. Mă simțeam obosită, nervoasă şi deprimată, ceea ce-mi provocase, cu siguranță, halucinația şi leşinul. Într-un târziu, vârtejul gândurilor s-a mai domolit şi am adormit în casa pustie.

*

Când m-am trezit era aproape seară. Privirea mi-a căzut pe zidul din fundul curții şi dintr-odată, în mod ciudat, am găsit răspunsul la întrebările care mă frământau de atâta vreme.

Zidul era acoperit de o plantă agățătoare cu frunze lucioase şi flori de un alb imaculat, al căror parfum îmbătător ajungea până la mine. Nu-i cunoşteam numele, dar îmi aminteam acum că o văzusem şi la vilă, acoperind o arcadă.

Florile albe îmi reamintiseră de celelalte şi, eram sigură

acum, acesta fuSese motivul pentru care mi se păruse că aud vocea şoptită a doamnei Danvers.

Frank Crawley încercase să mă liniştească, să mă convingă că Jack Favell adusese coroana de crini la mormântul Beatricei, că nu era decât o farsă sinistră, o glumă proastă. Jack Favell, spusese Frank, el trebuie să fie, e genul lui de umor. Uit-o, căci nu înseamnă nimic.

Nu, m-am gândit eu. Nu fusese Jack Favell, nu era genul lui de umor. Omul era un escroc, mincinos şi laş, o secătură lăudăroasă, dar nu era un ticălos. Mi-l aduceam aminte – mătăhălos, grosolan, mirosind a băutură, impertinent şi libidinos. Rebecca îl disprețuise, deşi era vărul şi amantul ei. Maxim îl disprețuia la rândul lui, iar mie îmi provoca silă şi teamă – dar eu mă temeam de oricine, pe atunci. Acum nu mi-ar mai fi fost teamă de el.

Jack Favell n-ar fi fost în stare să aleagă astfel de flori, chiar dacă s-ar fi gândit să o facă. N-ar fi ştiut cum să le lase la mormânt fără să fie văzut, el ar fi procedat altfel, ar fi apărut la înmormântare şi s-ar fi dat în spectacol. Într-un fel, chiar mă aşteptasem să-l văd acolo, privindu-mă cu ochii lui apoşi, ca de peşte, mai gras acum şi cu părul rărit. Dar nu venise, probabil că nici măcar nu aflase de moartea Beatricei.

Jack Favell n-ar fi putut scrie niciodată cu o caligrafie atât de elegantă ca cea de pe cartea de vizită. Mâinile lui uriaşe erau prea butucănoase pentru aşa ceva.

'O singură persoană ar fi putut să conceapă o farsă atât de sinistră, să aleagă cu atâta grijă coroana albă de crini şi să imite inițiala „R" cu atâta măiestrie.

*

Copiii au ieşit de la şcoală, le-am auzit vocile argintii răsunând dincolo de zidul înalt, apoi zgomotele s-au

îndepărtat şi s-a făcut din nou linişte. Dar ea era aici, îi simțeam prezența în minte şi o vedeam înaintea ochilor'de parcă ar fi fost aievea.

Era îmbrăcată, ca întotdeauna, în mătase neagră şi mâinile osoase îi ieşeau ca nişte gheare din mânecile înguste ale rochiei. I-am văzut chipul de o paloare cadaverică, cu pomeți proeminenți şi ochii înfundați în orbite, ca un cap de mort, cu o expresie de dispreț şi superioritate.

Am revăzut-o stând pe trepte, la Manderley, în fruntea personalului ieşit să ne întâmpine, atunci când ne-am întors din călătoria de nuntă; apoi în noaptea balului, privindu-mă triumfătoare din hol, bucurându-se de capcana pe care mi-o întinsese şi în care căzusem cu atâta uşurință.

I-am auzit din nou vocea, joasă şi neplăcută, şoptindu-mi la ureche.

Nu ştiam unde era acum. N-o mai văzusem din noaptea în care ne-am întors de la Londra, acea ultimă, înfricoşătoare noapte. Servitorii ne-au spus că îşi strânsese lucrurile şi plecase înainte de întoarcerea noastră. Apoi izbucniseră flăcările. Nu vroiam să mai ştiu nimic despre ea, nu vroiam decât să dispară pentru totdeauna din viața şi din mintea mea.

Doamna Danvers ținea de trecut, de Manderley şi de Rebecca. În ceea ce mă privea, putea la fel de bine să nu existe. Dar ea trimisese coroana de crini. Eram sigură.

Am ieşit în fugă din pensiune, fără să-mi iau haina şi am alergat pe străduțele înguste spre fântână. Maxim mă aştepta la o masă, cu un pahar de ceai rece în față. L-am strigat, cu răsuflarea tăiată şi el şi-a ridicat ochii spre mine.

— Mă simt foarte bine, am spus eu pe un ton vesel, nu mai am nimic. Ce vreme frumoasă, nu-i aşa?

L-am văzut încruntându-se uşor, cu un aer nedumerit. De ce susțineam cu atâta tărie că mă simt bine, părea să spună expresia lui, când el nu-şi exprimase încă niciun fel

de îngrijorare în legătură cu sănătatea mea?

Am comandat un ceai cu lămâie şi gheaţă şi i-am zâmbit. Era foarte calm şi am aşteptat să treacă un timp până să-i vorbesc.

— Hai să plecăm, i-am propus eu, în cele din urmă. Mi-ar place să mai vedem şi alte locuri până vine iarna.

Nu discutaserăm încă despre asta. Nu avea nicio importanţă unde ne duceam, cu condiţia să plecăm cât mai curând de aici. N-aş mai fi putut să mă plimb pe străzi sau prin parcuri, fără să arunc priviri în spate, fără să vreau să mă conving că nu mă urmăreşte nimeni. Acum eu eram cea nelinişti tă, simţind nevoia să fug, să mă ascund, deşi ştiam foarte bine că nu puteam fugi de mine însămi.

Maxim m-a privit cu atenţie. N-aş putea să-i mai repet propunerea, m-am gândit eu, ar deveni bănuitor şi ar începe să-mi pună întrebări la care n-aş avea cum să-i răspund. Nu-i puteam rosti numele în faţa lui, acel nume dintr-o altă viaţă.

Mi-a zâmbit.

— De acord, a spus el. Mă gândeam că am putea să mergem la Veneţia.

*

Se întunecase când ne-am întors la pensiune şi se făcuse frig.

— Vreau să-ţi arăt ceva, i-am spus lui Maxim. Am observat-o de-abia azi după-amiază, când m-am trezit. Nu ştiu cum se numeşte dar e superbă şi miroase frumos.

L-am condus în curte, spre zidul din spate şi i-am arătat planta agăţătoare. Nu vroiam să-i povestesc despre coroana albă de crini, dar poate că încercam în felul acesta să creez o legătură între ele, într-un imbold ciudat.

Frunzele de abia se mai vedeau în lumina amurgului, dar

florile mici ieşeau în evidenţă, palide şi fantomatice. Am întins mâna şi am mângâiat o petală cu degetul. Chipul lui Maxim era şi el palid.

— Da, a spus el, e frumoasă. E o plantă specific mediteraneană-Înfloreşte mai târziu.

A rupt o crenguţă şi mi-a întins-o.

— Se numeşte Mâna Domniţei, a adăugat, aşteptând să o iau, aşa că în cele din urmă am fost nevoită să o accept şi să o duc cu mine în casă.

*

Când am ajuns la Veneţia, traversând laguna spre oraş, se făcuse seară şi iarna se instalase definitiv. Bătea un vânt rece, care vălurea apa vineţie, iar când am coborât din vaporaş la San Marco, strada şi piaţa erau ude de ploaie. Împreună cu noi au coborât doar câţiva localnici, bărbaţi cu serviete şi femei îmbrăcate în negru, cu coşuri de răchită, întorcându-se acasă.

M-am întors şi am privit insula pe care se înălţa biserica San Giorgio, cu turnul ei răsărind din aburul de ploaie, apoi am încercat să desluşesc cât mai mult din Gran Canal, înainte ca întunericul să-l cuprindă cu totul. Privelişte a îmi părea ireală şi aveam senzaţia că totul ar dispărea dacă aş închide ochii, fie şi numai pentru o clipă. Ultima dată când venisem aici era primăvară şi clădirile străluceau în lumina palidă a soarelui. De abia mă căsătorisem cu Maxim şi totul mi se părea atunci ireal, nu reuşeam să mă obişnuiesc cu ideea că devenisem doamna Lady de Winter şi nu mă dezmeticisem încă din vârtejul întâmplărilor care mă aduseseră aici.

Nu-mi aminteam decât că fusesem copleşită de fericire, trăind din plin fiecare clipă, plină de încredere în viitor. De ceea ce a urmat, de Manderley, îmi aminteam în fiecare

detaliu, era un film pe care mi-l puteam proiecta oricând în minte. Din Veneția, însă, ca şi din celelalte locuri pe care le vizitaserăm în călătoria de nuntă, nu mai păstram în memorie decât o atmosferă euforică, plină de optimism.

Acum, însă, Veneția mi se părea foarte diferită de cea pe care mi-o păstram în memorie, căci era acum un oraş mai întunecat şi mai sumbru; eram impresionată şi plină de admirație dar, în timp ce înaintam pe aleea îngustă, în urma hamalului care ne ducea bagajele, am simțit că mă străbate un fior, din cauza oboselii şi a frigului, cu siguranță, dar şi din cauză că acum revăzându-l, oraşul acesta misterios, care-şi schimba mereu înfățişarea, nelăsându-ne să-i pătrundem secretele, mă înfricoşa.

Am găsit o pensiune modestă şi liniştită – aparent aveam un adevărat talent să descoperim astfel de locuri – foarte potrivită cu modul nostru de viață retras. Mă obişnuisem acum, nu-mi mai păsa, dar în timp ce despachetam bagajele, scoțând hainele din valize şi atârnându-le în dulap, m-a cuprins dintr-odată dorul de o casă a mea şi m-am gândit din nou la Cobbett's Brake. Mi-am îngăduit atunci un scurt răgaz de visare, înainte de a-l chema pe Maxim în cameră.

Ne-am instalat destul de repede. Maxim vroia să petrecem iarna aici – în definitiv, de ce nu? Ne bucuraserăm destul de soare până atunci.

Am rămas surprinsă de uşurința cu care ne-am reluat vechile obiceiuri, sculându-ne târziu, citind ziarul la micul dejun, plimbându-ne prin oraş şi admirând bisericile, podurile şi vaporaşele care străbăteau apa întunecată a canalelor. La ultima noastră vizită ne priviserăm unul pe altul atât de mult, încât nu-mi mai aminteam oraşul, ci doar chipul lui Maxim.

Vremea era mult mai urâtă, cu un vânt aspru care şfichiuia aleile şi piețele, silindu-ne să rămânem mult timp

în casă. Dar uneori norii se risipeau şi atunci cupolele bisericilor străluceau în lumina soarelui, iar palatele se reflectau limpede în apă. Alteori ceaţa invada oraşul, estompând sunetul paşilor şi plescăitul vâslelor afundate în apă; stăteam ore în şir în salonul îmbrăcat în pluş roşu al pensiunii, sau în cafeneaua noastră preferată şi timpul se scurgea greu, făcându-mă să visez la câmpuri arate şi copaci desfrunziţi.

La început, Maxim îşi reluase obiceiurile căpătate în exil, căutându-mi tovărăşia, citind mult şi arătându-se interesat doar de acele veşti de acasă care ne parveneau prin intermediul ziarelor, cu două-trei zile întârziere, aşa că începusem din nou să-mi ascund gândurile şi să-mi aleg cuvintele cu grijă, ca să nu-i amintesc de lucruri dureroase. Ajunseserăm să cunoaştem oraşul, cu monumentele şi operele lui de artă, cu viaţa lui cotidiană, aproape la fel de bine ca şi localnicii; nu mai aveam nevoie de ghiduri turistice, ştiam deja pe de rost date istorice şi nume de dogi, puteam identifica un stil arhitectonic sau o şcoală picturală de la prima vedere şi era un mod plăcut şi folositor de a petrece timpul.

Uneori îl surprindeam pe Maxim privindu-mă şi atunci se închidea în sine, obligându-mă să mă ţin departe de el, ceea ce şi făceam, fără-părere de rău. Visele mele îmi aduceau toate împlinirile de care aveam nevoie, câteva minute de visare îmi ajungeau un timp îndelungat.

Am primit câteva scrisori de la Giles, o dată a sosit şi una de la Franck Crawley. Maxim a trebuit să rezolve câteva probleme financiare prin corespondenţă, nimic din toate acestea nu l-a afectat în vreun fel. În timp ce el răspundea la scrisori, aşezat la masa de lângă fereastră în camera noastră, eu ieşeam să mă plimb prin Veneţia, hoinărind pe străzi sau luând vaporaşul care făcea curse pe Gran Canal, ceasuri de plăcere ieftină şi nevinovată.

*

A venit Crăciunul, un Crăciun la fel de ciudat şi de străin ca toate celelalte pe care le petrecuserăm în exil, dar mă obişnuisem cu ele şi nu mă aşteptam la ceva diferit. Ziua urma să treacă la fel ca oricare alta, doar că ne-am fi făcut cadouri şi eu aş fi ascultat slujba într-o limbă străină, într-o biserică necunoscută.

Nu simţeam nevoia să văd multă lume, aşa că n-am vrut să merg la una din bisericile mari, San Marco sau San Giorgio; m-am trezit devreme şi am străbătut câteva străzi lăturalnice până la podul Rialto, dincolo de care se afla o biserică modestă şi liniştită, pe care o descoperisem într-una din plimbările mele solitare. Nu avea nici picturi preţioase, nici cupole poleite, nu era un loc pe care oamenii să-l frecventeze doar pentru a fi văzuţi, era o biserică adevărată, în care aş fi trecut neobservată în haina mea cenuşie cu guler de blană.

Maxim nu venea niciodată la slujbă. Nu era credincios, exceptând credinţa în „câteva adevăruri fundamentale", cum spunea el, iar eu nu insistasem mai mult. Nu eram foarte sigură nici de propria mea credinţă – fusesem crescută în învăţăturile obişnuite şi nu ştiam prea multe despre teologie, dar mă rugasem mult în aceşti ultimi ani şi rugăciunile mele fuseseră ascultate, căci eram liniştiţi şi eram împreună.

M-am strecurat printre familiile cu copii şi bătrânele îmbrăcate în negru care răspundeau printr-o înclinare a capului la saluturile cunoştinţelor, până în fundul bisericii, unde am ascultat slujba de Crăciun şi m-am rugat din nou, înconjurată de murmurul vocilor, să fiu cruţată de amintiri şi de voci care şuşotesc, să pot uita trecutul. Vroiam să mă rog şi în chip de recunoştinţă pentru tot ce aveam, dar în

vreme ce îngenuncheam, mi-am dat seama că n-o pot face. Simțeam cum creşte în mine dorința de a avea casa mea, imaginea casei trandafirii mi-a apărut în fața ochilor şi nu mi-o puteam scoate din minte, oricât aş fi încercat. Vroiam să petrec Crăciunul la mine acasă, cu crengi de vâsc şi de ilice pe polița de deasupra şemineului, cu colinde vechi şi cu mâncare englezească. Dorul de țară mă împiedica să mulțumesc lui Dumnezeu pentru ceea ce aveam, aşa că am aşteptat să se sfârşească cântatul, cădelnițările şi tot restul ritualului catolic, simțindu-mă nefericită şi frustrată.

Ceața acoperise laguna şi se strecura acum printre clădirile vechi, coborând peste apa neagră a canalului. M-am întors la pensiune, mergând repede, cu capul plecat. Maxim mă aştepta în hol, discutând cu directorul pensiunii în italiana lui perfectă, cu un pahar de vin în mână.

— Iată-te, în sfârşit! a exclamat el vesel, cu fața luminată de bucurie şi m-a îmbrățişat. Am simțit că mi se încălzeşte sufletul şi toată neliniştea care mă încercase până atunci a dispărut.

M-am strâns lângă el, plină de dragoste şi de recunoştință. Directorul mi-a adus un pahar de vin, mi-a sărutat mâna şi ne-a urat „Sărbători fericite" în italiană. I-am zâmbit. Nu mai semăna a Crăciun deloc.

Ca şi în orice altceva, exista un ritm al schimbărilor în starea mea de spirit şi, oricum, îmi făcusem o ambiție din a nu-l lăsa pe Maxim să ştie ce simt. Mă obişnuisem să mă prefac şi era mai bine aşa.

Zilele au continuat să se scurgă liniştit şi agreabil, ne obişnuiserăm cu fabulosul oraş şi ne simțeam la fel ca în orice alt loc.

Maxim părea să aibă şi el secrete, acum. Îl surprindeam aruncându-mi priviri ciudate, avea preocupări pe care nu le cunoşteam şi acest lucru, deşi mă mirase la început, nu mă îngrijora. Eram chiar bucuroasă că e interesat şi de altceva

în afara universului nostru închis şi interiorizat.

Luna ianuarie a trecut greu, cu vânturi aspre şi ploi mărunte. Se lumina târziu şi se întuneca devreme, vremea era cenuşie şi mohorâtă. Apele inundaseră treptele caselor şi pieţele, urcaseră în pereţii clădirilor, aducând cu ele un miros greu, fetid.

Ajutorul a venit o dată cu primele raze de soare, cu mirosul de primăvară din aer, dintr-o direcţie neaşteptată, amintindu-ne de vremea când ne cunoscusem, de primele semne ale dragostei noastre, de naivitatea mea de atunci şi arătându-mi încă o dată de la ce fel de viaţă mă salvase Maxim.

Era ziua mea şi Maxim încerca în fiecare an să-mi facă o surpriză, ceva mai mult decât un simplu cadou şi reuşea de fiecare dată, aşa că m-am trezit cu un sentiment de nerăbdare şi de curiozitate aproape copilărească.

Am ieşit din casă dimineaţa devreme şi, spre deosebire de celelalte zile, am luat micul dejun la Florian, traversând podul şi croindu-ne drum spre piaţetă printre bărbaţii care se grăbeau să ajungă la slujbă şi copiii care alergau spre şcoală. Cerul avea albastrul unui tablou renascentist şi am simţit că „renaştere” era într-adevăr cuvântul potrivit.

— O re-naştere, am spus eu, un nou început.

Maxim a zâmbit şi i-am privit chipul, aducându-mi aminte cum arăta atunci când îl văzusem pentru prima oară, la Monte Carlo, cu atâţia ani în urmă. Stătea pe o canapea, în holul hotelului „Côte d’Azur” şi chipul lui era cel al unui portret medieval, cu trăsături fine şi un zâmbet melancolic. Se potrivea perfect cu decorul Veneţiei, cu străzi înguste şi clădiri înalte, deşi veneţienii arătau altfel, erau roşcaţi, cu nasuri acviline.

Ne-am aşezat pe una din banchetele de pluş de lângă fereastră – era încă prea răcoare ca să stăm afară – şi am privit porumbeii din Piaţa San Marco înălţându-se într-un

vârtej de aripi şi rotindu-se deasupra cupolei, pentru a coborî apoi din nou pe pavajul pieţei. Ne-am băut cafeaua din ceşti mari, cu margine aurită, o cafea tare şi aromată, cu gustul de dinainte de război, aşa cum nu mai băusem de mult.

Maxim s-a lăsat pe spate în scaun, privindu-mă cu o expresie amuzată.

— Bucură-te cât mai poţi, a spus el, nu ţi-a mai rămas prea mult timp.

Ştiam ce vroia să spună.

— Da, n-o să mă mai placi atunci, am zis eu. Ce vei face?

— Te voi alunga la miezul nopţii, fireşte, a râs el.

Când îl cunoscusem, într-una din primele zile, în timp ce ne întorceam cu maşina lui la Monte Carlo, ceva îmi amintise de realitate, smulgându-mă din euforia în care plutisem şi îi spusesem, plină de tristeţe, că mi-aş fi dorit să fiu o femeie de treizeci şi şase de ani, îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gât.

Genul acesta de femeie mi se părea atunci potrivită pentru Maxim de Winter, o femeie experimentată şi rafinată, exact opusul şcolăriţei naive şi prostuţe care eram, dar Maxim se căsătorise cu mine, oricât de incredibilă mi se păruse o astfel de posibilitate, de mine se simţise atras – şi se mai simţea încă, m-am gândit eu, privindu-l peste masă, la Florian. O femeie de treizeci şi şase de ani îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gât, era tot ce detesta el mai mult, era o femeie care semăna cu Rebecca.

Dar peste câţiva ani urma să împlinesc cifra fatidică. Deşi nu purtam niciodată satin negru, îmi doream câteodată un colier de perle, era singura bijuterie pe care mi-ar fi plăcut să o port, eu care detestam bijuteriile.

Vârsta nu avea importanţă – uneori eram mai bătrână decât oricine altcineva pe lume, alteori, în zile ca cea de azi, eram la fel de tânără ca atunci când îl cunoscusem pe

Maxim. În restul timpului, dacă mi se întâmpla să mă gândesc la asta, mă consideram de vârstă mijlocie.

Azi era ziua mea şi mă simţeam la fel de tânără ca dimineaţa aceasta însorită. Cerul senin, oraşul strălucitor, aerul limpede, toate îmi dădeau o senzaţie de fericire. N-o să mai fiu niciodată nemulţumită, n-o să mă mai plâng după lucrurile pierdute, mi-am jurat eu atunci.

Maxim a aşteptat să se însereze, apoi mi-a spus să mă îmbrac într-o rochie de seară, să-mi pun o etolă de blană şi m-a lăsat singură. Am presupus că vroia să mă ducă într-unul din restaurantele noastre preferate, lângă podul Rialto dar, spre surpriza mea, la capătul străzii ce dădea spre canal ne aştepta o gondolă, cu torţe aprinse în jurul prorei. Ne mai plimbaserăm astfel şi în timpul lunii de miere, când Maxim făcea tot felul de gesturi romantice, dar de atunci viaţa noastră se schimbase, devenise mai banală, mai practică.

Aş fi vrut ca timpul să se oprească în loc şi călătoria să nu se mai sfârşească. Nu mai tânjeam după nimic altceva, mă bucuram doar de clipa prezentă, atât de preţioasă.

Dar drumul n-a durat mult şi ne-am oprit în faţa unui mare hotel, plin de lumini, iar portarul în uniformă plină de fireturi ne-a deschis uşa.

Nu ne plăceau prea mult astfel de locuri, dar din când în când era agreabil, ca o schimbare, să ne îmbrăcăm în haine de seară şi să cinăm în săli cu candelabre de cristal, serviţi de chelneri stilaţi; era un joc pentru noi, nu un mod de viaţă, necesar pentru propria imagine, aşa cum era pentru multe din cunoştinţele lui Maxim şi cum fusese pentru Rebecca.

Maxim evitase timp de atâţia ani genul acesta de locuri, temându-se să nu Fie recunoscut, încât mă obişnuisem să-mi ascund faţa când treceam pe lângă ele, fără să mi se mai pară ciudat. Acum însă, surpriza era că vroia să cinăm în

cel mai vechi şi mai faimos hotel din Veneţia.

— Meriţi o ieşire în lume, a spus el, am trăit atât de retraşi... Mă tem că ai dus o viaţă cam plictisitoare cu mine.

— Nu-i adevărat, am protestat eu. Nu mi-am dorit alt gen de viaţă, ştii prea bine.

— Atunci recunoaşte măcar că am fost prea închis în mine. Ar trebui să mă controlez mai bine.

M-am oprit în prag.

— Să nu te schimbi – nu mi-ar plăcea să ies-În lume prea des.

— Sunt prea bătrân ca să mă schimb acum, draga mea.

— Ce hotel frumos! am exclamat, privindu-i interiorul. Parcă ar fi un palat.

— Asta a şi fost, a spus Maxim.

Am intrat, călcând pe covorul de culoarea rubinului.

— Cred că n-o să întâlnim niciun cunoscut. În măsura în care se mai respectă astfel de lucruri, pentru lumea bună n-a început încă sezonul la Veneţia.

Poate că nu începuse, dar hotelul era plin de lume bună în seara aceea. În majoritate oameni mai vârstnici, femei cu etole de vizon şi smaralde, alături de bărbaţi în smoking. Am trecut neobservaţi printre ei şi m-am întrebat dacă le-am fi părut şi noi bătrâni unor tineri, în cazul în care ar fi venit vreodată aici.

’ Şi atunci am văzut un tânăr venind spre noi, printre scaunele de un roşu aprins şi canapelele de brocart. Am rămas cu privirea aţintită asupra lui, căci era foarte tânăr şi avea un gen pe care nu reuşeam să-l definesc. Era foarte zvelt, cu un păr negru şi des, care arăta ca şi cum ar fi fost pieptănat doar cu câteva clipe înainte. Purta o haină de seară şi o cravată neagră de mătase, care l-ar fi făcut pe Maxim să se strâmbe, căci era cam ostentativă şi el remarca imediat astfel de amănunte, cu un fel de snobism instinctiv. Probabil că mă influenţase şi pe mine, căci îl priveam pe

tânărul care tocmai intrase cu o curiozitate critică. Avea o gură superb modelată şi o piele perfectă, dar expresia lui era una de nemulţumire şi dispreţ. Era probabil fiul sau nepotul vreunui om bogat, obligat să-şi petreacă vacanţa împreună cu rudele mai în vârstă, ţinându-le de urât şi făcând diverse comisioane – avea în mână o mapă şi un toc de ochelari care în mod sigur nu-i aparţineau – precaut şi politicos, de teamă să nu fie scos din testament.

Într-o fracţiune de secundă îl examinasem şi îl etichetasem; m-am simţit atât de stânjenită, încât atunci când a privit în direcţia noastră, i-am zâmbit în chip de scuză. În ochii lui a apărut o licărire şi colţurile gurii i s-au ridicat imperceptibil, apoi a trecut mai departe.

Maxim s-a uitat la mine, înălţând o sprânceană, înţelesese ce se petrecuse în mintea mea şi era de acord, fără să fi fost nevoie să-i explic.

Părea amuzat.

Apoi am auzit o voce venind din spatele nostru, stridentă şi agresivă, o voce care venea din trecut şi carem-a transformat din nou, pentru o clipă, într-o fetişcană stângace şi prost îmbrăcată de douăzeci şi unu de ani.

— Dumnezeule, mult ţi-a trebuit până să le găseşti! Nu te-ai grăbit, mi se pare. Nu-mi imaginez ce-ai putut să faci ca să dureze atât!

Maxim şi cu mine ne-am privit, cu ochii măriţi de uimire.

— Acum stai jos o dată, ştii bine că mă enervează să te văd bâţâindu-te în faţa mea! Nu acolo, în partea cealaltă. E-n regulă. Dă-mi mapa, te rog, sunt sigură că fotografia din „Paris Soir” e acolo – oh, ştiu că e veche, de dinainte de război şi că s-ar putea să nu fie el, e posibil să fi murit, ca şi toţi ceilalţi, dar seamănă perfect, aş fi putut să jur că e contele – un om atât de stilat, cum nici nu-ţi închipui, îmi săruta mâna cu atâta eleganţă, de fiecare dată când ne întâlneam – numai francezii ştiu cu adevărat cum să se

poarte cu o femeie. Ce s-a întâmplat, de ce te tot fâțâi? Mergem la masă în zece minute.

Ultima dată când o văzusem, doamna van Hopper îşi pudra nasul, privindu-se într-o oglinjoară de buzunar şi se întrerupsese doar pentru a-mi spune că fac o greşeală acceptând să mă mărit cu Maxim de Winter şi că voi regreta amarnic. Îşi exprimase apoi îndoiala că eu aş fi putut'face față îndatoririlor care mi-ar fi revenit în chip de soție a lui Maxim şi mă privise batjocoritor. Dar, pentru prima dată de când mă aflam în serviciul ei, ca doamnă de companie, atunci am fost capabilă să o înfrunt, pentru că iubeam şi eram iubită, pentru că urma să mă căsătoresc, să devin doamna de Winter şi simțeam că pot învinge orice obstacol. Puterea pe care o avusese asupra mea dispăruse într-o clipă, nu mai eram angajata ei şi nu mă mai putea trata ca pe o ființă inferioară. Se sfârşise cu umilințele, cu nesfârşitele partide de bridge din apartamentul ei de hotel, în cursul cărora trebuia să fac pe servitoarea, cu mesele în timpul cărora chelnerii mă priveau cu un dispreț de-abia mascat, cu snobismul şi cu fanfaronadele pe care trebuia să le suport, se sfârşise cu toate acestea, eram salvată.

Ieşisem din cameră şi coborâsem în hol, unde Maxim mă aştepta nerăbdător şi de atunci n-o mai văzusem niciodată. O dată, când nu aveam ceva mai bun de făcut, îi scrisesem o scrisoare scurtă, la care nu-mi răspunsese, iar apoi îmi ieşise complet din minte, prinsă cum eram în vârtejul cumplitelor întâmplări care ne distruseseră viața. În anii mai liniştiți care au urmat, nu mă mai gândisem la ea decât în treacăt, fără măcar să mă întreb dacă mai trăieşte. Dar poate că ar fi trebuit să mă gândesc la ea, dacă le datorăm măcar un gând oamenilor care au avut o importanță în viața noastră. Dacă nu m-ar fi angajat ca damă de companie şi dacă nu ar fi avut snobismul de a vâna orice celebritate îi trecea prin preajmă, viața mea ar fi fost complet diferită şi

n-aş mai fi fost acum aici împreună cu Maxim de Winter.

Am presupus că Maxim va dori să o evite şi că vom aştepta ca ea să plece la masă, înainte de a merge să mâncăm într-un loc mai retras; dar ceva din vechea lui siguranţă de sine i se citea acum pe faţă şi poate că nu-i mai păsa de nimic sau se simţea mai puţin vulnerabil – cine ştie? Oricum, s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit, Cu acelaşi zâmbet amuzat:

— Termină-ţi băutura. Cred că e timpul să mergem la masă.

L-am privit surprinsă, dar el a continuat să zâmbească, ca un copil pus pe şotii şi mi-am dat seama că se distra de minune.

S-a ridicat în picioare, cu o faţă perfect inexpresivă. Mi-am stăpânit râsul cu greu.

— Nu te uita acum, mi-a şoptit el, în timp ce ne îndreptam spre locul de unde venea vocea.

Nu m-am uitat. Dar fireşte, nici nu era nevoie. În timp ce treceam pe lângă ea, privind drept înainte, am auzit-o exclamând:

— Dumnezeule... repede, opreşte-i... ridică-te o dată, prostule! E Maxim de Winter!

Ceea ce îşi dorea cel mai mult în acel moment era să luăm masa împreună, desigur. Nu se schimbase deloc, folosea aceleaşi şiretlicuri.

— Vă invit la masa mea – doar suntem prieteni atât de vechi şi nu ne-am mai văzut de atâta vreme! Nici nu mă gândesc să accept un refuz!

— Îmi pare extrem de rău, i-a răspuns Maxim, cu o politeţe cuceritoare, dar sărbătorim ziua de naştere a soţiei mele şi ni s-a rezervat o masă specială. Sunt sigur că ne veţi ierta.

Nu vroia deloc să ne ierte. Deschidea şi închidea gura ca un peşte, încercând să găsească argumente care să ne

convingă. Dar Maxim i-a luat-o înainte.

— Ne-ar face însă o deosebită plăcere dacă aţi accepta să beţi o cafea cu noi după masă, împreună cu...

Privirea i-a alunecat pentru o clipă spre tânărul de lângă ea şi a continuat:

— ...prietenul dumneavoastră.

După aceste cuvinte, fără nicio pauză, mi-a oferit braţul şi m-a condus direct în restaurant. Aş fi dat orice să-i văd expresia, dar nu îndrăzneam să întorc capul. Văzusem însă că tânărul cu care era nu avea nimic din stângăcia şi timiditatea pe care le manifestasem eu în prezenţa doamnei van Hopper ci, dimpotrivă, părea să se considere superior tuturor celor prezenţi în hotel, aşa că nu simţeam niciun fel de simpatie pentru el. În schimb, m-a cuprins mila faţă de ea, căci era evident într-o postură neplăcută. Îşi plătea însoţitorul, aşa cum mă plătise şi pe mine, dar în vreme ce eu fusesem cea exploatată, acum lucrurile păreau să stea exact pe dos.

Doamna van Hopper era acum o femeie bătrână, cu pielea capului vizibilă pe alocuri printre şuviţele de păr alb şi rar, cu ochii înfundaţi în orbite. În rest era neschimbată, îmbrăcată ţipător şi machiată strident, cu degetele butucănoase pline de inele, la fel de vulgară şi de indiscretă ca întotdeauna.

Masa lor se afla la capătul celălalt al restaurantului, ceea ce o deranja vizibil. Am văzut-o chemându-l pe şeful de sală, arătând spre celelalte mese, dar omul a clătinat din cap şi şi-a văzut de treabă. Nu-i mai rămăsese decât posibilitatea de a ne spiona de la distanţă, ceea ce a şi făcut, privindu-ne prin lornion, fără să se ascundă, în tot timpul mesei.

— Mă întreb de câtă vreme îl târăşte după ea pe *tân*ărul domn – deşi cuvântul „domn” nu e chiar cel mai potrivit, a spus Maxim la un moment dat. Biata femeie, să ajungă atât de jos încât să apeleze la astfel de servicii...

— Nu-mi place deloc individul.

— Cred şi eu. Chiar dacă e o proastă bătrână şi snoabă, tot nu merită aşa ceva.

Cu coada ochiului, am văzut-o întorcându-se să privească o pereche mai vârstnică care tocmai intrase, cu un interes care n-a durat decât o secundă. Cei doi s-au aşezat la masa de lângă noi şi, nu ştiu de ce, am rămas cu ochii ațintiți asupra lor. Bărbatul era slab, cu pielea pergamentoasă întinsă pe oasele craniului şi ale mâinilor, cu ochi lăcrimoşi şi femeia îl ajutase să se aşeze, îi luase bastonul şi îi spusese ceva care îl făcuse să râdă. Ea era mult mai tânără, deşi nu atât de tânără încât să-i fie fiică şi între ei era o anume tandrețe, o complicitate de priviri şi gesturi care mă făcea să cred că sunt soț şi soție. Bărbații! avea acel aer detaşat şi visător pe care îl au oamenii foarte bătrâni şi o anume fragilitate, care precede, de obicei, moartea. Privindu-i, mi se părea că ne văd pe noi. Cu treizeci de ani mai în vârstă – apropiați, tandri, aşteptând inevitabila despărțire, locuind în hoteluri, fără copii. Mi-am întors repede ochii spre fereastră. Nu trebuia să mă gândesc la viitor, nu trebuia să-mi pese. În definitiv, acum aş fi putut să mă aflu în partea cealaltă a sălii, lângă doamna van Hopper.

*

La cafea, în salonul hotelului, Maxim a devenit curtenitor, aşezându-se lângă ea pe canapea, oferindu-i o ceaşcă, cu o politețe impecabilă, îndurându-i cu stoicism fandoselile. Eu îi priveam, simțindu-mă puternică şi tolerantă, gândindu-mă cât de abil fusese Maxim, dirijând discuția spre persoana ei. Într-un târziu, după ce ne povestise despre familia ei, despre nefericitul ei de nepot numit Billy, pe care îl folosise o dată drept pretext pentru a face cunoştință cu

un personaj celebru, a trecut la atac.

— Nici nu vă puteți imagina ce uşurare a fost pentru mine să mă întorc în Europa, după atâția ani în care n-am putut părăsi America. Îmi era dor de Paris, de Roma, de Londra şi de Monte Carlo, de puțin rafinament şi eram îngrozită când citeam în ziare despre mizeria pe care a adus-o războiul. – Desigur, a' spus Maxim, trebuie să fi fost groaznic pentru dumneavoastră.

M-am întors spre tânărul de lângă ea. Îmi spusese că e american şi că e de profesie designer, după care nu mai făcuse niciun efort să fie politicos – era evident că nu-l interesa deloc conversația cu o femeie oarecare de vârstă mijlocie. Dar l-am surprins aruncându-i priviri furişe lui Maxim, examinându-i îmbrăcămintea şi părea să-l asculte cu cea mai mare atenție, ca şi cum ar fi încercat să strângă informații care puteau să-i fie de folos mai târziu.

La un moment dat, doamna van Hopper i-a cerut să-i aducă din cameră o fotografie pe care vroia să ne-o arate, pe un ton uşor plângăreț, complet diferit de tonul categoric pe care-l folosise pe vremuri cu mine. Tânărul s-a ridicat fără un cuvânt, deşi atitudinea lui exprima clar că ar fi putut la fel de bine să nu se ducă, ceea ce mi l-a făcut şi mai antipatic.

Apoi, la fel de brusc, ca o pisică care pândeşte o vrabie, doamna van Hopper a sărit pe Maxim, luându-l prin surprindere.

— Cred că ați fost distruşi când a ars Manderley. Am citit în ziare când s-a întâmplat şi n meni nu mai vorbea decât despre asta. Ce tragedie!

Maxim s-a înroşit uşor.

— Da, a spus el.

— Trebuie neapărat să-mi povestiți. Focul a fost pus de cineva? Cred că nu, cine să facă o faptă atât de îngrozitoare? Probabil că a fost un accident – vreo servitoare

neîndemânatică, desigur. Sper că şi-a primit pedeapsa. V-a ars totul, nu-i aşa?

— Da.

— A murit cineva?

— Nu, din fericire nimeni n-a pățit nimic.

— Din câte am auzit, nu erați acolo. Erați parcă la Londra, nu? Au circulat atâtea poveşti, că n-am ştiut ce să cred.

A făcut o pauză, apoi s-a întors spre tânărul plictisit de lângă ea.

— Adu-mi, te rog, mapa din piele de crocodil, în care sunt tăieturile din ziare. Sunt absolut sigură că am luat-o cu mine.

S-a întors din nou spre Maxim, ignorându-mă cu desăvârşire.

— Ziarele au scris atât de mult despre asta şi despre ancheta aceea ciudată. Presupun că nu le-ați citit, ați plecat din țară prea repede – ca să vă refaceți după şoc, bănuiesc, deşi eu cred că nu ajută la nimic să fugi de necazuri, ele te urmăresc oriunde. Am citit că verdictul a fost sinucidere. Pur şi simplu nu pot pricepe ce motiv ar fi avut o femeie atât de frumoasă şi de bogată, care avea tot ce-şi putea dori vreodată – o casă splendidă, un soț fermecător – să se sinucidă?

În acel moment am simțit că nu mai pot răbda. Puțin îmi păsa dacă bătrâna bârfitoare vroia să pretindă că eu nu exist. Existam şi ea trebuia să țină cont de asta.

— Doamnă van Hopper, am început eu, vă rog să nu...

Maxim m-a întrerupt, ridicându-se în picioare şi privind-o cu o politețe glacială, sub care transpărea dezgustul.

— Cei din lumea dumitale n-au decât să creadă ce doresc, a spus el tăios, dar bârfele nu au nicio valoare în fața adevărului, cu asta cred că sunteți de acord. Acum vă rog să ne scuzați întâlnirea noastră a fost de-a dreptul

extraordinară.

Aruncându-i o ultimă privire, am văzut că faţa bătrânei doamne exprima o furie neputincioasă. A încercat să se ridice în picioare şi să vină după noi, dar Maxim fusese prea rapid, iar ea era prea bătrână şi prea grasă. În loc să-i vină în ajutor, tânărul i-a ignorat ordinele, rămânând aşezat, cu un calm obraznic.

Dar întâmplarea a făcut să nu ne găsim hainele la garderobă şi, în cele din urmă, Maxim s-a dus chiar el să le caute. L-am aşteptat lângă o coloană de marmură, privind o veche hartă a Veneţiei atârnată pe perete, aşa că doamna van Hopper şi însoţitorul ei au trecut pe lângă mine, fără să mă vadă, îndreptându-se spre ieşire.

— El era un bărbat fascinant pe vremea aceea, o partidă extraordinară, dar, din motive pe care nu le-am înţeles niciodată, s-a căsătorit cu fiinţa asta insignifiantă şi acum, uită-te la ei – Dumnezeule, ce pereche ştearsă şi banală sunt! Sunt convinsă, de altfel, că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Mergi mai încet, nu pot să mă ţin după tine.

Vocea nazală şi stridentă s-a îndepărtat, continuând să vorbească.

— Îmi pare rău, i-am spus eu lui Maxim, de îndată ce a apărut cu hainele noastre. Îmi pare nespus de rău.

— Ce vrei să spui?

— Femeia asta îngrozitoare şi toate lucrurile pe care le-a spus...

— N-a fost vina ta, nu-i aşa?

— Nu, fireşte că nu, dar...

Aveam senzaţia că ar fi trebuit s-o împiedic cumva să vorbească, protejându-l pe Maxim. N-aş fi putut îndura să-l văd iar deprimat.

Maxim m-a ajutat să cobor în gondolă, una obişnuită de data aceasta, fără lumini sărbătoreşti. Când am ajuns pe

Gran Canal, a început să bată un vânt rece cu miros de mare.

— Nu-i mai da importanță, a spus el. Nu-i decât o proastă bătrână, care-şi merită soarta.

Dar nu puteam să nu-i dau importanță. Spusese că avea o mapă cu tăieturi din ziare, discutase despre incendiu şi anchetă cu prietenii ei, avea suspiciuni. Vorbele ei continuau să-mi răsune în minte.

„Sunt convinsă că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Ce motiv ar fi avut? Pur şi simplu nu pot pricepe...”

E firesc, m-am gândit eu. Bătrâna bănuia ceea ce eu ştiam. Rebecca nu se sinucisese. Fusese omorâtă de Maxim.

Am întors capul spre el şi l-am privit. Chipul lui părea sculptat în piatră, nu puteam să-mi dau seama ce simte sau ce gândeşte. Mi-am ridicat ochii spre clădirile întunecate care străjuiau canalul şi vocile au început iar să-mi şoptească în minte.

Stă în firea omului să nu fie niciodată mulțumit cu ce are, căci viața e o continuă mişcare, o continuă schimbare – flux şi reflux, creştere şi descreştere; ca, să poată merge înainte, omul trebuie să fie nemulțumit şi să dorească mereu altceva.

Era firesc, aşadar, să stau la fereastra Camerei noastre, privind clădirile de vizavi sau apa canalului, dorindu-mi altceva. Privind în urmă, ştiu’ că nu mă bucuram suficient de ceea ce aveam, de faptul că devenisem ceea ce doamna van Hopper numise „o pereche ştearsă şi banală”. Căci n-a durat, nu numai pentru că nimic nu durează, ci, mai ales, pentru că eu hotărâsem aşa. Îmi amintesc că în copilărie, când ceream ceva, mi se spunea: „Nu e bine să-ți doreşti prea mult nişte lucruri, s-ar putea ca dorința să ți se îndeplinească” şi nu înțelegeam.

Acum înțeleg.

Asta-i tot? m-am întrebat eu atunci. E posibil să nu mă mai aştepte nimic de-acum înainte, în viaţa asta fără rost pe care o duceam, decât bătrâneţea, suferinţa şi moartea? Asta-i tot?

Nu, nu era tot.

E mai bine că oamenii nu-şi cunosc viitorul. E suficient că-şi poartă cu ei trecutul, e mai mult decât suficient.

Maxim îşi reluase ocupaţiile misterioase, scria scrisori, trimitea telegrame. Nu-l întrebam nimic, dar mă neliniştea puţin faptul că avea secrete faţă de mine.

Iarna a trecut şi a venit primăvara, iar Veneţia s-a trezit iar la viaţă, pentru lumea bună începuse sezonul. Am plecat în Grecia, unde munţii erau acoperiţi de flori şi aerul mirosea a miere. Eram fericită că începuserăm iar să călătorim, căci nu mai aveam timp de gânduri negre.

În mai am luat vaporul spre Istanbul. Nu ştiu de ce, dar mă temeam de contactul cu o lume atât de străină mie. Mi-ar fi fost mai uşor dacă Maxim nu s-ar fi îndepărtat din nou de mine; era mereu preocupat de ceva şi îl surprindeam uneori privind în gol, cu gândurile aiurea. Nu îndrăzneam să-l întreb ce-l frământă, era mai sigur să mă prefac că nu observ nimic, dar încercam totuşi să ghicesc care era motivul. Putea fi orice – cuvintele doamnei van Hopper, chestiuni financiare sau moartea Beatricei – aşa că în cele din urmă am renunţat. Ultimele două zile petrecute în Grecia fuseseră cele mai grele. Relaţiile dintre noi erau reci şi tensionate, îl simţeam pe Maxim mai departe de mine ca oricând. Îmi doream din tot sufletul să ne apropiem din nou unul de altul, dar vârsta te face mai răbdător. Se mai întâmplase şi altă dată, îmi spuneam eu, şi până la urmă totul se rezolvase.

Dar nu mi-aş fi închipuit în ce fel.

Era o primăvară superbă, cu un aer cald şi parfumat. Priveam de pe puntea vaporului cupolele strălucitoare ale

oraşului vechi, care păreau să plutească în aer, poleite de lumina aurie a soarelui care asfinţea.

O clipă mai târziu, lumina şi-a schimbat culoarea, devenind trandafirie şi cupolele şi-au pierdut strălucirea, transformându-se în simple siluete întunecate pe cerul stacojiu.

Nu mă aşteptasem să-mi placă Istanbulul, dimpotrivă, fusesem convinsă că totul mi se va părea ciudat şi străin şi poate că, odată ajunşi, aşa urma să fie. Dar, de pe puntea vaporului, privelişte a m-a vrăjit, emoţionându-mă mai mult decât oricare alta, cu excepţia casei trandafirii.

— Şi acum, priveşte, mi-a spus Maxim, arătându-mi ceva cu o mişcare a bărbiei.

Am privit în direcţia respectivă. Deasupra turlelor şi cupolelor, deasupra culorilor apusului de soare, începea cerul nopţii, pe care strălucea luna nouă, ca un corn de argint.

Şi acum, dacă închid ochii, o văd din nou, cu o claritate perfectă şi simt un amestec de plăcere şi de durere, auzind iar cuvintele lui Maxim.

— Poftim, mi-a spus el, întinzându-mi o scrisoare. Ar fi bine să o citeşti chiar acum. Mi-a întors spatele şi s-a îndepărtat spre capătul celălalt al punţii.

Am stat o vreme cu scrisoarea în mână, uitându-mă la cer. Se făcuse noapte.

Nu ştiam ce conţine scrisoarea şi nici nu vroiam să ştiu. Presimţeam că după ce o voi citi, nimic nu va mai fi ca înainte şi-mi era frică de schimbare.

M-am aşezat pe o bancă, sub unul din felinarele care arunca o lumină slabă, portocalie, întrebându-mă de ce mă lăsase Maxim singură, de ce anume se temea. Probabil că scrisoarea anunţa o catastrofă sau moartea cuiva, ceva greu de spus prin viu grai. Ar fi trebuit să rămână cu mine, să vorbim, să fim alături unul de celălalt. Dar el plecase. Ochii

mi s-au umplut de lacrimi, erau lacrimi de amărăciune, care nu aduc uşurare.

Un membru al echipajului a trecut pe lângă mine, aruncându-mi o privire curioasă, dar nu s-a oprit. De unde stăteam nu mai vedeam luna, ci doar luminile ţărmului. În spatele meu auzeam pulsaţia înfundată a maşinilor şi simţeam în nări mirosul de ulei încins.

Am scos foaia de hârtie din plic şi am citit-o.

Inveralloch, Scoţia

Dragă Maxim,

Mă grăbesc să te anunţ rezultatul, de aceea îţi trimit scrisoarea express, post restant la Veneţia, în speranţa că te va mai găsi acolo.

„Mi s-a comunicat azi dimineaţă că oferta ta pentru Cobbett's Brake a fost acceptată. Trimite-mi, te rog, confirmarea finală, ca să pot pregăti actele necesare. Săptămâna viitoare mă voi întâlni cu Archie Nicholson, la Londra, pentru ultimele detalii. Odată semnate actele, te poţi muta la Cobbett's Brake de îndată ce te vei întoarce. Mă bucur pentru voi.

Frank

Mâinile îmi tremurau atât de tare, încât m-am temut pentru o clipă că voi scăpa scrisoarea şi vântul o va arunca peste bord.

Mi-am ridicat privirea şi l-am văzut pe Maxim lângă mine.

— Am ajuns, a spus el.

Ne-am rezemat de balustradă şi am plutit încet spre oraşul misterios care se deschidea în faţa noastră.

Cartea a treia

Capitolul 12

Ne-am întors la Cobbett's Brake în mai; în aceeaşi lună, cu unsprezece ani în urmă, ne întorceam la Manderley, dar totul era diferit acum. Un nou început, pe care mi-l reamintesc de fiecare dată fără regrete. Amintirea acelui timp mă umple şi acum de bucurie şi, dacă ar fi să iau totul de la capăt, n-aş schimba nimic.

Când am ajuns la Manderley, ţin minte că bucuria mi s-a transformat curând în nelinişte, căci nu mă simţeam în largul meu în casa aceea impunătoare. Dar la Cobbett's Brake am simţit că'âmi recapăt încrederea în mine şi dragostea mea pentru Maxim a crescut. Mi se părea că viaţa de abia urma să înceapă, după ce aşteptasem şi mă pregătisem ani de zile pentru acest moment. Simţeam că nu fusesem până atunci decât un simplu figurant în piesa vieţii, în care alţii aveau rolurile principale. Şi, dintr-odată, piesa s-a transformat în viaţă, Iar eu am început să trăiesc cu adevărat.

De la primirea scrisorii lui Frank viaţa se desfăşurase pe două planuri. Pe de o parte, vârtejul de scrisori şi telegrame între Maxim, Frank Crawley, Giles, agentul imobiliar, avocaţii şi fermierul de la Cobbett's Brake, iar pe altă parte, fascinaţia exotică şi misterioasă a Istanbulului, care încetase să mă mai înspăimânte şi de care mă îndrăgostisem. Mă bucuram de fiecare clipă petrecută în marele oraş, pentru că erau ultimele zile ale exilului nostru, care acum se transformase într-o simplă excursie, după care urma să ne întoarcem acasă. Hoinăream ore în şir pe

străzile pline de oameni şi de animale, intram în moschei şi peste tot simțeam miresme ciudate, grele şi pătrunzătoare, care nu semănau cu nici o alta de pe pământ, aşa că, după ce am părăsit Turcia, am avut senzația că au fost încuiate într-o cutie a cărei cheie s-a pierdut şi că, dacă aş găsi-o, amintirile, strâns legate de acele miresme, ar năvăli brusc asupra mea, copleşindu-mă sub mulțimea lor.

Acum dispăruseră tăcerile şi neînțelegerile dintre noi, nu mai rămăsese decât o mare dragoste şi o imensă fericire, aşa că am plâns la plecare. Istanbulul mi-a rămas în memorie ca un miraj, care se risipeşte şi dispare de îndată ce nu mai e privit.

La întoarcere am străbătut toată Europa, fără să ne grăbim, bucurându-ne de călătorie. Frank se ocupase de cumpărarea casei, dar nu puteam şti ce reparații mai trebuiau făcute, ce mobilă am fi putut să păstrăm sau trebuia să cumpărăm. Bătrânii proprietari nu doriseră să se reîntoarcă acolo, iar fiul lor îşi luase doar lucrurile care-i aparțineau. Frank închiriase pentru noi o casă din apropiere, unde puteam să stăm până o amenajam pe a noastră; chiar dacă ar fi durat un an până să rezolvăm totul, vroiam să fiu acolo, indiferent de inconveniente sau de lipsa confortului.

De ani de zile nu mai fusese în Anglia o primăvară atât de călduroasă, 'spuneau oamenii. Aerul era plin de mireasma florilor şi a ierbii, iar pădurile erau încă presărate cu clopoței. Am oprit maşina şi am coborât să-i privim, minunându-ne de albastrul lor ireal. M-am aplecat şi mi-am trecut mâna printre florile delicate, simțindu-le răcoarea sub degete şi am închis ochii, îmbătată de parfum.

— N-are rost să le culegi, a spus Maxim, se vor ofili într-o oră.

Mi-am adus aminte de buchetele pe care le culegeam când eram copil, buchetele acelea care se ofileau până

ajungeam acasă, atârnând jalnic peste marginea coşului de la bicicletă şi pe care i le dădeam mamei, convinsă că avea puterea de a le reînvia.

— Dar nu reînviau niciodată, fireşte, am spus eu, ridicându-mă.

— Şi de atunci, te-ai învăţat minte, a râs Maxim.

— Poate.

Maxim arăta acum foarte tânăr, vesel şi fericit, mai tânăr chiar decât atunci când îl cunoscusem – dar atunci tristeţea îl făcea să pară mai bătrân, în asta consta diferenţa, am realizat eu cu surprindere.

În fiecare curte pe lângă care treceam înflorise liliacul, cu florile lui mărunte, albe şi mov, iar aerul mirosea a păducel, un miros amărui care mi-a adus aminte de copilărie, de acea perioadă fericită a vieţii mele, când tatăl meu încă mai trăia şi când mă jucam în grădina unei vecine, culegând flori de păducel. Anii aceia îmi apăreau acum cu o mai mare claritate decât toţi ceilalţi care urmaseră, ca un pod peste timp, acoperind tot ce fusese neplăcut în viaţa mea de până acum.

Pe măsură ce ne apropiam de Cobbett's Brake vedeam în jur din ce în ce mai mult alb: copaci înfloriţi, miei albi, flori albe în grădini şi pe pajişti. Mă simţeam din nou ca o tânără mireasă, aşa cum fusesem la Manderley, dar n-am spus nimic, căci nu vroiam să arunc vreo umbră asupra acestei zile minunate, pomenind de trecut.

Nu ne grăbeam, aveam tot timpul din lume la dispoziţie. Am oprit maşina de fiecare dată când vedeam câte ceva mai deosebit, coborând să admirăm peisajul, am luat prânzul într-un sat, savurând fiecare fel de mâncare, iar după-amiaza am vizitat o catedrală, minunându-ne de frumuseţea bolţilor de piatră, ca nişte turişti. Când ne-am reluat drumul, lumina se schimbase, îşi pierduse din strălucire şi ziua aluneca încet către seară.

Ultimele câteva mile le-am străbătut foarte încet, încercând să-mi întipăresc în minte fiecare detaliu al drumului. Stabiliserăm ca fermiera, doamna Peck, să deschidă casa pentru noi, ca să vedem cum arată interiorul, urmând să ne întoarcem a doua zi, dimineață pentru a stabili ce trebuie făcut. Dar nu ne aşteptau niciun fel de servitori încolonați, de data aceasta şi nicio doamnă Danvers. Casa era doar a noastră, a mea şi a lui Maxim.

Am ajuns în locul unde ne opriserăm prima dată, lângă săgeata de lemn.

— Opreşte aici, am spus eu. Am deschis portiera şi, în liniştea care s-a lăsat după oprirea motorului, am auzit ciripitul păsărilor în frunzişul de deasupra noastră.

— Ia tu maşina, i-am spus lui Maxim, eu aş vrea să merg pe jos până acolo.

Vroiam să mă apropii de casă încet, aproape ca din întâmplare, să o descopăr, ca şi prima dată, în căuşul ei de iarbă şi să mă strecor înăuntru printr-o uşă laterală. Şi, mai presus de toate, vroiam să fiu singură cu trăirile mele, să nu împart cu nimeni bucuria de a avea o casă a mea, să simt cu adevărat că îmi aparține.

Maxim m-a înțeles. A zâmbit, a întors maşina şi s-a îndepărtat, lăsându-mă singură. Am rămas pe loc o clipă, cu ochii închişi, ascultând foşnetul frunzelor, simțind cum inima îmi bate mai repede. Apoi am început să urc pe cărarea îngustă, printre fire de usturoi sălbatic şi urzici, croindu-mi drum printre crengile joase ale copacilor. Lumina avea culoarea mării şi totul era nou şi proaspăt în jurul meu; nu existau rododendroni sângerii, sau alte plante ciudate şi rare, ca la Manderley, aici nu erau decât plante obişnuite, pe care le cunoşteam din copilărie. Un iepure a țâşnit dintr-un tufiş şi pentru o clipă, i-am văzut ochii strălucitori şi rotunzi ca două mărgele.

Prima dată când venisem aici, crengile golaşe lăsau

lumina să pătrundă printre ele, astfel încât putusem zări luminişul în faţa mea, dar acum frunzişul copacilor era atât de des, încât am avut senzaţia că mă aflu într-un tunel verde. Am dat la o parte o ultimă creangă stufoasă şi am păşit în lumina soarelui. Casa trandafirie mă aştepta în căuşul ei de iarbă, cu frumuseţea ei liniştită.

Puteam să cuprind totul dintr-o privire: poarta, aleea, zidurile, hornurile, ferestrele şi grădinile din jur. Era ca şi cum aş fi întâlnit persoana iubită după o lungă absenţă, plină de îndoieli şi nelinişte, care ar fi fost spulberate după prima privire, lăsând locul certitudinii.

Am început să cobor panta încet, printre oile care păşteau, spre casa lângă care mă aştepta Maxim.

*

Un vas cu flori de câmp fusese aşezat în hol şi un altul pe masa din bucătărie, înconjurat de ouă, lapte şi o tartă cu fructe; lemnele fuseseră aşezate în vatră şi boilerul era plin de apă fierbinte. Mobila era veche şi nefamiliară şi totuşi nu ne simţeam străini, ci acasă.

— Am putea să rămânem aici de pe acum, am spus eu, nu e nevoie să locuim în altă parte până aranjăm totul.

Am intrat în fiecare cameră şi n-am găsit nicăieri ceva care să nu-mi placă, nu exista nicio urmă din solemnitatea şi răceala de la Manderley. Totul era curat, mobila fusese ştearsă de praf şi lustruită, casa fusese îngrijită cu dragoste de foştii proprietari, chiar dacă unele camere nu mai fuseseră folosite de mult. Câteva scaune trebuiau retapiţate, câteva clanţe trebuiau reparate, dar nimic nu era urgent sau dezagreabil.

Nu ne mai rămăsese nimic care să fie al nostru, focul distrusese tot. Nu-mi părea rău. Toate acele obiecte preţioase, tablourile şi mobila stil de la Manderley nu-mi

aparţinuseră niciodată cu adevărat şi nu reuşisem să mă obişnuiesc cu ele. Fuseseră ale lui Maxim – moştenire de familie – şi ale Rebeccăi. Nici lucrurile de aici nu-mi aparţineau, dar le simţeam, într-un fel, ale mele, făceau parte în mod inseparabil din casa trandafirie, casa noastră.

Am urcat la mansardă, camerele erau goale şi pline de praf, dar le-am văzut în minte mobilate pentru copii, cu rufărie în sertarele dulapurilor şi jucării în vitrine.

M-am întors spre Maxim şi l-am privit, euforică.

— Acum sunt într-adevăr fericită. Înţelegi? l-am întrebat eu şi am regretat imediat, căci nu eram sigură că el dorea să ne instalăm aici – nu era Manderley.

— Hai să ieşim, a spus Maxim.

Afară era cald, dar în aer se simţea deja mirosul nopţii. Un sturz cânta nebuneşte într-o tufă de liliac. Am început să ne plimbăm prin grădină, sub pergola care acoperea o parte din latura de sud. Trandafiri şi clematite o invadaseră aproape în întregime, atârnând peste margine ca o perdea.

Florile crescuseră haotic, nestăvilit şi am plănuit, privindu-le, să aranjez grădina treptat, cu mâinile mele. Nu-mi doream o grădină formală şi sterilă, întreţinută de

O armată de oameni, ca la Manderley. Părinţii mei avuseseră o grădină şi mi-o mai aminteam încă. Ştiam că pot să mă ocup de ea şi vroiam să o fac.

— Mă gândisem, a spus Maxim, că asta va fi casa ta, dar acum, când am intrat în ea, mi-am dat seama că va fi şi a mea.

S-a oprit şi a privit colinele înverzite din jur.

— N-aş fi crezut că voi putea să scap vreodată de amintirile legate deManderley dar casa asta mă va ajuta să o fac.

Şi-a întors capul spre mine.

— Îmi pare rău că a durat atât de mult.

M-am apropiat de el, dar auzeam o voce în minte care îmi

şoptea: „Nu numai Manderley, nu numai Manderley”.

Am continuat să ne plimbăm o vreme în tăcere, apoi Maxim a început să facă planuri.

— Aş vrea să mai cumpăr pământ, sau o fermă. Poate că aş reuşi să-l aduc atunci pe Frank înapoi, şi împreună am putea să ne descurcăm.

— N-o să vrea niciodată să plece din Scoția.

— Vom vedea, a spus el.

M-am gândit atunci că era posibil să vrea, căci Frank îi era devotat lui Maxim şi îi făcuse plăcere să lucreze pentru el.

Noaptea se lăsa încet peste grădină şi noi continuam să ne facem planuri pentru un nou început.

Capitolul 13

Eram ca un copil jucându-se cu casa păpuşilor, îmi spunea Maxim şi avea dreptate; îmi făcea atât de multă plăcere să merg dintr-o cameră în alta, hotărând ce anume trebuia înlocuit şi ce putea fi păstrat, încât semăna cu un joc. Dar, pentru prima dată în viața mea, simțeam cu adevărat că trăiesc şi prezentul devenise mai important decât trecutul, iar viitorul avea doar importanța continuității.

Doamna Peck, fermiera, venise de câteva ori să mă ajute şi, după câteva săptămâni, ne-a găsit o fată în casă, Dora, care venea cu bicicleta din satul vecin, doritoare să facă tot ceea ce aveam de făcut. Am simpatizat-o de la bun început, poate pentru că era tânără şi prietenoasă. Nu aveam deloc sentimentul că e o servitoare şi, în timp ce scoteam împreună perdelele de la ferestre şi controlam dulapurile, fata îmi povestea despre familia ei, rămânând tăcută doar când îl vedea pe Maxim. Am surprins-o o dată sau de două

ori privindu-ne cu o expresie nedumerită, surprinsă probabil de diferența de vârstă sau de deosebirile dintre noi. În fiecare dimineață, când mă trezeam, simțeam că întinerisem, eliberându-mă de povara anilor pierduți şi îmi venea să cânt de bucurie.

Încetul cu încetul, am început să mă familiarizez cu casa, să ştiu care uşă scârțâie, ce geam nu se închide bine, care praguri sunt mai lăsate în camerele de la etaj.

Am chemat meseriaşi care au zugrăvit toată casa, cameră cu cameră, am aruncat o parte din mobila de bucătărie şi câteva covoare care se tociseră până la urzeală, am ales scaunele pe care vroiam să le aşez în camera de zi, de unde priveliştea era cea mai frumoasă. Casa mă întâmpina prietenoasă în fiecare dimineață, când deschideam ferestrele şi uşile, lăsând să intre aerul proaspăt cu miros de iarbă şi aveam sentimentul că pe noi ne aşteptase de atâta vreme.

Maxim începuse să colinde ținutul, căutând terenuri de vânzare sau ferme de închiriat. Căuta un teren cu pădure şi cu păşuni pentru oi, dar nu se grăbea şi cerea sfatul tuturor fermierilor pe care-i întâlnea. În afară de ferma Home, domeniul Cobbett's Brake mai avea şi patru conace, aşa că Maxim începuse să caute ajutoare printre bărbații din sat; față de Manderley, domeniul părea chiar mic, dar nu avea servitori şi ne rămâneau, astfel, mai multe de făcut. Maxim întinerise şi el, îl vedeam urcând şi coborând dealuri toată ziua şi pielea lui căpătase o culoare aurie, căci vara se instalase devreme aici. Ne simțeam bine şi ne bucuram de viață şi acesta, m-am gândit eu, era finalul fericit al poveştii.

*

Şi totuşi ne lipsea ceva şi pe măsură ce vara îşi intra pe deplin în drepturi, cu trandafiri de un alb sidefiu şi roz invadând fiecare colț de grădină, am început să simt această

lipsă din ce în ce mai mult. Lipsea însuşi rostul lucrurilor.

Într-o dimineaţă, la sfârşitul lui iunie, m-am trezit în zori şi n-am mai putut să dorm. Dinspre fereastra deschisă a dormitorului nostru venea până la mine parfumul dulce al trandafirilor agăţători.

Am coborât în grădină. Aerul era proaspăt şi destul de rece, soarele nu răsărise încă şi oile se odihneau, împrăştiate pe dealuri. Am mers pe sub pergolă până la poteca ce ducea spre heleşteu. Nu avusesem încă timp să chem pe cineva să-l cureţe şi, când m-am aplecat deasupra apei întunecate, plină de nuferi, m-am întrebat dacă nu erau şi peşti în el.

Cerul era sidefiu şi iarba era udă de rouă.

Mi-am ridicat privirea şi i-am văzut, de parcă ar fi fost aievea, alergând prin grădină, trei băieţi, doi mai mari şi mai puternici, strigând şi împingându-se unul pe altul, unul mai mic şi mai tăcut, mai gânditor şi mai retras. Le-am văzut chipurile vesele, părul ciufulit şi genunchii plini de julituri. Dacă mi-aş fi deschis braţele, m-am gândit eu atunci, ar fi alergat spre mine, certându-se care să-mi povestească primul ce au văzut sau ce li s-a întâmplat. Cel mic ar fi aşteptat să rămână singur cu mine şi ne-am fi dus împreună să privim apa verde a heleşteului şi fulgerarea argintie a peştilor, în timp ce fraţii lui ar fi început din nou să se fugărească prin grădină.

M-am aşezat pe marginea de piatră a heleşteului şi mi-am afundat mâna în apă, lăsând-o să-mi treacă-printre degete, în lumina de aur palid a soarelui care răsărea, îmi petrecusem toate serile săptămânii care trecuse plănuind cum să aranjez grădina şi imaginea ei îmi era la fel de clară în minte ca şi cea a copiilor, dar aranjatul grădinii era doar o chestiune de timp şi efort.

Am auzit o fereastră deschizându-se deasupra mea şi zgomotul apei curgând. Curând, Maxim va veni alături de

mine, m-am gândit eu, şi ne vom plimba prin grădină, chibzuind şi sfătuindu-ne asupra a ceea ce aveam de făcut.

Puteam discuta despre orice, aveam încredere unul în celălalt, dar nu puteam să-i vorbesc despre copii. Eram superstiţioasă şi mi se părea că nu i-am mai avea niciodată dacă aş fi atins cumva subiectul. Rebecca nu putuse avea copii, iar eu nu vroiam să fiu ca Rebecca, niciodată.

M-am ridicat în picioare. Nu puteam discuta cu Maxim, cel puţin deocamdată, dar nici nu mai puteam să aştept fără să fac nimic, trăind doar cu speranţa. Fusesem întotdeauna sigură că puteam avea copii, căci nu ştiam de existenţa nici unui motiv care să ne împiedice, dar nu ştiam, de fapt, dacă aşa stau lucrurile. Nici măcar despre mine nu ştiam prea multe – nu fusesem niciodată bolnavă şi nu consultasem un doctor decât de câteva ori în toată viaţa mea, pentru probleme minore.

Mi-am dat seama atunci, cu surprindere, că nu cunoşteam niciun doctor. Ultimul pe care îl văzusem fusese specialistul din Londra, pe care îl vizitasem – Maxim, colonelul Julyan, Jack Favell şi cu mine – pentru a-i cere date în legătură cu Rebecca.

Nu mă puteam duce la el. Dacă vreunul dintre noi s-ar fi îmbolnăvit, îmi închipuiam că Dora sau doamna Peck ne-ar fi dat adresa doctorului local. Dar nu-mi plăcea ideea de a apela la cineva pe care urma să-l întâlnesc în societate – căci vroiam să ne împrietenim cu vecinii, să frecventăm multă lume şi doctorul local era printre primii pe listă. Simţeam că nu pot consulta o persoană cunoscută, sau pe care puteam ajunge să o cunosc, într-o problemă atât de intimă.

Trebuia să mă duc la Londra, aşa cum făcuse şi Rebecca, m-am gândit eu atunci, să găsesc un doctor care să nu ştie nimic despre mine. În trecut, m-aş fi putut duce să mă sfătuiesc cu Beatrice. Acum nu mai aveam cu cine. Ce

trebuia să fac ca să găsesc un doctor la Londra? M-a cuprins panica, simțindu-mă dintr-odată izolată de restul lumii.

Maxim a ieşit atunci din casă şi s-a oprit câteva clipe, privind cu satisfacție înjur. Chipul i se luminase şi părea fericit. Văzându-l, m-am gândit că nu avea niciun rost să renovăm casa şi să mai cumpărăm pământ, dacă nu aveam cui să lăsăm totul. Trebuie să avem copii, trebuie, mi-am zis eu cu îndârjire, pentru mine, pentru Maxim, pentru Cobbett's Brake.

Şi m-am îndreptat spre Maxim, cu cei trei copii nevăzuți în urma mea.

Capitolul 14

Îmi ieşise complet din minte obiceiul tradițional al societăților rurale care mă stingherise atât de mult la Manderley: vizitele de curtoazie făcute noilor sosiți. În fiecare după-amiază mai apărea câte un musafir, curios să vadă cum arată tânăra mireasă. Trebuia să-i primesc ceremonios, să fac conversație cu fiecare şi, ceea ce era chiar mai rău decât atât, trebuia să le întorc vizitele. Dar asta se întâmpla cu mulți ani în urmă. Între timp plecaserăm din țară, izbucnise războiul, care schimbase multe. Încă din primele săptămâni petrecute la Cobbett's Brake remarcasem că, o dată cu barierele sociale, multe din formalitățile vechi dispăruseră, ceea ce m-a bucurat; urâsem regulile rigide şi prestabilite ale lumii de la Manderley, pe care trebuia să le respect de dragul lui Maxim, ca să nu-l fac de râs.

Ştiam că el făcuse cunoştință cu câțiva proprietari de pământ şi fermieri locali şi eram convinsă că Dora şi doamna Peck vorbeau despre noi, deşi le explicasem că

suntem oameni mai retraşi şi mai singuratici, care îşi doresc o viaţă liniştită. Nu dorisem ca ştirea venirii noastre la Cobbett's Brake să se răspândească prea mult, căci nu vroiam să risc ca cineva să-şi amintească, să caute un ziar vechi sau să vorbească cu vreo rudă din vechea noastră parte de lume.

Aşa că mi s-a strâns inima când am auzit o maşină oprindu-se cu un scrâşnet de frâne pe pietrişul din faţa casei, în timp ce discutam cu Ned Farraday, grădinarul nostru, despre ce trebuia făcut cu vechiul zid dinspre sud al grădinii, care începuse să se dărâme. În zilele de la Manderley, Frith, majordomul, mi-ar fi adus cu solemnitate o carte de vizită pe tava de argint. Acum însă, Ned a întors capul spre alee şi mi-a spus:

— E doamna Butterley. Înseamnă că aţi cunoscut-o deja, nu?

— Nu, am răspuns eu, simţind brusc un gol în stomac. Nu cred că am cunoscut-o. E vecină cu noi?

— Se poate spune şi aşa, a rânjit el. E nevasta bătrânului colonel, locuiesc la Thixted, dar pentru ea, vecin e oricine locuieşte la mai puţin de patruzeci de mile distanţă.

— Înţeleg.

M-am îndreptat spre alee, plină de nelinişte, construindu-mi deja fraze politicoase şi răspunsuri evazive în minte. Eram furioasă pe oricine îmi răpea din timpul preţios în care mă ocupam de casă şi de grădină, pe care mi-l petreceam cu Maxim, orice clipă pierdută se adăuga anilor deja irosiţi.

— Bună ziua, am spus eu cu un zâmbet artificial, apropriindu-mă de vizitatoare. Şi în aceeaşi clipă, am simţit cum îmi dispare neliniştea, căci faţa ei avea o expresie deschisă şi veselă, lipsită de agresivitate, era faţa unui prieten. Femeia era înaltă, cu umeri laţi, cu o coamă de păr roşcat care începuse să încărunţească la tâmple. Ţinea într-o mână un buchet de trandafiri şi în cealaltă un pachet

învelit într-un ştergar.

— Ei bine, a râs ea, văd că v-am adus exact ce vă lipsea. Ar fi trebuit să-mi dau seama că o să lăsaţi vechile tufe de trandafiri să crească la loc, e o plantă încăpăţânată, care creşte unde vrea ea. Oricum, niciodată nu poţi avea prea multe flori, aşa că v-am adus şi dintre ale mele.

A râs din nou.

— Am uitat să mă prezint – sunt Bunty Bulterley, vecina dumneavoastră, oarecum. Îi cunoşteam bine pe foştii proprietari, sărmanii de ei nu mai făceau faţă treburilor casei. Mă bucur că a venit cineva care să se ocupe de ea, o casă are nevoie de atenţie şi de dragoste, nu-i aşa?

S-a întors şi a privit casa cu admiraţie.

— Şi ce casă minunată, totul e perfect. Ar trebui să vedeţi monstruozitatea victoriană în care locuim noi – după ce că e urâtă, e şi incomodă. Dar e a noastră şi o iubim aşa cum e.

— Nu vreţi să intraţi o clipă? am întrebat eu. Imediat vine şi Dora cu cafeaua.

— Dora e un înger, nu-i aşa? Familia Ruby e o familie de oameni destoinici şi cumsecade, a spus ea, urmându-mă în casă. V-am adus un chec, mi s-a părut că ar fi darul cel mai potrivit – instinctul de a te hrăni şi aşa mai departe – şi oricum, e o mare plăcere să oferi mâncare cuiva, după toţi anii ăştia în care ne ascundeam ca să mâncăm şi Strângeam provizii ca hârciogii.

Am intrat împreună în bucătărie. Nu mă deranja, era o vizită prietenească, nu una de curtoazie, aşa că puteam să o duc oriunde în casă.

— Dora, ce mai faci, draga mea? Erai sigură că o să apar şi eu, nu-i aşa? Presupun că doamna de Winter n-a fost deranjată de prea mulţi vizitatori până acum, am cam renunţat la obiceiurile astea şi cred că bine am făcut. Suntem cu toţii suficient de ocupaţi ca să facem vizite pentru că aşa vrem şi nu pentru că aşa trebuie.

Semăna cu Beatrice, mi-am spus zâmbind, ascultând-o, avea acelaşi fel de a fi sincer şi deschis, fără ascunzişuri, fără ipocrizie.

— Îmi pare teribil de bine că aţi venit, i-am spus eu, luând tava din mâinile Dorei şi îndreptându-mă spre salonul cel mic, ale cărui ferestre dădeau spre apus. Mă întrebam când voi avea şi eu pe cineva cu care să stau de vorbă.

— Bunty Butterley, a rostit ea', chicotind. Nu-i aşa că e un nume tare caraghios? Numele meu de botez era Barbara Mount, dar maică-mea îmi spunea Bunty când eram mică şi aşa a rămas. Când m-am măritat cu Bili m-am procopsit şi cu numele de Butterley, dar până la urmă m-am obişnuit.

Ajungând în salon, Bunty Butterley s-a trântit în fotoliul de lângă fereastră şi a. Început să examineze camera.

— Aţi schimbat câte ceva, dar aţi păstrat esenţialul, aţi făcut foarte bine, zic eu.

— Mobila pe care am găsit-o când ne-am mutat, cu mici excepţii şi retuşuri, se potrivea perfect cu casa.

— În ultima vreme devenise de-a dreptul sinistru aici. Ne tot întrebam ce se va întâmpla cu casa, din clipa în care a devenit evident că Roderik nu e deloc interesat

— Ca militar de carieră, nu se gândeşte decât la următorul război! Bill nu e deloc aşa, cu toate că e colonel. E mult mai în vârstă decât mine, nu ştiu dacă aţi aflat; a mai fost căsătorit o dată, dar soţia i-a murit doar după câteva luni, biata de ea şi apoi a fost armata şi tot restul – eu trecusem binişor de treizeci de ani când ne-am căsătorit – şi cu toate astea, am reuşit să facem şi patru fete; toate locuiesc în altă parte, fireşte, dar vin împreună cu prietenii lor la fiecare sfârşit de săptămână, un balamuc întreg. Dar e cel mai bine aşa, atâta vreme cât ne lasă în pace în restul timpului. Copiii voştri sunt plecaţi pe la şcoli, presupun?

— Nu, am răspuns eu scurt. Nu avem copii.

— Vai de mine, cred că am făcut o gafă. Îmi pare rău.

— Nu, am spus eu, ridicându-mă repede. Mi-am mai turnat o ceaşcă de cafea. Camera era scăldată de razele soarelui şi am simţit brusc nevoia să vorbesc, să-mi descarc sufletul în faţa cuiva. Bunty îmi inspirase încredere din prima clipă, era caldă şi generoasă şi ştiam instinctiv că va încerca să mă ajute.

— Ca să fiu sinceră, am spus eu, există o problemă. Aş vrea să consult un doctor, dar nu cunosc niciunul şi nici nu ştiu cum să procedez ca să găsesc unul bun. Am fost plecaţi în străinătate, iar aici s-au schimbat multe după război. Mi-aţi putea recomanda pe cineva? Doar că... n-aş vrea să se afle.

Am simţit că mă înroşesc. Ea m-a privit lung, cu o expresie serioasă.

— Am înţeles. Poate că pare surprinzător, dar ştiu să-mi ţin gura atunci când trebuie. Flecăreşte cât vrei despre nimicuri, îmi spunea tatăl meu, dar nu vorbi despre lucrurile importante. I-am ascultat sfatul.

— Sunt convinsă, am spus eu. Mulţumesc.

— Cât despre doctori, va trebui să mă interesez. Doctorul meu era bătrânul Broadford, care s-a pensionat acum câţiva ani. Succesorul lui e un băiat tânăr, în care n-am mare încredere, deşi pentru răceli şi gripe, sau pentru artrita lui Bill, e foarte bun. Dar am o soră şi o nepoată la Londra, cărora le voi cere sfatul. N-o să dureze mult. Şi acum, ce-aţi zice să ieşim în grădină? Vreau să vă povestesc cum era odinioară, înainte să fie lăsată în paragină. Poate că veţi dori să o refaceţi cum a fost, deşi puteţi avea, fireşte, alte planuri mai bune. Vă place grădinăritul? E pasiunea noastră.

A ieşit din casă, strigându-l pe Ned. M-am întrebat ce impresie urma să-i facă lui Maxim, dacă nu era cumva prea obositoare pentru el, dar nu avea nicio importanţă. Sinceritatea ei era exact lucrul de care aveam nevoie şi, în plus, nu întrebase nimic despre noi, părea să ne ia aşa cum

eram.

Am ieşit şi eu în grădină. La asfinţitul zilei, ne spuneam pe nume.

*

Mi-a telefonat chiar în aceeaşi seară.

— Doctorul se numeşte Lovelady. E un nume' superb pentru un ginecolog, nu-i aşa? Nepoata mea susţine că e cel mai bun şi că e nu numai foarte înţelegător ci şi foarte direct, nu încearcă să te ia pe ocolite.

— Este exact ceea ce-mi doresc.

— Cred şi eu, vrei să ştii exact care e situaţia. Cabinetul lui e în Kensington, chiar lângă scuar.

Mi-a dictat apoi adresa şi numărul de telefon.

— Aş putea să vin şi eu cu tine, nu mi-ar strica o plimbare prin oraş, dar cred că ai prefera să te duci singură, nu-i aşa?

— Aşa e, Bunty. Dar îţi mulţumesc, oricum.

— Pentru puţin. Nu-ţi face griji, draga mea, nu e dracul chiar aşa de negru – dar fireşte, mie îmi e uşor să vorbesc. Îţi voi ţine pumnii.

Îmi notasem adresa şi telefonul doctorului pe o bucăţică de hârtie şi, auzind paşii lui Maxim pe scară, am băgat-o repede în buzunar, ca şi cum aş fi fost vinovată de ceva. Mă simţeam vinovată, e adevărat. Fără să ştiu de ce, vroiam ca Maxim să nu afle nimic. Dacă doctorul ar dori să-l vadă şi pe el, i-aş spune pur şi simplu că nu se poate şi cu asta chestiunea ar fi încheiată. Nu mai vorbeam niciodată despre copii, acum.

Am început să plănuiesc modul în care urma să aduc vorba despre o vizită la Londra, răsucind frazele în minte şi căutând un motiv plauzibil. Mă gândisem să aleg un moment favorabil, la ieşirea din cameră, poate, ca şi cum ar

fi fost un subiect fără importanță, o idee de moment.

Dar ideea căpătase o asemenea urgență în mintea mea, încât m-am trezit spunând „Maxim, vreau să mă duc la Londra”, cu o bruschețe care l-a surprins. A ridicat ochii spre mine, mirat.

— Bine, dar ție nu-ți place Londra şi mai ales pe o vreme ca asta.

— Da, ştiu – vroiam să spun că trebuie să mă duc. Nu mai am haine de vară, ar trebui să-mi cumpăr câteva şi, în plus, vreau să mai caut câte ceva pentru casă...

Acum înțelegeam ce putea simți o soție infidelă constrânsă să mintă pentru a-şi întâlni amantul.

— Vrei să te duc eu cu maşina?

— Ah, nu, am spus eu, prea repede. Nu, te-ai plictisi prea tare.

— E adevărat.

— Du-mă doar până la gară – aş vrea să plec devreme – asta se va întâmpla într-una din zilele săptămânii viitoare, cred.

— E-n regulă. Tare aş vrea ca Frank să-mi scrie odată dacă vine sau nu. Am nevoie să mă sfătuiesc cu el în privința fermei şi pădurii pe care vreau să le cumpăr.

Am respirat uşurată şi m-am arătat extrem de interesată de problema viitoarelor achiziții. Scăpasem uşor.

Dar n-a fost la fel de uşor să trec la acțiune. Doctorul Lovelady nu mă putea primi decât peste o lună, am aflat eu a doua zi, când i-am telefonat la cabinet.

— Oh, nu mi-am dat seama că e atât de ocupat, am spus eu. Sigur, înțeleg, nu e nicio problemă – dar am... am mare nevoie să-l văd.

Spre ruşinea mea, vocea îmi trădase neliniştea, teama şi disperarea. Îmi era foarte greu, după ce în sfârşit mă hotărâsem, să mai aştept acum încă o lună.

— Aşteptați puțin, vă rog, a spus asistenta.

Am auzit paşi, apoi sunetul unor voci îndepărtate. Mi-am imaginat-o spunându-i doctorului: „Pare disperată, cred că e vorba de ceva grav, poate că ar trebui să o vedeți” şi m-am simțit prost.

— Doamnă de Winter, doctorul Lovelady vă poate primi joi, la ora trei, după ce se întoarce de la spital. Vă convine?

— Da, desigur. Mulțumesc foarte mult.

Am închis telefonul, stăpânindu-mă cu mare greutate să nu alerg la Maxim şi să-i strig „Totul s-a rezolvat, putem avea copii!” Gândurile mele o luaseră din nou înaintea realității, mi se părea că văd deja copii alergând pe pajişte, nu-mi mai făceam niciun fel de griji.

Am auzit-o pe Dora intrând în bucătărie şi fredonând veselă în timp ce aşeza farfuriile în chiuvetă.

— Joi mă duc la Londra, am anunțat-o eu. Probabil că mă voi întoarce târziu. Crezi că ai putea să găteşti ceva uşor pentru cina lui Maxim?

Am început să discutăm despre păstrăvi şi somoni, despre roşiile care încă nu erau coapte şi atunci am realizat că mă simt alt om. Eram sigură pe mine, devenisem în sfârşit adultă.

— Pari grozav de încântată, a spus Maxim uimit. Parcă te-ai duce la o întâlnire.

Am simțit că îmi ard obrajii.

— O să-ți prindă bine excursia asta. Păcat că n-ai o prietenă cu care să te duci.

— Mă simt mai bine singură, Maxim, crede-mă.

— Atunci măcar oferă-ți un prânz mai deosebit la un restaurant bun.

— În niciun caz, am protestat eu. M-aş simți vinovată că nu eşti şi tu cu mine.

De fapt, mă gândeam eu în timp ce mă urcam în tren, că motivul ar fi fost altul. N-aş fi putut să înghit nimic înainte de a auzi ceea ce avea de spus doctorul, înainte de a afla

care era situația.

Londra mi-a părut frumoasă în dimineața aceea; străzile străluceau de curățenie, ferestrele autobuzelor şi taxiurilor reflectau lumina soarelui ca nişte oglinzi, iar copacii erau refugii de verdeață la umbra cărora mă puteam odihni şi răcori. Clădirile erau mai armonioase şi mai impunătoare decât mi le aminteam, poate pentru că acum le vedeam cu alți ochi. M-am plimbat prin parcuri, privind copiii care zburdau şi doicile strânse laolaltă, cu landourile lor, ascultând ciripitul păsărilor cu inima uşoară ca un fulg, căci aveam în minte imaginea propriilor mei copii, voinici şi bronzați, înălțând zmee în cerul senin, cu ochi jucăuşi şi chipuri vesele.

Am intrat în câteva magazine, am cumpărat câteva fuste şi bluze, am luat câteva mostre de țesături, ca să-mi pot justifica vizita la Londra. Mă grăbisem să termin cât mai repede şi apoi mă plimbasem printre articolele pentru copii, examinând țarcuri şi landouri, jucării şi scutece, imaginându-mi-le la Cobbett's Brake, zâmbind cu un aer complice vânzătoarelor.

N-aş fi savurat la fel de mult plăcerile acestei zile, dacă aş fi fost însoțită de cineva. Singură, n-am remarcat nici măcar ruinele caselor bombardate în timpul războiului, n-am văzut decât florile care creşteau printre zidurile prăbuşite.

Ziua era deosebit de caldă, dar eu pluteam deasupra pavajului şi drumurile nu m-au obosit.

Era un cartier de case înalte, cu copaci umbroşi, platani şi castani bătrâni. Scuarul avea în centru un părculeț în care se jucau copii.

Pe clădire se afla o placă de bronz, purtând inscripția magică „Dr. Lovelady, ginecolog". Am urcat cu liftul până la cabinetul doctorului. Recepționista m-a rugat să aştept, aşa că m-am aşezat pe un scaun în sala de aşteptare răcoroasă şi aerisită, cu tavanul înalt, mirosind uşor a dezinfectant şi

a apă de colonie. Nu vroiam să răsfoiesc revistele aflate pe masă şi nici să privesc desenele atârnate pe pereţi. M-am mulţumit doar să stau, bucurându-mă de prezenţa mea în acest cabinet şi de motivul care mă adusese aici.

— Doamna de Winter? Intraţi, vă rog.

Doctorul era mai tânăr decât mă aşteptasem, masiv, cu părul cânepiu. Dintr-odată, sub privirea lui scrutătoare, buna dispoziţie mi s-a risipit şi mi-am încleştat mâinile în poală.

Am început să răspund la întrebări.

Capitolul 15

La colţul străzii, lângă staţia de metrou, o bătrână aşezată pe un scăunel de pânză vindea violete. Am cumpărat un bucheţel şi i-am lăsat o sumă mare de bani, fără să-i mai cer restul. Mi-am prins bucheţelul la rever cu acul broşei; ştiam că se vor ofili până seara, dar nu-mi păsa, căci acum erau proaspete şi răspândeau un miros dulce. Îmi aminteau de pădurile de lângă casă şi de malurile pârâului care trecea prin fundul grădinii.

Păşeam din nou pe străzile încinse de soare, dar îmi venea să dansez, să fac piruete, să opresc trecătorii şi să le spun, să-i fac să danseze împreună cu mine.

— Vă faceţi griji? mă întrebase doctorul. Vocea lui continua să-mi răsune în minte, liniştită şi prietenoasă, în afară de grijile legate de faptul că nu rămâneţi însărcinată, vreau să spun. „

— Nu, am răspuns eu. Nu-mi fac niciun fel de griji. Căci grijile mele nu erau reale. Neliniştea provocată de coroana de crini şi de vocile care şopteau ţinea de domeniul trecutului, le consideram ca fiind lucruri neînsemnate, de care făcusem prea mult caz. În seara în care Maxim îmi

întinsese scrisoarea lui Frank, aruncasem toate spaimele şi temerile peste bord, lăsând apa întunecată a Bosforului să le acopere pentru totdeauna.

— Dormiți bine – mâncați suficient – aveți preocupări care vă sunt agreabile?

— Da.

I-am povestit despre casă, despre grădină şi despre fericirea pe care o simțeam la Cobbett's Brake; doctorul a părut plăcut impresionat şi şi-a însemnat ceva într-un carnet. Am simțit atunci că aprobarea lui ar fi putut să aducă un verdict favorabil, ca şi cum totul ar fi ținut de magie şi nu de medicină.

Eram nervoasă şi nu din cauza consultației, căci nu mă deranjaseră niciodată astfel de lucruri, ci din cauza felului în care însuşi rostul existenței mele părea să atârne de un fir de păr. Doctorul nu era grăbit, fuseseră momente de tăcere, în vreme ce reflecta la ceea ce îi spusesem sau îşi nota ceva în carnet.

În timp ce treceam pe lângă fațadele pline de ornamente ale muzeelor, îmi aminteam scena, iar şi iar, mi-o proiectam în minte ca pe un film, dorind să mă asigur că mi-am întipărit-o în memorie pentru vecie. Ştiam unde mă aflu, dar mergeam ca în transă, ignorând tot ce se petrecea în jurul meu.

Doctorul se lăsase pe spate în scaun, împreunându-şi vârfurile degetelor. Avea mâini frumoase, am remarcat eu, cu degete lungi şi unghii îngrijite.

— Fireşte, spusese el, nu putem fi absolut siguri. E vorba despre mecanisme extrem de fragile şi de sensibile; de multe ori chiar mă întreb dacă nu cumva hazardul este cel care decide. Dar trebuie să țineți minte că aveți natura de partea dumneavoastră – cea mai puternică forță din câte există. Natura favorizează viața, ea ne încurajează să creştem şi să ne înmulțim, aceasta e însăşi rațiunea ei de a fi.

M-am gândit că nu părea să fie prima dată când rostea aceste cuvinte – poate că le rostea zilnic – dar am continuat să le ascult cu sfințenie, ca pe o judecată divină.

— Țin să vă asigur încă o dată că sunteți perfect sănătoasă. Nu există nimic care să vă împiedice să faceți copii. Sfatul meu este să încetați de a vă mai face griji în această privință. Sunt absolut convins că nu va trece mult timp până veți veni din nou aici, iar eu vă voi confirma vestea cea bună.

Doctorul era convins că aşa stau lucrurile, eu eram la fel de convinsă, deci trebuia să fie adevărat.

Dintr-odată am simțit arşița şi oboseala. Umblasem prea mult. Am oprit un taxi şi i-am dat adresa unui hotel liniştit din Piccadilly Circus, unde ştiam că voi putea bea un ceai, odihnindu-mă şi bucurându-mă de răcoare şi obscuritate. Bucheţelul de violete împrăştia un parfum slab şi am simțit că va rămâne veşnic legat în mintea mea de amintirea acestei zile, a acestui nou început.

La capătul străzii care ducea spre hotel un camion de marfă bloca drumul, aşa că am coborât din taxi, căci hotelul se afla doar la câțiva paşi de acolo. Căldura devenise copleşitoare, topind asfaltul străzii şi am renunțat la planurile pe care mi le făcusem pentru restul zilei. Nu mai vroiam acum decât să mă odihnesc, să beau un ceai şi să mă întorc acasă. Îmi era dor de grădină, de parfumul trandafirilor şi de răcoarea heleşteului.

Am ocolit camionul de marfă şi bărbații care descărcau butoaiele de bere, rostogolindu-le până la pivnițele berăriei din colț, mi-au făcut loc să'trec, cu strigăte vesele. Dar am mai auzit şi altă voce, alt fel de strigăte.

Pe trotuar se afla o cabină telefonică, cu uşa deschisă. De uşă era rezemată o valiză din carton, legată cu o curea veche de piele.

Bărbatul din cabină striga furios în receptor şi m-am

întrebat, în timp ce mă apropiam, dacă nu era unul dintre nebunii care împânziseră Londra, şocaţi în război. Purta un impermeabil ponosit şi părul lung, neîngrijit, i se revărsa peste guler. Când am trecut pe lângă cabină, păstrând o distanţă prudentă, bărbatul s-a întors spre mine şi m-a privit fix, cu ochii injectaţi de sânge.

Am luat-o la fugă, sperând să ajung la hotel înainte ca el să mă poată recunoaşte şi urmări.

Am intrat în hol, cu respiraţia tăiată. Recepţionista şi-a ridicat capul şi mi-a zâmbit. M-am îndreptat spre ea, cu un sentiment de uşurare şi i-am spus că doream să beau un ceai.

— Desigur, doamnă. Portarul vă va conduce imediat în salonul albastru.,

— Mulţumesc. Pot să dau un telefon?

— Bineînţeles, doamnă.

Cumpărasem o eşarfă pentru Bunty Butterley şi îmi adusesem aminte în cabinetul doctorului că o uitasem la magazin. Mi-a luat ceva timp să găsesc la telefon pe cineva din raionul respectiv, dar în cele din urmă am reuşit şi mi-am lăsat numele şi adresa, rugând să mi se trimită eşarfa acasă.

— V-aş fi extrem de îndatorată dacă aţi expedia-o chiar astăzi. E un cadou pentru cineva şi n-aş vrea să ajungă cu întârziere, am spus eu.

Vânzătoarea m-a asigurat că voi primi eşarfa cel mai târziu a doua zi dimineaţa, eu i-am repetat încă o dată adresa, i-am mulţumit şi am închis.

M-am întors şi m-am trezit faţă în faţă cu Jack Favell, omul din cabina telefonică.

Îl recunoscusem imediat, dar era o diferenţă între omul pe care îl văzusem pentru prima dată cu unsprezece ani în urmă la Manderley şi cel care stătea acum în faţa mea. Ochii lui aveau o expresie sălbatică, cu pupilele dilatate şi

privirea fixă.

— Ia te uită, Lady de Winter, a exclamat el batjocoritor, cu o notă de triumf în voce. Ce coincidență extraordinară!

— Da, am răspuns eu, plină de nervozitate, într-adevăr extraordinară.

Am încercat să mă strecor pe lângă el dorindu-mi siguranța holului, dar n-am reuşit. Corpul lui mătăhălos îmi bara drumul. M-am simțit încolțită şi dintr-odată, mi s-a făcut teamă.

— Ciudat; când ai trecut pe stradă, m-ai văzut, nu-i aşa? Dumnezeule, ce noroc pe capul meu să te întâlnesc!

— Noroc?

— Şi ce noroc! a rânjit el, arătându-şi dinții îngălbeniți de tutun.

Fusese cândva suficient de atrăgător ca să devină amantul Rebeccăi. Acum însă pielea obrajilor îi atârna dizgrațios, îmbătrânise urât. Şi înnebunise, m-am gândit eu, înfruntându-i privirea. Era posibil să nu fi avut un interlocutor la celălalt capăt al firului, atunci când îl văzusem strigând în receptor, convorbirea existând numai în mintea lui bolnavă.

— Scuză-mă o clipă, te rog, am spus eu disperată în cele din urmă, văzându-l că nu-mi face loc să trec. Trebuie să vorbesc ceva cu recepționera. Favell a şovăit o clipă, apoi a făcut un pas în lături, dar când am ajuns la recepție am văzut că se luase după mine,

— Doriți să luați ceaiul acum, doamnă? Portarul vă poate conduce chiar acum în salon.

— Ce idee grozavă, a spus Favell. Nu mi-ar prinde rău nişte sandviciuri şi o să putem vorbi în linişte – avem multe de discutat.

— Mă tem că nu mai am timp, i-am spus eu recepționerei. Cred că voi lua taxiul până la gară, soțul meu mă aşteaptă.

— Insist, a spus Favell, ridicându-şi valiza, să luăm ceaiul

împreună. Nu eşti curioasă să afli ce-am mai făcut de când nu ne-am văzut?

— Dacă vrei să ştii adevărul, nu, nu sunt curioasă.

— Ah. Adevărul, a zis el, oprindu-se lângă uşa salonului. Cred că mai ştim şi noi câte ceva despre asta, nu-i aşa?

M-am înroşit, dar n-am spus nimic.

— Cred că vei lua ceaiul cu mine, a afirmat atunci Favell, luându-mă de braţ şi silindu-mă să intru în salon. Cele câteva doamne în vârstă aşezate la mese şi-au ridicat ochii spre noi, apoi au schimbat priviri între ele. Îmi era îngrozitor de ruşine să fiu văzută cu el şi m-am gândit că aş putea să mă întorc şi să fug afară, în stradă, dar era prea târziu, apăruse deja un chelner, care mi-a tras un scaun, aşteptând să mă aşez.

— Ceai, am comandat eu. Ceai chinezesc...

— Altceva, doamnă? Sandviciuri, chec?

— Nu, nu mi-e...

— Sigur, m-a întrerupt Favell. Sandviciuri, brioşe, fursecuri, tot ce aveți. Doar că eu vreau un whisky cu sifon în loc de ceai – şi cât mai repede.

— Regret, domnule, dar barul nu s-a deschis încă.

— Nu s-a deschis? Ce fel de hotel e ăsta, în care barul e închis pe aşa o căldură?

— Îmi pare rău, „domnule.

— Ce-ai zice să studiezi puțin problema şi să vezi ce-ai putea face? l-a întrebat Favell, clipind şmechereşte din ochi şi frecându-şi două degete. Mi-a venit să intru în pământ de ruşine, dar am reuşit să-mi păstrez cumpătul, amintindu-mi că eram fericită, că primisem veşti bune şi că Favell nu avea nicio putere asupra mea.

Am intervenit:

— Aduceți doar ceai, vă rog.

— Fie-ți milă de un om flămând, a spus Favell, n-am mâncat nimic toată ziua.

— Atunci aduceți şi câteva sandviciuri pentru dânsul, am spus eu zâmbind împăciuitor, încercând să-l îmbunez pe chelner, dar acesta s-a îndepărtat, purtând pe chip o expresie scârbită. Nu puteam să-l condamn.

Favell arăta ca un cerşetor, cu hainele ponosite şi murdare, cu pantofii scâlciați. M-am gândit cu dezgust că locuia, probabil, într-un hotel mizerabil şi plin de ploşnițe, dacă nu cumva nu fusese dat afară şi de acolo, ceea ce ar fi explicat prezența valizei de carton.

— Priveşte-mă bine, mi-a spus el, fixându-mă cu ochii lui injectați. În timp ce tu şi Maxim trăiați confortabil în ascunzătoarea voastră din străinătate, eu înduram tot greul aici. Maxim va trebui să se răscumpere într-un fel, nu crezi?

— Nu înțeleg despre ce vorbeşti.

— Ba înțelegi foarte bine, degeaba faci pe mironosița cu mine.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti în felul ăsta? Ce ți-am făcut?

— Tu? Tu nu mi-ai făcut nimic, trebuie să recunosc. Nici măcar nu-l cunoşteai pe vremea aceea. N-ai nicio vină, e drept. Dar eşti mai isteață decât vrei să pari şi ai aflat adevărul – sau ți l-a spus el, ce mai contează? Aşa că ai devenit şi tu complice.

Era tot agitat şi vorbea din ce în ce mai tare.

— Mi-am petrecut ultimii zece ani încercând să realizez ceva. Nimic nu mi-a ieşit cum trebuie. Am fost urmărit tot timpul de acelaşi ghinion blestemat. Până astăzi, când a dat norocul peste mine. Şi ce noroc!

— Vrei, te rog, să vorbeşti mai încet? Se uită lumea la noi.

— Vai, vai, ce groaznic.

S-a aplecat spre mine, sprijinindu-şi mâinile umflate şi murdare de marginea mesei.

— Ai o țigară?

— Nu fumez.

— Da, aşa e, tu erai cea cuminte, îmi amintesc. N-are importanţă.

A întors capul şi a început să examineze oamenii aşezaţi la celelalte mese.

— Mă întreb pe care dintre ei aş putea să-l tapez de o ţigară. Eu n-am bani să-mi cumpăr.

— Nu, te rog, am spus eu, deschizându-mi în grabă geanta şi scoţând din ea câteva bancnote, ia banii ăştia şi cumpără-ţi ţigări, lasă-i pe ceilalţi în pace.

El a rânjit, arătându-şi dinţii galbeni şi a luat bancnotele.

— Nu pleca, a spus el, ridicându-se. Avem nişte lucruri de discutat, tu şi cu mine.

L-am privit traversând salonul cu paşi şovăitori, îndreptându-se spre' ieşire, apoi i-am privit valiza rezemată de piciorul mesei; părea să fi fost scoasă dintr-un coş de gunoi, cu colţurile pleznite şi cu încuietorile stricate. Nu conţinea, probabil, decât cârpe şi ziare vechi. Omul era evident pe jumătate nebun şi avea de gând să mă ameninţe cu ceva.

Am decis să-i dau nişte bani. Vroiam să-l întreb direct cât trebuia să-i dau ca să plece şi să mă lase în pace. Nu ştia unde stăm şi intenţionam să mă asigur că nu mă va urmări la plecare. Spusese ceva despre adevăr, dar mi-am amintit că după încheierea anchetei şi pronunţarea verdictului de sinucidere, venise să ne şantajeze. Era clar că nu-l interesau decât banii.

Chelnerul a adus ceaiul şi, în timp ce aşeza cu grijă tava pe masă, mi-am amintit de ritualul ceaiului de după-amiază la Manderley. Frith şi Robert aduceau tăvile încărcate cu sandviciuri, cornuleţe fierbinţi mustind de unt, brioşe, tarte, fursecuri şi chec. Până şi expresia de superioritate a chelnerului semăna cu cea a lui Frith. L-am văzut aruncând o privire spre scaunul gol şi valiza de carton rezemată de masă, cu gura strâmbată de dezgust şi am încercat să-i

captez privirea pentru a-i arăta prin expresia mea că nu am nicio vină şi că prezența lui Favell îmi displace la fel de mult ca şi lui. Dar el evita să se uite în direcția mea.

— Mulțumesc, i-am spus eu. Chelnerul s-a înclinat uşor şi s-a îndepărtat.

Mi-am turnat o ceaşcă de ceai şi am băut-o dintr-o răsuflare, opărindu-mi gura, dar nu avea nicio importanță şi m-am simțit imediat mult mai bine. Am hotărât să nu-i povestesc nimic lui Maxim, Favell nu era decât un biet amărât pe jumătate nebun, de care puteam scăpa uşor dându-i nişte bani.

L-am văzut intrând pe uşă, cu o țigară în colțul gurii şi cu mâinile în buzunare. Părea să-şi fi recăpătat ceva din nonşalanța lui de odinioară, dar nu mă temeam de el, nu avea ce să ne facă.

S-a trântit pe scaun şi a început să mănânce cu lăcomie, bând ceaşcă după ceaşcă de ceai, fără să scoată un cuvânt, privindu-mă doar din când în când cu ochii lui injectați. M-am întrebat atunci dacă aveam suficienți bani în bancă pentru pretențiile lui, sperând că nu va trebui să fac rost şi din altă parte. Nu vroiam decât să termin cât mai repede cu toată această poveste şi să nu mai aud niciodată de el.

Favell a terminat de mâncat şi s-a lăsat pe spate în scaun, satisfăcut. Şi-a aprins o țigară, a inspirat adânc şi m-a privit cu obrăznicie.

— N-a fost rău, a spus el, dar Max îmi datorează mai mult decât atât, fireşte.

Am aşteptat continuarea.

— Bănuiesc că ai vrea să ştii ce s-a întâmplat în noaptea aceea la Manderley. Nimeni n-a reuşit să afle, te asigur. Muierea aia fricoasă de Frank Crawley a încercat să-şi bage nasul unde nu-i fierbea oala, ca şi colonelul Julyan, dar i-am trimis la plimbare pe amândoi. Ca şi Danny.

— Doamna Danvers? am întrebat eu, simțind un junghi

în inimă. Unde e? Credeam...

— Ce credeai?

N-am răspus, incapabilă să mai scot vreun cuvânt.

— Oh, Danny e şi ea pe undeva pe aici. N-am mai văzut-o de ani de zile.

M-a privit, cu o licărire ciudată în ochi.

— Manderley, a rostit el visător. Ce cumplit! Presupun că ai văzut incendiul. Eu nu l-am văzut, fireşte. Am rămas la Londra, mai ţii minte, după vizita la afurisitul de doctor.

În acel moment mi-am dat seama că tot ce bănuisem până atunci era adevărat. Mi-am amintit vocea lui Favell în seara aceea, spunându-i lui Maxim „Crezi că ai câştigat partida, nu-i aşa? Fii sigur că n-o să te las să scapi atât de uşor..."

Restul fusese uşor. Îi telefonase doamnei Danvers, la Manderley, ştiam asta de la Frith. Favell îi povestise ce se întâmplase în cursul vizitei noastre la doctor, după care plănuiseră incendiul. Mă întrebam care dintre ei avusese ideea. Oricum, ea o pusese în aplicare, dând foc casei, într-una din aripile nefolosite. Apoi chemase un taxi, îşi încărcase bagajele în el şi dispăruse.

„Fii sigură că n-o să te las să scapi atât de uşor..."

L-am privit. Era un individ josnic, demn de dispreţ. Cel puţin, fusese lipsit de plăcerea de a privi incendiul la Manderley. Răzbunarea nu-i fusese deplină.

În timp ce îmi terminam ceaiul, m-am mai gândit la ceva. Crezusem că Favell n-ar fi fost capabil să conceapă trimiterea coroanei de crini la mormântul Beatricei. Privindu-l acum, însă, nu mai eram chiar aşa de sigură. De când îl văzusem ultima dată, expresia lui căpătase ceva de reptilă şi era atât de feroce. Mi-l imaginam foarte bine râzând cu cruzime. Rămânea însă problema banilor. Coroana era scumpă, iar el nu avea, evident, niciun ban.

— Trebuie să plec, am spus eu. Nu vreau să mai aud

nimic.

— Ce păcat. Aveam atât de multe lucruri să ne spunem.

S-a aplecat brusc spre mine.

— Maxim merita ştreangul, a şoptit el cu ură, împroşcând cu stropi de salivă în jur. Ştii asta la fel de bine ca şi mine.

M-am cutremurat, dar pe faţa mea nu s-a clintit niciun muşchi. Făcând un imens efort de voinţă, i-am spus pe un ton calm:

— Presupun că vrei bani. Ai mai încercat o dată să ne şantajezi, nu-i aşa? Ei bine, îţi voi da ce doreşti, de dragul lui Maxim. E foarte fericit acum şi nu vreau să-l

’ tulburi cu prostiile tale.

— Fireşte, fireşte, a spus el batjocoritor.

— Spune-mi cât vrei şi să terminăm o dată. Vreau să mă duc acasă.

— Zece lire.

L-am privit surprinsă.

— Numai atât?

— Zece lire înseamnă o grămadă de bani pentru mine, acum. Dar hai să zicem cincizeci, dacă asta te va face mai fericită.

Nu mai înţelegeam nimic. Mă aşteptasem la o cifră mult mai mare, de ordinul sutelor sau al miilor, o sumă cu care să-şi deschidă o afacere, să se pună pe picioare.

Mi-am deschis geanta şi am început să număr banii pe care îi aveam la mine.

— Nu am atât, dar pot să-ţi completez un cec.

— E-n regulă.

Favell a luat cecul şi banii şi le-a împăturit cu grijă.

— Nu uita să plăteşti ceaiul, a spus el.

Îl uram. Îl uram pentru felul batjocoritor în care îmi vorbea, pentru faptul că reuşea să mă facă să mă simt vinovată. M-am ridicat în picioare.

— Erau vremuri bune atunci, la Manderley, a spus el.

Rebecca şi cu mine ne înțelegeam grozav şi ne distram de minune împreună.

— La revedere. Favell a întins mâna şi m-a apucat de braț.

— Credeai că s-a rezolvat, nu-i aşa? m-a întrebat el, pe un ton amuzat.

— Cum adică?

— Cum adică? m-a imitat el, strâmbându-se. Cincizeci de lire! Dumnezeule!

— Nu mai striga şi ia-ți mâna de pe mine.

— Spune-i lui Maxim.

— Nu.

— Spune-i că nu mă interesează banii.

— Nu înțeleg.

— Îmi vor prinde bine, recunosc şi o să mai am nevoie şi de alții, dar alta este problema.

Şi-a retras mâna.

— Nu vreau doar bani de la el, vreau ceva mai mult decât atât.

— Eşti nebun, am spus eu.

— Deloc, a râs el, cu o expresie oribilă în ochi. Vezi că pierzi trenul.

Timp de câteva secunde am rămas pe loc, de parcă uitasem să merg. Mintea îmi era paralizată şi nu mai puteam face nicio mişcare.

— Mulțumesc pentru ceai, a spus Favell. Cred că o să rămân aici până vor catadicsi să deschidă barul. Mi-ar prinde bine un whisky.

Am plătit fetei de la recepție şi am ieşit în stradă. Valul de căldură m-a izbit cu violență şi am reuşit cu mare greutate să nu leşin în timp ce aşteptam să treacă un taxi liber.

Capitolul 16

Fericirea sau nefericirea, siguranța sau primejdia, dragostea sau singurătatea nu sunt doar rezultatul întâmplării şi al acțiunilor altora. Fiecare îşi făureşte propriul destin.

Întâlnirea cu Jack Favell fusese o pură întâmplare. Dar îmi stricase ziua, pentru că îl lăsasem să o facă. Acum stăteam lângă fereastra compartimentului şi mă gândeam la semnificația întâlnirii cu el. Nu remarcam peisajul ce se desfăşura în fața ochilor mei, iar revista pe care o cumpărasem în gară zăcea nebăgată în seamă pe banchetă.

Bucuria şi entuziasmul pe care le simțisem toată ziua dispăruseră, lăsându-mi un gol în suflet. Doctorul mă asigurase că nu exista niciun motiv pentru care să nu putem avea copii. Chiar şi fără motiv, o mulțime de oameni rămâneau în situația asta. Şi oricum, ce putea el să ştie? Consultația propriu-zisă durase extrem de puțin, în restul timpului îmi pusese întrebări. Nu se schimbase nimic față de momentul în care intrasem în cabinet.

După consultație plănuisem să-i spun lui Maxim că puteam avea copii, că nu exista niciun motiv care să ne împiedice şi că mi-i doream foarte mult, acum când ne aşezaserăm la casa noastră şi eram atât de fericiți.

Mă răzgândisem. Nu-i voi mai spune nimic, m-am gândit eu, şi mai ales, nu voi pomeni niciun cuvânt despre Jack Favell. Existau anumite lucruri de care trebuia să-l feresc o viață întreagă, dacă era nevoie şi cu orice preț. Maxim era fericit, uitase trecutul, Manderley nu mai avea importanță pentru el şi nimic nu trebuia să schimbe asta.

Îl uram şi îl disprețuiam pe Favell pentru că îmi stricase ziua şi îmi întunecase bucuria, dar nu mă temeam de el, era un om prea slab, prea patetic. Şi, pe măsură ce mă îndepărtam de Londra, iar peisajul devenea mai familiar, am

început să simt că răul trecuse; nu fusese, la urma urmei, decât o neplăcere pasageră. Favell nu încercase să mă urmărească, nu ştia unde locuim, nu ştia nici măcar că ne stabiliserăm definitiv aici. Spre surprinderea mea, nu mă întrebase nimic, ceea ce nu putea să însemne decât că nu reprezentam prea mult pentru el. E adevărat că vorbise despre adevăr şi cuvintele lui despre şantaj şi despre ceea ce vroia de la Maxim – şi m-am întrebat încă o dată ce ar fi putut să însemne – continuau să-mi răsune în minte. Dar omul fusese întotdeauna un fanfaron şi probabil că dorise să mă impresioneze cu insinuările şi ameninţările lui prosteşti. Nu se schimbase deloc.

Atunci când trenul s-a oprit în haltă, reuşisem să mă conving că întâmplarea nu avusese nicio importanţă şi să mi-l scot aproape complet din minte pe Jack Favell, aşa că eram pregătită să mă întorc acasă şi să-i înşir veselă lui Maxim toate frazele pe care le compusesem în gând pentru a descrie ziua petrecută la Londra.

*

Dar nu aveam nicio putere asupra subconştientului meu. În noaptea aceea l-am visat pe Favell. Mergeam cu maşina pe un drum abrupt şi îngust şi credeam că sunt cu Maxim, dar cel de la volan s-a întors spre mine rânjind şi i-am văzut fălcile nerase şi ochii injectaţi – era Jack Favell. Afară era întuneric, se apropia o furtună, iar drumul era străjuit de copaci înalţi, ale căror coroane se împleteau deasupra noastră. Ştiam că nu mai aveam mult până să ieşim într-un spaţiu deschis, dar maşina mergea foarte încet, iar eu eram disperată, pentru că acolo mă aştepta Maxim, cu maşina lui. Nu înţelegeam ce se întâmplase, de ce nu eram cu el.

Favell continua să-mi arunce ocheade triumfătoare, rânjind tot timpul. Simţeam că îşi bate joc de mine, dar nu

ştiam în ce privinţă, aşa că eram neputincioasă.

În cele din urmă copacii s-au răzit şi am zărit soarele, strălucind pe cerul senin, sub bolta unei arcade. Maşina a prins viteză, părând că se îndreaptă direct spre lumină.

— Opreşte! am strigat eu, căci viteza creştea din ce în ce mai mult. Opreşte, te rog, OPREŞTE!

Dar maşina a continuat să gonească nebuneşte şi atunci mi-am dat seama, ca şi data trecută, că lumina orbitoare nu e cea a soarelui, ci a focului.

— Arde!

Şi m-am trezit, respirând precipitat, încercând să-mi feresc faţa de arsura focului. Fereastra era deschisă, în cameră era răcoare şi de afară veneau până la mine miresmele grădinii.

Îl trezisem pe Maxim cu strigătele mele şi acum se aplecase deasupra mea, privindu-mă cu îngrijorare.

— Nu e nimic, am spus eu. Căldura şi oboseala, probabil. Aveai dreptate, Londra e cumplită pe vremea asta.

Şi am inventat un coşmar confuz, cu trotuare încinse de soare şi maşini care se ciocneau, m-am lăsat calmată şi mângâiată, iar în tot acest timp chipul lui Favell continua să-mi rânjească în minte.

Se terminase, îmi spusesem eu în tren. Jack Favell nu ne mai putea atinge. Dar putea, pentru că îl lăsasem să o facă. El era trecutul, spre care mă întorceam iar şi iar, dar era şi prezentul acum – şi îl uram pentru ceea ce îmi spusese. Ştia adevărul şi era nebun. În fiecare zi mă trezeam conştientă de existenţa lui, undeva prin Londra, ca de un ghimpe înfipt în carne, pe care nu-l puteam scoate.

Ne făurim singuri destinul.

*

Vremea se schimbase, dimineţile erau acum mai

răcoroase, uneori ploua. Frank Crawley venise pentru patru zile din Scoția, ca să-l ajute pe Maxim să mărească domeniul. Era o plăcere să-l avem printre noi, cu calmul, loialitatea şi optimismul lui. Şi totuşi, o parte din mine îşi dorea ca el să nu fi venit, căci îmi amintea de trecut. Nu vroiam să îndrăgească Cobbett's Brake. Aşa cum îndrăgise fabulosul Manderley, locul acesta trebuia să rămână numai al nostru.

În plus, mi-aş fi dorit să pot vorbi cu el mai deschis. Dacă ar fi fost femeie, i-aş fi povestit despre speranța mea de a avea copii, aşa cum îi povestisem lui Bunty Butterley, căci simțeam nevoia să-mi descarc sufletul în fața cuiva, adunasem prea multe secrete.

Bunty reacționase exact aşa cum îmi imaginasem, fusese alături de mine şi îmi dăduse sfaturi.

— Crede-mă, draga mea. Sunt ceva mai bătrână decât tine, aşa că o să te dădăcesc puțin. Încearcă să nu te mai gândeşti la asta, nu aştepta, nu-ți face griji, nu foloseşte la nimic. Găseşte-ți o ocupație care să-ți umple mintea tot timpul. Ai primit asigurarea pe care ți-o doreai şi dacă e scris să se întâmple, se va întâmpla oricum.

Vorbise cu atâta convingere, încât m-am simțit mişcată. Bunty se călăuzise toată viața după astfel de principii simple şi banale şi n-o dezamăgiseră niciodată, îmi amintea din ce în ce mai mult de Beatrice, îmi oferea aceleaşi lucruri ca şi ea şi îi eram recunoscătoare pentru asta.

Treptat, pe măsură ce trecea timpul şi vara se apropia de sfârşit, temerile mi s-au mai calmat şi m-am liniştit. Maxim cumpărase încă o fermă şi o bucată de pădure, cu ajutorul lui Frank. Am mers la o petrecere dată de Bunty şi de soțul ei, deşi Maxim avea inima îndoită.

— Cineva va şti, mi-a spus el în dimineața aceea, şi ne va privi în felul acela pe care nu pot să-l suport.

Dar nu s-a întâmplat aşa. Numele nostru nu spunea

nimănui nimic şi am fost priviți cu interesul pe care îl stârnea orice noutate în cercul lor restrâns. Nimic mai mult.

Ceva s-a întâmplat, însă, în seara aceea, dar s-a întâmplat numai în mintea mea.

Maxim stătea lângă fereastră, vorbind cu cineva necunoscut mie şi, pentru o clipă, am rămas singură în partea opusă a camerei, într-una din acele insule de linişte care apar uneori în mijlocul valurilor zgomotoase şi agitate ale unei petreceri. Puteam să văd ce se întâmplă în jurul meu, dar, între ceilalți şi mine se ridicase un zid transparent, care transforma vocile din jur în zgomote lipsite de orice înțeles.

L-am privit pe Maxim.

E un ucigaş, mi-am spus eu. A împuşcat-o pe Rebecca. El e cel care şi-a omorât soția. Şi în acel moment mi s-a părut complet străin, un om cu care nu aveam nimic comun. Dar mi-am amintit cuvintele lui Favell: „Ai aflat adevărul nu-i aşa. Eşti mai isteață decât vrei să pari, sau ți l-a spus el, ce mai contează. Aşa că ai devenit şi tu complice".

Am realizat atunci că acesta era adevărul şi am simțit cum mă cuprinde panica. Nu aveam forța de a purta o viață întreagă povara acestui secret cumplit, orice era posibil de acum înainte.

„Omul acesta e un ucigaş".

Dar el s-a întors spre mine şi mi-a zâmbit. „Un ucigaş". Mi-a făcut semn să vin spre el şi eu am traversat camera plină de oameni care gesticulau, trecând pe lângă toate aceste voci răsunătoare. Când am ajuns lângă el m-am comportat normal, vorbindu-i aşa cum îi vorbeam de obicei, dar îmi era teamă. L-am privit, sperând ca înfățişarea lui să-mi alunge coşmarul şi să reducă la tăcere vocile din mintea mea. Nu se schimbase nimic, stăteam unul lângă altul în salonul plin de flori şi de fotografii, doamna şi domnul de Winter, de la Cobbett's Brake. Eram soția lui şi îl iubeam.

Ne doream copii, cumpărasem o nouă fermă şi o bucată de pădure, aveam o grădină pe care o îngrijeam şi oi care păşteau pe coline. Totul era adevărat, nu se schimbase nimic, dar în sufletul meu se înstăpânise teama, umbrindune definitiv viitorul.

*

Câteva zile mai târziu, Dora mi-a adus o scrisoare care venise cu poşta de după-amiază. Era un plic ieftin, cafeniu, purtând numele meu – Lady de Winter – scris lăbărțat, de o mână necunoscută.

M-am aşezat pe banca din grădină şi mi-am turnat o ceaşcă din ceaiul adus de Dora mai devreme, înainte de a deschide plicul. Presupun că cineva a găsit-o mai târziu, neatinsă şi a dus-o înapoi în casă.

Plicul conținea doar o tăietură dintr-un ziar vechi, cu marginile îngălbenite, dar împăturită perfect, ca şi cum ar fi fost presată între paginile unei cărți, ca o floare.

Titlul articolului era *Incendiu devastator la Manderley* şi subtitlul *Casa familiei de Winter distrusă*. Alături se afla o fotografie, aceeaşi aflată pe cartea poştală pe care o cumpărasem în copilărie.

Am rămas pe bancă un timp îndelungat, ținând tăietura de ziar în mână. Mă aşteptasem la aşa ceva şi acum, când se întâmplase, nu simțeam nimic. Nici teamă, nici supărare, nimic, aveam sufletul pustiu.

Când s-a făcut frig, m-am ridicat şi am intrat în casă. Ar fi trebuit să ard fragmentul acela de ziar, chiar atunci, pe loc. Dar n-am făcut-o. L-am împăturit din nou şi l-am pus în penarul pe care îl păstram din copilărie şi pe care nu-l foloseam niciodată.

Maxim nu pufea să-l găsească acolo.

Capitolul 17

Următorul a sosit după o săptămână. Maxim îmi întinsese trei scrisori la micul dejun şi am recunoscut imediat scrisul lăbărțat de pe plicul cafeniu. Am strecurat imediat plicul între celelalte două şi am urcat în cameră. Maxim nu remarcase nimic, era absorbit de scrisoarea primită de la Frank Crawley. De data aceasta era un articol mai lung decupat din ziarul local.

Ancheta privitoare la moartea doamnei Maxim de Winter. Verdictul a fost sinucidere.

Ce ciudat, m-am gândit eu. Purtam acest nume de mai bine de zece ani şi, totuşi, când îl vedeam în ziar, mă gândeam imediat la ea. Rebecca era doamna de Winter.

M-am întrebat atunci dacă valiza lui Jack Favell era plină de tăieturi din ziare şi dacă avea intenția să mi le trimită una câte una, timp de ani şi ani. Dar, mai devreme sau mai târziu, tot trebuia să-mi scrie pentru a-mi cere bani, nu putea fi satisfăcut doar chinuindu-mă de la distanță, fără să vadă efectele.

Ajunsesem să mă împart în două. O parte din mine primea acele plicuri oribile, le ascundea şi aştepta urmarea, temându-se să nu fie descoperită, gândindu-se doar la Rebecca, la Manderley şi la Jack Favell, în timp ce cealaltă parte continua să trăiască la fel ca înainte, ocupându-se de grădină, vorbind cu Dora şi cu Ned, plimbându-se prin pădure cu Maxim, luând prânzul cu Bunty Butterley şi uneori, dimineața devreme sau la sfârşitul zilei, imaginându-şi copiii, ascultându-le glasurile, privindu-le chipurile vesele.

Maxim nu observase nimic; era energic şi plin de viață, sculându-se devreme şi ocupându-se de domeniu. Venea acasă doar seara şi atunci stăteam împreună, aşa cum

visasem în anii de exil, citind, ascultând radioul, rezolvând cuvinte încrucişate, jucând remi sau cărți, începusem să-mi notez într-un caiet proiectele pentru amenajarea grădinii şi consultam sute de cataloage de horticultură, alegând florile pe care vroiam să le plantez, imaginându-mi pajiştile pline de narcise şi şofran, irişi şi petunii, flori în toate culorile curcubeului, dar nu albe. Nu vroiam niciun fel de flori albe.

Aveam tot ce îmi dorisem.

„Nu trebuie să-ți doreşti prea mult un lucru, pentru că s-ar putea să-l capeți", mi se spunea când eram mică.' îmi dorisem casa cu disperare şi acum o aveam, dar nu mă puteam bucura de ea.

*

Al treilea plic conținea fotografia unei bărci trase la mal într-un golf. Am privit-o şi am simțit o durere sfâşietoare, căci pe nisip, lângă barcă, stătea bunul şi devotatul Jasper, pe când era doar un cățel andru cu o privire vioaie. Mi-au dat lacrimile. I-am privit fotografia de mai multe ori în ziua aceea, încercând, parcă, să mă conving că e viu.

Am vrut să ard fotografia, dar n-am fost în stare.

— Ar trebui să ne luăm un cățel, am spus eu intrând în birou, unde Maxim studia o hartă.

— Poteca asta a dispărut – au năpădit-o tufişurile – şi cred că ar trebui... S-a întors spre mine, zâmbind.

— Un cățel ți-ar face praf toată grădina, a spus el.

— Nu m-ar deranja – n-ar dura mult, numai până l-aş dresa.

Inițial dorisem să am un câine ca să aibă copiii cu cine să se joace, dar acum îl vroiam pentru mine.

— Întreabă-i pe cei de la fermă, ar trebui să-ți găsească un pui de labrador sau terrier undeva – sau, mă rog, orice rasă vrei.

— Jasper, m-am gândit eu. Îl vreau pe Jasper.

— O să-i întreb.

— Pot să mă interesez şi eu dacă vrei. Vino să-ți arăt ceva.

M-am apropiat de el şi, în timp ce-mi arăta traseul unei poteci, i-am privit mâinile. Eram îndrăgostită de mâinile lui, cu degete lungi şi unghii frumoase, dar acum le priveam şi nu vedeam decât mâinile care ținuseră un pistol şi care apăsaseră pe trăgaci, împuşcând-o pe Rebecca, mâinile care îi căraseră cadavrul pe vas, care făcuseră o gaură în podeaua cabinei şi care împinseseră apoi vasul în larg. Era ca şi cum aş fi asistat la toată scena şi îl priveam acum cu alți ochi. Mi s-a făcut dintr-odată teamă că încep să-mi pierd mințile, nu mai aveam niciun fel de control asupra propriilor mele gânduri şi sentimente. Am întins mâna şi am pus-o peste a lui, mângâindu-i degetele. Maxim şi-a ridicat întrebător ochii spre mine.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic.

— Pari foarte obosită.

— E din cauza timpului urât; se duce vara şi n-am mai avut soare de o mulțime de vreme – doar ploaie şi vânt. Mă deprimă.

— N-o să dureze mult. Va fi o vară lungă, îți garantez.

— Să sperăm.

Maxim s-a aplecat spre mine şi m-a sărutat pe frunte cu o expresie distrată, gândindu-se deja la altceva.

Ce se întâmplase? m-am întrebat eu, rătăcind fără țintă printre copacii biciuiți de vânt din grădină. Ce se schimbase? De ce totul era altfel decât îmi dorisem? Era doar vina lui Jack Favell, care răscolea acum trecutul, scoțându-l la lumină, aşa cum fusese scos la suprafață cadavrul Rebeccăi?

Dar ştiam bine că nu. Vocea din mintea mea îmi şoptise

cu multe luni în urmă, încă de când ne întorceam cu trenul pentru înmormântarea Beatricei: „Omul acesta e un ucigaş – omul acesta şi-a omorât soția”.

Vina era a mea, eu dezgropasem trecutul.

Ne făurim singuri destinul.

*

Timp de două săptămâni n-am mai primit nimic prin poştă, dar eram convinsă că nu se sfârşise, era doar o simplă pauză, care făcea parte din tortură. Mă întrebam dacă Favell îmi va trimite ceva care să mă surprindă sau să mă şocheze. Tăieturile din ziare şi fotografia erau ascunse în penar, iar când treceam pe lângă sertarul în care îl pusesem, aerul din jur părea încărcat de electricitate. De fiecare dată mă stăpâneam cu foarte mare greutate să nu-l scot afară şi să-i privesc conținutul:

Apoi, când în sfârşit a sosit ceva, plicul nu conținea decât o foaie liniată, ruptă dintr-un caiet, pe care scria „20.000 de lire” şi adresa unei căsuțe poştale din Londra.

Privind-o, m-am simțit uşurată. Era o simplă cerere de bani, directă şi grosolană, pe care o aşteptam de mult. Am rupt hârtia în bucățele mici, pe care le-am ars în cămin, convinsă că totul se va opri aici.

*

Aşa cum mă asigurase Maxim, am avut o vară lungă. Soarele strălucea toată ziua, dar în zori iarba era udă de rouă. Trandafirii îşi scuturaseră petalele, florile de nalbă aveau culori stinse, iar frunzele erau de un verde închis şi prăfos.

Maxim a plecat pentru trei zile în Scoția pentru a se consulta cu Frank şi pentru a încerca să-l convingă,

credeam eu, să se întoarcă în Anglia. Mă îndoiam că va reuşi, căci observasem la Frank un fel de detaşare atunci când ne vizitase. Inima lui rămăsese în Scoția, la familie şi copii, doar acolo era fericit.

Maxim îmi propusese să-l însoțesc, dar eu simțeam nevoia să rămân singură şi l-am refuzat. Îmi doream să mă plimb prin grădină în zori şi seara târziu, să simt pacea de la sfârşitul fiecărei zile, să mă impregnez de atmosfera casei, să mă pierd în ea. Cu un an în urmă nici n aş fi conceput să rămân singură, fără Maxim, iar el fusese prea dependent de mine ca să înfrunte o despărțire, oricât de scurtă ar fi fost. Dar amândoi ne schimbaserăm, nu ne mai agățam unul de altul, fragili şi vulnerabili, ca doi copii înfricoşați. Era un semn bun, îmi spuneam eu în clipele mele de optimism, asta însemna că deveniserăm mai puternici. Momentele mele de teamă se răriseră, iar vocile care şopteau deveniseră atât de slabe, încât aproape că nu le mai auzeam.

Nopțile au devenit înăbuşitoare şi nu mai puteam adormi până în zori, când aerul se mai răcorea puțin. Nu-mi era frică de nimic, casa părea să-mi ofere protecție şi siguranță în fiecare moment.

Maxim îmi lipsea, dar într-un mod calm şi liniştit. Adevărul era că mă simțeam extrem de bine singură.

A doua zi de la plecarea lui m-am dus la fermă să iau nişte ouă proaspete şi am rămas la ceai, vorbind cu doamna Peck, jucându-mă cu copilul ei, privind vacile care se întorceau de la păscut. Fusese foarte cald şi gardurile vii erau uscate şi prăfuite, iar pârâul aproape secase.

La întoarcere, am rămas câteva minute privindu-mi casa, de un roşu auriu în lumina amiezii, înconjurată de plopi şi castani şi mi s-a părut din nou că văd o casă din poveşti, răsărită din pământ printr-o vrajă. Mă simțeam parte integrantă din ea şi m-am gândit, la fel ca atunci când o văzusem pentru prima oară, că fusese aici, aşteptându-mă,

de când mă născusem.

Am intrat şi casa a părut că mă atrage uşor spre ea. Am dus ouăle în cămară şi, în timp ce le scoteam din coş, am auzit soneria.

Am rămas surprinsă. Nu auzisem nicio maşină intrând pe alee, dar era adevărat că mă aflam în partea opusă a casei. M-am gândit că ar putea fi Bunty, venită să-mi țină de urât, aşa cum îmi promisese că o va face. „Ştiu că e binevenită o pauză, dar n-ar mai folosi la nimic dacă te-ai lăsa pradă gândurilor negre", îmi spusese ea, atunci când o anunțasem că Maxim pleacă în Scoția.

Nu mă lăsasem pradă gândurilor negre, eram perfect fericită, dar asta nu însemna că nu mi-ar fi făcut plăcere să o văd. Puteam să bem o ultimă ceaşcă de ceai în grădină – era încă destul de cald.

Am deschis uşa.

— Bună seara, doamnă.

Nu ştiu dacă şocul pe care l-am simțit în acel moment şi spaima care i-a urmat mi s-au citit pe față. Presupun că da, tulburarea fusese deosebit de bruscă şi de violentă.

Stătea lângă uşă, singură. Nu se vedea nicio maşină. Îmbătrânise puțin şi era pentru prima dată când o vedeam îmbrăcată în haine de stradă. De când puteam să mi-o amintesc, nu purtase decât rochiile ei negre de mătase cu mâneci lungi şi guler înalt. Şi acum era tot în negru, dar purta un pardesiu lung până la glezne, în ciuda căldurii de afară. Ținea în mână o poşetă şi o pereche de mănuşi, dar nu avea pălărie. Părul îi era strâns într-un coc la spate, lăsându-i fața osoasă descoperită. Avea mai multe riduri, iar ochii i se afundaseră şi mai tare în orbite, ceea ce n-aş fi crezut că e posibil.

— Doamnă Danvers.

— Sper că nu v-am deranjat, a spus ea întinzându-mi mâna.

Am fost nevoită să i-o strâng şi am simţit un fior de repulsie, era îngustă şi rece ca un şarpe.

— M-aţi luat prin surprindere – nu mă aşteptam să vă văd...

— Îmi pare rău, n-am avut cum să vă anunţ că vin. Dacă vă deranjez, nu trebuie decât să-mi spuneţi şi plec.

— Nu. Intraţi, vă rog.

— Am auzit că sunteţi prin împrejurimi şi mi-am spus că trebuie să vă văd.

I-am făcut loc să intre, apoi am rămas în hol, privindu-ne în tăcere. Era prea întuneric aici, erau prea multe umbre, m-am gândit eu, simţind nevoia să mă îndepărtez de ea.

M-am îndreptat în grabă spre salon, spre lumină şi aer, auzindu-i paşii în spatele meu şi fâşâitul rochiei, la fel ca atunci, la Manderley.

— Doriţi să ieşim în grădină? am întrebat eu, încercând să par calmă. Trandafirii s-au scuturat, din păcate şi, în rest, n-am avut încă timp să o pun la punct, dar e destul de frumoasă.

Stătea în picioare lângă fereastră, cu ochii aţintiţi asupra mea.

— Da, am auzit că aţi venit doar de câteva luni.

— Din mai. Am fost plecaţi în străinătate.

— Da, aşa este.

Am tăcut. Cuvintele pluteau nerostite în aer, motivul plecării noastre în străinătate se înfăţişa privirii ca un model pe covor, perfect conturat.

— Staţi jos, vă rog. Mă duc să pregătesc ceaiul. Nu va dura mult.

Ochii ei m-au privit cu o expresie batjocoritoare.

— Înţeleg. Fireşte, de când cu războiul, a devenit din ce în ce mai greu să găseşti servitori. Dar sunt sigură că, odată instalaţi, veţi găsi pe cineva care să vă ajute.

— Oh, am destul ajutor, am spus eu repede, simţind că

mă înroşesc. Dora vine în fiecare zi, uneori mă mai ajută şi doamna Peck, de la fermă. Aici nu e... Cuvântul „Manderley” mi s-a oprit pe buze.

— Înțeleg, a spus ea disprețuitor.

— Nu mi-am dorit niciodată o armată de servitori, doamnă Danvers, am spus eu, furioasă că mă lăsam din nou umilită de femeia din fața mea, deşi trecuseră atâția ani.

— Da. Fireşte, o casă atât de mică e mai uşor de condus.

— Da, am spus eu şi am ieşit în grabă din cameră.

Mâinile îmi tremurau atât de tare, încât m-am temut că voi sparge ceştile, iar când am turnat apa clocotită peste ceai, mi-am opărit mâna cu câțiva stropi.

Mintea îmi era plină de întrebări care se agitau ca nişte păsări într-o colivie, încercând să scape. Cum reuşise să ne găsească? Ce aflase despre noi? Locuia în apropiere? Mi-o imaginam undeva în vecinătatea noastră, pândindu-ne orice gest şi orice mişcare. Şi cum ajunsese până aici?

Tava era grea şi m-am odihnit câteva clipe înainte să o ridic, rezemându-mă de perete şi respirând adânc, ca să mă calmez. Nu aveam de ce să mă tem, doamna Danvers nu avea nicio putere asupra mea şi nu trebuia să o mai las să mă umilească, ca atunci când venisem la Manderley şi încercasem să iau locul Rebeccăi.

Mi-am adunat curajul şi m-am îndreptat spre salon.

Doamna Danvers nu se mişcase din loc, era tot lângă fereastră şi ochii ei s-au fixat imediat asupra mea, neslăbindu-mă nicio clipă cât am aşezat tava pe masă şi am turnat ceaiul în ceşti. N-a făcut niciun gest şi nu s-a oferit să mă ajute. Sub privirea ei, mişcările mele deveniseră teribil de stângace şi m-am gândit „Dumnezeule, n-ar trebui să fac asta, ar fi trebuit să am măcar o servitoare care să ne aducă ceaiul”.

— Aveți o casă frumoasă. Cred că veți fi foarte fericiți aici,

dumneavoastră şi domnul de Winter.

— Mulţumesc, aşa este, doamnă Danvers. Este exact ceea ce ne-am dorit.

— Fireşte, e complet diferită de Manderley. Nici nu încape comparaţie, nu-i aşa?

— Probabil că nu.

— Nimic nu se putea compara cu Manderley şi nu va exista niciodată ceva care să-i semene măcar, a spus ea, stând foarte dreaptă pe scaun, cu ceaşca de ceai în mână.

— Mă tem că nu m-am prea gândit la Manderley în ultima vreme, am spus eu.

— Nici nu aveaţi motive, cred eu. Nu era casa dumneavoastră şi nu vă simţeaţi bine în ea. Sunt însă convinsă că domnul de Winter s-a gândit foarte des.

Ce vrei de la noi? am strigat eu în gând. Ce ar trebui să facem ca să ne laşi în pace? Ce vrei?

Atunci am auzit o maşină oprindu-se pe aleea de pietriş din faţa casei. Doamna Danvers s-a ridicat în picioare, cu un foşnet de mătase.

— Cred că a venit maşina. I-am spus şoferului să mă aştepte afară. Doamna îmi îngăduie să o folosesc atunci când nu are nevoie de ea.

Am condus-o la uşă. Şoferul a coborât din maşină şi i-a deschis portiera. Scena ar fi trebuit să mă amuze, m-am gândit eu. Maxim ar fi izbucnit în râs văzându-mă că îi aduc ceaiul şi că pleacă într-o maşină condusă de un şofer. „Întotdeauna a avut stil” ar fi zis el, şi totul s-ar fi încheiat aici.

Ea s-a urcat în maşină, şoferul a închis portiera şi s-a aşezat la volan. Am ridicat mâna şi am fluturat-o într-un gest reflex. Maşina a pornit şi doamna Danvers, nemişcată, a continuat să mă privească până când mi-a dispărut din vedere.

Am lăsat încet mâna în jos, simţind cum arsura pe care

mi-o făcusem în bucătărie mă ustura din ce în ce mai tare.

Capitolul 18

— Te simți bine?

— Da, Maxim, mă simt perfect.

— E o vreme superbă aici. Primăvara a venit mai târziu, aşa că trandafirii mai sunt încă în floare. În schimb, musculițele aproape că m-au mâncat de viu, e o adevărată invazie.

— Oh.

— Eşti sigură că te simți bine?

— De ce mă tot întrebi?

— Ai o voce ciudată.

— Mă simt perfect. Mi-a fost puțin prea cald, asta-i tot.

— Frank insistă să mai stau câteva zile. Vrea să mă ducă la pescuit.

— Oh.

— Dar pot să mă întorc miercuri, dacă vrei.

— Nu, Maxim, du-te la pescuit, o să vă distrați de minune.

M-am îndepărtat de fereastră, nu vroiam să fiu văzută de afară, deşi afară nu era nimeni. Cu o zi înainte, mă simțeam cât se poate de bine singură. Acum nu.

Dar am adăugat:

— Întoarce-te când vrei.

— Atunci o să vin sâmbătă.

— Perfect.

— Nu sta prea mult singură. Cheam-o pe Bunty Butterley să stea cu tine.

— Nu-ți face griji pentru mine. Sărută-i pe toți din partea mea.

— Bine.

Îmi venea să urlu.

— Noapte bună.

Am închis telefonul. În jurul meu era o linişte mormântală, întreruptă din când în când de scârţâitul unei mobile. Am rămas pe loc, incapabilă să mă mişc, hipnotizată de întunericul de afară.

Reuşise să-mi distrugă senzaţia de siguranţă pe care mi-o dădea casa, reuşise să mă înspăimânte. Acum îmi era teamă de singurătate, teamă să mă plimb prin grădină sau prin împrejurimi. Aveam senzaţia că sunt pândită din umbră, că aud răsuflarea cuiva în ceafă.

Dar m-am forţat să trag toate draperiile şi să aprind toate luminile din casă. Am încercat să cânt, ca să-mi dau curaj, dar vocea mea avea o rezonanţă ciudată în casa pustie, aşa că am renunţat. Am aprins radioul, dar sunetul vocilor mă irita, aşa că l-am stins. M-am hotărât să mă culc mai devreme şi am urcat în dormitor.

M-am băgat în pat şi am încercat să citesc puţin, dar cuvintele nu aveau niciun sens, aşa că am renunţat. Am stins lumina şi imediat, chipul doamnei Danvers a început să-mi plutească prin faţa ochilor, i-am auzit vocea şoptindu-mi imurechi şi după un timp, ceea ce îmi spusese aici s-a amestecat în mintea mea cu ceea ce îmi spusese la Manderley şi cu şoaptele pe care le auzisem pe balconul vilei din Italia.

„Aveţi o casă frumoasă. Cred că veţi fi foarte fericiţi aici, dumneavoastră şi domnul de Winter. Fireşte, nici nu se compară cu Manderley. Credeţi că morţii se întorc şi îi privesc pe cei vii? Veniţi aici şi vă închipuiţi că îi puteţi lua locul doamnei de Winter? Până şi servitorii râdeau de dumneavoastră când aţi venit aici. De ce nu săriţi? E uşor şi nu doare. Acesta este domnul de Winter. Soţul dumneavoastră. Soţul ei. Omul acesta e un ucigaş. A împuşcat-o pe Rebecca. V-aţi gândit vreodată că ar putea s-

o mai facă?”

Am încercat să mă trezesc, dar o mână osoasă mi s-a aşezat pe faţă, împingându-mă înapoi în străfundurile sufocante ale coşmarului, în timp ce chipul continua să plutească şi vocile să şoptească.

În cele din urmă am căzut într-un somn adânc, fără vise, iar când m-am trezit, şoaptele se mai îndepărtaseră. Am aprins lumina şi m-am uitat la ceas. Era ora două noaptea. Îmi simţeam gura uscată, dar nu îndrăzneam să cobor la bucătărie, aşa cum făcusem de zeci de ori înainte. Am rămas întinsă în pat, crispată şi furioasă; furioasă pe ea, pentru ceea ce-mi făcuse, înveninând tot ce fusese bun şi frumos în viaţa mea, distrugând singura oază de linişte pe care o avusesem vreodată.

O uram aşa cum n-o urâsem niciodată pe Rebecca, căci nu puteam urî pe cineva cu care nu mă întâlnisem niciodată, pe care îl cunoşteam doar din relatările altora şi care murise. Rebecca nu însemna nimic pentru mine, nu simţeam faţă de ea nici gelozie, nici ură.

Dar pe doamna Danvers o uram cu o ură sălbatică, fără margini, care îmi făcea mult mai rău mie decât ei şi eram convinsă că ştia asta.

N-am mai dormit în noaptea aceea, am aşteptat, întinsă în pat, ivirea zorilor, când am coborât în bucătărie şi mi-am făcut un ceai.

Dimineaţa am plecat cu maşina la târg şi am făcut câteva cumpărături. Era o zi fierbinte de august, străzile erau prăfuite şi oamenii nervoşi. Am băut o cafea, trăgând de timp, cam o oră, apoi am făcut o plimbare pe jos până la pod, unde am stat o vreme privind apa râului, acoperişurile caselor şi turnul bisericii parohiale.

Am încercat să mă gândesc la Cobbett’s Brake în felul în care mă gândisem înainte, să-i evoc imaginea în minte, aşa cum făcusem de nenumărate ori în străinătate; e aceeaşi

casă, mi-am spus, doamna Danvers a plecat şi totul a revenit la normal, nu s-a schimbat nimic. Dar ştiam bine că nu era adevărat şi că totul se schimbase.

Viitorul încetase să mai existe, eram înlănțuită în prezent şi vizita ei îmi revenea în minte, iar şi iar, în toate detaliile, ce spusese, cum mă făcuse să mă simt, cum pângărise totul prin simpla ei prezență. Simțeam că-mi vine să plâng de furie şi frustrare, totul mi se părea atât de nedrept. De ce trebuia să mi se întâmple aşa ceva, de ce ne urmărea veşnic trecutul, de ce nu puteam trăi şi noi ca toți ceilalți?

Dar ştiam bine de ce.

În cele din urmă i-am făcut o vizită lui Bunty, pretextând că am nevoie de un dentist. Pretextul era transparent şi am citit pe fața ei că nu mă credea. Dar mi-a oferit un ceai şi ne-am aşezat în grădină, sub un cedru bătrân, vorbind despre nimicuri. Mă simțeam ceva mai bine, dar continuam să simt o gheară în inimă. Era frica.

— Ți-e dor de soțul tău, draga mea, e evident, mi-a spus ea în timp ce mă conducea la maşină.

— Da.

— Eşti cam tristă.

— Nu, deloc, am mințit eu. N-am nimic.

— Ar trebui să mergeți pentru câteva zile la Londra – să vedeți un spectacol, să mergeți la un restaurant unde se dansează, genul ăsta de lucruri m-au remontat întotdeauna.

Mi-am imaginat-o pe un ring de dans, îmbrăcată într-o rochie dintr-un material lucios, fericită şi sigură pe ea. Ca Beatrice. Într-un elan de tandrețe, am sărutat-o pe obraz, pentru că îmi amintise de ea.

— Ține minte ce-ți spun: n-are niciun rost să te frământi. Ia viața aşa cum e.

— Aşa voi face. Mulțumesc, Bunty.

A rămas pe loc surâzând, dar ştiam că n-o păcălisem nicio clipă.

Dacă se va mai răcori puțin vremea, m-am gândit eu, o să plivesc şi o să sap toată partea de sud a grădinii, nu trebuie să mă mai frământ, trebuie să-mi învingteama.

*

Când am ajuns acasă am găsit plicul cafeniu. L-am deschis imediat, vroiam să văd ce conține şi să mi-l scot cât mai repede din minte.

Era o tăietură dintr-un ziar recent. Titlul anunța: Un funcționar spânzurat pentru uciderea amantei sale. Execuția a avut loc azi dimineață la închisoarea Pentonville".

Fotografia era a unui bărbat cu mustață, cu o privire speriată. Fusese funcționar la un oficiu poştal şi îşi omorâse amanta într-un acces de gelozie, înjunghiind-o. Fusese spânzurat în urmă cu două săptămâni.

Am mototolit fragmentul de ziar cu atâta violență încât mi-am rănit palma cu unghiile. Nu ne privea, nu avea nicio legătură cu noi. L-am ars.

Gheara din inimă s-a încleştat şi mai tare.

Dar grădina era calmă şi liniştită în lumina soarelui. Am luat o greblă din magazie şi am început să greblez iarba de lângă stratul de garoafe. Treptat, gheara şi-a mai slăbit strânsoarea.

O mierlă s-a aşezat pe gardul viu şi m-a privit cu ochii ei sclipitori ca nişte mărgele, aşteptând să plec ca să poată ciuguli brazdele de iarbă.

Îmi plăceau păsările. N-aş lăsa copiii să le fure ouăle din cuiburi, m-am gândit eu şi am avut senzația, pentru câteva clipe, că le văd chipurile vesele ivindu-se din tufişuri, ferindu-se să nu-i găsesc şi să-i trimit la culcare. Oh, puteți să mai stați câteva minute, e vacanță.

O să mă prefac că nu v-am văzut. Şi mi-am plecat iar ochii spre stratul de garoafe.

N-am auzit nimic – nici zgomot de paşi, nici foşnet de haine. Întotdeauna apărea brusc, fără zgomot, în pragul unei uşi, la capătul unui coridor, în spatele meu, era unul din lucrurile care mă înspăimântaseră cel mai tare la ea.

Acum i-am văzut umbra pe iarbă, blocând ultimele raze oblice de soare.

— E foarte plăcut seara în grădină, nu-i aşa?

Am simţit că-mi stă inima-n loc. M-am întors brusc, dezechilibrându-mă. Ca să nu cad, am întins mâna, care s-a afundat în pământul afânat. Privirea ei amuzată m-a urmărit în timp ce încercam să-mi şterg degetele de fustă.

— V-am speriat? îmi pare rău. Ar fi trebuit să vă strig de pe alee.

— N-am... n-am auzit soneria.

— V-am văzut aici, pe când veneam şi m-am gândit că n-are niciun rost să mai sun. Ştiam că nu are cine să-mi deschidă.

— Vreţi un ceai? m-am auzit întrebând-o cu o voce nefiresc de veselă şi de prietenoasă. E cam târziu, dar pot să vă fac un ceai sau să vă aduc un pahar de sherry.

Afurisita de politeţe era instinctivă, fusesem foarte bine educată, dar nu eram deloc sigură de natura actualelor noastre diferenţe sociale, iar ea mă dispreţuia pentru asta. Ea nu mai era o servitoare, eu nu mai eram o stăpână şi de altfel, probabil că aceste categorii dispăruseră pretutindeni acum. O auzisem pe Bunty calificând războiul drept „marele nivelator” care şterse diferenţele de clasă.

— Treceam prin vecinătate şi i-am cerut lui Purviss să oprească. Vreau să vă arăt ceva.

— Ce anume?

— Nu aici. La actuala mea locuinţă.

— Oh.

— M-am gândit că v-ar face plăcere să veniţi. E un loc foarte agreabil şi nu am prea multe îndatoriri. Dacă sunteţi

liberă mâine după-amiază, trimit maşina să vă ia.

— Oh, eu...

Ar fi trebuit să refuz imediat, avertizând-o: „Mă tem că nu e posibil, doamnă Danvers, şi trebuie să vă spun asta de pe acum, ca să nu existe vreo neînțelegere: domnul de Winter şi cu mine am prefera să nu ne mai amintim deloc de trecut. Sunt sigură că ne veți înțelege", sau pur şi simplu: „Nu pot, pentru că mâine soseşte soțul meu".

Dar n-am spus nimic şi am pierdut ocazia.

M-am bâlbâit, nervoasă şi stângace, redusă la inferioritate, aceeaşi fetişcană pe care o cunoscuse la Manderley. Dar m-am schimbat, striga disperată o voce în mintea mea, m-am maturizat, nu-mi mai e teamă de tine acum.

— La ora trei e bine, doamnă? Purviss e întotdeauna liber după-amiezele, când doamna la care lucrez se odihneşte.

Stătea la câțiva paşi de mine, o siluetă înaltă, țeapănă şi neagră. În spatele ei se întindea grădina, scăldată în lumina aurie a soarelui care asfințea, dar îmi era inaccesibilă acum, căci silueta doamnei Danvers se înălța amenințător, dominându-mă.

— Îmi face mare plăcere să ştiu că dumneavoastră şi domnul de Winter locuiți atât de aproape, a spus ea, privindu-mă. Mi-am auzit propria voce, rostind cu greutate: „Mulțumesc, doamnă Danvers", dar nu cred că m-a auzit. Ea s-a îndepărtat, iar eu am rămas pe loc, privind cu un sentiment de uşurare cerul şi colinele eliberate de prezența ei. Pe locul unde stătuse, iarba mi s-a părut arsă şi înnegrită.

Nu aveam nicio intenție să o vizitez a doua zi. De ce aş fi făcut-o? Nu eram obligată să o ascult şi nu mă interesa nimic din ceea ce ar fi putut să-mi arate. Maxim se întorcea peste trei zile şi ea nu va îndrăzni niciodată să vină când va fi el acasă.

Dar va pândi, mi-am spus eu, şi va afla când voi rămâne singură. Maxim pleca la treburile lui în fiecare zi şi atunci ea putea să apară. Nu puteam să-i spun lui Maxim că mă temeam de doamna Danvers, care pentru el nu fusese decât o simplă menajeră. Era o servitoare, faţă de care nu simţea nici simpatie, nici antipatie, deşi cred că îi admirase eficienţa. Deşi împărţiserăm bucuriile şi necazurile, Maxim şi cu mine, în toţi aceşti ani, nu putusem să-i povestesc niciodată despre ceea ce se întâmplase între noi două, despre adoraţia ei pentru Rebecca, ura faţă de el şi dispreţul pentru mine. Oricum nu avea niciun rost, îmi spuneam, totul se sfârşise şi nu aveam s-o mai văd niciodată.

Dar undeva în fundul sufletului meu îndoiala rămânea prezentă, ca şi muşcătura fricii. Iar acum înţelegeam de ce.

*

Nu vroiam să mă duc la doamna Danvers, însă trebuia să plec de acasă. M-am gândit atunci că m-aş putea duce la Bunty Butterley.

Dar a doua zi dimineaţă, Bunty mi-a telefonat să-mi spună că pleca pentru o săptămână la Paris împreună cu soţul ei.

— Dragul de el a hotărât că am nevoie de o vacanţă. Numai Dumnezeu ştie ce plictiseală va fi acolo – e vară şi totul e închis – dar dacă nu mai suportăm, vrem să tragem o fugă până pe Coasta de Azur – la Biarritz, presupun. Ce-ar fi să veniţi şi voi?

Nu-mi închipuisem că voi dori vreodată să fug de la Cobbett's Brake sau că voi mai pleca vreodată în străinătate. Dar în timp ce o ascultam, am simţit dintr-odată impulsul de a-i accepta propunerea, convingându-l pe Maxim să mă însoţească acolo unde doamna Danvers nu mă mai putea găsi.

N-avea niciun rost să-mi fac iluzii. Maxim ar fi refuzat categoric să plece de aici, iar eu n-aş fi avut cum să-i explic de ce nu vroiam să mai rămân.

Nu trebuia să dau bir cu fugiții, ar fi fost o dovadă de laşitate din partea mea şi oricum, totul era doar o copilărie, nu mi se putea întâmpla nimic aici.

Într-un târziu, am realizat că trebuia să mă duc, confruntarea nu mai putea fi amânată. Trebuia să-i demonstrez că mă schimbasem, că eram acum stăpână pe mine şi pe viața mea şi trebuia să-i spun să nu mai vină niciodată la Cobbett's Brake.

Mi-am repetat în minte frazele, apoi le-am exersat cu voce tare, încercând să găsesc un ton calm, detaşat şi lipsit de agresivitate. Trebuia să joc un rol până când devenea realitate.

După prânz am început să mă îmbrac, alegându-mi hainele cu grijă. Ştiam că mă va compara cu Rebecca, a cărei eleganță depăşise orice închipuire. Privindu-mă în oglindă, am fost mulțumită. Taiorul albastru pe care-l alesesem îmi venea bine. M-am pieptănat îndelung, până când rezultatul a fost satisfăcător.

Maşina a tras în fața casei, aproape fără zgomot. Eram gata de mult, aşa că am ieşit din casă imediat, ceea ce a fost o prostie; ar fi trebuit să mai întârzii câteva minute, se citea pe fața şoferului că nu făcusem ceea ce trebuia.

Mi-a deschis portiera şi, după ce m-am urcat, mi-am stăpânit cu greu impulsul de a face o remarcă despre vreme, din politețe, căci eram sigură că şoferul m-ar fi disprețuit pentru asta, exact ca doamna Danvers.

Totul va fi în regulă, mi-am spus eu cu tărie, totul se va rezolva. Trebuia să se rezolve.

*

Dacă n-aş fi fost atât de încordată în după-amiaza aceea, presupun că situaţia mi s-ar fi părut chiar comică. Era ridicol ca doamna Danvers să aibe la dispoziţie o maşină cu şofer şi să o trimită să mă ia cu atâta mărinimie. Dar nu mă puteam amuza, căci eram prea preocupată de încercarea prin care aveam să trec. Mi-am impus să mă gândesc la întoarcerea acasă şi la sosirea lui Maxim, după ce totul se va fi terminat, dar gândul nu mi-a făcut nicio bucurie.

Am mers cam patru sau cinci mile spre est, apoi am intrat într-un sat pe care nu-l cunoşteam. Maşina a cotit pe lângă biserică şi s-a oprit în faţa unei case izolate. Era o vilă destul de mare, în stil victorian, cu ferestre înalte şi înguste.

În acel moment, aş fi dat orice să nu fiu nevoită să cobor aici; să mă pot întoarce acasă. Mi se părea că sunt într-un loc străin şi ciudat, dintr-o altă ţară.

Şoferul mi-a deschis portiera, iar când am ieşit din maşină am văzut-o aşteptându-mă pe trepte, îmbrăcată în aceeaşi rochie neagră pe care o purtase în prima zi, la Manderley; nimic nu se schimbase, nimic nu urma să se schimbe vreodată. M-am îndreptat spre ea cu un aer nonşalant, dar n-a părut deloc impresionată.

— Bine aţi venit, doamnă, a spus ea.

Am simţit un fior rece pe şira spinării.

— Intraţi, vă rog.

Nu vreau să intru, m-am gândit eu, tot ce avem să ne spunem se poate spune şi aici, afară, la lumină, printre oameni. Vreau să mă întorc acasă şi să nu te mai văd niciodată.

Doamna Danvers s-a retras cu un pas, făcându-mi loc să intru, aşteptându-mă. Am întors capul. Maşina dispăruse fără zgomot, drumul era acum pustiu.

Am intrat.

*

Casa era mohorâtă şi excesiv mobilată. Aerul era stătut şi am simțit' că mă înăbuş. Când uşa s-a închis în urma mea, m-a cuprins panica, parcă mă aflam într-un cavou.

Din hol se deschideau mai multe camere sumbre, pline de mobilă tapițată cu pluş, tablouri uriaşe cu rame aurite şi păsări împăiate. Toate arătau de parcă lumina soarelui nu le atinsese niciodată şi am presupus că ferestrele rămâneau veşnic închise, acoperite de draperiile grele.

Am urcat scările în urma doamnei Danvers, spre etajul al doilea. În casă plutea o linişte mormântală, ca şi cum ar fi fost pustie.

— Intrați, vă rog, a spus ea deschizând o uşă şi făcându-mi loc să trec. Aici e apartamentul meu. Doamna pentru care lucrez mi-a pus la dispoziție o parte din etaj, trei camere care dau spre grădină.

Am privit în jur şi m-am mai destins puțin, încăperea în care ne aflam era luminoasă şi mobilată confortabil, o încăpere banală şi anonimă ca o cameră de hotel.

— Stați jos, doamnă. Voi suna imediat să ni se aducă ceaiul. Îmi zâmbea amabil, dar eram conştientă de ironia invitației şi de ascendentul pe care îl avea asupra mea.

— De cât timp sunteți aici, doamnă Danvers?

— De câteva luni, doamnă. De ce mă întrebați?

— Oh, pare... pare o coincidență extraordinară.

N-a spus nimic, dar când am privit-o, am văzut că zâmbea cu un aer enigmatic.

— Vreau să spun – că locuiți atât de aproape de noi.

Ea s-a ridicat şi a privit pe fereastră.

— E un loc liniştit şi vizitatorii sunt rari.

— Doamna pentru care lucrați e o doamnă în vârstă, nu-i aşa?

— Da... Deseori stau aici şi privesc câmpia. Îmi e dor de mare, fireşte. Noaptea mi se pare că aud valurile spărgându-

se de stânci. Dumneavoastră nu?

Vocea îi era joasă şi uniformă. Am simţit un nod în gât.

— Doamnă Danvers...

— Vă rog, staţi jos, doamnă.

— Nu, nu, mulţumesc.

Am tăcut un timp. Stătea acum cu spatele la lumină şi mă privea fără nicio expresie. Mi-am dat atunci seama că nu ştiu unde mă aflu; nu observasem nici măcar numele satului, iar maşina şi şoferul ei dispăruseră. Nu aveam cum să plec acasă. Încercând să-mi ascund panica, m-am aşezat pe un scaun şi mi-am lăsat poşeta pe jos, lângă mine.

— Aveţi o cameră foarte plăcută, am spus eu. Cred că vă simţiţi bine aici.

— Oh, da, şi mai ales, am foarte puţine îndatoriri; nu mai sunt tânără şi n-aş mai face faţă într-o casă mai mare. V-aţi mai gândit vreodată la Manderley?

Am tăcut.

— Eu da, în fiecare zi. Cred că şi dumneavoastră. Aţi fost acolo?

— Nu, am spus eu, cu gura uscată. Nu.

— Fireşte. E mai bine aşa. Eu am fost, o dată. Era cumplit. Şi totuşi, aşa se cuvenea, nu credeţi? După moartea ei Manderley n-a mai fost la fel, aţi simţit asta şi dumneavoastră. Nu exista altă cale. Focul purifică totul.

În ochi i se aprinseseră două luminiţe de triumf, îmi spunea totul, fără să spună nimic care s-o acuze.

— Am vrut să plec cât mai departe, după aceea. Am găsit o slujbă în nord şi în timpul războiului am fost guvernantă iar, apoi, infirmieră. Nimic n-a mai fost la fel, desigur, şi nici nu va mai fi vreodată, dar mă aşteptam să fie aşa. Nu avea nicio importanţă.

— Am fi încântaţi să ştim că vă simţiţi bine aici.

— Aţi fi? V-a spus domnul de Winter asta?

— Nu tocmai – noi – domnul de Winter preferă să nu

vorbim despre trecut.

— Bineînțeles. Dar n-a uitat nimic, nu-i aşa? N-ar fi avut cum să uite.

— Timpul mai şterge din amintiri, am spus eu.

— Oare? Mie nu mi se pare.

— Suntem foarte fericiți acum.

— Sunteți?

— Da, m-am răstit eu brusc, simțind cum îmi tremură vocea, fără să mi-o pot controla. Da, suntem fericiți la Cobbett's Brake, este exact ceea ce ne dorim.

— Dar nu e Manderley.

— Tocmai de aceea, am şoptit eu, cu privirea în podea. Nu mă puteam uita la ea, dar îi simțeam prezența dominatoare. Mi-am adunat tot curajul care îmi mai rămăsese, încleştându-mi degetele de marginea scaunului.

— Doamnă Danvers, trebuie să vă spun ceva.

Tăcere.

— Mi se pare o coincidență foarte ciudată prezența dumneavoastră aici. Firește, îmi face mare plăcere să vă ştiu instalată atât de convenabil, dar domnul de Winter nu vrea să-şi mai amintească de trecut. De aceea, v-aş ruga să nu mai veniți la Cobbett's Brake; n-aş vrea să vă vadă...

Pe măsură ce vorbeam, simțeam cum îmi recapăt curajul. M-am ridicat în picioare şi am înfruntat-o fățiş, furioasă pe propria mea laşitate.

— Doamnă Danvers, dumneavoastră mi-ați trimis acele scrisori?

Am privit-o. Chipul ei rămăsese impasibil.

— Nu. Doamnă. Nu v-am trimis niciun fel de scrisori.

— Atunci înseamnă că mi le-a trimis Favell. L-am întâlnit la Londra. A încercat să mă şantajeze, trimițându-mi tot felul de tăieturi din ziare. Dar ştiți asta, nu-i aşa? L-ați mai văzut. El v-a dat adresa noastră.

Am tăcut, aşteptând un răspuns. Amândouă ştiam că

acesta era adevărul. Ce rost ar fi avut să nege?

Doamna Danvers n-a spus nimic, a continuat doar să mă privească în tăcere. Era de ajuns şi ea ştia asta. Mâinile au început să-mi tremure.

Apoi s-a îndreptat spre uşa din partea opusă a camerei, a deschis-o larg şi s-a întors spre mine.

— V-am spus că vreau să vă arăt ceva. Veniți aici. Tonul ei nu admitea replică. M-am apropiat încet şi am intrat în cealaltă încăpere.

— Am încercat s-o fac cât mai frumoasă, a spus ea cu o voce joasă.

Reuşise. Patul era acoperit cu o cuvertură din acelaşi material cu draperiile, imprimat cu modele discrete, pe jos era un covor înflorat țesut de mână. Timp de o secundă, mi s-a părut surprinzător faptul că doamna Danvers are un dormitor atât de rafinat, dar privirea mi-a căzut atunci pe periile de cap cu mâner de argint aşezate pe măsuța de toaletă.

— Le recunoaşteți, nu-i aşa? V-ați uitat la ele într-o zi, crezând că nu vă vede nimeni. Lucrurile mele le-am lăsat acolo – oricum nu aveam prea multe şi nu era nimic de neînlocuit printre ele. N-am luat cu mine decât lucrurile ei şi nu m-am mai despărțit de ele de atunci. Aşteptam să am o casă unde să le pot aranja aşa cum doream – aşa cum ar fi dorit ea. Aici nu e chiar acelaşi lucru, bineînțeles, e o casă întunecoasă şi urâtă; ei nu i-ar fi plăcut, avea alte gusturi, ținea la lux şi la rafinament, dar asta nu are mare importanță, căci am putut să decorez camerele cum am crezut eu de cuviință. Doamna pentru care lucrez mi-a lăsat mână liberă, e fericită că am acceptat postul. Nu reuşise să găsească pe nimeni care să vrea să stea aici, dar în momentul în care mi s-au arătat aceste camere şi mi s-a spus că le puteam folosi cum vroiam, eu am ştiut că găsisem ceea ce căutam.

Mi-am spus că femeia era nebună. Dar vocea ei suna normal, monotonă şi joasă ca întotdeauna. Ochii îi ardeau ca nişte cărbuni pe chipul palid. Era oare semn de nebunie? Mi-am amintit de ochii injectați şi privirea rătăcită a lui Jack Favell.

— Priviți, a spus ea, deschizând uşa dulapului. N-am putut să iau cu mine decât o singură rochie. Era rochia ei preferată şi, fireşte, şi a mea.

Nu vroiam s-o privesc, dar nu aveam încotro. Era o rochie de mătase verde ca smaraldul, fără mâneci, cu o singură bretea. Era cea pe care o purta în fotografia din revistă şi mi-am amintit pe dată fiecare detaliu: capul dat pe spate, privirea arogantă, mâna rezemată de balustrada scării de la Manderley.,

— Celelalte lucruri ale ei erau atât de fine şi de delicate, încât mi-a fost uşor să le iau cu mine.

Doamna Danvers a deschis sertarele, aşa cum făcuse şi în ziua aceea la Manderley, arătându-mi eşarfe, ciorapi, lenjerie, cămăşi de noapte, o pereche de papuci aurii şi o trusă de voiaj purtând inițialele ei, *„R.W".*

— Priviți, a spus ea cu o voce visătoare, ce lucruri frumoase are doamna mea.

Eşti nebună, mi-a venit atunci să-i strig, ai făcut o fixație! Eram înspăimântată şi fascinată în acelaşi timp.

— Şi acum, veniți să priviți pe fereastră, a spus ea, închizând sertarele şi uşa dulapului.

Nu m-am mişcat.

— Nu vă fie teamă.

— Nu, am spus eu cu dificultate. Nu.

— Oh, nu vreau să vă fac niciun rău. Nu vă mai urăsc acum. Nu mai însemnați nimic pentru mine. Altceva mă interesează.

— Ce vreți să spuneți? Ce doriți, doamnă Danvers? Bani? Sunteți în cârdăşie cu Jack Favell, nu-i aşa?

Ea a şuierat amuzată şi atunci am înțeles că mă înşelasem.

— N-are decât să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră. Jak Favell? M-am folosit doar de el.

— V-a spus unde locuim?

— N-are decât să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră.

— Şi atunci, ce vreți de la noi? Ce urmăriți?

Dintr-odată, am simțit că mă lasă puterile şi m-am aşezat pe pat. Simțeam că fusesem atrasă într-o capcană din care nu mai puteam scăpa. Nu mai înțelegeam nimic şi eram complet dezorientată. Îmi venea să plâng de mila mea.

— Doamnă Danvers, vă implor să-mi spuneți de ce m-ați chemat aici şi ce doriți de la mine. Nu înțeleg.

— Chiar nu înțelegeți?

— Ştiu că m-ați urât pentru că m-am măritat cu Maxim.

— Oh, nu mi-a păsat nicio clipă. Putea să se căsătorească cu oricine poftea. V-am disprețuit, însă, pentru că ați încercat să-i luați locul doamnei mele la Manderley.

— Îmi pare rău. Totul s-a întâmplat cu atât de mult timp în urmă; nu puteți uita ce a fost? N-ar fi mai bine să îngropăm trecutul?

— Trecutul este tot ce am, tot ce am avut şi voi avea vreodată, el este totul pentru mine.

— Dar vă puteți reface viața, cu siguranță că puteți, aşa cum am făcut-o şi noi.

— Credeți? Chiar credeți că ați făcut-o?

— Da, am strigat eu. N-ar trebui decât să ne lăsați în pace.

— Niciodată.

Mi-am ridicat privirea spre ea, şocată de veninul pe care îl pusese într-un cuvânt. Avea două pete roşii pe pomeți şi ochii îi ardeau ca jarul.

— Cum e să fii măritată cu un ucigaş? Ştiți la fel de bine ca şi mine că e un ucigaş şi mă întreb dacă nu cumva ştiu şi ceilalți. El a împuşcat-o. Sinucidere? Doamna mea să se sinucidă? Niciodată. Indiferent ce aflase că are, indiferent ce-i spusese doctorul acela. Ea era cea mai curajoasă ființă din câte au trăit vreodată pe acest pământ. Nu putea să dea dovadă de laşitate sinucigându-se, nu-i aşa?

— Nu... nu ştiu. Eu n-am cunoscut-o. Iar concluzia anchetei a fost sinucidere, ştiți bine. Erați acolo.

— Nişte idioți!

— Ați auzit argumentele. Existau dovezi.

— Nu era nimic adevărat. Dar nu contează. Adevărul va ieşi la iveală până la urmă... Nu trăiesc decât pentru asta, înțelegeți? De zece ani aştept acest moment, pregătindu-mă pentru el. Ea e tot timpul cu mine, spunându-mi ce trebuie să fac. Doamna mea nu m-a părăsit niciodată. Ştia că eu sunt singura care o iubeşte cu adevărat, ştia că nu avea decât să-mi facă un semn ca să mă arunc în foc pentru ea. Ştie şi acum. „Răzbună-mă, Danny", îmi spune ea. O văd în fiecare noapte. Mă trezesc şi o văd lângă mine, zâmbind, şoptindu-mi: „fă-l să plătească, Danny, numai tu poți să mă răzbuni. Nu mă trăda, Danny", îmi spune ea, dar eu ştiu că glumeşte. N-am trădat-o niciodată, cum aş fi putut?

Leşinasem la anchetă, leşinasem şi în balconul vilei din Italia. Acum mi-am dorit să leşin, era singurul mod în care aş fi putut să nu-i mai aud vocea de om nebun şi să-i nu-i mai văd ochii arzători. Dar nu puteam să leşin. Am rămas tremurând, pe marginea patului.

Într-un târziu, s-a oprit. A ieşit din transa hipnotică, la fel de brusc precum intrase şi a revenit la vocea ei normală.

— Când doriți, veniți în salon. Voi cere să ni se aducă ceaiul.

Nu vroiam să mai rămân nicio clipă în camera-sanctuar, închinată memoriei unei ființe care nu locuise niciodată aici.

Dar n-am putut să mă ridic imediat, mă simțeam prea slăbită.

Un sertar rămăsese pe jumătate tras afară şi o eşarfă de mătase ieşea din el ca un abur. M-am întrebat, fără emoție, dacă Rebecca o purtase vreodată. Nu simțeam niciun fel de frică, nu fantoma ei era cea care mă amenința.

În camera alăturată s-au auzit voci şi clinchet de ceşti. M-am ridicat şi am intrat în salon, unde o servitoare tânără aşeza tava cu ceai pe o măsuță, sub privirea critică a doamnei Danvers.

— Staţi jos, doamnă.

Am surprins privirea întrebătoare a servitoarei. I se părea, probabil, ciudat, că doamna Danvers îmi spunea astfel, dar ştiam bine că n-ar fi putut niciodată să mi se adreseze din respect cu „Lady sau doamna de Winter”.

Am rămas în tăcere o vreme, căci nu se mai putea face conversație după cele întâmplate. Ne-am băut ceaiul fierbinte, fără să ne atingem de chec sau de brioşe.

Aş fi vrut s-o întreb dacă se angajase aici în momentul în care Favell îi spusese unde suntem. Aş fi vrut să-i spun: am văzut coroana pe care ai trimis-o şi cartea de vizită pe care ai scris inițiala. Nu ți-a fost de ajuns că ai distrus în incendiu Manderley? Ce mai vrei acum?

Dar cuvintele rămâneau nerostite, întrebările pluteau în aer, încărcându-l cu electricitate. Tot ce am reuşit să întreb a fost:

— Sunteţi fericită aici, doamnă Danvers?

Ea m-a privit cu milă.

— Fericită? N-am mai putut fi fericită de când a murit doamna mea şi bănuiesc că nu voi mai fi niciodată.

— Dar aţi putea încerca, ştiu că...

— Ce ştiţi? Că ea a însemnat totul pentru mine, din clipa în care am văzut-o pentru prima dată şi până îmi voi da ultima suflare? Asta ştiţi?

— Da, am spus eu, presupun că da.

M-am simțit dintr-odată cumplit de obosită. Aş fi putut să mă întind pe jos şi să dorm zile în şir, m-am gândit eu.

— Am avut privilegiul s-o cunosc şi s-o iubesc. Altceva nu mai contează.

Nu mai era nimic de spus. Mi-am terminat ceaiul.

Capitolul 19

Eram atât de obosită după cele întâmplate, că am adormit de îndată ce am pus capul pe pernă, căzând într-un somn adânc şi fără vise. Când m-am trezit, camera era scăldată de lumina lunii.

M-am ridicat din pat şi m-am dus la fereastră. Am privit grădina, aducându-mi aminte de Manderley în nopțile de vară şi de grădina Beatricei, după înmormântare, gândindu-mă că niciodată nu fusesem liniştită pentru multă vreme, că eram veşnic amenințată de ceva sau prinsă în vârtejul unor furtuni. M-am întrebat atunci dacă situația se va schimba vreodată. Probabil că nu.

Am coborât şi am ieşit în grădină. Era o noapte foarte caldă şi mirosul florilor era amețitor. Am rămas o vreme nemişcată, inspirând adânc şi mirosul dulce m-a făcut să mă gândesc la florile mici şi albe care acopereau zidul pensiunii din Italia. Apoi mi-am amintit din nou de doamna Danvers.

Stăteam pe scaun în fața ei, sorbind ultimele înghițituri de ceai, întrebându-mă dacă mă chemase doar pentru a-rni arăta camera-sanctuar şi pentru a-mi aminti de trecut. Asta era tot? Nu-mi venea să cred. Am'privit-o cum stătea nemişcată, o siluetă neagră şi țeapănă. Mi-a venit să râd. Nu eşti decât o bătrână nebună, care trăieşte în trecut, m-am gândit eu, în timp ce noi avem un viitor înaintea

noastră. Şi am văzut copiii alergând pe pajişte, l-am văzut pe Maxim intrând în casă cu un zâmbet pe buze.

Cum ar fi putut o bătrână nebună să ne influenţeze viaţa? Am simţit atunci cum creşte în mine un sentiment de hotărâre şi de siguranţă; nu mai eram o fetişcană timidă şi speriată, eram o femeie în toată firea şi nu mă mai temeam de ea. Eram doar furioasă pe ceea ce îmi făcuse, acum ca şi în trecut, încercând să mă umilească şi să mă înjosească, să mă înstrăineze şi să mă despartă de Maxim.

Pentru o clipă, privirile ni s-au întâlnit. Nu mă cunoaşte, m-am gândit, crede că am rămas aceeaşi şi încearcă să mă înspăimânte cu aceleaşi metode ca la Manderley.

M-am ridicat în picioare.

— Doamnă Danvers, cred că nu înţelegeţi cât de diferită este situaţia de acum de cea care a fost. Totul s-a schimbat, iar dumneavoastră continuaţi să trăiţi în trecut.

Ea m-a privit în tăcere, cu ochii strălucitori. Era greu de spus ce gândea.

— Vă rog să mă ascultaţi cu atenţie. Găsesc că este foarte trist modul în care vă agăţaţi de trecut, vorbind despre Rebecca de parcă ar fi vie şi păstrându-i lucrurile în acel... sanctuar. Nu vi se pare cam morbid? Nu aveţi nimic de câştigat în felul acesta, nu vă daţi seama? Nu veţi fi niciodată fericită, ducând o astfel de viaţă.

— Cum îndrăzniţi să-mi spuneţi mie ce să fac? a şuierat ea. Nici măcar n-aţi cunoscut-o.

— Nu, deşi mi se pare că o cunosc – am trăit în umbra ei aproape o jumătate din viaţa mea.

— Ea v-ar fi dispreţuit.

— Probabil. Ca şi dumneavoastră.

— Da.

— Vedeţi, aici e problema. Nu-mi pasă. Nu mă interesează absolut de loc părerea dumneavoastră. Îl am pe Maxim – am o casă, un viitor, o viaţă de trăit. Trecutul nu mai contează.

A râs, plină de dispreț. Nu era un sunet plăcut.

— Lăsați-ne în pace. Nu ne puteți face niciun rău, nu vă dați seama? Nu vedeți că nu mă înspăimântați deloc?

Era adevărat. Firește, nu-mi făcea plăcere să mă aflu aici și vederea chipului ei palid, cu ochii adânciți în orbite, mă înfiora. Dar mă simțeam puternică și plină de curaj. Îmi venea să-i râd în față.

— La revedere, doamnă Danvers, am spus eu întinzându-i mâna. Ea n-a schițat niciun gest, a continuat să mă fixeze și eu mi-am retras calmă mâna, susținându-i privirea fără să clipesc.

*

În timp ce ne îndreptam spre ieșire, doamna Danvers s-a oprit și a spus, de data aceasta fără să mă privească:

— Ar trebui să mărturisească. Asta e dorința ei și nu voi avea liniște până când nu se va îndeplini. Pentru asta trăiesc, înțelegeți?

A rămas în prag, privindu-mă fără expresie până când mașina s-a îndepărtat.

Am coborât pe cărare până la banca de sub măr. Fructele mari străluceau ca argintul, erau aproape coapte. Venea toamna.

M-am așezat pe bancă și, pentru câteva clipe, mi s-a părut că plutesc deasupra grădinii, ca un duh imaterial. Mă simțeam încă foarte obosită și după-amiaza petrecută cu doamna Danvers în casa aceea sumbră îmi părea acum ireală, nu mai știam dacă nu fusese cumva doar un vis sau o halucinație.

Am simțit atunci că mă cuprinde spaima, gândindu-mă că înnebunisem și că era posibil ca totul să se fi petrecut doar în mintea mea, zdruncinată de prea multe frământări și neliniști. Poate că eram ca Favell și ca doamna Danvers,

poate că nebunia începuse să mi se citească şi mie în privire.

Mi-am încleştat mâinile, încercând să mă calmez. Maxim se va întoarce peste două zile şi totul se va rezolva, mi-am spus eu. Maxim. Am încercat să mi-l închipui şi n-am reuşit. În locul lui îmi apăreau în minte toate chipurile pe care le văzusem în viaţa mea, ale portarilor de hotel şi chelnerilor de la restaurantele pe care le frecventaserăm, ale servitorilor de la Manderley, al preotului care slujise la înmormântarea Beatricei, al tânărului care o însoţea pe doamna van Hopper, al lui Jack Favell şi al tatălui meu. Dar Maxim rămânea un simplu nume fără chip. Nu ştiam cum arată soţul meu.

Atunci am auzit un foşnet în iarbă. Grădina îmi părea străină şi rece, un loc bântuit de fantome. Nu mai recunoşteam nimic din ceea ce mă înconjura, era ca şi cum nu mai fusesem niciodată pe aici. Ceva s-a mişcat din nou în iarbă. Ar fi putut fi o pasăre, sau o cârtiţă, dar ştiam că nu e aşa. Am aşteptat să-i văd umbra apărând pe iarba din faţa mea, dar n-a apărut şi am presupus că prefera să se ascundă, ca să mă înspăimânte şi mai mult.

N-o puteam vedea, dar îi auzeam limpede vocea, şoptindu-mi cu răceală:

„Tu nu contezi. El e cel care trebuie să mărturisească. Adevărul va ieşi la iveală, căci eu pentru asta trăiesc. Ea îmi spune ce să fac, ea ştie totul. Cum e să fii măritată cu un ucigaş? Ştiu că te gândeşti la asta mereu, ţi se citeşte pe faţă. Când eşti cu el, priveşte-l. Când te atinge, priveşte-i mâinile. Mâinile lui au ţinut un pistol, mâinile lui i-au transportat cadavrul pe vas, erau pline de sânge. Am aşteptat atâţia ani, sunt obosită. Dar ea nu e, ea nu oboseşte niciodată. *Pot să aştept oricât va fi nevoie, Danny,* mi-a spus ea, dar trebuie să mă ajuţi. O ajut. Totul va ieşi la iveală, ştii bine că aşa se va întâmpla. Chiar credeai că vă

puteți întoarce aici şi că veți trăi fericiți şi netulburați, ca nişte oameni nevinovați? în casa asta minunată, dar care nu se compară cu Manderley? Chiar credeai că veți avea copii, pe care să-i creşteți aici, ascunzându-le adevărul şi pretinzând că trecutul n-a existat? Fireşte că nu puteai să crezi aşa ceva. Nu voi avea linişte până când nu se va împlini dorința doamnei mele. Nu te voi lăsa în pace cât timp adevărul nu va ieşi la iveală. Ajută-ne. Atunci se va sfârşi totul şi pentru tine".

Vocea a continuat să-mi şoptească un timp care mi s-a părut infinit, fără să pot să-mi astup urechile sau să plec de acolo. Apoi a tăcut brusc, eliberându-mă. În mintea mea s-a făcut linişte, iar grădina şi-a recăpătat înfățişarea ei obişnuită. M-am întors în cameră şi am dormit adânc până dim'ineața.

M-a trezit soneria telefonului.

— Tocmai l-am condus pe Maxim la gară, a spus vocea lui Frank Crawley, pe un ton atât de firesc şi de bine dispus, încât am simțit aproape că-mi dau lacrimile. Bunul şi dragul nostru Frank, atât de cinstit şi de loial.

— Mulțumesc că m-ai sunat, Frank. Mă gândeam că... nu, n-are nicio importanță.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu... nu s-a întâmplat nimic.

— Ai o voce cam ciudată.

Am ezitat. De ce să nu-i spun? Era singurul care ar fi înțeles despre ce era vorba, era singurul care ne cunoştea trecutul. Simțeam nevoia să-mi descarc sufletul de povara şoaptelor şi a tuturor acestor temeri şi amintiri. Frank ar fi ştiut cum să mă liniştească, ar fi ştiut să-mi spună ce să fac. Fusese întotdeauna alături de mine la Manderley, îmi povestise despre Rebecca, mă ajutase atunci când îmi fusese greu. Ştiam că trebuie să-i spun.

Dar n-am făcut-o.

— M-am săturat de singurătate, am spus eu. Mă bucur că Maxim vine acasă. În rest, totul e bine.

*

Mi-am petrecut toată ziua singură. Dora îmi trimisese un mesaj prin Ned, în care îmi spunea că trebuie să se ducă la dentist, iar el lucra în capătul cel mai îndepărtat al grădinii, aşa că de-abia l-am văzut. N-am primit niciun telefon şi nicio scrisoare, nu m-a vizitat nimeni. M-am învârtit prin casă fără rost, neştiind cu ce să-mi mai ocup mintea. Afară era încă foarte cald, dar cerul era acoperit de nori întunecaţi. Simţeam o nelinişte sâcâitoare, dar n-am mai auzit şoapte sau paşi şi n-am mai văzut umbre pe iarbă.

Ce prostie, mi-am spus eu dintr-odată, femeia e nebună, nu are ce să ne facă. Am urcat în cameră şi am început să-mi examinez garderoba, căutând ceva de îmbrăcat care să-i placă lui Maxim. Mi-am amintit cu milă de hainele scumpe şi elegante ale Rebeccăi, rânduri după rânduri de mătăsuri şi taftale şi la ce-i folosiseră? N-o făcuseră să fie nici mai fericită, nici mai iubită, iar acum nu mai aveau valoare decât în mintea unei nebune.

M-am oprit o clipă şi am privit în jur. Era o cameră plăcută şi nepretenţioasă, m-am gândit eu, un refugiu la fel de sigur ca însăşi casa şi mi s-a părut atunci că mă aşteptase să-mi revin dintr-o criză de nervi, în timpul căreia mă comportasem ciudat, fără să mă pot stăpâni, iar casa mă acceptase înapoi ca pe un copil răsfăţat.

M-am îmbrăcat într-o rochie de pânză albă, m-am pieptănat şi, în timp ce-mi strângeam părul la spate, am observat câteva şuviţe albe la tâmple. Am încercat să le ascund sub celelalte, dar n-am reuşit, aşa că nu le-am mai dat importanţă. Eram încă tânără, dar mai în vârstă cu câţiva ani decât fusese Rebecca. Ea n-a apucat să mai, aibă

fire albe, m-am gândit eu cu un sentiment de triumf şi, pentru o clipă, mi-a revenit în minte fotografia din revistă, dar n-am simţit acum decât un fel de milă.

Unde era acum Rebecca? Nicăieri. Moartă. Nu ştiam, nu mă gândisem niciodată la asta. Mi-am amintit de fetiţa care fusesem, apoi de fata stângace care se măritase cu Maxim şi venise la Manderley ca tânără mireasă, de soţia iubitoare, impresionată şi înfricoşată de tot ce era în jurul ei – locuri, oameni, amintiri – şi le-am văzut pe toate înşiruite în mintea mea, fiecare estompându-se pentru a face loc altei imagini. Şirul seâncheia aici, cu femeia care îşi privea şuviţele de păr alb în oglindă. Toate erau aceeaşi persoană. Eu, şi totuşi nu erau decât fantome, încetaseră să mai existe. Ce se întâmplase cu ele? Nu muriseră, ca Rebecca, dar nu mai existau. Câte persoane sunt în noi, ca păpuşile ruseşti, ascunse una într-alta?

Pentru o clipă, m-am înfricoşat, căci pierdusem contactul cu persoana cu care mă obişnuisem de atâţia ani, soţia iubitoare şi modestă, loială şi fără secrete, care fusese fericită să trăiască în exil de dragul soţului ei, care nu auzea şoapte şi nu era urmărită de umbre. Aveam nevoie de calmul şi de forţa ei, de sprijinul pe care mi-l putea oferi. Mă schimbasem şi continuam să mă schimb, dar nu-mi mai aminteam când începuse schimbarea şi nu-i înţelegeam motivul.

Dar atunci am auzit zgomotul unei maşini şi, imediat după aceea, paşii lui Maxim, l-am auzit strigându-mă şi mi-am revenit. Am ieşit şi am coborât în fugă treptele până la hol, unde mă aştepta el.

Capitolul 20

Cobbett's Brake era aproape complet încercuită de

dealuri, cu excepția unui singur loc spre care ochiul era atras inevitabil, o spărtură în dealul dinspre vest. În anumite momente ale zilei turla unei biserici care se vedea în zare reflecta lumina soarelui, scânteind în mii de raze, iar seara se contopea cu cerul într-o ceață difuză. Consultând o mulțime de reviste, am reuşit să fac un plan de amenajare a părții de grădină care dădea spre spărtura din deal. Ned curățase pământul de tufe şi am plantat un pâlc de copaci, de la care porneau două şiruri de nuci cu coroanele legate, astfel încât să formeze o arcadă. La capătul ei am pus o bancă, astfel încât, după ce treceam printre copaci şi pe sub arcadă, puteam privi turla bisericii din zare prin spărtura dealului.

Eram foarte mândră de ceea ce realizasem în partea aceea de grădină şi simțeam că îmi aparține cu adevărat. Nu mai simțisem niciodată cu atâta intensitate că îmi aparține ceva, deşi ştiam bine că era vorba de o nimica toată față de restul grădinii. Plănuisem ca toamna să plantăm, Ned şi cu mine, sute de flori sub copac; Ned a descoperit un izvor secat sub nişte pietre şi am început să ne gândim cum să-l aducem din nou la suprafață.

Serile începuseră să fie mai răcoroase, cu un abur de ceață sub copaci. Am trecut pe sub arcadă şi ne-am aşezat pe bancă; Maxim mi-a vorbit despre Scoția, despre Frank şi despre lucrurile pe care plănuia să le mai facă şi eu l-am ascultat în tăcere, detaşată, ca şi cum ar fi fost o persoană aproape necunoscută.

Atunci când îl cunoscusem, Maxim părea întruchiparea perfectă a omului de lume, simțindu-se în largul lui în hoteluri, la Londra şi în societate, acordând o mare atenție croielii unui costum, mărcii loțiunii de bărbierit şi punctualității cu care îi parveneau scrisorile. Eram înspăimântată de nivelul pretențiilor lui şi trăiam mereu cu frica de a nu fi la înălțime.

Mai târziu, atunci când totul se schimbase, Maxim se prăbuşise psihic şi devenise, în anii exilului nostru, total dependent de mine, bazându-se doar pe devotamentul şi tăria de care dădeam dovadă. Mă obişnuisem cu această schimbare şi eram fericită cu noul Maxim, atâta timp cât rămâneam în cadrul aceluiaşi stil de viaţă, liniştit şi banal.

Acum, privindu-l, îmi dădeam seama cât de mull se schimbase din nou; Cobbett's Brake fusese visul şi dorinţa mea, eu simţisem nevoia absolută să ne întoarcem aici.

Cu toate acestea, Maxim fusese acela care se adaptase cel mai bine; devenise întruchiparea moşierului dedicat trup şi suflet domeniului său, care cunoaşte şi îndrăgeşte tot ce ţine de viaţa la ţară – oamenii, recoltele, animalele – într-un mod complet diferit de maniera oarecum feudală pe care o avea faţă de Manderley. Arăta mult mai tânăr, se bronzase şi îşi pierduse aerul de orăşean, dar se îmbrăca la fel de bine, cu un gust înnăscut pentru haine, care mie îmi lipsea cu desăvârşire.

Îl ascultam vorbind şi dădeam din cap a încuviinţare, zâmbindu-i din când în când. Îngropasem adânc în mine ceea ce se petrecuse în lipsa lui şi nu intenţionam să-i povestesc vreodată cum venise ea aici, înspăimântându-mă cu nebunia ei şi otrăvind totul prin simpla ei prezenţă, în afară de colţul acesta de grădină. Locul acesta rămăsese neatins, ea nu fusese aici şi nici nu cunoştea existenţa lui, locul acesta îmi aparţinea în continuare.

— S-a întâmplat ceva? m-a întrebat Maxim, în timp ce ne întorceam spre casă.

M-am prefăcut că n-am auzit şi am schimbat subiectul.

— Crezi că Frank chiar vrea să vină? Mi-ar place să-i ştiu în apropiere – ar fi ca şi cum ne-am mări familia.

Frank urma să vină împreună cu soţia şi copiii în septembrie, pentru câteva zile, ca să vadă ferma pe care Maxim o aranja pentru ei şi, dacă le plăcea, conveniseră să

rămână aici, căci domeniul era prea mare ca să poată fi administrat de un singur om.

— Sper să le placă Tinutt's Farm şi să rămână aici, am spus eu, cu o veselie prefăcută.

Maxim s-a oprit în faţa mea şi mi-a pus mâinile pe umeri, privindu-mă cu atenţie.

— Draga mea, ştii bine că nu te poţi ascunde de mine. Noi nu avem secrete unul faţă de celălalt, nu-i aşa?

M-am gândit la mormanul de secrete care se tot adunaseră de când venisem aici. Şi la cele de dinainte. Am tăcut.

— Ce s-a întâmplat? Uită-te în ochii mei, a spus el, cu aceeaşi voce categorică pe care o folosise faţă de mine atunci când îl întâlnisem. Te cunosc foarte bine. Crezi că am uitat? Ştiu că ţi-a fost teamă, ştiu că ai fost îngrijorată. Am stat treaz noaptea lângă tine şi ţi-am văzut expresia neliniştită de pe chip. Eşti foarte bună cu mine şi încerci să mi-o ascunzi, aşa cum făceai şi în străinătate, dar eu am ştiut de fiecare dată.

Am simţit că îmi dau lacrimile. Aş fi vrut atât de mult să-i spun totul, fiecare amănunt, fiecare teamă care se strânsese în sufletul meu de când găsisem coroana de crini, să-i povestesc despre doamna Danvers şi Jack Favell şi, mai presus de orice, despre vocile care şopteau. I-am simţit mâinile mângâindu-mă, mâinile pe care le cunoşteam atât de bine, pe care le privisem de mii de ori cojind o mandarină, manevrând volanul unei maşini, odihnindu-se pe balustrada punţii unui vas, mâinile pe care le iubeam atât de mult şi care erau pentru mine însăşi esenţa fiinţei lui.

Dar vocea insinuantă şi rea continua să-mi şoptească despre aceleaşi mâini.

— Sunt doar obosită, am spus eu. A fost foarte cald şi ţi-am simţit lipsa.

M-am întors şi am intrat în casă.

*

De ce nu i-am spus? Ştiu acum că aşa ar fi trebuit să fac, Maxim era suficient de puternic, nu mai avea nevoie de protecția mea, nu se mai temea de trecut. Şi cu toate acestea, nu i-am spus nimic. Eram înfricoşată şi confuză, iar când a intrat şi el în casă, am continuat să-i pun întrebări despre familia Crawley. Maxim mi-a răspuns scurt, apoi a intrat în birou şi a închis uşa. Ocazia trecuse. Îmi purtam mai departe povara secretelor şi era foarte, foarte grea.

Când m-am dus la culcare, mult mai târziu, l-am găsit pe Maxim stând lângă fereastra deschisă. Pe colinele din jurul casei, cucuvelele zburau printre copaci, țipând scurt cu glasurile lor ascuțite.

— Ce bine ar fi să plouă, am oftat eu.

Maxim a rămas tăcut. M-am apropiat de el şi am privit pe fereastră, aşteptând să se întoarcă spre mine sau să facă vreun gest.'N-a făcut-o. Am simțit o răceală din partea lui, dar nu ştiam ce aş fi putut face. Era vina mea, îi tăinuiam ceva şi el se simțea frustrat.

Nu. Mai era ceva. Simțeam că sunt prinsă într-un păienjeniş invizibil şi că orice mişcare sau gest al meu nu face decât să mă înlănțuie şi mai mult.

Am rămas trează mult timp, nefericită şi înfricoşată, ascultând vaietele cucuvelelor.

Dar la micul dejun, Maxim şi-a ridicat privirea din ziar şi mi-a spus:

— Vremea va rămâne frumoasă. Ce-ai zice să dăm o petrecere?

— O petrecere? Ce fel de petrecere? De ce?

— Scumpa mea, nu e nevoie să intri în panică. Vei putea

să te lauzi cu grădina ta.

— N-am cu ce să mă laud, ce-a fost mai frumos a trecut şi în plus, de abia am început s-o aranjez.

— Are vreo importanţă? Arată bine, e îngrijită, sunt şi flori. Lumea o va admira.

— Ce fel de lume? – Vecinii, oamenii din împrejurimi – nu putem trăi ca nişte pustnici; atâta timp cât cumpărăm pământ şi ne mărim domeniul, toţi vor dori să vină. În definitiv, e necesar să fii bine văzut în zonă. Familia Butterley pare să cunoască pe toată lumea, întreab-o pe Bunty pe cine ar trebui să inviţi. Şi fă o listă ceva mai mare, sunt o mulţime de sate prin împrejurimi.

Ştiam. Nu vroiam să mă gândesc la asta.

La Manderley primeam şi făceam nenumărate vizite şi toţi se aşteptaseră să dăm petreceri. Petrecerile date de Rebecca erau celebre. Mi-am amintit de unica petrecere pe care am dat-o ca stăpână acolo, balul mascat la care făcusem acea gafă îngrozitoare.

— Credeam că vom duce o viaţă liniştită aici, am spus eu. Ziceai că vrei să ne întoarcem acasă şi să...

Mi-am muşcat buzele. Să ne ascundem? Nu puteam spune asta. Dar Maxim se schimbase atât de mult, redevenind, în atâtea privinţe, cel de odinioară, sigur pe sine, dominator, ştiind cu precizie ce vroia şi cum să obţină ceea ce dorea, încât nu mai avea aproape nimic comun cu omul retras şi nesigur din exil. Mi-am dat seama atunci că schimbarea mă deranja doar pentru că Maxim cel din exil fusese atât de apropiat de mine.

El s-a ridicat în picioare.

— Nu trebuie să fie ceva special-o simplă „garden-party”. Poţi să te ocupi tu de băuturi? Ţi-ar prinde bine.

— Ce vrei să spui? Că mi-ar mai ocupa timpul?

— Nu, nu vroiam să spun asta.

— Sunt perfect mulţumită.

— Oare?

— Da, Maxim, sunt. Ce s-a întâmplat? De ce ne certăm? Noi nu ne certăm niciodată.

Maxim s-a îndreptat spre uşă.

— Uneori nu ajunge să fii perfect mulţumit, a spus el şi a ieşit.

Am rămas pe loc, privind coaja de măr încolăcită pe farfurie. Nu înţelegeam ce vroia să spună. Totul era foarte ciudat şi nu ştiam de ce, sau ce ar fi trebuit să fac.

Mâhnită, m-am dus să-i telefonez lui Bunty Butterley.

Capitolul 21

Şi totuşi, urma să fie petrecerea mea. Eu o organizam şi nimeni altcineva. Vroiam să fie o zi minunată şi eram sigură că aşa va fi. Din momentul în care am înţeles asta, m-a cuprins nerăbdarea de a o face, iar toate umbrele şi şoaptele au dispărut.

Prima mea reacţie la sugestia lui Maxim fusese una de spaimă, pentru că mă gândisem imediat la balul de la Manderley şi la tot ceea ce se întâmplase atunci, într-o serie de secvenţe cumplite care mă aveau drept protagonistă şi simţisem că mi se opreşte inima în loc.

Dar balul acela nu avea nicio legătură cu mine, fusese o recepţie grandioasă, cu pretenţii, genul de petrecere pe care îl detestam şi căruia nu-i găseam nicio justificare. Niciunul dintre noi nu-şi dorea aşa ceva, dar era o tradiţie şi o obligaţie morală a celor de la Manderley, aşteptată cu nerăbdare de tot ţinutul.

„Era atracţia verii pentru noi şi acum ne lipseşte teribil”, îmi spusese o matroană locală.

Se referea la balurile date de Rebecca, firește. Petrecerile erau domeniul ei predilect, erau creaţiile ei şi ale doamnei

Danvers. La venirea mea, n-am avut niciun cuvânt de spus în această privință, totul s-a desfăşurat conform schemei bine stabilite cu mulți ani în urmă şi nu mi-a rămas decât să asist neputincioasă.

O astfel de petrecere ar fi fost oricum nepotrivită acum, atât de curând după război, căci se serveau languste şi şampanie, se agățau lampioane chinezeşti în toți copacii din grădină, se construia un ring de dans şi se angaja o orchestră, se organizau focuri de artificii şi concursuri de costume. Muncitorii agricoli îşi lăsau treburile deoparte şi munceau la organizarea balului săptămâni de-a rândul, iar servitorii nu se mai gândeau la nimic altceva.

Dar aici nu aveam armate de servitori şi nu existau muncitori agricoli; eu îi aveam doar pe Dora şi Ned şi puteam apela, în caz de nevoie, – la doamna Peck. Cobbett's Brake nu era Manderley, nu aparținea întregului ținut, era o locuință veche, frumoasă şi intimă.

Trebuia să fie o „garden-party", cu mese aşezate sub copaci, pe terasă, pe pajişte, iar oamenilor mai în vârstă le rezervasem salonul cel mic şi sufrageria, ca să se poată adăposti de arşiță şi să bea un ceai la răcoare, dar vroiam să invit cât mai mulți tineri.

— Spune-le fetelor tale să-şi cheme prietenii, i-am spus eu lui Bunty. Ned o să pună la punct vechiul teren de tenis, iar eu o să curăț setul de croquet pe care l-am găsit în pivniță. Vreau să văd cât mai mulți tineri râzând şi distrându-se.

Bufetul urma să fie în bucătărie şi sub umbrar, cu sandviciuri, chec, tarte cu fructe, zmeură cu frişcă şi ceai, un bufet de'modă veche. Mai spre seară, pentru tineri, s-ar fi servit şi băuturi. Vroiam să pun vaze cu flori peste tot prin casă şi pe toate mesele, flori culese din grădină, nu aranjamente florale pretențioase cumpărate de la florărie.

— Mi se pare grozav că dai o petrecere, a spus Bunty cu o

față radioasă, adăugând diverse nume pe listă, pe măsură ce-i veneau în minte. N-am mai avut o petrecere pe aici de dinainte de război, dacă nu punem la socoteală sărbătorile câmpeneşti. Ultima mare petrecere a fost nunta fetei lui Kirkley; s-a dansat în hambar, iar clopotele au bătut la miezul nopții. Cred că o să fie superb.

Nimeni nu considera că eram datori să organizăm o petrecere, nimeni nu se aştepta să fie ceva grandios, doar pentru că eram cine eram, numele de Winter nu le spunea nimic special, Cobbett's Brake nu era Manderley.

— Ai avut dreptate, i-am spus eu lui Maxim a doua zi. Mă bucur că te-ai gândit la o petrecere.

— Grozav, a spus el, fără să-şi ridice ochii din ziar.

— Sunt totuşi surprinsă. Erai atât de îngrijorat că oamenii îşi vor aminti, că vor pune întrebări şi ne vor privi pieziş...

— Da.

— Nimeni n-a făcut-o.

— Perfect.

Era distant şi rece, n-avea rost să mai continui conversația. Am ieşit din cameră.

Dar vroiam să mă bucur de petrecere. Era un nou început, m-am gândit eu.

Aşa părea. Vremea a rămas frumoasă şi toată ziua am muncit în soare, Dora şi sora ei, doamna Peck, Ned şi cu mine. Am scos afară mesele şi scaunele împrumutate de la primărie, am aşezat fețe de masă proaspăt spălate şi vase cu flori pe fiecare masă. Toată lumea râdea şi făcea glume, toți îşi doreau ca petrecerea să fie un succes şi eu încercam să mă ocup de toate, să fiu atentă la fiecare detaliu, aşa cum nu se întâmplase niciodată la Manderley.

Maxim îşi petrecuse dimineața cu treburi, dar înainte de prânz a venit să mă vadă în grădină.

— Pari mulțumită, a zis el.

— Mă distrez grozav, am spus eu.

L-am privit. Avea o expresie ciudată.

— Ce s-a întâmplat? l-am întrebat eu.

Nu mi-a răspuns.

— Maxim?

M-a mângâiat uşor pe obraz. I-am luat mâna şi mi-am îngropat faţa în ea.

— Să mai pun o masă pe terasă, doamnă Winter? Dora spune că în bucătărie nu mai încape nimic.

Vârtejul pregătirilor ne-a cuprins din nou, ziua îşi urma propriul ei curs.

Şi în definitiv, merita, mi-am spus eu, controlând pentru ultima dată totul. Era o zi superbă, căldura devenise suportabilă după prânz şi gazonul proaspăt tuns împrăştia un miros dulce. Am trecut pe sub arcada nucilor, oprindu-mă să privesc jocul luminii strecurându-se printre frunze şi turla bisericii din zare, încadrată de dealuri. Am respirat adânc şi mi-am dat seama că eram emoţionată ca un copil la prima lui petrecere. Nu avea ce să se întâmple, nu aveam ce gafă să fac, totul urma să fie perfect.

Ar fi trebuit să mă întorc, invitaţii puteau să sosească din clipă în clipă. Dar am mai zăbovit sub copaci şi nimeni n-a venit să mă caute, nimeni nu ştia unde sunt. Dacă aş fugi acum, m-am gândit eu, n-ar observa nimeni şi petrecerea ar avea loc fără mine. Dar aici nu era Manderley, unde nu contam, aici eram în centrul a tot ce se întâmpla, petrecerea era a mea.

Auzeam o voce strigând în depărtare şi clinchetul slab al farfuriilor, dar am rămas pe loc, dorindu-mi ca această clipă să nu se mai sfârşească niciodată. Şi atunci am privit în jur şi am văzut copiii venind spre mine pe sub arcadă, ţinându-se de mână, cu feţele strălucitoare de bucurie.

— Vino, au spus ei. Vino cu noi.

Şi i-am urmat, întorcând spatele bisericii din zare, spre

grădina unde primii invitați începuseră să sosească.

*

De fiecare dată când mi-am amintit de acea zi, în toți anii care au urmat, mi-a apărut în minte ca o zi încântătoare, perfectă din toate punctele de vedere, care fusese aşa până să se apropie de sfârşit. Oameni cu fețe fericite, râzând şi conversând la soare; tineri jucând tenis, zgomot de minge lovită cu racheta şi aplauze.

Dintr-odată, toată tensiunea dintre mine şi Maxim a dispărut şi ochii ni se întâlneau în timp ce treceam printre oaspeți, râzând şi glumind, făcând prezentări, iar privirile noastre erau pline de dragoste.

O scenă îmi revine în minte de fiecare dată, ca o fotografie de grup. Dora ieşea din bucătărie cu o tavă plină de ceşti albe de porțelan, Ned o urmă, purtând un vas cu apă fierbinte din care ieşeau aburi, Bunty Butterley, cu o rachetă de tenis în mână, râdea în hohote, cu capul dat pe spate, Maxim zâmbea, aprinzând țigara unei doamne.

În spatele nostru se înălța casa, cu cărămizile ei trandafirii strălucind în soare, mesele erau răspândite pe pajişte, încărcate de flori, acesta era decorul perfect al piesei care se juca în grădină.

Dar cel mai clar mă văd pe mine, îmbrăcată în rochia albă de pânză, stând în mijlocul lor şi îmi amintesc sentimentul care mă cuprinsese, un amestec de dragoste, bucurie şi mândrie. Îl mai simt uneori şi acum, după atâția ani, ca parfumul uşor al unui flacon gol de colonie şi atunci retrăiesc scena din acea ultimă şi perfectă zi, înainte ca totul să se sfârşească dintr-odată.

Cineva s-a mişcat şi piesele strălucitoare ale caleidoscopului s-au aranjat într-un model diferit. Razele soarelui s-au reflectat într-o fereastră şi sticla a căpătat o

culoare purpurie.

Bunty se afla la numai câțiva paşi de mine, aşa că am auzit-o limpede.

— Doamne sfinte! A venit bătrâna doamnă Beddow. Am invitat-o ca să n-o jignesc, ştiam că nu mai iese aproape de loc din casă. Asta zic şi eu petrecere!

Cred că am ştiut despre cine era vorba în aceeaşi secundă, înainte de a-mi ridica ochii spre ea, deşi numele şi adresa nu-mi spuseseră nimic, atunci când le copiasem de pe lista lui Bunty.

Bătrâna doamnă păşea încet pe sub arcadă, îndreptându-se spre noi, sprijinindu-se de brațul însoțitoarei ei. Deşi mă aşteptam deja s-o văd, vederea siluetei ei înalte şi negre care se apropia mi-a provocat acelaşi şoc şi am simțit acelaşi gol în stomac ca întotdeauna. Dar în acelaşi timp, am realizat că ceea ce îi spusesem în după-amiaza aceea fusese purul adevăr. Nu era pentru mine decât o bătrână nebună, care pierduse contactul cu realitatea şi care nu avea nicio putere asupra mea.

Dar Maxim nu ştia asta, nu ştia că o întâlnisem şi că îngrijorarea pe care am simțit-o era din pricina lui, căci mă frământa gândul cum avea să reacționeze şi ce avea să simtă.

Umbra ei neagră a pârjolit iarba grădinii.

Maxim venea din partea opusă. N-am îndrăznit să-l privesc, ştiam cum avea să-i arate chipul; o mască livid cu buzele strânse, fără expresie. Unul sau doi invitați şi-au ridicat privirea şi s-au uitat în jur, iar în locul unde se afla ea, ținând-o de braț pe bătrâna doamnă Beddow, părea să se fi creat un spațiu de tăcere, în care totul împietrise.

M-am grăbit să trag un scaun, să fac loc pe o masă.

— Bună ziua, domnule de Winter. Am venit împreună cu doamna Beddow, care ținea foarte mult să vă cunoască. Ar fi bine să-i vorbiți ceva mai tare, nu prea aude.

I-am simțit ochii ațintiți asupra mea şi am ridicat capul. Privirea ei părea amuzată.

— Bună ziua, doamnă. Grădina arată splendid, chiar dacă multe dintre flori s-au ofilit de când am fost aici ultima dată.

L-am văzut pe Maxim încordându-se, dar nu s-a uitat la mine. A ajutat-o politicos pe bătrâna doamnă să se aşeze, în timp ce doamna Danvers îl privea țintă, fără să schițeze nicio mişcare.

Am fugit în bucătărie, am aşezat la repezeală ceşti de ceai şi platouri cu mâncare pe o tavă, dar mâinile îmi tremurau atât de tare încât am scăpat-o pe jos şi a trebuit să iau totul de la capăt. Nu-mi era frică decât de reacția lui Maxim.

— Nu vă simțiți bine, doamnă de Winter? Sunteți foarte palidă – s-a întâmplat ceva? Lăsați-mă pe mine să strâng, nu vă bateți capul cu asta, a spus Dora, aplecându-se să culeagă cioburile de pe jos.

— Mulțumesc, Dora, îmi pare rău – nu ştiu cum s-a întâmplat...

— Cred că vă simțiți măgulită că a venit şi doamna Beddow. N-a mai ieşit din casă de ani de zile. Gata, am strâns totul. Lăsați-mă pe mine să torn apa în ceainic, o să vă opăriți mâinile. Ar fi bine să stați jos puțin, v-ați agitat prea mult cu toate pregătirile astea. Ce-ar fi dacă ați mai rămâne aici un minut, ca să vă odihniți? Totul merge perfect, n-o să vă simtă nimeni lipsa.

M-am aşezat, recunoscătoare pentru grija Dorei față de mine, ascultând-o cum flecărea în timp ce turna ceaiul în ceşti şi aşeza mâncarea pe platouri şi, după câteva clipe, mi-am culcat capul pe brațe. Avea dreptate, eram obosită, dar slăbiciunea pe care o simțeam în tot corpul nu se datora oboselii ci şocului şi neliniştii. M-am întrebat ce făcea Maxim acum, ce spunea şi mai ales. Ce gândea. Nimic altceva nu mai avea importanță.

— Cred că n-aţi mâncat nimic, nu-i aşa? Aţi fost prea ocupată să-i serviţi pe ceilalţi, aşa se întâmplă întotdeauna la petreceri. Luaţi nişte sandviciuri cu ouă, acum le-am preparat.

— Mulţumesc, Dora, nu mi-e foame, sunt doar puţin obosită, ai avut dreptate.

Am privit ţintă sandviciurile de pe masă, simţind că mi se face rău şi am vrut să mă ridic şi să mă duc în dormitor, dar atunci am auzit vocea lui Maxim, rece şi aspră.

— Nu crezi că ar fi bine să te întorci afară?

Nu îndrăzneam să-l privesc. Mai auzisem o dată vocea asta, atunci când doamna Danvers mă atrăsese în capcană, la balul costumat de la Manderley, stricându-ne deliberat petrecerea, ca şi acum, dar în alt mod. Toată plăcerea acestei zile se făcuse fărâme şi cioburile zăceau împrăştiate peste tot. Trebuia să îndur până la sfârşit, m-am gândit eu. Nu mai putea dura mult şi în cele din urmă vor pleca toţi, va pleca şi ea. Şi atunci vom rămâne singuri şi eu va trebui să găsesc o explicaţie. Ce puteam să-i spun?

Dora mă privea cu îngrijorare, era pentru prima dată când îl auzea pe Maxim vorbindu-mi pe un astfel de ton. I-am zâmbit, încercând să-i dau impresia că nu se întâmplase nimic.

— Mă duc să-l întreb pe Maxim când să aducem băuturile. Sunt sigură că mulţi vor dori să mai stea, par să se distreze de minune.

Aşa şi era. Când am ieşit din bucătărie, soarele se apropiase ceva mai mult de asfinţit, după-amiaza se transformase în seară. Câţiva invitaţi jucau croquet pe pajişte, ceilaţi stăteau la mese sau se plimbau prin grădină.

Maxim discuta cu cineva, lângă un grup mai mare.

Pe faţa lui nu se citea nimic deosebit, avea o voce normală. M-am îndreptat spre el, zâmbind unor chipuri pe care nu le cunoşteam – eu eram gazda şi trebuia să mă

comport ca atare – şi astfel mi-am mai recăpătat cumpătul.

— Mă întreb dacă n-a sosit momentul să servim băuturile. Dora şi Gwen au terminat de strâns.

— Mă ocup eu de asta. Toată lumea prezentă vrea ceva de băut, nu-i aşa?

Au zâmbit cu toţii şi s-a auzit un murmur aprobator.

În clipa aceea, îmi doream să-i văd pe toţi plecaţi, să rămân singură cu Maxim şi să-i explic totul, îmi doream ca nimic din toate acestea să nu se fi întâmplat.

— Cred că sunteţi foarte mândri de casa dumneavoastră, am auzit-o spunând atunci cu o voce foarte blândă. Înaintase fără zgomot spre noi şi stătea atât de aproape de mine încât îi simţeam în nări mirosul vag de mucegai al hainelor. Ne privea cu ochii ei adânciţi în orbite, stând nemişcată, cu mâinile osoase atârnând din manşetele rochiei negre.

— Cu timpul, sunt sigură că vă veţi simţi bine în ea.

S-a întors uşor spre oamenii din grup, care o ascultau fascinaţi şi puţin nedumeriţi. Toţi aşteptau în tăcere, plini de politeţe, să audă ce mai avea de spus.

— Fireşte, nimic nu poate înlocui acel Manderley. Cu mulţi ani în urmă domnul de Winter şi soţia lui locuiau într-o casă magnifică, în care am avut şi eu cinstea de a mă găsi. Sunt sigură că aţi auzit vorbindu-se despre ea...

— Doamnă Danvers...

— Şi despre tragedia care s-a întâmplat acolo.

— Staţi puţin, a spus un bărbat gras cu ochi albaştri.

Manderley... Manderley... parcă-mi aduc aminte...

Dacă aş fi putut, l-aş fi strâns de gât.

— Da, Manderley era un nume celebru în zonă şi, pe bună dreptate. Cred că domnul de Winter şi soţia lui sunt de acord cu mine, a continuat ea.

S-a întors şi l-a privit pe Maxim. Le vedeam chipurile din profil, încordate şi pline de ură. Niciunul din ei nu mă mai

băga în seamă, puteam la fel de bine să nici nu exist.

— Ținând cont de împrejurări, cred că ați avut noroc să vă găsiți un loc în care să fiți fericiți. Sper că va dura.

S-a făcut tăcere. Nimeni nu s-a mişcat. O femeie îmbrăcată într-o rochie roşie şi-a întors privirea în lături, cu o expresie stânjenită.

Maxim împietrise. Stăteam între el şi doamna Danvers, convinsă acum că ea va reuşi, în cele din urmă, să ne distrugă, aşa cum îşi propusese.

Atunci ar fi fost momentul să-mi adun pentru ultima dată tot curajul pe care-l mai aveam şi să o înfrunt, spunându-i în față că nu era decât o bătrână nebună şi ranchiunoasă, care nu avea nicio putere asupra noastră, oricât s-ar fi străduit să ne facă rău. Dar n-am făcut-o.

În chip ciudat, petrecerea a continuat netulburată. Doamna Beddow şi însoțitoarea ei au plecat devreme, fără să mai aştepte băuturile. În urma lor atmosfera s-a înseninat, ca după o furtună. Am simțit că-mi vine să râd, să dansez şi să îmbrățişez pe toată lumea. Le zâmbeam tuturor, ca unor vechi şi dragi prieteni. Nu l-am căutat pe Maxim.

Tinerii au început o partidă fantezistă de tenis, în care toți îşi schimbau neîncetat între ei partenerii, rachetele şi locurile, trimițând mingile în toate direcțiile, strigând, tăvălindu-se de râs. I-am privit o vreme, apoi am jucat o partidă de croquet cu Reg Butterley, care mi-a făcut neîncetat complimente, cu un aer jovial. S-au servit băuturile şi oaspeții au început să se plimbe în grupuri, cu paharele în mână. Vremea se mai răcorise şi pe iarbă se aşterneau umbre violete. Am intrat în casă şi am aprins luminile, iar Cobbett's Brake s-a transformat într-o navă strălucitoare, plutind în aerul serii.

Nu l-am căutat pe Maxim.

Mi-am luat haina din casă şi am urcat pe deal,

îndepărtându-mă de grădină. M-am rezemat de trunchiul unui copac şi am privit în jur, bucurându-mă de reuşita petrecerii şi de mulţumirea celorlalţi.

Într-un târziu, am auzit o portieră trântindu-se şi glasuri care spuneau „noapte bună”, aşa că a trebuit să mă întorc, să spun „la revedere” şi „mulţumesc că aţi venit”, să spun „da, a fost o vreme splendidă, nici. N-am fi putut alege o zi mai bună pentru petrecere, acum am avut noroc”.

De abia atunci când ultimii invitaţi începuseră să se îndepărteze am văzut maşina care se apropia în viteză, cu toate farurile aprinse, gata să intre în ei. Ceilalţi au fost nevoiţi să cotească brusc şi să frâneze pentru a evita coliziunea. Maxim s-a repezit spre ei, dar între timp îşi re luaseră drumul.

Ştiam cine era la volan chiar înainte să-l văd coborând din maşina uzată, cu aspect străin. Mi-am dat seama atunci că aşa se înţeleseseră, doamna Danvers şi cu el, dar încă nu reuşeam să pricep ce urmăreau.

— Am avut o afurisită de pană, a spus Jack Favell clătinându-se pe picioare în faţa noastră, aşa că ţi-am ratat petrecerea, Max, luate-ar naiba. Trebuia să-ţi stricăm ploile pe-aici, era şi o grămadă de lume – martori, înţelegi – şi poftim, am avut o afurisită de pană pe drum. Nu contează. Aţi rămas voi doi şi-mi ajunge.

Din casă se auzea clinchet de pahare şi vocea Dorei, care fredona vesel.

— Pleacă imediat de aici, a spus Maxim, făcând un pas spre el.

Favell ne-a privit pe rând, dar nu s-a clintit.

— N-ai ce căuta aici, n-avem nimic să ne spunem. Pleacă.

— Oh nu, nici nu mă gândesc, Max. Am chiar de gând să intru în casă, dacă nu cumva vrei o scenă chiar aici, care să atragă toţi servitorii. Ai servitori? Pariez că da, te-ai instalat destul de confortabil, aşa cum ştiam că vei face. Vreau să

beau ceva.

Am auzit paşi şi când am întors capul, am văzut-o pe Dora, care şovăia dacă să se apropie sau nu.

— Mă duc să văd ce vrea, i-am spus eu lui Maxim. Cred că ar fi mai bine să vă duceţi în casă. Am intrat în bucătărie şi am rezolvat ceea ce mai rămăsese de rezolvat, vorbind cu o voce neaşteptat de normală. Dora şi Gwen spălau vasele, Ned a plecat în grădină să strângă mesele. Probabil că mi se citea supărarea pe faţă, căci fetele nu mai cântau sau glumeau, aşa cum obişnuiau să facă.

— N-are rost să faci totul acum, Dora, am spus eu. Restul poate să mai aştepte până mâine dimineaţă.

— Aş prefera să termin acum, dacă nu aveţi nimic împotrivă.

— Cum vrei.

— V-am lăsat în cuptor o caserolă şi supă şi câţiva cartofi, mai aveţi un platou cu carne rece şi fructe.

— Mulţumesc.

— Ar trebui să vă odihniţi acum, arătaţi foarte obosită.

— Nu ştiu ce m-aş fi făcut fără ajutorul vostru, Dora. Vă sunt extrem de recunoscătoare.

Din salon s-au auzit strigăte. Dora mi-a aruncat o privire neliniştită.

— Mă duc să văd dacă Maxim are nevoie de mine, am spus eu.

Am închis uşa bucătăriei şi pe cea dinspre hol. Nu vroiam să audă ce se întâmplă.

Maxim şi Jack Favell erau în salon. Ferestrele dinspre grădină erau larg deschise şi o adiere de vânt agita perdelele. Am traversat camera şi am închis geamurile.

— Maxim...

— Întreab-o pe ea, dacă nu mă crezi. N-o să te mintă, nu-i aşa? a rânjit Favell.

Arăta mult mai rău decât atunci când îl văzusem ultima

dată, la Londra; gulerul cămăşii era murdar şi zdrenţuit, părul slinos îi stătea lipit pe cap. Mâna în care ţinea un pahar de whisky îi tremura uşor.

— I-am povestit lui Maxim despre ceaiul pe care l-am luat împreună la Londra, a spus el.

Maxim nu se uita la mine.

— Ce cauţi aici? l-am întrebat eu pe Favell. Ţi-am zis că nu avem nimic de discutat. Maxim ţi-a spus să pleci. Termină-ţi whisky-ul şi fă cum ţi-a spus, te rog.

— Şi data trecută mi-a zis să plec, -cred că-ţi mai aminteşti.

Nu i-am răspuns.

— Am adus ceva, a spus Favell, fluturând un plic gros prin faţa ochilor mei. Dovezi.

— Ce vrei să spui? Ce fel de dovezi?

— Nu-l mai întreba nimic, a spus Maxim tăios. Asta urmăreşte. Nu faci decât să-l încurajezi. Nu vezi că e beat şi nebun, pe deasupra?

Favell a izbucnit în râs, arătându-şi dinţii îngălbeniţi.

— Danny mi-a spus de petrecerea voastră de inaugurare. Nu prea seamănă cu Manderley casa asta, aţi mai decăzut, nu-i aşa? Dar e destul de bună pentru voi, oricum. N-aţi fi fost în stare să mai ţineţi un asemenea palat, acum. Numai Rebecca reuşise, iar ea nu mai e, sau mai bine zis, ştim cu toţii unde e.

A fluturat din nou plicul.

— N-am stat degeaba. Nici Danny, de altfel, deşi a cam luat-o razna. N-o condamn – nu trăia decât pentru Rebecca – şi pentru Manderley, dar tot de dragul ei. Danny ştie adevărul la fel de bine ca şi mine, Max, şi tu ştii că noi ştim. Dar am fost nevoit să fac săpături, să pun întrebări ici şi colo, să strâng dovezi. M-am întrerupt o vreme, din cauza războiului, dar am fost sigur că mai devreme sau mai târziu, tot o să reuşesc şi atunci o să stăm altfel de vorbă. Ei bine,

sunt aici.

— Maxim...

— Minte şi se laudă, a spus Maxim, foarte încet. A mai făcut asta o dată, ţii minte.

— Tu ai omorât-o.

— După ce-şi va termina paharul, o să plece.

— Tu ai împuşcat-o şi o să am grijă să fii spânzurat pentru asta. Am dovezile aici, a spus Favell, agitând iar plicul. Habar n-ai ce am eu în plicul ăsta.

— Maxim, ia-i plicul, cine ştie ce poate să aibă în el...

— N-am nici cea mai mică intenţie să mă ating de el sau de plic.

— Am muncit din greu pentru asta, Danny şi cu mine. Ea e de partea mea, să ştii.

— Mă îndoiesc.

— Mai vreau nişte whisky.

Maxim s-a îndreptat spre el şi a întins mâna. Favell i-a dat paharul, rânjind din nou. M-am întrebat dacă Maxim îl va lovi, aşa cum făcuse atunci. Dar el a aşezat paharul pe masă şi s-a întors la locul lui.

— Ieşi afară, Favell. Pleacă şi să nu îndrăzneşti să te mai întorci. Dacă nu pleci chiar în acest moment, chem poliţia, care te va aresta cu siguranţă pentru conducere în stare de ebrietate. Îţi sugerez să opreşti maşina undeva şi să dormi câteva ore, altfel o să omori pe cineva.

Pentru o clipă, totul s-a oprit pe loc, ca într-o fotografie. Nu se mai auzea niciun sunet, cu excepţia vântului care bătea în ferestre.

Crezusem că Favell va izbucni în râs, sau va scoate din plic vreo hârtie în care să scrie adevărul, sau chiar că ne va ataca într-un acces de furie. Îmi era rău şi îmi venea să leşin, dar ştiam că nu voi leşina, nu-mi era dat să ies aşa uşor dintr-o situaţie neplăcută. Apoi, dintr-odată, ca şi cum ceva s-ar fi frânt în el, Favell s-a clătinat pe picioare, s-a

întors şi a ieşit din cameră, fără să rostească niciun cuvânt.

Presupun, acum, că ştia cât rău ne făcuse deja şi că s-a considerat satisfăcut. Ceea ce plănuise împreună cu doamna Danvers se realizase. Fusese uşor. Acesta nu era decât sfârşitul a ceea ce începuse cu mult timp în urmă.

Ne făurim singuri destinul.

*

Niciunul din noi n-a mai spus nimic. Maxim a ieşit din cameră. Eu am rămas pe loc, aşteptând. Nu mai puteam face nimic.

Am auzit motorul pornind, apoi oprindu-se şi pornind din nou. Am auzit maşina îndepărtându-se şi am sperat ca Favell să urmeze sfatul lui Maxim şi să oprească undeva pentru câteva ore. Nu mă interesa soarta lui, dar nu trebuia să accidenteze pe cineva care nu avea nicio vină. Era suficient răul pe care ni-l făcuse nouă.

Mi s-a făcut dintr-odată foarte frig. Am început să tremur. A venit toamna, mi-am spus eu.

Aş fi putut să aprind focul în cămin, dar eram prea obosită. Am rămas pe scaun, cu coatele pe genunchi, privind vatra întunecată.

Îmi aduc aminte că eram speriată şi obosită să tot fiu speriată. Mi se părea că trecuse o veşnicie de când mă odihnisem ultima dată fără să fiu tulburată de umbre şi şoapte.

Maxim s-a întors în cameră. Am auzit uşa închizându-se încet şi m-am gândit că cel mai bun lucru ar fi fost să mă omoare şi pe mine.

Am ridicat capul şi l-am privit. Stătea lângă uşă, cu ochii plini de o tristeţe infinită şi în clipa aceea am simţit că îl iubesc, altfel decât simţisem vreodată. Altfel decât în primele zile, când dragostea pentru el îmi tăia respiraţia, altfel decât

în ultimele zile petrecute la Manderley, când ne agățam unul de altul cu spaimă şi disperare. Ceea ce simțeam acum pentru el era o dragoste pură şi totală, era mai mult decât un simțământ, era o formă de existență. Era o dragoste absolută şi transcendentală, fără dependență şi chiar fără nevoie de împlinire.

Dar n-am spus nimic şi n-am făcut niciun gest; l-am privit doar şi apoi mi-am întors privirea.

— Când au început? m-a întrebat el.

— Ce anume?

— Secretele.

Am încercat să spun ceva, dar nu-mi găseam cuvintele.

A scos cartea de vizită din buzunar şi mi-a arătat-o.

— Aşa a început?

— Da, cred că da. Nu sunt sigură. Da.

Cartea de vizită părea să-i frigă degetele.

— Era pe o coroană funerară. Doamna Danvers a trimis-o. Nu mi-a spus ea asta, dar sunt sigură că ea a fost. Era o coroană de crini, aşezată lângă mormântul Beatricei. Am găsit-o a doua zi după înmormântare, dimineața devreme.

— De unde ai ştiut?

— N-am ştiut nimic. Vroiam doar să mă reculeg la mormânt. Nu avea importanță care din noi o găsea, tot ce şi-a dorit a fost să o găsim.

— De ce nu mi-ai spus nimic? – Nu vroiam să suferi, Maxim. Trebuie să mă crezi.

— Sufăr mult mai mult acum, când am descoperit-o.

— Nu vroiam să o descoperi.

— Era pe jos, în dulap, a spus el.

S-a apropiat de masă şi şi-a turnat un whisky. M-a privit întrebător, arătând spre sticlă. Am clătinat din cap.

— În tot acest timp, a spus el încet, în toate aceste luni, îmi ascundeai ceva.

— Îmi pare rău. Am crezut că fac bine.

— Credeam că a murit şi ea.

— Da.

— Şi apoi?

— Nu mai țin minte.

— Favell? ’

— Cred că da.

— E adevărat că v-ați întâlnit la Londra?

— Din întâmplare. Doar nu crezi că m-aş fi dus special ca să-l întâlnesc.

— Nu ştiu. Putea să fi încercat să te şantajeze.

— A încercat. Dar după aceea.

— M-a pus pe gânduri, să ştii, vizita ta la Londra; ştiam că urăşti Londra.

— Da.

— Unde erai?

— Intram într-un hotel, ca să beau un ceai. Era o zăpuşeală cumplită. Favell era într-o cabină telefonică. Avea cu el o valiză. Cred că într-adevăr e nebun.

— Da.

— Striga în receptor, dar cred că nu era nimeni la capătul celălalt al firului. M-a văzut când am trecut pe lângă el şi m-a urmărit. A trebuit să dau un telefon la un magazin, uitasem un pachet acolo şi cred că m-a auzit când le dădeam adresa la care să mi-l trimită.

— Dar ce căutai la Londra, pentru numele lui Dumnezeu?

— M-am dus să consult un doctor, am spus eu cu tristețe. Apoi mi-am dat seama cum sunaseră cuvintele mele şi am adăugat, fără să-l privesc. Nu, nu e ceea ce crezi. N-am nimic.

— Ce fel de doctor?

— Vroiam să ştiu dacă pot avea copii.

— Şi ai aflat? m-a întrebat el încet.

— Da. Mi-a spus că nu vede niciun motiv pentru care să nu-i pot avea.

— Şi nu puteai să-mi spui nici măcar atât?

— Nu... sigur că ți-aş fi spus de îndată ce ajungeam acasă. Dar m-am întâlnit cu Favell...

— Şi?

— Şi n-am mai putut să-ți spun nimic. Întâlnirea cu el a stricat totul.

— Ea când a fost aici?

— După aceea. Acum câteva săptămâni.

— Câteva săptămâni...

— Îmi pare rău, Maxim, dar nu vroiam să-ți faci griji din pricina lor.

— De ce mi-aş fi făcut? Amândoi sunt nebuni de legat. Doi oameni bolnavi. Ce rău ne-ar fi putut face?

— Sunt lucruri pe care nu ți le pot spune.

— Alte secrete?

— Nu vreau să te rănesc.

— Şi totuşi asta faci.

— Ea te urăşte ne urăşte – şi vrea să ne facă rău. Sigur, e nebună, dar asta urmăreşte. Se folosesc unul de altul – el vrea bani, presupun, sau o răzbunare de alt gen, nu-mi dau seama exact.

— Dreptate, a spus Maxim.

Mi-am ridicat privirea spre el. O spusese cu foarte mult calm.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat, speriată.

— Singurul lucru de care am fost absolut sigur pe lumea asta, a spus Maxim, era dragostea noastră, în care nu aveam secrete unul față de celălalt – niciun fel de secrete – în care nu existau minciună, înşelătorie şi teamă, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Ştiam că făcusem o crimă şi că scăpasem nepedepsit – dar o ştiai şi tu.

— Nu contează. N-a contat niciodată.

— Nu?

Am tăcut. Îi datoram adevărul, măcar acum, m-am gândit

eu. Mi-am amintit de vocile care-mi şopteau „Omul acesta e un ucigaş, şi-a împuşcat soția. El a ucis-o pe Rebecca”. I-am privit mâinile şi am ştiut că le iubeam.

— E vina mea, am spus. Eu am vrut să ne întoarcem aici. Fereşte-te să-ți doreşti prea mult un lucru, căci s-ar putea să-l obții.

— Da.

— Dar nu s-a întâmplat nimic.

M-am ridicat şi m-am apropiat de el.

— Favell a plecat, ea a plecat – nu ne pot face nimic. Nu ne pot face niciun rău, Maxim.

— Ne-au şi făcut.

— Nu contează.

— Mai e ceva?

— Ce anume?

— Vreun alt secret?

M-am gândit la tăieturile din ziare şi la fotografia din penar.

— Nu, am spus'eu. Nu mai există niciun secret.

M-a privit în ochi. – De ce? m-a întrebat el atunci. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, de ce?

Am tăcut.

— Aveai dreptate când spuneai că nu trebuie să ne întoarcem la Manderley. Şi totuşi ştiam că va trebui să o facem odată şi odată. Nu putem fugi la nesfârşit. Ei vor dreptate.

— Vor răzbunare, o răzbunare inutilă, crudă, nebunească. Sunt nebuni.

— Da, dar tot dreptate se va numi.

— Ce vrei să spui?

— Dacă încercăm să rămânem aici, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, se va întâmpla acelaşi lucru. Nu putem scăpa. Ție îți va fi mereu frică de ei şi de mine.

— Nu mi-e frică de tine.

— Eşti sigură?

— Te iubesc, am spus eu. Te iubesc. Te iubesc.

— Da.

— Maxim, totul va fi bine, îți promit...

I-am luat mâinile şi mi-am lipit fața de ele. Maxim m-a privit, cu o expresie plină de regret, de tandrețe, de milă şi de dragoste.

— Te rog... Nu-i lăsa să învingă, nu trebuie să învingă...

— Nu, a spus el încet, ei nu contează. Ea.

Am simțit că-mi îngheață sângele în vine.

— Trebuie să spun adevărul.

— Nu!

A tăcut, lăsându-mă să-i țin mâinile lipite de fața mea.

Vântul bătea cu furie în ferestre, făcând să zăngăne geamurile şi mi-am dat seama că îl auzeam de mai multă vreme şuierând în cămin, strecurându-se pe sub uşă.

— Sunt obosit, a spus Maxim. Sunt foarte obosit.

— Da.

— Du-te la culcare. Erai şi aşa destul de istovită.

— Eram?

— După petrecere.

Uitasem de petrecere. Mi-a venit să zâmbesc. Petrecerea avusese loc cu o mie de ani în urmă.

— Şi tu?

— Mai stau puțin. Trebuie să scriu nişte scrisori... – Maxim, am întrebat eu, eşti foarte supărat pe mine?

— Nu, a spus el.

Dar şi-a retras mâinile de pe fața mea şi s-a depărtat puțin.

— Nu vroiam să am secrete față de tine. Nu-mi făcea nicio plăcere să le am.

— Ştiu.

— N-am avut încotro. Nu vroiam să suferi.

S-a aplecat spre mine şi m-a sărutat uşor, ca un tată

care-şi sărută copilul şi nu m-a lăsat să-l îmbrăţişez. Mâine, m-am gândit eu, mâine. Suntem prea obosiţi amândoi, nu mai ştim ce facem sau ce spunem.

— Mâine, am zis eu.

Maxim m-a privit.

— Du-te la culcare.

În timp ce mă îndreptam spre uşă, clătinându-mă de oboseală, mi-am adus aminte de ceva. L-am întrebat brusc:

— Ţi-a spus Frank dacă s-a hotărât să vină aici? Maxim a tăcut un timp, ca şi cum ar fi fost departe şi ar fi înţeles cu greutate ce-i spuneam. Apoi a vorbit:

— Oh – da, cred că s-ar putea să vină.

Atunci totul se va rezolva, m-am gândit eu ieşind din cameră. Când va veni şi Frank, vom începe o nouă viaţă.

În timp ce mă pregăteam de culcare, afară a început furtuna, biciuind copacii din grădină. Dar eu mi-am tras pătura peste cap şi n-am mai auzit decât un zgomot înfundat ca al valurilor mării, urcând şi coborând pe ţărm, trăgându-mă spre adânc uri.

Toată noaptea aceea a fost întreruptă de vise şi de zgomotul furtunii. De mai multe ori am încercat să ies la suprafaţă, fără să ştiu dacă sunt trează sau dorm şi, de fiecare dată, am fost trasă din nou înapoi în adâncuri. M-am trezit strigându-l pe Maxim şi am avut impresia că îi aud vocea liniştindu-mă, dar o clipă mai târziu vocea lui a fost atrasă în vârtejul furtunii, îndepărtându-se tot mai mult până ce s-a stins cu totul. Am avut coşmaruri cumplite, cu umbre ameninţătoare şi şoapte, dar cel mai rău era că simţeam o frică îngrozitoare şi un dor sfâşietor de ceva sau de cineva anume. Dar mai târziu m-am scufundat într-un somn adânc, în care lumina şi sunetul nu mai puteau pătrunde.

M-am trezit brusc, înspăimântată, nu numai din cauza vijeliei de afară, care părea că vrea să smulgă acoperişul, ci

şi din cauza unui acut sentiment de nelinişte. Am aprins lumina. Patul lui Maxim era răvăşit, dar gol şi uşa dulapului era deschisă.

Într-unul din visele acelei nopţi vorbisem cu el, explicându-i totul. Acum am simţit că nu voi avea linişte până când nu aveam să-l găsesc, să-i spun ce aveam de spus şi să-l fac să înţeleagă.

Zece ani în care îl protejasem de trecut, de amintiri şi de decizii, zece ani de maturizare păreau să fi ajuns la un sfârşit. Ştiam ce vreau şi eram pregătită să lupt pentru ceea ce aveam, pentru ceea ce câştigasem. Ştiam ce vreau şi nu intenţionam să renunţ la nimic sau să-l las pe Maxim să facă vreo prostie, într-un moment de confuzie şi disperare.

Mi-am tras halatul pe mine şi am coborât treptele în fugă, în picioarele goale. Sub uşa biroului se vedea lumină.

Am intrat. Maxim scria ceva.

— Maxim.

A ridicat ochii spre mine.

— Maxim, de ce te-ai îmbrăcat? Nu poţi ieşi acum, afară e o furtună cumplită.

— Culcă-te la loc. N-am vrut să te trezesc, a spus el cu blândeţe.

— Maxim, trebuie să-ţi vorbesc. Sunt câteva lucruri pe care nu ţi le-am spus şi trebuie să ţi le spun.

— Ar fi mai bine să nu mi le spui, nu crezi?

— De ce? Ca să existe neînţelegeri? Ce rost ar avea?

— Nu există niciun fel de neînţelegeri între noi.

— Văd că nu m-ai înţeles. Maxim, avem tot ce ne-am dorit, am reuşit să ajungem până aici.

— Da?

— Da. Şi o ştii prea bine. Nimic nu poate schimba asta. Doar nu vrei să-mi spui că lţ-e teamă? Mie nu mi-e.

— Nu, a spus el. Nu-ţi mai e teamă, acum.

— Şi ştiu că am dreptate. Am făcut bine că ne-am întors.

Te-am observat – asta ți-ai dorit întotdeauna.

— Da. Poate că ai dreptate.

— Ai spus anumite lucruri – dar erai obosit şi supărat. Nu ai nimic de ascuns, nu ai de ce să te temi.

— Ştii bine că am.

— Ce-ar putea să ne facă?

— Nu ştiu, dar o vor face şi nu mai pot trăi cu această ameninţare deasupra capului.

— Şi eu?

— Tu? M-a privit o clipă, apoi s-a ridicat şi s-a apropiat de mine, mângâindu-mă uşor pe obraz.

— Mă gândesc la tine tot timpul, a spus el. Crede-mă.

— Nu cred.

A ieşit din cameră fără să mai spună nimic. Am fugit după-el.

— Maxim, vino să te culci. Putem vorbi şi mâine, dacă trebuie.

El a traversat holul fără grabă, şi-a luat haina din cuier şi cheile maşinii din cui.

— Unde te duci?

Nu mi-a răspuns. Am fugit spre uşă, blocând-o cu spatele. Maxim a venit spre mine, m-a sărutat pe obraz, ca şi cum ar fi plecat doar pentru o oră. L-am apucat strâns de mână, dar era mai puternic decât mine şi s-a eliberat uşor din strânsoare.

Când a deschis uşa, vântul a intrat şuierând în hol şi n-am auzit ce a spus Maxim, sau dacă a spus ceva.

M-am întrebat dacă vroia să se ducă la Londra sau la Frank – nu mai eram capabilă să gândesc.

— Maxim, Maxim, întoarce-te, aşteaptă, indiferent unde te duci, nu pleca acum, te rog, mai aşteaptă puţin.

Dar el a urcat în maşină fără să mă privească şi a aprins farurile. Am fugit după el şi m-am aşezat în calea maşinii, dar el m-a ocolit fără greutate şi, în timp ce trecea pe lângă

mine, i-am văzut fața golită de sânge, privind drept înainte. Apoi maşina a dispărut înghițită, de întuneric.

*

M-am întors în casă şi, cum nu ştiam ce să mai fac, am încercat să-l sun pe Frank, fără să-mi pese dacă îl sculam în toiul nopții, căci ştiam că ar fi înțeles. Dar furtuna rupsese liniile şi telefonul era mort.

Am rămas lângă telefon, ascultând urletul vântului şi trosnetele copacilor smulşi din rădăcini. Nu îndrăzneam să-mi imaginez ce însemna să conduci maşina pe o astfel de vreme. M-am rugat, rugăciuni disperate, în care amenințam şi mă târguiam cu divinitatea.

În cele din urmă m-am întors în dormitor şi m-am întins în pat, rugându-mă să nu i se întâmple ceva lui Maxim, cu toată forța mea regăsită.

Într-un târziu am adormit din nou, bântuită de coşmaruri, de spaime şi de zgomote.

Când m-am trezit, domnea o linişte nefirească şi lumina care intra în cameră era ciudat de palidă. M-am apropiat de fereastră şi am privit afară, într-o lume pustiită. Grădina era devastată, iar dealurile din jur erau pline de arbori răsturnați şi de crengi aduse de furtună.

Am coborât la parter. Maxim nu se întorsese. Am încercat din nou să dau un telefon, dar nu funcționa. M-am îmbrăcat şi am ieşit din casă, cercetând dezastrul. Grădina era plină de resturi de copaci şi de plante, şi era de nerecunoscut. Arcada nucilor era acum o încâlceală de crengi rupte şi de trunchiuri prăbuşite.

Mi-au dat lacrimile, dar era inutile şi s-au oprit repede.

Mi s-a făcut frig. Mi se udaseră pantofii şi eram plină de noroi. Brusc, am simțit că nu mai suportam să stau singură aici şi mi-am dorit din nou, cu disperare, ca Maxim să se

reîntoarcă. Nu mai ştiam exact ce spusesem noaptea trecută şi cât de mare era neînțelegerea dintre noi. Ştiam însă că nu-i explicasem totul aşa cum ar fi trebuit, că nu-l făcusem să înțeleagă motivele a tot ceea ce se întâmplase în ultimul an. Ştiam că nu-i cerusem să mă ierte.

Am intrat în casă alergând, hotărâtă să-l caut şi să-l aduc înapoi. Dar când am trecut pe lângă uşa biroului, am văzut pe masă un plic alb, fără nicio adresă. Am ştiut în acel moment că îmi era destinat, aşa că m-am aşezat pe scaun, l-am desfăcut şi am citit ce scria în el, deşi ştiam dinainte ce conținea scrisoarea. Îi cunoşteam obsesiile şi sentimentul de vinovăție, ştiam cum vede el semnificația a tot ce ni se întâmplase.

Nu suntem pedepsiți pentru păcatele noastre, suntem pedepsiți prin ele. Nimeni nu poate trăi o viață întreagă simțindu-se vinovat.

Când am terminat de citit scrisoarea, am auzit vocea Dorei strigându-mă. Am plâns pentru grija pe care mi-o purta, i-am povestit cât am putut despre Maxim şi din momentul acela alții s-au ocupat de toate, trimițând mesaje, reparând cablurile rupte, iar mie nu mi-a mai rămas decât să aştept să sune telefonul. Când a sunat, în cele din urmă, am răspuns şi am ascultat ce-mi spuneau despre Maxim.

Capitolul 22

Aproape că ajunsese. Maşina se izbise de un copac, pe unul din drumurile înguste care duceau la Manderley.

N-am vrut să mă duc. Le-am spus să-i telefoneze lui Frank Crawley, prietenul lui cel mai bun, care putea să-l identifice cu uşurință. Dar mi-au spus că eu trebuie să o fac, ca ruda cea mai apropiată. Eram soția lui. Doamna, Lady de Winter. A trebuit să mă duc.

Nu avea decât o vânătaie pe frunte. Nu puteam înțelege de ce era mort.

Dar nu mă gândesc la asta. Îl văd în toate locurile în care am fost împreună, dar nu acolo. La Monte Carlo, la Manderley, cu Jasper sărindu-i în brațe, rezemat de balustradă pe puntea vasului care ne ducea la Istanbul, la Cobett's Brake, privind în jos de pe colină.

Nu, nu-l văd acolo.

La început n-am vrut să aud de niciun fel de înmormântare, dar ceilalți au insistat, Giles şi Roger, Frank Crawley, colonelul Julyan. Nu vroiam să fie înmormântat în cripta familiei, lângă ea, n-aş fi suportat asta, şi nici în altă parte, nu vroiam niciun fel de mormânt, aşa că l-am incinerat.

Ne-am dus la un crematoriu nou, aflat la douăzeci de mile de locul în care maşina se izbise de copac, un loc atât de anonim încât nu mi l-am mai putut aminti niciodată. De aceea îl şi alesesem, cu ajutorul lui Frank, care se ocupase de toate.

Am fost doar şapte oameni la ceremonie şi preotul. Mă asigurasem că nimeni altcineva nu mai aflase, aşa că nici ea, nici Favell n-au venit. După ce perdeaua s-a ridicat şi a coborât din nou, după ce el se transformase în cenuşă, am ieşit afară, în aerul umed cu miros de toamnă şi de mare. Privind în jur, am tresărit văzând o siluetă înaltă şi subțire, vag familiară, dar când m-am întors spre ea dispăruse. Mult mai târziu, Frank mi-a spus că fusese Robert, valetul de la Manderley, care locuia la Kerrith şi care, auzind un zvon, ținuse să vină şi el, rămânând la distanță.

Robert. Am ținut minte numele, ca să mă pot gândi la el mai târziu. Robert.

N-am făcut niciun fel de parastas, n-am invitat pe nimeni după ceremonie. Nici ea, nici Jack Favell nu veniseră. Nici nu aveau nevoie să vină, m-am gândit eu, obținuseră ce-şi

doreau. Răzbunare, o numisem eu. Dar Maxim îi spunea *dreptate.*

Mai rămânea un singur lucru de făcut şi trebuia să-l fac singură. Frank dorise să vină cu mine, dar când am insistat, a renunțat.

Am luat cutia de lemn pe care scria numele lui şi am închiriat o maşină până în port, unde mă aştepta vasul. Am văzut că era vasul băiatului lui Tabb şi m-am bucurat.

Vremea era umedă şi cerul era înnorat. În timp ce ne îndreptam spre golf, am simțit picăturile de apă suflate de vânt pe față şi mâini. Vasul înainta încet şi a durat destul de mult până când am văzut copacii înălțându-se pe mal şi am ştiut că în spatele lor se afla ceea ce mai rămăsese din Manderley.

— Opreşte aici, am spus eu.

Băiatul a oprit motorul şi s-a lăsat o linişte deplină, întreruptă doar de țipetele pescăruşilor. În fața noastră se deschidea, golful, dar nu vroiam să înaintăm mai mult. M-am apropiat de bord, am aşteptat o clipă, apoi am deschis cutia de lemn şi am răsturnat-o încet deasupra apei, iar vântul a purtat cenuşa lui Maxim spre Manderley.

Sfârşit